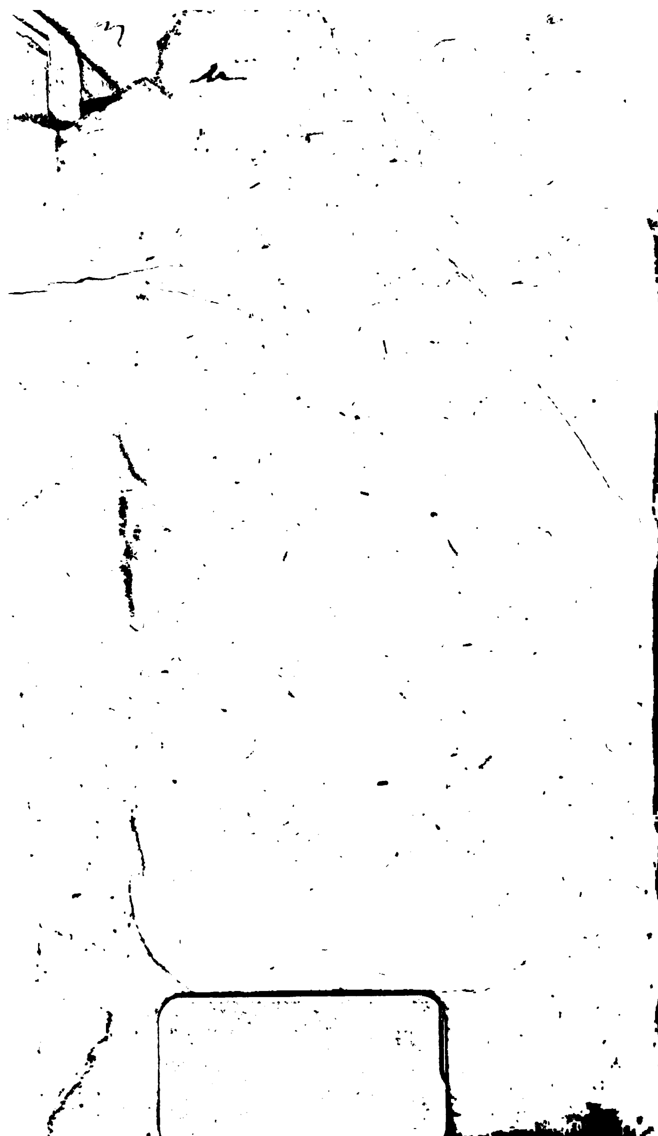
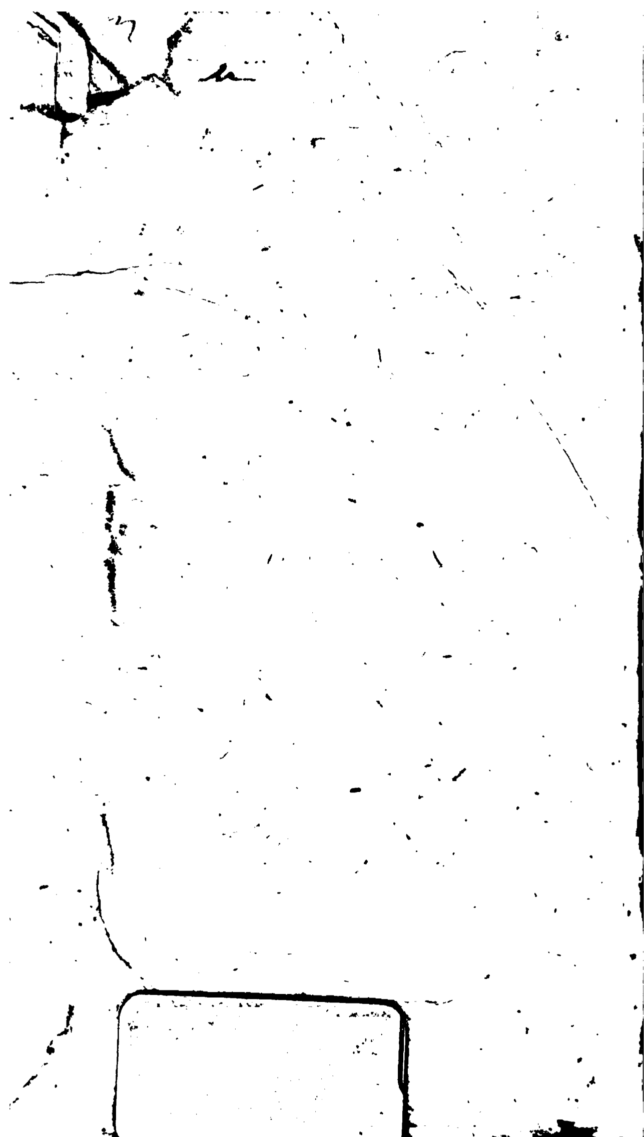

SACROSANCTUM

CONCILIUM TRIDENTINUM

Cum Citationibus ex utroque Teſtamento, Juris Pontificii Conſtitutionibus, aliisque S. Rom. Eccl. Conciliis,

Noviſſima hac Editione quam abſolutiſſimum,

Cui accedunt ad calcem XXVI. Juris antiqui Conſtitutiones, quæ nominatim ab hoc Concilio innovantur.

Nec non Indices totius Operis locupletiſſimi.

PATAVII MDCCLXXXI.
SUMPTIBUS MICHAELIS STASI
SUPERIORUM PERMISSU.

DESCRIPTIO TRIDENTINÆ CIVITATIS.

TRidenti civitas in finibus Veneta Provinciæ inter montes, in planicie posita est; muris vallata lapideis, quam ex Septentrione abluit Athesis fluvius, ambitus milliaris Itali. In ea vias latas, & lapidibus structas, domos vero ita honorificas cernes, ut novam, non veterem Civitatem præseferat; Templa satis pulchra conspicies, sed in omnibus iis parum structuræ. Arcem habet conspicuam, ut domum auream dicas potius, & quam possint & Imperatores, & Reges percommode inhabitare, a Bernardo Clesio Trid Præside auctam, & illustratam non multos antehac annos. Influit placide in urbem per muros ab Oriente aqua rivus, super quo ædificia serica, & mola frumentaria multa sunt, unde item plurimi rivuli deducuntur per medias vias in usum, & publicam commoditatem. Super Athesim, ad portam, quæ dicitur S. Laurentii, Pontem habet magnificum, sed ligneum, 140. passuum longitudinis. Montes circum se habet nivibus continue obsitos, scrupulosos, inaccessos, præcipites, & ita praaltos, ut dicas cælum montium cacumina contingere. Fauces habet duas, quarum altera vergit ad Septentrionem, altera vero ducit Veronam. Planiciem admodum parvam, sed ridentem, & arboribus, & vitibus mirum in modum consitam, quam Athesis circuit, & lambit undequaque. Promiscua habitantibus lingua, scilicet Teutonica, & Itala, sed Itali omnes etiam, cum placet, Teutonice loquuntur. Tridentum Germano-

rum sentina, Italorum vero refugium est, cum quid infortunii illis occurrit. Parum frumenti sed plurimum vini, ac persuave habet album, & subrubeum. Per æstatem cælum temperatum est; diebus autem canicularibus Sol apprime fervens. Hyberno vero tempore propter nivium, & glacierum ingentes horrores vix hujusmodi regio habitari potest; neque satis sunt hominibus hypocausta ad depellenda frigora, quæ eo tempore tam magna sunt, ut non sinant aquas descendere in terram, sed statim venientes convertant in nives: & quod datur miraculo, ut putei ipsius Civitatis per tempus id aquis omnino careant. Boves, & vaccas pro mulis, asellis, & equis onerariis habet, cum eorum plaustris tam ad res convehendas facilibus, ut ad montium cacumina sic properent, ac si essent in planicie, a viarumque publicarum curatoribus ita juga aptata sunt, ut usque ad culmen accessibile quorumcumque montium ab hisdem iri possit. Nunc demum Civitas ista & opulenta, & clara effecta est propter Concilium, quod in ea fuit per plurimos annos, & nunc viget maxime. Nam huc convenere quinque primum Card. Præsidentes, & Legati Concilii pro SS. D. N. D. Pio Quarto Pont. Optimo Maximo. Duo similiter Cardinales, Lotharingus, & Madrutius; Patriarchæ tres, Archiepiscopi 33. Episcopi 235. Abbates 7. Ordinum Generales 7. cum Theologis 146. & ultra, sæcularibus, & regularibus Ferdinandique Cæsaris, Regis Galliæ, Hispaniarum, Portugalliæ, Hungariæ, Bohemiæ, Poloniæ, Venetiarum, Septem Cantonum Helvetiorum, Bavariæ, Sabaudiæ, Florentiæ; & aliorum Principum Ecclesiasticorum Oratores.

BUL-

BULLA

INDICTIONIS

Sacri Oecumenici, & Generalis

CONCILII TRIDENTINI

Sub Paulo III. Pont. Max.

Paulus Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

INitio nostri hujus Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem, Dei omnipotentis providentia nobis commisit, cernentes jam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum fere omnium nostra Pastoralis sollicitudo, & vigilantia esset vocata, cupiebamus quidem mederi Christianæ Reip. malis, quibus illa jamdudum vexata, & propemodum oppressa est; sed ipsi etiam, ut homines circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus. Nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam, & conservandam a plurimis impendentibus periculis Remp., omnia invenimus odiis, & dissensionibus plena, dissentientibus presertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum pene omnis a Deo permissa est. Cum unum Ovile, & unum Pastorem Dominici esse gregis ad integritatem Christianæ religionis, & ad cælestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus; schismatis, dissidiis, hæresibus erat Chri-

stiani nominis divisa jam pene, & lacerata unitas: cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque insidiis Rempub. optaremus, nostris erratis, nostraque cunctorum culpa, Dei videlicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria vexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraque Austriam, & Illyricum terra, marique bellum: cum impius, & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret, nostrorumque inter se odia, & dissensiones suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam, & gubernandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus: primum conjecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate, & robore, mente, consilio, sapientiaque instrueret; deinde animo repetentes majores nostros sapientia admirabili, & sanctitate preditos, sæpe in summis Christianæ Reipub. periculis remedium optimum, atque opportunissimum œcumenica Concilia, & Episcoporum generales Conventus adhibuisse, ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adjecimus, exquisitisque Principum sententiis, quorum nobis videbatur utilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio: cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere invenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, Conventum in civitate Mantuæ indiximus, anno Incarn. Domini (sicut litteris, & monumentis nostris testatum est) 1537. Pont. nostri III. ad X. Kal. Jun. inchoandum, spem prope certam ha-

ben-

bentes, fore, ut cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse sicuti promisit Dominus, Matth.XVIII.in medio nostrum affuturus, & bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana Civitas, nisi aliquas conditiones subiremus ab institutis majorum nostrorum, & conditione temporum, nostraque, ac hujus S. Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas, quas in aliis nostris litteris expressimus. Quapropter alium invenire locum, aliamque eligere Civitatem necesse habuimus, quæ cum non statim nobis occurreret idonea, & apta, ad sequentes Kal. Novemb. prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim sævus, & perpetuus hostis noster Turca, ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cæpit, vastavit, diripuit, prædas hominum abegit. Nos in maximo timore, & periculo omnium muniendis littoribus nostris, finitimisque auxilio juvandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, ut de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent; quorum cum essent incertæ, variæque sententiæ, tempusque diutius, quam erat opus, videretur extrahi; nos optimo animo, atque ut arbitramur etiam consilio, Vincentiam elegimus, urbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, authoritate, potentia, cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. Sed cum jam tempus longius progressum esset;

novæque urbis electionem omnibus significari convenerit, jamque Kal. Novem. appetentes facultatem hujus divulgationis excluderent, hyemsque esset propinqua; rursus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum sequens Ver, Majique futuras Kal. compulsi fuimus. Qua re firmiter constituta, atque decreta, cum & nos ipsos, & cætera omnia ad eum bene agendum, Deo juvante, celebrandumque conventum pararemus, plurimum reputantes interesse tum celebrationis Concilii, tum universæ Christianæ Reip. Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire, charissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imper. semper August. & Christianissimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare institimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum una convenirent: quorum quidem apud utrumque litteris, Nunciis, & a latere nostro missis ex venerabilibus Fratrum nostrorum numero Legatis, sæpissime egeramus, ut ex simultate, & diffidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam vellent convenire, labentibusque succurrere Christianis rebus, quarum servandarum cum esset illis potestas a Deo præcipue tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris, & severa ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando præcibus nostris annuentes, Nicæam se contulere, quo nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei, & pacis conciliandæ caussa, suscepimus. Neque prætermisimus interea, cum tempus Concilii præstitutum, Kal. videlicet Majæ appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis, ac authoritatis a latere nostro de numero eorumdem fratrum

trum nostrorum Sanct. R. Eccles. Card. Vincentiam mittere, qui initium Concilii facerent, Prælatosque undique venientes exciperent, & ea, quæ judicarent esse opus, agerent, & tractarent, quoad nos ab itinere, & negotio pacis reversi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim vero in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus, cujus freti clementia nosmetipsos itineri, & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos tam sæpe, tamque amanter Nunciis, litteris, Legatis, monitis, hortatu precibusque omnibus obsecraveramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reip. in maximum, & propinquum jam adductæ discrimen, communibus studiis, & subsidiis opitularentur. Jam vero testes illæ vigiliæ, atque curæ, illi diurni, nocturnique animi nostri labores gravesque sollicitudines, quas ob hanc rem, & caussam plurimas jam suscepimus, nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est, quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum; ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem, dolemus quidem, sed tamen in dolore nostro gratias Deo Omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ nostræ suos voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Jesu, qui pax nostra est,

contumeliam paterentur. Verum in illo congressu, colloquioque nostro, quod Nicææ habitum est, etsi peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes vera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ sunt, quarum opportunitate nos sperantes, & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilii authoritate perfici posse pacem: apud Principes institimus, ut & ipsi venirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentes ducerent, absentesque accerserent. Qui cum de utroque se excusassent, quod & ipsis redire in Regna sua tum necesse esset, & Prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendiis fessos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret; nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim a Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto jam, & longius præterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum videremus eo tempore nulla jam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilii usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ Dominicæ Resurrectionis. Cujus nostri præcepti, expectationisque decretæ litteræ Genuæ anno Incarn. Dom. 1538. 4. Kal. Jul. factæ, publicatæque sunt, atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur: & ob hanc rationem

etiam

etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilii celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multo deinde utilius, & salutarius Christianæ Reip. futurum esset: semper enim hæc pacis spes nobis injecta, Principum nos voluntatibus assentiri hortata est, quam spem vehementer auxit post discessum a Nicæa nostrum ipsorum duorum Principum inter se benevola, amicaque congressio, quæ maxima nostra cum lætitia a nobis intellecta confirmavit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus, & urgeremus, nec solum duobus antedictis Principibus, verum etiam chariss. in Christo filio nostro Ferdinando Regi Rom. videretur, Actionem Concilii, nisi pace facta, suscipi non oportere, cunctique a nobis per litteras, suosque Oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus, præcipue autem instaret Sereniss. Cæsar, promisisse se demonstrans iis, qui a Catholica unitate dissentiunt, operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur, quod ante suam in Germaniam profectionem apte non potest fieri: Nos eadem semper spe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam convenisse, prorogationis nomen jam fugientes, quod tam sæpe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum, & Sedis Apostol. beneplacitum suspendere maluimus, itaque fecimus, & de suspensione hujusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum 10. die Jan. 1539. dedimus, sicut ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque

que suspensione necessario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisque aliqua conclusio expectaretur, quæ & dignitatem postea, frequentiamque Concilio, & Christianæ Reip. præsentiorem salutem erat allatura, Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus, Ferdinando Rege bellum in eos movente: Belgis ad defectionem a Cæsare ex parte quadam incitatis, cujus defectionis comprimendæ causa per Galliam amicissime, & cum Rege Christianiss. concordissime, magno benevolæ inter eos voluntatis indicio, transiens in Belgas Sereniss. Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, Conventus Germaniæ Principum, & civitatum, tractandæ ejus, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cum, spe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandæ in Conventibus, tractandæque concordiæ ad majores potius discordias concitandas aptus esse videretur: inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reverti, idque per Legatos nostros S. R. Eccl. Card. ipsi Cæsari obtulimus, quod etiam postremo, & præcipue in Ratisponensi conventu egimus, cum illic dilectus fil. noster Gaspar, tit. S. Praxedis Card. Contarenus, summa doctrina, & integritate Legatum nostrum ageret. Nam cum id, quod ne accideret, antea veriti eramus, ex ejus conventus sententia peteretur a nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur, idque nobis, ut concederemus, neque Christiana, & Catholica veritas, neque nostra, & Sedis Apost. dignitas permitteret, palam potius Concilium, ut quamprimum fieret, proponi mandavimus. Ne-

que

quæ vero in alia nunquam sententia, & voluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur; sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano, & Christianæ religionis integritatem posse recuperari: veruntamen id cum bona gratia, & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dum observamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus, aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in pejus ruere, Hungaria a Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu, mœroreque afflictis, nullius jam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatem, & Christianæ Reipublicæ utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum universæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos novi Concilii habendi loco consulere, aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam Civitatem ab ipsis desiderari videremus, nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse judicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna charitate deflexismus. Itaque Tridentinam Civitatem elegimus, qua in Civitate œcumenicum Concilium ad proxime venturas Kal. Novemb. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, aliisque Germaniæ finitimis nationibus facillime, ex Gallia, Hispania, cæterisque Provinciis remotioribus non difficiliter Episcopi, & Præla-

ti convenire possent. Dies autem Concilii ea a nobis spectata est, quæ spatium in se haberet & publicandi per Christianas nationes nostri hujus Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quominus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, sicut quibusdam constitutionibus alias præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua in parte Christianæ Reipublicæ, quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, noluimus, & tamen videmus tempora, agnoscimus difficultates, quid sperari possit ex consiliis nostris, incertum esse intelligimus. Sed quia scriptum est: Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet: magis Dei clementiæ, & misericordiæ confidere, quam nostræ imbecillitati diffidere, constituimus. Sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut quod humana consilia non valent, divina virtus efficiat. Hujus igitur ipsius Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ac Beatorum ejus Apostolorum Petri, & Pauli authoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque subnixi, de venerabilium item fratrum nostrorum S. R. E. Cardin. Consilio, & assensu, sublata, amotaque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentes tollimus, & amovemus, sacrum œcumenicum, & generale Concilium in Civitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusque nationibus opportuno ad Kalendas proximas Novembris anni præsentis ab Incarn. Dom. MDXLII. incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adjuvante, ad ipsius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi salutem absolvendum, perficiendumque indicimus, annunciamus, convocamus, statuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis, tam vene-

venerabiles Fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoscumque, quibus jure, aut privilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias, in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in vi jurisjurandi, quod nobis, & huic S. Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis, jure, aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum adversus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arcteque præcipientes, ut ipsimet (nisi forte justo detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur) aut certe per suos legitimos Procuratores, & Nuncios sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si aliis unquam, hoc quidem tempore maxime Sanctissimæ Christi fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & Domini nostri Jesu Christi, cujus fidei veritas, & religio & intus, & extra graviter jam oppugnatur, ut si salvam volunt Christianam esse Rempublicam, si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium, ipsimet ad sacri Concilii celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas, atque virtus communi utilitati, salutique suæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ plurimum est profutura. Sin autem (id quod nollemus) accedere ipsi non poterunt; graves saltem viros Legatos cum authoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre.

re. In primis vero, ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cujusque Regnis, ac Provinciis Episcopi, & Prælati sine tergiversatione, & mora ad Concilium proficiscantur, quod maxime quidem a Prælatis, Principibusque Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetraturos æquum est, ut cum eorum præcipue causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea Civitate indictum, quæ ab eis desiderata est, non graventur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare, quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Christianorum inter se tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamque pertineant, & quæ ad repellandos impetus Barbarorum, & infidelium, quibus illi universam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium charitate, consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamprimum, & quam optime possint. Atque, ut nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant, neve quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, volumus, & mandamus; ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari solita est, palam clara voce per Curiæ nostræ Cursores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valvis dictarum Eccle-

sia-

ſiarum, itemque Cancellariæ Apoſtolicæ portis, & Campi Floræ ſolito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquamdiu expoſitæ pendeant, cumque inde amovebuntur, earum nihilominus exempla in eiſdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque hujuſmodi, omnes, & quoſcumque, quos antedictæ noſtræ litteræ comprehendunt, atque poſt ſpatium duorum menſium a die litterarum publicationis, & affixionis, ita volumus obligatos eſſe, atque aſtrictos, ac ſi ipſiſmet illæ coram lectæ, & intimatæ eſſent: tranſumptis quidem earum, quæ manu publici Notarii ſcriptæ, aut ſubſcriptæ, & ſigillo perſonæ alicujus Eccleſiaſticæ in dignitate conſtitutæ, munitæ fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ indictionis, annunciationis, convocationis, ſtatuti, decreti, mandati, præcepti, & obſecrationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1542. xi. Kalend. Jun. Pontificatus noſtri anno 8.

Bloſius.

Hier. Dand.

S. E. S-

SESSIO PRIMA

Sacrosancti Oecumenici, & Generalis

CONCILII TRIDENTINI

SUB PAULO III. PONT. MAX.

Celebrata die 13. Mens. Dec. Anno Dom. 1545.

Decretum de inchoando Concilio.

Lacetne vobis, ad laudem, & gloriam sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem Fidei, & Religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare, sacrum Tridentinum, & generale Concilium incipere, & inceptum esse? *Responderunt*, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Et cum proxima sit celebritas Nativitatis Domini nostri Jesu Christi, & subsequantur aliæ festivitates labentis, & incipientis anni; placetne vobis, primam futuram Sessionem habendam esse die Jovis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Januar. Anno Dom. 1546.? *Responderunt*, Placet.

SESSIO II.

Celebrata die 7. Mensis Januarii . 1546.

Decretum de modo vivendi, & aliis in Concilio servandis.

SAcrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea Præsidentibus eisdem trib: Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum B. Jacobo Apostolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum; (a) qui iis, qui postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & simul sciens, quod initium sapientiæ est timor Domini (b); statuit, & decrevit, omnes, & singulos Christifideles, in civitate Tridentina congregatos, exhortandos esse (c), prout exhortatur, ut se a malis, & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cætero in timore Domini ambulare (d), & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ sacramentum sumere, Ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, nec non quotidie pro pace Principum Christianorum, & unitate Ecclesiæ privatim orare velint: Episcopos vero, & quoscumque alios in Ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea civitate concelebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lu-

(a) Jacob. I. c. quamdiu 1. q. 2.
(b) Psal. CX. (c) Eccl. I. (d) Prov. I.

lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum Sanctum in Discipulos infudit (e), peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes orationes, postulationes, gratiarum actiones (f) pro SS. D. N. Papa, pro Imperatore, prò Regibus, & cæteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus, ut quietam, & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Præterea hortatur, ut jejunent saltem singulis sextis feriis in memoriam Passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent; in Ecclesia autem cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu Sancto cum Litaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis vero Ecclesiis eadem die dicantur ad minus Litaniæ, & orationes; tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant: sed ore, & animo celebranti assistatur. Et quoniam oportet, Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos (g), hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa servet sobrietatem, moderationemque ciborum: deinde, cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, ut in ipsorum Episcoporum mensis divinarum Scripturarum lectio admisceatur; (h) familiares vero

(e) Act. II. c. quo die dist. 75.

(f) I.Tim.II.1.2. (g) Conc.Tol.III.c.1.ca. jejunium de consec. d. 3. c. de illis, 11. q. 1. Inf. sess. 22. in decr. de observandis in celebr. Miss. Tit. 1.

(h) I.Ti.III c. fin. 2. q. 7. cum sim.3. Conc. Tol. III. ca. 7. Conc. Rhemens. c.17. Euseb. in 4. decr. & inf. sess. 25. c.1. de ref. c. in omnibus de cons. d. 5. c. pro ver. 45. d.

ro suos unusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & voluptatum amatores (i) vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur, & in vestitu, & cultu, & omnibus actionibus honestatem præseferant, sicut decet ministros mysteriorum Dei. Ad hæc, cum hujus sacrosancti Concilii præcipua cura, sollicitudo, & intentio sit, ut, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, Jesu Christo, qui vera lux est annuente, candor, puritasque refulgeat (k): & ea, quæ reformatione egent, reformentur; ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos atque eos præsertim, qui Sacrarum litterarum péritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum viis, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit, quo maturius, & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & Patrem Domini Nostri Jesu Christi.

In sententiis vero dicendis, juxta Toletani Concilii statutum (l) in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis, vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed, quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti judicii acies perturbato animo inflectatur. Insu-

(i) II. Tim. III. 2.

(k) 1. cum in extr. de hær.

(l) Conc. Tolet. II. ca. 1. Concil. Const. sess. 1. in prin. ca. in loc. 5. q. 4.

Insuper ipsa S. Synodus statuit, ac decrevit, quod, si forte contigerit, aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiam sub verbo, placet, proferre, congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præjudicium generetur, nullique novum jus acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Jovis quartam mensis Febr. proxime venturi.

SESSIO III.

Celebrata die 4. mensis Februarii 1546.

Decretum de Symbolo Fidei.

IN *nomine sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti.*

Hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu Sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur; quorum causa præcipue est congregata: agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctationem adversus carnem, & sanguinem, sed adversus spirituales nequitias in cœlestibus (*m*), cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino (*n*), & in potentia virtutis ejus, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est verbum Dei. Itaque ut

(m) Ephes. V. (n) ca. qui resistit. 11. q. 3.

ut hæc pia ejus sollicitudo principium, & progressum suum per Dei gratiam habeat (o): ante omnia statuit, & decrevit, præmittendam esse Confessionem fidei, patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consuevere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare Symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tamquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessario conveniunt, ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ inferi numquam prævalebunt, totidem verbis, quibus in omnibus Ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit; quod quidem ejusmodi est.

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cœli, & terræ (p), visibilium omnium, & invisibilium; & in unum Dominum Jesum-Christum, Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: genitum, non factum, consubstantialem Patri, per

(o) Aug. serm. de verb. Dom. Concil. Nicæn. Concil. Roman. sub Innoc. I. Concil. Hisp. in princ. Conc. Const. VI. act. 7. cum sim. Concil. Magunt. c. 1. Clem. epist. I. vers. ergo cunctis, c. 1. d. 1. ca. baptizandos, cum seq. de consecr. d. 4. ca. 1. de sum. Trin. & Conc. Const. VI. Action. 17.

(p) Matth. XVI. in novo 31. Conc. Nic. in fin. & Conc. Cart. VI. c. 20. Con. Brac. III. cap. 6. in princ. Conc. Constant. c. 1. Ep. in prin. Con. Chal. in med. Synod. Rom. sub Jul. I. in princ.

per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris: & iterum venturus est cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit: qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum; & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

EAdem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus, eisdem tribus Apostol. Sedis Legatis, intelligens, multos Prælatos ex diversis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in via esse, quo huc veniant, cogitansque, omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda eo majoris apud omnes existimationis, & honoris videri posse, quo majori fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata, statuit, & decrevit, futuram Sessionem post præsentem, celebrandam esse die Jovis, quæ subsequetur Dominicam Lætare, proxime futuram: Interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda videbuntur.

SES-

SESSIO IV.

Celebrata die 8. mensis Aprilis, 1546.

Decretum de Canonicis Scripturis.

SAcrosancta, oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponens, ut sublatis erroribus, puritas ipsa Evangelii in Ecclesia conservetur: quod promissum ante per Prophetas in Scripturis sanctis (*q*), Dominus noster Jesus Christus, Dei Filius, proprio ore primum promulgavit, deinde per suos Apostolos, tamquam fontem omnis & salutaris veritatis, & morum disciplinae, omni creaturae praedicari jussit (*r*), perspiciensque hanc veritatem, & disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus; quae ipsius Christi ore ab Apostolis acceptae, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditae ad nos usque pervenerunt (*s*), orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quam novi testamenti, cum utriusque unus Deus sit auctor, nec non traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam vel oretenus a Christo, vel a Spiritu sancto dictatas, & continua successione

(q) Hier. XXXI Ps. CII. ut intelligit Aug. l. XVI. de civ. Dei, c. 17. t. 3.

(r) Marc. ult. Matth. XXI. ca. in novo dist. 1.

(s) II. Thess. II. I. Cor. XI. 23. II. Timoth I c. 1. ecclesiasticar. 12. dist. cum Ma. de celeb. Miss.

ne in Ecclesia Catholica conservatas, pari pietatis affectu, ac reverentia suscipit, & veneratur. Sacrorum vero librorum Indicem huic decreto adscribendum censuit (t), ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur: Sunt vero infrascripti: Testamenti veteris, Quinque Moysi, idest Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium; Josue, Judicum, Rhuth; quatuor Regum, duo Paralipomenon; Esdræ primus, & secundus, qui dicitur Nehemias; (u) Tobias, Judith, Hester, Job, Psalterium Davidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ; Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Jeremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel; duodecim Prophetæ minores, idest Osea, Joel, Amos, Abdias, Jonas, Michæas, Nahum, Habacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias; duo Machabæorum, primus, & secundus. Testamenti novi, quatuor Evangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Joannem: Actus Apostolorum a Luca Evangelista conscripti: quatuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, scilicet ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ, Joannis Apostoli tres; Jacobi Apostoli una, Judæ Apostoli una; & Apocalypsis Joannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos inte-

(t) In can. Apost. c. 84. Innoc. I. epist. 3. c. 7. Gel. I. in Conc. Rom. I.

(u) Conc. Lon. d. 1. c. 60. Con. Cart. III. c. 47. &c. Sancta Romana, d. 33. Conc. Flor. ad fin.

tegros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro Sacris, & Canonicis non susceperit; & traditiones prædictas sciens, & prudens contempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via, ipsa Synodus, post jactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit usura.

Decretum de editione, & usu sacrorum Librorum.

INsuper eadem sacrosancta Synodus considerans, non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat; statuit, & declarat, ut hæc ipsa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur: & ut nemo illam rejicere quovis prætextu audeat, vel præsumat.

Præterea, ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium (x), sacram Scripturam ad suos sensus contorquens contra eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater

(x) Ca. hæresis. 24. q. 3. & inf. sess. 13. c. 1. de Euch. Sacram (x) Leo Papa ep. ad Episc. Brit. cap. 6. c. exiit, circa fin. de verb. sign. in 6. c. palam, 11. d. c. de libellis. 20. d. c. omnes 24. d. c. relatum, 47. d. c. hæresis, & tot. tit. de hær.

Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam contra unanimem consensum Patrum ipsam Scripturam sacram interpretari audeat, etiamsi hujusmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contravenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis a jure statutis puniantur.

Sed & impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere volens, qui jam sine modo, hoc est, putantes sibi licere, quid libet, sine licentia Superiorum Ecclesiasticorum ipsos sacræ scripturæ libros, & super illis adnotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter sæpe tacito, sæpe etiam ementito prælo, & quod gravius est, sine nomine auctoris imprimunt: alibi etiam impressos libros hujusmodi temere venales habent: decernit, & statuit, ut posthac sacra Scriptura, potissimum vero hæc ipsa vetus, & vulgata editio quam emendatissime imprimatur, nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quosvis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati, probatique fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilii novissimi Lateranensis apposita (y), & si regulares fuerint, ultra examinationem, & probationem hujusmodi, licentiam quoque a suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, juxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, vel evulgant, nisi antea examinati, probatique fuerint, eisdem pœnis subjaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, vel legerint,

(y) Conc. Lat. sess. 10. de impressione lib.

gerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa vero hujusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri vel scripti, vel impressi authentice appareat, idque totum, hoc est, & probatio, & examen gratis fiat, ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. Post hæc, temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quæque convertuntur, & torquentur verba, & sententiæ Sacræ Scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones impias, & diabolicas incantationes, divinationes, sortes, libellos etiam famosos; mandat, & præcipit, ad tollendam hujusmodi irreverentiam, & contemptum, ne de cætero quisquam quomodolibet verba Scripturæ sacræ ad hæc, & similia audeat usurpare, ut omnes hujus generis homines, temeratores, & violatores verbi Dei, juris, & arbitrii pœnis per Episcopos coerceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit; proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse feria quinta post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

SESSIO V.

Celebrata die 17. Mensis Junii 1546.

Decretum de peccato originali.

UT fides nostra Catholica, sine qua impossibile est placere Deo (z), purgatis erroribus in sua sinceritate integra, & illibata per-

B 2 ma-

(z) Hebr. XI. 6. Conc. Magu: can. 1.

maneat; & ne populus Christianus omni vento doctrinæ circumferatur: cum Serpens ille antiquus (a), humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, ejusque remedio non solum nova, sed vetera etiam dissidia excitaverit: sacrosancta, œcumenica, & generalis Trid. Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, jam ad revocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, Sacrarum Scripturarum, & Sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ judicium, & consensum secuta (b), hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

Si quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiso fuisset transgressus (c), statim sanctitatem, & justitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam prævaricationis hujusmodi iram, & & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam ante illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captivitatem sub ejus potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est Diaboli, totumque Adam per illam prævaricationis offensam, secundum corpus, & animam in deterius commutatum fuisse, (d) anathema sit.

Si quis Adæ prævaricationem sibi soli, & non ejus propagini asserit nocuisse, & acceptam a Deo sanctitatem, & justitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam perdidisse, aut inquina-

(a) Gen. III. c. versis 16. q. 2.
(b) Cœlestinus II. ep. 1. c. 4.
(c) Gen. II.
(d) Conc. Araufic. c. 2.

natum illum per inobedientiæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ, anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: Per unum hominem peccatum intravit in mundum (e), & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unum est, & propagatione, non imitatione transfusum omnibus, idest unicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remedium asserit tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini nostri Jesu Christi, qui nos Deo reconciliavit in sanguine suo, factus nobis justitia, sanctificatio, & redemptio (f): aut negat ipsum Christi Jesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ rite collatum, tam adultis, quam parvulis applicari, anathema sit: quia non est aliud nomen sub cœlo datum hominibus (g), in quo oporteat nos salvos fieri. Unde illa vox: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicumque baptizati estis, Christum induistis (h).

(e) Rom. V. 12. I. Cor. XV. 22. & Conc. Arausic. c. 2. c. quo modo, de pœn. dis. 2. c. placuit. l. 1. de consec. d. 4. Inf. Sess. 6. cap. 1. & 7. de just. Rom. V. d. c. placuit c. regenerante, & c. quæris in fine de consec. di. 4. Conc. Milevit. c. 2.

(f) 1. Tim. 2. c. multiplex de pœn. d. 1. & inf. Sess. 25. de invoc. Sanctor. Apost.

(g) Act. IV. Jo. I. c. nemo, d. consecr. dist. 4. Gal. III.

(h) Con. Eph. c. 77. & d. c. placuit, de consecr. dist. 4. Cle. unic. de sum. Trin. c. 2. in fin.

Si quis parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam: unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis in remissionem peccatorum non vera, sed falsa intelligatur, anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors (i), & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei, ex traditione Apostolorum, etiam parvuli qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto (k), non potest introire in regnum Dei.

Si quis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram, & propriam peccati rationem habet; sed illud dicit tantum radi, aut

eo tit. extr. c. 3. vers. cum ergo de bapt. inf. Sess. 7. c. 13. de bat.

(i) Rom. V. c. placuit, c. quæris, in fi. & c. regenerante, de consecr. d. 4.

(k) Jo. III. c. filiis, & c. non dubito de cons. d. 4. c. debitum cum seq. de bapt.

aut non imputari, anathema sit (*l*). In renatis enim nihil odit Deus; quia nihil est damnationis iis, qui vere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem (*m*), qui non secundum carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & novum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi; ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem hæc sancta Synodus fatetur, & sentit; quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus non valet: quinimo qui legitime certaverit, coronabitur (*n*). Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, S. Synodus declarat, Ecclesiam catholicam numquam intellexisse peccatum appellari, quod vere, & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit; anathema sit.

Declarat tamen hæc ipsa S. Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam,

(l) Inf. Sess. 7. c. 6. cum seq. de Sacram. Rom. VI. & c. proprie. de consecr. d. 4. & c. regenerante. Rom. VIII.

(m) Coloss. III. Ephes. IV. c. quomodo renovari, de pœn. d. 2. Rom. VIII. Gal. III. c. non omnis, 22. q. 2. Aug. l. 6. contra Jul. Pel. c. 6. to. 7. & c. 2. de consec. d. 4.

(n) II. Tim. II. Coloss. III. Rom. VII. c. nam concupiscent. ext. de con.

& immaculatam Virg. Mariam (o) Dei genitricem, sed observandas esse constit. fel. rec. Syxti Papæ IV. sub pœnis in eis Constitut. contentis, quas innovat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EAdem sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inhærens, easque amplectens, & illis adjiciens, ne cœlestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus jaceat; statuit, & decrevit, quod in illis Ecclesiis, in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliud quovis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacræ Theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii, eos, qui Præbendam, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cætero vero præbenda præstimonium, aut stipendium hujusmodi (p) non nisi personis idoneis, [illegible] quæ per seipsas id munus explere possint, [illegible]nferantur, & aliter facta provisio nulla, [illegible] & invalida. In Ecclesiis autem Metro[illegible]tanis, vel cathedralibus, si civitas insignis, vel populosa fuerit, ac etiam in collegiatis, existentibus in aliquo insigni oppido,

(o) In extrav. com. l. 3. de rel. & vener. Sanct. c. 2.

(p) c. quia, & cap. fin. de mag. & inf. sess. 23. de ref. c. 18.

do, etiam nullius diœcesis, si ibi clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi deputatum reperitur (q), præbenda quomodocunque, præterquam ex causa resignationis, primo vacatura, cui aliud onus incompatibile injunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicujus simplicis beneficii, ejusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suæ civitatis, & diœcesis, vel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita provideat, ut ipsa sacræ Scripturæ lectio habeatur, ita tamen, ut quæcumque aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quavis alia ratione institutæ, propter id minime prætermittantur: Ecclesiæ vero, quarum annui proventus tenues fuerint (r), & ubi tam exigua est cleri, & populi multitudo, ut Theologiæ lectio in eis commode haberi non possit; saltem magistrum habeant, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui clericos, aliosque scholares pauperes Grammaticam gratis doceat; ut deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint: ideoque illi magistro Grammatices, vel alicujus simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit,

B 5

(q) In sess. 24. ca. 15. de ref.

(r) Conc. Conf. I. c. 15. cum alleg. a me infra de priv. sch. priv. 88. c. 1. & c. quia de Mag. Conc. Lat. sub Alex. III. c. 18. & sub Innoc. III. c. 11. & inf. sess. 23. ca. 18. de ref. Clem. ne in agro de stat. Monach.

rit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio, vel ex Capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persolvatur: vel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Ecclesiæ, & diœcesi accommodam; ne pia hæc, utilis, atque fructuosa provisio quovis quæsito colore negligatur. In Monasteriis quoque Monachorum, ubi commode fieri queat, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur; (s) qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc, ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant. In conventibus vero aliorum Regularium, in quibus studia commode vigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur; quæ lectio a Capitulis generalibus, vel provincialibus assignetur dignioribus magistris; (t) in Gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & cæterarum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, & charitate ad catholicæ fidei defensionem, & incrementum, sanæque doctrinæ conservationem, & propagationem instituatur; & ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et, ne sub specie pietatis impietas disseminetur, statuit eadem S. Synodus, neminem ad hujusmodi lectionis officium tam publice, quam privatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit; quod tamen de Lectoribus, in claustris Monachorum non intelligatur. Docentes vero ipsam sacram Scripturam, dum publice in scholis docuerint, & scho-

(s) Abbatis officium in lectore eligendo.
(t) ca. 2. de Mag.

scholares (u), qui in ipsis scholis student, privilegi a omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum, in absentia, a jure communi concessis plene gaudeant, & fruantur.

De verbi Dei concionatoribus, & quæstoribus eleemosynariis. Caput II.

Quia vero Christianæ Reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Evangelii, quam lectio, & hoc est precipuum Episcoporum munus; statuit, & decrevit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per seipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Jesu Christi Evangelium (x). Si vero contigerit, Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, juxta formam generalis Concilii, viros idoneos assumere teneantur ad hujusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subjaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes, Ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus, plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis (y), docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum brevitate,

(u) ca. fin. de ma. com. alleg. in meo tract. de priv. sch. priv. 93.

(x) Conc. Mag. cap. 25. Conc. Rhemen. c. 14. & 15. c. Episcopus I. 3. 88. dist. inf. sess. 21. c. 4. de ref. Conc. Lat. sub Innoc. III c. 10. c. int 1. cætera, de offi. ord.

(y) Conc. Const. 6. cap. 8. Conc. Lat. ult. sess. 9.

& facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat; ut pœnam æternam evadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id vero si quis eorum præstare negligat, etiamsi ab Episcopi jurisdictione quavis ratione exemptum se esse prætenderet, etiamsi Ecclesiæ quovis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan adnexæ, vel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint; Provida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis (z). Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita, ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, & beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quæ vero Parochiales Ecclesiæ reperiantur subjectæ monasteriis in nulla diœcesi existentibus, si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, a Metropolitanis, in quorum provinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tamquam quoad hoc Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur (a). Neque hujus decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, sive recursus impedire valeat, quousque desuper a competenti judice, qui summarie, & sola facti veritate inspecta, procedat, cognitum & decisum fuerit. Regulares vero cujuscumque Ordinis, nisi a suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Or-

(z) Jer. Thren. IV.

(a) Con. Later. ult. sess. 11. de modo prædic.

Ordinum, prædicare non possint, cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis vero, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint; ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Si vero (quod absit) Prædicator errores, aut scandala disseminaverit in populum, etiamsi in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet, Episcopus ei prædicationem interdicat. Quod si hæreses prædicaverit, contra eum secundum juris dispositionem (b), aut loci consuetudinem procedat, etiamsi prædicator ipse generali, vel speciali privilegio exemptum se esse prætenderet; quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tamquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator, vel ex falsis informationibus, vel alias calumniose vexetur, justamve de eis conquærendi occasionem habeat.

Caveant præterea Episcopi, ne aliquem vel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum vivunt, vel presbyterorum sæcularium, nisi noti sint, & moribus, atque doctrina probati, etiam quorumlibet privilegiorum prætextu, in sua civitate, vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur: a qua privilegia hujus-

(b) Ca. excommunicamus, §. quia vero, de hær. ... sess. 24. c. 4. de ref. & ca. non liceat 28. dist. 9. ... Ad Rom. X. 15.

jusmodi nisi tacita veritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri verosimile non est.

Quæstores vero eleemosynarii, qui etiam quæstuarii vulgo dicuntur, cujuscumque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium prædicare præsumant (c); & contra facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, privilegiis quibuscumque non obstantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

ITem hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Jovis, feria quinta post festum beati Jacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem 13. *mensis Jan.* 1547.

SESSIO VI.

Celebrata die 13. Mensis Januar. 1547.

Decretum de justificatione.

Proœmium.

CUm hoc tempore non sine multarum animarum jactura, & gravi Ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de justificatione doctrina: ad laudem,

---

(c) Con. Lat. sub Innoc. III. c. 62. cum ex eo de pœnit. & remiss. Clem. abusionibus, eod. tit. Inf. sess. 21. de ref. c. 9. cap. ut officium §. compescendi, de hær. in 6.

dem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, divina providentia Papæ III. Reverendissimis Dominis, Dominis Jo. Maria de Monte, Episcopo Prænestino, & Marcello titul. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Christifidelibus veram, sanamque doctrinam ipsius justificationis, quam Sol justitiæ Christus Jesus, fidei nostræ Auctor, & consummator docuit, Apostoli tradiderunt; & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit; districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

De natura, & legis ad justificandos homines imbecillitate. Cap. I.

PRimum declarat S. Synodus, ad justificationis doctrinam probe, & sincere intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoscat, & fateatur, quod, cum omnes homines in prævaricatione Adæ innocentiam perdidissent (*d*), facti immundi, &, ut Apostolus inquit, natura filii iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, usque adeo servi erant peccati, & sub potestate Diaboli, ac mor-

(d) Aug. Tom. 1. l.5. confess. c. 9. I. Cor. XV. Rom. V. Eph. II. Sup. sess. 5. in prin. Rom. VIII. & IX.

mortis, ut non modo Gentes per vim naturæ, sed ne Judæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, viribus licet attenuatum, & inclinatum.

De dispensatione, & mysterio adventus Christi.
Caput II.

QUo factum est, ut cœlestis Pater, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis (e), Christum Jesum, filium suum, & ante legem, & legis tempore multis Sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum venit beata illa plenitudo temporis, ad homines miserit; ut & Judæos, qui sub lege erant, redimeret, & Gentes, quæ non sectabantur justitiam, justitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Qui per Christum justificantur. Cap. III.

VErum etsi ille pro omnibus mortuus est (f); non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt, sed ii dumtaxat, quibus meritum passionis ejus communicatur. Nam sicut revera homi-

(e) II. Cor. I. Gen. XL. Gal. IV. Psal. II. LXXXVIII. & CIX. Isa. VII. XI. & LV. Jer. XXIII. Habacuc. III. Oseæ VI. Baruch. II. I. Reg. II. Dan. IX. Aug. li. VII. de Civ. Dei cap. 32. Ephes. I. Rom. III.

(f) Coloss. I. I. Tim. 12. & II. Tim. 1. c. multiplex, de Pœn. dist. 1. I. Joan. 2. Eccl. XVII. & c. si enim, de pœn. dist. 3. Psal. CII. CXIX. II. Cor. V. & inf. can. 1.

mines, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur injusti, cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam injustitiam contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, numquam justificarentur; cum ea renascentia per meritum passionis ejus, gratia, qua justi fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partes sortis Sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum filii dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

Insinuatur descriptio justificationis impii, & modus ejus in statu gratiæ. Cap. IV.

QUibus verbis justificationis impii descriptio insinuatur ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Jesum Christum Salvatorem nostrum (g); quæ quidem translatio post Evang. promulgatum sine lavacro regenerationis, aut ejus voto fieri non potest, sicut scriptum est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

De necessitate præparationis ad justificationem in Adultis, & unde sit. Cap. V.

DEclarat præterea, ipsius justificationis exordium in adultis a Deo per Christum Jesum, præveniente gratia, sumendum esse, hoc est,

(g) Col. I. Gal. III. Tit. III. Cle. de sum. Trin. 1. Cor. XV. Joan. III. Ca. filius, & c. non dubito, de consecr. dist. 4. c. debitum, cum seq. extra de Bapt.

est, ab ejus vocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, vocantur: ut qui per peccata a Deo aversi erant, per ejus excitantem, atque adjuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum justificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, & cooperando, disponantur; ita ut, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam abjicere potest (*h*): neque tamen sine gratia Dei movere se ad justitiam coram illo libera sua voluntate possit. Unde in sacris litteris cum dicitur: Convertimini ad me, & ego convertar ad vos (*i*); libertatis nostræ admonemur. Cum respondemus: Converte nos, Domine, ad te; & convertemur, Dei nos gratia præveniri confitemur.

Modus præparationis. *Cap. VI.*

DIsponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati divina gratia, & adjuti, fidem ex auditu concipientes, libere moventur in Deum, credentes vera esse, quæ divinitus revelata, & promissa sunt; atque illud in primis, a Deo justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem, quæ est in Christo Jesu; & dum peccatores se esse intelligentes, a divinæ justitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur, fidentes, Deum sibi propter Christum propitium fore, illumque tamquam omnis justitiæ fontem diligere incipiunt: ac propterea moventur adversus peccata per odium ali-

(h) Infr. can. 3.
(i) Zach. I. Joel. II. c. convertimini, de pœn. dist. 1. Jer. in fi. orationis.

liquod, & deteſtationem (*k*), hoc eſt, per eam pœnitentiam, quam ante Baptiſmum agi oportet: denique dum proponunt ſuſcipere Baptiſmum, inchoare novam vitam, & ſervare divina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt. Accedentem ad Deum oportet credere, quia eſt, & quod inquirentibus ſe remunerator ſit (*l*). Et Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini expellit peccatum. Et, Pœnitentiam agite (*m*); & baptizetur unuquiſque veſtrum in nomine Jeſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum veſtrorum, & accipietis donum Spiritus ſancti. Et, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, docentes eos ſervare, quæcumque mandavi vobis. Denique, Præparate corda veſtra Domino (*n*).

Quid ſit juſtificatio impii, quæ ſint ejus cauſæ.
Caput VII.

HAnc diſpoſitionem, ſeu præparationem juſtificatio ipſa conſequitur, quæ non eſt ſola peccatorum remiſſio, ſed & ſanctificatio, & renovatio interioris hominis per voluntariam ſuſceptionem gratiæ, & donorum. Unde homo ex injuſto fit juſtus, & ex inimico amicus, ut ſit hæres ſecundum ſpem vitæ æternæ (*o*). Hujus juſtificationis cauſæ ſunt, finalis quidem gloria Dei, & Chriſti, ac vita æterna: efficiens ve-

(k) Inf. c. 14. & ſeſſ. 14. c. 4. de contritione. (l) Hebr. XI. 6.
(m) Marc. II. Matth. IX. Eccl. II.
(n) Act. II. c. agent. & c. propria de conſ. d. 14. Matth. ult. Luc. XXIV. c. prim. c. ſi qua, & c. proprie, de conſ. d. 4. I. Reg. VII.
(o) Tit. III.

vero, misericors Deus, qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & ungens Spiritu promissionis sancto (p), qui est pignus hæreditatis nostræ; meritoria autem, dilectissimus unigenitus suus, Dominus noster Jesus Christus, qui, cum essemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis justificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit; instrumentalis item, Sacramentum Baptismi, quod est Sacramentum fidei, sine qua nulli umquam contigit justificatio (q): demum unica formalis causa est justitia Dei; non qua ipse justus est, sed qua nos justos facit: qua videlicet ab eo donati renovamur spiritu mentis nostræ, & non modo reputamur, sed vere justi nominamur & sumus, justitiam in nobis recipientes, unuquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundum propriam cujusque dispositionem, & cooperationem. Quamquam enim nemo possit esse justus, nisi cui merita passionis D. N. Jesu Christi communicantur (r): id tamen in hac impii justificatione fit, dum ejusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui justificantur, atque ipsis inhæret. Unde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem; nam fides, nisi ad eam spes accedat, & charitas, neque unit per-

(p) Eph. III.

(q) c. nihil est, de consecr. d. 4. c. hec est, de consec. d. 2.

(r) c. multiplex de pœn. d. 1. c. nec quemquam, post princ. de consec. d. 14. Phil. III.

perfecte cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit; qua ratione verissime dicitur; Fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse (s). Et in Christo Jesu neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium; sed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem, ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præstantem; quam sine spe, & charitate fides præstare non potest. Unde & statim verbum Christi audiunt; Si vis ad vitam ingredi, serva mandata (t). Itaque veram, & Christianam justitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christum Jesum illis donatam, candidam, & immaculatam jubentur statim renati conservare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, & habeant vitam æternam.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis justificari. Cap. VIII.

CUm vero Apostolus dicit, justificari hominem per fidem, & gratis (u), ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Cath. consensus tenuit, & expressit, ut scilicet

(s) Rom. V. Infr. can. 19. Concil. Magun. c. 1. c. sicut 1. q. 1. & Jac. II. in fin. Gal. V. c. circumcisio & can. firmum, de pœnit. d. 2. c. 1. §. quia vero de sacr. unct.

(t) Matth. XIX. Luc. XV. c. quomodo renovari, de pœnit. d. 1. Cle. I. ep. 1. c. 4. Rom. V. sup. sess. 5. de pec. origin. post. princ.

(u) Rom. V. Hebr. XI. Infr. can. 9. Rom. X. Eph. II. Tit. III.

licet per fidem ideo justificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum & radix omnis justificationis; sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum ejus consortium pervenire; gratis autem justificari ideo dicimur, quia nihil eorum, quæ justificationem præcedunt, sive fides, sive opera, ipsam justificationis gratiam promeretur: si enim gratia est, jam non ex operibus: alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratia jam non est gratia.

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

QUamvis autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa umquam fuisse peccata, nisi gratis divina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam, & certitudinem remissionis peccatorum suorum jactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel dimissa esse, dicendum est (x), cum apud hæreticos, & schismaticos possit esse, immo nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam catholicam contentione prædicetur vana hæc, & ab omni pietate remota fiducia (y). Sed neque illud asserendum est oportere eos, qui vere justificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semetipsos statuere se esse justificatos, neminemque a peccatis absolvi, ac justificari, nisi eum, qui certo credat, se absolutum, & justificatum esse; atque hac sola fide absolutionem, & justificationem perfici, quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. Nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suamque

(x) Inf.c.12. & 13. (y) Infr.can.12.13.14.15.

que propriam infirmitatem, & indiſpoſitionem reſpicit, de ſua gratia formidare & timere poteſt, cum nullus ſcire valeat certitudine fidei, cui non poteſt ſubeſſe falſum, ſe gratiam Dei eſſe conſecutum.

De accepta juſtificationis incremento. Cap. X.

SIc ergo juſtificati, & amici Dei, ac domeſtici facti, euntes de virtute in virtutem renovantur (z), ut Apoſtolus inquit, de die in diem; hoc eſt, mortificando membra carnis ſuæ, & exhibendo ea arma juſtitiæ in ſanctificationem per obſervationem mandatorum Dei, & Eccleſiæ in ipſa juſtitia per Chriſti gratiam accepta, cooperante fide, bonis operibus, creſcunt, atque magis juſtificantur, ſicut ſcriptum eſt: Qui juſtus eſt, juſtificetur adhuc (a). Et iterum. Ne verearis uſque ad mortem juſtificari. Et rurſus: Videtis, quoniam ex operibus juſtificatur homo, & non ex fide tantum (b). Hoc vero juſtitiæ incrementum petit ſancta Eccleſia cum orat: Da nobis, Domine, fidei, ſpei, & charitatis augmentum.

De obſervatione mandatorum, deque illius neceſſitate, & poſſibilitate. Cap. XI.

NEmo autem, quantumvis juſtificatus, liberum ſe eſſe ab obſervatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & a Patribus ſub anathemate prohibita voce uti; Dei præcepta homini juſtificato ad obſervandum eſſe impoſſibilia (c). Nam Deus impoſſibilia non

(z) Pſalm. LXXXVI. Pſalm. LXXXVIII. Inf. c. 24. II. Cor. IV. in fin. Col. I. c. cum ſancti de pœn. diſt. 12. (a) Ap. ult. Eccli. XVIII. (b) Jacob. I. (c) Infr. c. 18. I. Jo. V. Mat. XII. in fin. Jo. XIV.

non jubet, sed jubendo monet & facere, quod possis, & petere, quod non possis, & adjuvat, ut possis. Cujus mandata gravia non sunt, cujus jugum suave est, & onus leve. Qui enim sunt filii Dei Christum diligunt; qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, servant sermones ejus; quod utique cum divino auxilio præstare possunt (d). Licet enim in hac mortali vita, quantumvis sancti, & justi in levia saltem, & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata, quandoque cadant, non propterea desinunt esse justi. Nam justorum illa vox est & humilis, & verax; Dimitte nobis debita nostra (e). Quo fit, ut justi ipsi eo magis se obligatos, ad ambulandum in via justitiæ sentire debeant, quo liberati jam a peccato, servi autem facti Deo, sobrie, juste, & pie viventes proficere possunt per Christum Jesum, per quem accessum habuerunt in gratiam istam. Deus namque sua gratia semel justificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatemque consecuturum, etiam si Christo non compatiatur, ut & conglorificetur (f), nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, cum esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam; & consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea Apost. ipse monet justificatos, dicens: Nescitis, quod ii, qui in stadio cur-

(d) Conc. Afr. ca. 81. 82. 88. Conc. Milev. c. 7. 8. & 9.

(e) Matth. VI. Luc. XI. ca. unum, §. d. c. adhuc, & c. de quotidianis, de pœnit. dist. 3. Tit. 21. Inf. c. 20. (f) Phil. II. Hebr. III.

currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? Sic currite, ut comprehendatis (g). Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem verberans: sed castigo corpus meum, & in servitutem redigo; ne forte, cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus; Satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis (h); hæc enim facientes non peccabitis aliquando. Unde constat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ adversari (i), qui dicunt, justum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut (quod intolerabilius est) pœnas æternas mereri; atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus justos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam; cum scriptum sit: Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas propter retributionem (k): & de Mose dicat Apostolus, quod respiciebat in remunerationem (l).

Prædestinationis temerariam præsumptionem cavendam esse. Cap. XII.

NEmo quoque quamdiu in hac mortalitate vivitur, de arcano divinæ prædestinationis mysterio usque adeo præsumere debet, ut certo statuat, se omnino esse in numero prædestinatorum; quasi verum esset, quod justificatus aut amplius peccare non possit, aut, si peccaverit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat;

 nam

(g) I. Cor IX. (h) II. Pet. I. (i) Infr. ca. 25. & 31. (k) Psal. CXVIII. (l) Heb. XI.

nam nisi ex speciali revelatione sciri non potest, quos Deus sibi elegerit (*m*).

De perseverantiæ munere. *Caput* XIII.

Similiter de perseverantiæ munere, de quo scriptum est: qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit (*n*), quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est, eum, qui stat, statuere, ut perseveranter stet, & eum, qui cadit, restituere, nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cæpit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere (*o*). Verumtamen qui se existimant stare, videant, ne cadant; & cum timore, ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigiliis, in eleemosynis, in orationibus, & oblationibus, in jejuniis, & castitate: formidare enim debent, scientes, quod in spem gloriæ, & nondum in gloriam renati sunt, de pugna, quæ superest, cum carne, cum mundo, cum diabolo; in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent dicenti: Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus; si enim secundum carnem vixeritis, moriemini; si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, viveris (*p*).

De

(m) Infr. c. 15. & 16. c. corripiantur, in fi. 24. q. 3. Prov. XXIX. Ezech. XVIII. Gal. III.

(n) Matt. XXIV. ca. suggestum 7. q. 1. & c. 8. non revertebantur, de pœni. d. 1. inf. ca. 16. & 22. Ezech. XXXIII.

(o) Philipp. II. I. Cor. X.

(p) Roman. VIII.

De lapsis, & eorum reparatione. Cap. XIV.

QUi vero ab accepta justificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus justificari poterunt, cum, excitante Deo per pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procuraverint. (q) Hic enim justificationis modus est lapsis reparatio, quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam Sancti Patres apte nuncuparunt. Etenim pro iis, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Jesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. (r) Unde docendum est, Christiani hominis pœnitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali; eaque contineri non modo cessationem a peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, & humiliatum, verum etiam eorumdem sacramentalem Confessionem, saltem in voto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem, itemque satisfactionem per jejunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto una cum culpa remittitur, sed pro pœna temporali, quæ, ut sacræ litteræ docent, non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam acceperunt, ingrati Spiritum sanctum

(q) Inf. c 23. & 29. ca. firmiter in fin. extr. de summ. Triuit. ca secund. post naufrag. de pœn. d. 1.

(r) Joan. XX. ca. ut constitueretur, d. 50. c. ut evidenter 1. q. 1. cum simil. inf. sess. 14. de pœn. c. 2. 3. & 4. Ps. L. c. sacrificium. de pœn. d.

ctum contristaverunt, & templum Dei violare non sunt veriti. (s) De qua Pœnitentia scriptum est: Memor esto, unde excideris; age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: Quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus; pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ (t).

Quolibet peccato mortali amitti gratiam, sed non fidem. Cap. XV.

ADversus etiam hominum quorumdam callida ingenia (u), qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamvis non amittatur fides, acceptam justificationis gratiam amitti, divinæ legis doctrinam defendendo, quæ a regno Dei non solum infideles excludit, sed & fideles quoque, fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, avaros, ebriosos, maledicos, rapaces (x), cæterosque omnes, qui lethalia committunt peccata, a quibus cum divinæ gratiæ adjumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur.

De

(s) Eph. IV. I. Cor. III. Ap. II. c. quia sanctitas, 50. d. & c. miror, de Pœn. dist. 1. II. Cor. VII. Matth. III. & IV.
(t) Luc. III.
(u) Infr. ca. 27. Rom. XVI.
(x) I. Tim. I.

De fructu justificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

HAc igitur ratione justificatis hominibus, sive acceptam gratiam perpetuo conservaverint, sive amissam recuperaverint, proponenda sunt Apostoli verba: Abundate in omni opere bono, scientes, quod labor vester non est inanis in Domino (y); non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite ammittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem (z). Atque ideo bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tamquam gratia filiis Dei per Christum Jesum misericorditer promissa, & tamquam merces, ex ipsius Dei promissione, bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda. Hæc est enim illa corona justitiæ, quam post suum certamen, & cursum, repositam sibi esse, ajebat Apostolus, a justo judice sibi reddendam (a): non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt adventum ejus. Cum enim ille ipse Christus Jesus, tamquam caput in membra, & tamqnam vitis in palmites, in ipsos justificatos jugiter virtutem influat (b); quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent: nihil ipsis justificatis amplius deesse credendum est, quominus ple-

(y) Heb. VI. ca. non est tam injustus, de pœn. d. 2. (z) Heb. X. in fi. infra c. 26.

(a) II. Tim. IV.

(b) Joan. XV. I. Cor. XI. & Aug. sup. Ho. Jo. XV.

ne illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, & divinæ legi pro hujus statu satisfecisse, & vitam æternam suo etiam tempore (si tamen in gratia decesserint) consequendam, vere promeruisse censeantur: cum Christus Salvator noster dicat: Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum; sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam (*c*). Ita neque propria nostra justitia tamquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur, aut repudiatur justitia Dei; quæ enim justitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem justificamur; illa eadem Dei est, quia a Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque vero illud omittendum est, quod licet bonis operibus in sacris litteris usque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit (*d*), promittat Christus, eum non esse sua mercede cariturum: & Apostolus testetur, id, quod in præsenti est momentaneum, & leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis (*e*), absit tamen, ut Christianus homo in se ipso vel confidat, vel glorietur, & non in Domino, cujus tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes (*f*), unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita severitatem, & judicium ante oculos habere debet, neque seipsum aliquis, etiamsi nihil sibi conscius fuerit, judicare; quoniam omnis hominum vita non hu-

(c) Jo. IV.
(d) Matt. X. in fin. & Marc. IX. circ. fin.
(e) II. Cor. IV. in fi. Gal. VI. Jer. IX.
(f) Iac. III.

humano judicio examinanda, & judicanda est, sed Dei; qui illuminabit ascondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium (g), & tunc laus erit unicuique a Deo; qui, ut scriptum est, reddet unicuique secundum opera sua (h). Post hanc catholicam de justificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter, firmiterque receperit, justificari non poterit; placuit sanctæ Synodo hos Canones subjungere, ut omnes sciant non solum quid tenere, & sequi, sed etiam quid vitare, & fugere debeant.

DE JUSTIFICATIONE.

CANON I.

SI quis dixerit, hominem suis operibus (i), quæ vel per humanæ naturæ vires, vel per legis doctrinam fiant, absque divina per Jesum Christum gratia posse justificari coram Deo; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, ad hoc solum divinam gratiam per Christum Jesum dari, ut facilius homo juste vivere (k), ac vitam æternam promereri possit; quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægre tamen, & difficulter possit; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, sine præveniente Spiritus sancti inspiratione, atque ejus adjutorio (l), hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere

 posse,

(g) I. Cor. IV. (h) Matth. XVI.

(i) Sup. c. 1. & 3. Rom. III. I. Cor. XV.

(k) Conc. Milev. V. ca. 5. Conc. Africa. c. 80. & ca. ult. de cons. d. 4. inf. c. 4.

(l) Supra c. 5. Rom. V.

posse, sicut oportet, ut ei justificationis *gratia* conferatur: anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, & excitatum nihil cooperari (m) assentiendo Deo excitanti, atque vocanti, quo ad obtinendam justificationis gratiam se disponat, ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passive se habere; anathema sit.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imo titulum sine re, figmentum denique a Satana invectum in Ecclesiam; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis vias suas malas facere, sed mala opera, (n) ita ut bona, Deum operari, non permissive solum, sed etiam proprie, & per se, adeo ut sit proprium ejus opus non minus proditio Judæ, quam vocatio Pauli; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante justificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, vere esse peccata, vel odium Dei mereri; aut quanto vehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum gravius peccare; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confu-

(m) Supra c. 2. & c. 5.

(n) Joan. I. Conc. Arausic. II. c. 25.

fugimus (o) vel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores pejores facere; anathema sit.

C A N O N IX.

Si quis dixerit, sola fide impium justificari, (p) ita ut intelligat, nihil aliud requiri, quod ad justificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse, eum suæ voluntatis motu præparari, atque disponi; anathema sit.

C A N O N X.

Si quis dixerit, homines sine Christi justitia, per quam nobis meruit, justificari, (q) aut per eam ipsam formaliter justos esse; anathema sit.

C A N O N XI.

Si quis dixerit, homines justificari (r) vel sola imputatione justitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, (s) atque illis inhæreat: aut etiam gratiam, qua justificamur, esse tantum favorem Dei; anathema sit.

C A N O N XII.

Si quis dixerit, fidem justificantem nihil aliud esse, (t) quam fiduciam divinæ misericordiæ peccata remittentis propter Christum, vel eam fiduciam solam esse, qua justificamur; anathema sit.

(o) Psal. LVII. Luc. XII. & Marc. IX. in fin.
(p) Sup. c. 7. & 8.
(q) Gal. II. & III. Eph. I. & IV.
(r) Supr. c. 8.
(s) Rom. V.
(t) Supr. c. 9.

CANON XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo, (u) & absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis, & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, hominem a peccatis absolvi, ac justificari ex eo, (x) quod se absolvi, ac justificari certo credat, aut neminem vere esse justificatum, nisi qui credat, se esse justificatum, & hac sola fide absolutionem, & justificationem perfici; anathema sit.

CAAON XV.

Si quis dixerit, hominem renatum, & justificatum teneri ex fide ad credendum, (y) se certo esse in numero prædestinatorum; anathema sit.

CANON XVI.

Si quis magnum illud usque in finem perseverantiæ donum (z) se certo habiturum absoluta, & infallibili certitudine dixerit, nisi hoc ex speciali revelatione didicerit; anathema sit.

CANON XVII.

Si quis justificationis gratiam non nisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit, (a) reliquos vero omnes, qui vocantur, vocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote divina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.

CANON XVIII.

Si quis dixerit, Dei præcepta homini etiam ju-

(u) Supr. c. 9., (x) Supr. c. 9.
(y) Supr. c. 12.
(z) Supra c. 13. Galat. V. Ezech. XVIII. Prov. XXIX.
(a) Supra c. 12. Rom. XI.

justificato, (*b*) & sub gratia constituto esse ad observandum impossibilia; anathema sit.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Evangelio præter fidem, cætera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.

CANON XX.

Si quis hominem justificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad observantiam mandatorum Dei, (*c*) & Ecclesiæ, sed tantum ad credendum, quasi vero Evangelium sit nuda, & absoluta promissio vitæ æternæ sine conditione observationis mandatorum; anathema sit.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Christum Jesum a Deo hominibus datum fuisse ut Redemptorem, (*d*) cui fidant, non etiam ut Legislatorem, cui obediant; anathema sit.

CANON XXII.

Si quis dixerit, justificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta justitia perseverare posse, (*e*) vel cum eo non posse; anathema sit.

CANON XXIII.

Si quis hominem semel justificatum dixerit amplius peccare non posse, (*f*) neque gratiam amittere; atque ideo eum, qui labitur, & peccat, numquam vere fuisse justificatum: aut contra, posse in tota vita peccata omnia, etiam venia-

(b) Supra c. 11. I. Joan. V. Rom. XIII.
(c) Supra c. 11.
(d) Phil. IV. Joan. XV.
(e) Supra c. 13.
(f) Supra c. 14.

vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemmodum de Beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit.

CANON XXIV.

Si quis dixerit, justitiam acceptam non conservari, (g) atque etiam non augeri coram Deo per bona opera, sed opera ipsa fructus tantummodo, & signa esse justificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam; anathema sit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere justum saltem venialiter peccare dixerit, (h) aut (quod intolerabilius est) mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri: tantumque ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, justos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, (i) & sperare æternam retributionem a Deo per ejus misericordiam, & Jesu Christi meritum, si bene agendo, & divina mandata custodiendo usque in finem perseveraverint; anathema sit.

CANON XXVII.

Si quis dixerit, nullum esse mortale peccatum, (k) nisi infidelitatis: aut nullo alio, quantumvis gravi, & enormi, præterquam infidelitatis peccato, semel acceptam gratiam amitti; anathema sit.

CA-

(g) Supra c. 10.
(h) Sup. c. 11. in fin.
(i) Supra c. 16. Psal. CXVIII. Matth. XXIV.
(k) Sup. c. 15.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidem, licet non sit viva; aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum; anathema sit.

CANON XXIX.

Si quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere, aut posse quidem, sed sola fide amissam justitiam recuperare sine Sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana, & universalis Ecclesia a Christo Domino, & ejus Apostolis edocta, hucusque professa est, servavit, & docuit; anathema sit (m).

CANON XXX.

Si quis post acceptam justificationis gratiam (n) cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exsolvendæ, vel in hoc sæculo, vel in futuro in Purgatorio, antequam ad regna cœlorum aditus patere possit; anathema sit.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, justificatum peccare dum intuitu æternæ mercedis bene operatur, (o) anathema sit.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis justificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius justificati merita, aut ipsum justificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Jesu Christi meritum, cujus vivum membrum

(l) Sup. c. 11. (m) Sup. c. 14.
(n) Inf. sess. 14. c. 8. Infr. sess. 25. in princ.
(o) Supr. c. 11. in fin.

brum est, fiunt, non vere mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ (si tamen in gratia decesserit) consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam catholicam de justificatione a S. Synodo hoc præsenti decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Jesu Christi D. N. derogari, & non potius veritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Jesu gloriam illustrari; anathema sit.

Caput I.

Decretum de Reformatione.

Residentia Prælatorum præcipitur. In non residentes juris antiqui pœnæ innovantur, & novæ decernuntur.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, depravatosque in Clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab iis, qui majoribus Ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum; integritas enim præsidentium salus est subditorum. (p). Confidens itaque per domini, ac Dei nostri misericordiam, providamque ipsius Dei in terris Vicarii solertiam omnino futurum, ut ad Ecclesiarum regimen (onus quippe Angelicis humeris formidandum) qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas a puerilibus exordiis usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia ecclesiasticæ laudabiliter acta testimonium præbeat; secundum venerabiles bea-

(p) c. inter corporalia, extr. de trans. Episc.

Beatorum Patrum sanctiones assumantur: (q) omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus ecclesiis quibuscumque quovis nomine, ac titulo præfectos monet, ac monitos esse vult, ut attendentes sibi, & universo gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo, (r) vigilent, sicuti Apostolos præcipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant; implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant; atque ovium suarum, quarum sanguis de eorum est manibus a supremo Judice requirendus, (s) custodiæ minime incumbant; cum certissimum sit, non admitti pastoris excusationem, si lupus oves comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli (quod vehementer dolendum est) hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque cœlestibus, ac divinis humana præferentes, in diversis curiis vagantur, aut in negotiorum temporalium sollicitudine, ovili derelicto, atque ovium sibi commissarum cura neglecta, se retinent occupatos: placuit sacrosanctæ Synodo, antiquos Canones, (t) qui temporum, atque hominum injuria pene in desuetudinem abierunt, adversus non residentes promul-

(q) c. in sacerdot. & c. Episcoporum, 61. d. c. fi. 59. d. & inf. sess. 24. de ref. c. 1.

(r) Act. XX. II. Tim. IV. Joan. X. c. sit rector. 43. d. c. adversitas. 7. q. 1. c. nisi de renunc. (s) Ezech. XXXIII. Act. XX. c. Ephes. 43. d. c. 1. 13. q. 1. & inf. sess. 24. c. 1. in f. n. de ref. (t) C. pervenit cum multis seq. 7. q. 1. de cler. non resid. per totum, c. cum ex eo de elect. in 6.

mulgatos innovare; quemadmodum virtute præsentis decreti innovat, ac ulterius pro firmiori eorumdem residentia, & formandis in Ecclesia moribus in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire. Si quis a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia, sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu jure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat; legitimo impedimento, seu justis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando abfuerit, quartæ partis fructuum unius anni, fabricæ Ecclesiæ, & pauperibus loci per Superiorem Ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso jure incurrat (t). Quod si per alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente vero contumacia, ut severiori sacrorum Canonum censuræ subjiciatur (u), Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum vero absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incurrenda, infra tres menses per litteras, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cujusque major, aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animadvertere, & Ecclesiis ipsis de Pastoribus utilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

Ca-

(t) ca. ex tuæ, de cler. non resid. c. quoniam, §. porro.

(u) Inf. sess. 23. de ref. c. 1. & 2. sess. 24 c. 12. de ref. & sess. 22. c. 3. de ref. c. ex parte, de cler. non resid.

Caput II.

Nemini habenti beneficium exigens personalem residentiam abesse licet, nisi justa de causa, ab Episcopo approbanda.

EPiscopi inferiores quævis beneficia Ecclesiastica, personalem residentiam de jure (*x*) sive consuetudine exigentia, in titulum, sive commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & divini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensata, expediens videbitur, opportunis juris remediis residere cogantur; nullique privilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis suffragentur. Indulgentiis vero, & dispensationibus temporalibus ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris (*y*); quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte a Sede Apostolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem cura animarum nullatenus negligatur; nemini, quoad hoc, privilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

Caput III.

Excessus sæcularium Clericorum, & Regularium degentium extra Monasteria, ab Ordinario loci corrigantur.

ECclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter inten-

(x) c. fin. de rescr. in 6. (y) c. cum ex eo de elect. in 6. c. beneficium, de regul. eod. lib. & inf. sess. 7. c. 5. & 7. de ref.

sanctarum scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes canones statuendos, & decernendos censuit: reliquos, qui supersunt, ad cœpti operis perfectionem, deinceps, divino Spiritu adjuvante, edituru.

DE SACRAMENTIS.

CANON I.

SI quis dixerit, Sacramenta novæ legis non fuisse omnia a Jesu Christo Domino nostro instituta (e), aut esse plura, vel pauciora, quam septem, videlicet: Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium, aut etiam aliquod, horum septem non esse vere, & proprie Sacramentum; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, ea ipsa novæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia ceræmoniæ sunt aliæ, & alii ritus externi; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria (f), ut nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, Sacramenta novæ legis non esse ad salutem necessaria (g), sed superflua, & sine eis, aut eorum voto, per solam fidem homi-

(e) c. ad abolendum, de hær.
(f) cap. nihil, de conf. d. 2. ca. simil.
(g) Sup. sess. 5. de just. c. 7. & cap. 17.

mines a Deo gratiam justificationis adipisci, licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Sacramenta novæ legis non continere gratiam, quam significant (*h*), aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, vel justitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per hujusmodi Sacramenta semper, & omnibus quantum est ex parte Dei, etiamsi rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anatehema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipsa novæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, (*i*) sed solam fidem divinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere, anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi Characterem in anima (*k*), hoc est, signum

(h) Conc. Floren. sub. Eug. IV in decr. de sacr. vers. hoc docet Eccles.

(i) Sup. sess. 5. de pec. orig.

(k) ca. consultationi de temp. ord. & ca. displicet 23. q. 4. & c. licite 32. q. 7. c. quomodo, ante med. de cons. d. 4.

gnum quoddam spirituale, & indelebile, unde ea iterari non possunt; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit (l).

CANON XI.

Si quis dixerit, in ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, ministrum in peccato mortali existentem (m), modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

(l) Inf. sess. 14. de pœn. c. 6.
(m) cap. multæ, cap. remission. cap. Christus cum plur. seq. 1. q. 1. ult. c. ad abolendum. de hær. inf. sess. 22. de obs. in celeb. miss. cap. omnes, d. 22. c. quis nesciat 11. d. cum præced. & c. non decet cum mult. seq. d. 12. c. alienus, & ca. quia, 14. q. 1.

DE BAPTISMO.

CANON I.

SI quis dixerit, Baptiſmum Joannis habuiſſe eamdem vim cum Baptiſmo Chriſti; (*m*) anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam veram, & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi: (*m*) atque ideo verba illa Domini noſtri Jeſu Chriſti: Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, ad metaphoram aliquam detorſerit; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Eccleſia Romana, quæ omnium Eccleſiarum mater eſt, & magiſtra, non eſſe veram de Baptiſmi Sacramento doctrinam (*n*), anathema ſit.

CANON IV.

Si quis dixerit, Baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, non eſſe verum Baptiſmum; anathema ſit (*o*).

C A-

(m) C. aliud. & c. non regenerabantur, de conſ. d. 4.

(m) c. pœn. de bapt. c. filius, & c. non dubito, de conſ. d. 4. Jo. III.

(n) c. non decet, 12. d. c. ad abolendam, de hær. ca. 2. de ſum. Trin. c. 1. co tit. in 6.

(o) Conc. Floren. de un. Arme. c. 5. c. dictum, §. quod vero cum 2. c. ſeq. 1. q. 1. c. Rom. cum ſequ. & c. ſive hæret. de conſ. d. 4. cap. nulla præter, de conſ. diſt. 4.

CANON V.

Si quis dixerit, Baptismum liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem (o); anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si velit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, baptizatos per Baptismum ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autem universæ legis Christi servandæ; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta, vel tradita sunt, ita ut ea observare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ita revocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, ut vota omnia, quæ post Baptismum fiunt, vi promissionis in Baptismo ipso jam factæ irrita esse intelligant; quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, verum, & rite collatum Baptismum iterandum esse illi (o), qui apud infideles

(o) Jo. III. c. majores de bapt.

(o) c. quod quidam, 1. q. 1. & c. fin. extr de de Sacr. non iteran. c. his, de quib. c. rebaptizat,

les fidem Christi negaverit, cum ad pœnitentiam convertitur; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, parvulos eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse, ac propterea, cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos, aut præstare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, hujusmodi parvulos baptizatos, cum adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod Patrini eorum nomine dum baptizarentur, polliciti sunt, & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

DE CONFIRMATIONE

CANON I.

SI quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam cœremoniam esse, & non potius ve-

zat, & c. cum itaque, de cons. d. 4. & c. dictum est de cons. dist. 3. c. fin. de bapt. & toto tit. de Sac. non iteram. c. 2. ad fin. de sum. Trin. & Cl. un. §. si eo tit. c. majores de Bapt. §. ult. sess. 5. de pec. orig. in me

ram, & proprium Sacramentum (p), aut olim nihil aliud fuisse, quam Catechesim quamdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, injurios esse Spiritui sancto eos, (q) qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, sanctæ Confirmationis Ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, (r), sed quemvis simplicem sacerdotem; anathema sit.

Decretum de reformatione.

Eadem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus, & legatis, inceptum residentiæ, & reformationis negotium (s) ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementum, prosequi intendens, ut sequitur, statuendum censuit, salva semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

Caput I.

Quis Capax regiminis Ecclesiarum cathedralium.

AD Cathedralium Ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, (t) & ætate matura, gravitate morum, litterarumque scientia, juxta constitutionem Alexandri III.

(p) c. nullus ministrorum, de cons. d. 4.

(q) c. 1. cum seq. de cons. dist. 5.

(r) c. manus de cons. dist. 5. Concil. Flor. in decr. Infr. sess. 23.

(s) Infr. sess. 23. de refor. c. 1.

(t) Infr. sess. 22. c. 2. & sess. 24. c. 1. de reform.

III. quæ incipit: Cum in cunctis, (u) in Concilio Lateranensi promulgatam, præditus assumatur.

Caput II.

Habentes plures Cathedrales Ecclesias jubentur omnes una excepta dimittere.

NEmo quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu cathedrales Ecclesias, in titulum (x), sive commendam, aut alio quovis nomine, contra sacrorum Canonum instituta recipere, & simul retinere præsumat: cum valde felix sit ille censendus, cui unam Ecclesiam bene, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute, regere contigerit. Qui autem plures ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant; alias infra annum dimittere teneantur: alioquin, ecclesiæ ipsæ, ultimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

Caput III.

Dignis dumtaxat personis beneficia conferantur.

INferiora beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per seipsas curam ipsam exercere valeant, juxta constitutionem Alexandri III. in Lateranensi, quæ in-

(u) Vide infra.

(x) c. cum in cunctis de elect. §. cum vero c. sicut de excess. Prælat. c. 1. & 2. & 21. q. 1. c. sanctorum 70. dist. c. unio. §. sed. 10. q. 3. c. quia intantum c. ad hæc & c. de multa de præbend. c. quia nonnulli §. de mag. c. cum singulis de præbend. in 6.

incip. Quia nonnulli, & aliam Greg. X. in generali Lugdunensi Concilio, (y) quæ incip. Licet canon, editam, conferantur: aliter autem facta collatio, sive provisio omnino irritetur; & Ordinarius collator pœnas constitutionis Concilii generalis, quæ incipit, Grave nimis, se noverit incursurum.

Caput IV.

Recipientes plura beneficia contra canones iis spolientur.

QUicumque de cætero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica, (z) sive per viam unionis ad vitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo, contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocentii III. quæ incipit, De multa, (a) recipere, ac simul retinere præsumpserit; beneficiis ipsis, juxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso jure, etiam præsentis canonis vigore, privatus existat.

Caput V.

Obtinentes plura beneficia curata dispensationes suas exhibeant Ordinario.

ORdinarii locorum quoscumque plura curata aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districte compellant, & alias procedant juxta constitutionem Greg. X. in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, Ordinarii, (b) quam eadem S. Synodus innovandam censet, & innovat: addens insuper, quod ipsi Ordi-

(y) Extant infra ad calcem.
(z) Infr. sess. 24. de reform. cap. 17.
(a) Vide infra.
(b) infr. c. 7. & supr. sess. 6. de reform. c. in fin.

dinarii, etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationem omnino provideant, ut animarum cura nullatenus negligatur, & beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, exemptionibus quibuscumque, etiam cum judicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

Caput VI.

Quænam uniones beneficiorum perpetuæ valeant, quænam irritæ sint.

UNiones perpetuæ, a xl. annis citra factæ examinari ab Ordinariis, tamquam a Sede Apostolica delegatis, possint (c): & quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint irritæ declarentur. Illæ vero, quæ a dicto tempore citra concessæ nondum in toto, vel in parte sortita sunt effectum, & quæ deinceps ad cujusvis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut alias rationabilibus causis coram loci Ordinario, vocatis, quorum interest, verificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter a Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

Caput VII.

Beneficia ecclesiastica unita visitentur. Per vicarios etiam perpetuos animarum cura exerceatur, assignata iis parte fructuum etiam super re certa.

BEneficia Ecclesiastica curata, quæ Cathedralibus, Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut

(c) Infr. sess. 24. de reform. c. 13. & sess. 25. de reform. c. 9. & infr. sess. 24. c. 9.

piis locis quibuſcumque perpetuo unita, & adnexa reperiuntur (*d*); ab Ordinariis locorum annis ſingulis viſitentur, qui ſollicite providere procurent, ut per idoneos Vicarios etiam perpetuos, niſi ipſis Ordinariis, pro bono Eccleſiarum regimine, aliter expedire videbitur, (*e*) ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut majori, vel minori, arbitrio ipſorum Ordinariorum, portione, etiam ſuper certa re aſſignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum judicum deputatione, & illorum inhibitionibus, quibuſcumque in præmiſſis minime ſuffragantibus.

Caput VIII.

Eccleſiæ reparentur cura animarum habeatur.

LOcorum Ordinarii eccleſias quaſcumq; quomodolibet exemptas authoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare teneantur, (*f*) & opportunis juris remediis providere, ut quæ reparatione indigeat, reparentur: & cura animarum, ſi qua illis immineat, aliiſque debitis obſequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præſcriptis, judicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus excluſis.

Caput IX.

Electi conſecratio non differenda.

AD majores Eccleſias promoti munus conſecrationis infra tempus a jure ſtatutum ſu-

(d) Infr. ſeſſ. 14. de reform. c. 9.

(e) Supr. c. 5. infr. ſeſſ. ult. de reform. c. 16.

(f) Inf. ſeſſ. 24. de ref. c. 9. & ſeſſ. 21. c. 8. Conc. Tol. IV. c. 35. Conc. Brac. II. c. 1. Conc. Arel. c. 17. et decernimus c. Epiſcopum & placuit 10. q. 1.

suscipiant (g), & prorogationes ultra sex menses concessæ nulli suffragentur.

Caput X.

Sede vacante, capitula nemini dent litteras dimissorias, nisi arctato occasione recipiendi, vel recepti beneficii.

NOn liceat Capitulis Ecclesiarum, Sede vacante, infra annum a die vacationis, ordinandi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reverendas, ut aliqui vocant, tam ex juris communis dispositione (h), quam etiam cujusvis privilegii, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficii Ecclesiastici recepti, sive recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere: si secus fiat, Capitulum contraveniens Ecclesiastico subjaceat interdicto (i); & sic ordinati, si in minoribus Ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant; in majoribus vero, ab executione Ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso jure suspensi.

Caput XI.

Facultates de promovendo a quocumque, nemini suffragentur nisi habenti justam causam.

FAcultates de promovendo a quocumque non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam (k), ob quam a propriis Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diœcesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti prævio examine.

(g) cap. quoniam quidam, dist. 100.
(h) c. cum nullus de temp. ordin. in 6.
(i) Inf. 23. sess. de ref. c. 10.
(k) c. licet c. & cap. cum ex eo de elect. in 6.

Caput XII.

Facultas de non promovendo ad annum tantum suffragetur.

FAcultates de non promovendo, præterquam in casibus a jure expressis, concessæ, ad annum tantum suffragentur.

Caput XIII.

Præsentati a quocumque non instituantur, nisi prævio examine, & approbatione Ordinarii.

PRæsentati, seu electi, vel nominati a quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nunciis, (*l*) ad quævis Ecclesiastica beneficia, non instituantur, nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cujusvis privilegii, seu consuetudinis etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius a locorum Ordinariis examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quominus examen subire teneatur; præsentatis tamen electis, seu nominatis ab universitatibus, seu collegiis generalium Studiorum exceptis.

Caput XIV.

Causæ civiles exemptorum, Clericorum sæcularium, & Regularium degentium extra monasterium, ab Episcopis cognoscantur.

IN exemptorum causis Constitutio Innocen. III. quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, servetur; quam eadem sacrosancta Synodus innovandam censuit, & innovat; addendo insuper; (*m*) quod in civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum Clerici sæculares, aut regulares extra monasterium degentes, quomodolibet exempti

(l) in sr. sess. 14. c. 13. de refor.
(m) c. 1. de privil. in 6.

empti, etiam si certum Judicem a Sede Apostolica deputatum in partibus habeant; (n) in aliis vero, si ipsum Judicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conveniri, & jure medio ad solvendum debitum cogi, & compelli possint: privilegiis, exemptionibus, Conservatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus adversus præmissa nequaquam valituris.

Caput XV.

Ordinarii curent, ut hospitalia quæcumque etiam exempta fideliter gubernentur.

CUrent Ordinarii, ut hospitalia quæcumque a suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur, forma servata Constitutionis Concilii Viennen. quæ incipit: Quia contingit; (o) quam quidem Constitutionem eadem S. Synodus innovandam duxit, & innovat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futuræ Sessionis.

ITem hæc sacrosancta Synodus statuit, & decrevit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse die Jovis, fer. v. post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit xxi. mensis Aprilis præsentis anni 1547.

Bulla facultatis transferendi Concilii.

P*Aulus Episcopus, servus servorum Dei.*
Venerabili F. Jo. Mariæ Episc. Prænestino, & dilectis filiis Marcello tit. Sanctæ Crucis in Hierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardin. nostris, & Apost. Sedis Legat. de latere, salutem, & Apost. benedict. Regimini universalis Eccle-

(n) inf. sess. 14. de ref. c. 6. in fin.
(o) Vide infra.

siæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidentes, nostri officii partes esse putamus, ut, si quid gravius causa Reip. Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, verum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & universalis Concilii, alias per nos in civitate Trid. ex causis tunc expressis, de venerabilium Fr. nostrorum S. R. E. Card. consilio, & assensu indicti; ex certis aliis etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunius, & commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter charissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imp. semper August. & Francisc. Francorum Regem Christianiss. conciliata, pari consilio, & assensu sustuleramus, & amoveramus, nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam civitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse; vos nostros, & Apost. Sedis Legatos de latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus, & deputaverimus, vosque ad eamdem civitatem tamquam pacis Angelos destinaverimus, prout in diversis nostris desuper confectis litteris plenius continetur: Nos ne tam sanctum celebrationis Concilii hujusmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quovis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune providere volentes; motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, parique consilio, & assensu, vobis insimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocumque vobis videbitur, Concil. prædictum de eadem civit. Trid. ad quamcumque aliam commodiorem, & opportunio-

niorem, seu tutiorem civitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutandi, ac illud in ipsa civitate Tridentina supprimendi, & dissolvendi, nec non Prælatis, & aliis personis Concilii hujusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta civitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia civitate hujusmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi, tenendi, & celebrandi, & ad illud Prælatos, & alias personas Conc. Trid. hujusmodi etiam sub perjurii, & aliis in litteris indictionis Concilii hujusmodi expressis pœnis evocandi, eidemque sic translato, & mutato Concilio, nomine, & auctoritate præditis præsidendi, ac in eo procedendi, cæteraque in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, alias juxta priorum vobis directarum litterarum continentiam, & tenorem faciendi, statuendi, ordinandi, & exequendi plenam, & liberam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem: ratum, & gratum habituri, quidquid per vos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumve fuerit: idque facturi, auctore Domino, inviolabiliter observari: Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnat. Dominicæ 1547. 8.° Kalend. Mart. Pontificatus nostri anno undecimo.

Fab. Epis. Spol. B. Motta.

SESSIO VIII.

Celebrata die 11. mensis Martii 1547.

Decretum de Translatione Concilii.

PLacetne vobis decernere, & declarare de hujusmodi morbo ex præmissis, & aliis allegatis ita manifeste, & notorie constare, ut Prælati in hac civitate sine vitæ discrimine commorari, & in ea idcirco, inviti minime retineri possint, & debeant? itemque attento recessu multorum Prælatorum post proxime præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum complurium Prælatorum in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volentium, qui juste detineri non possunt, & ex quorum discessu Concilium vel dissolveretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus ejus progressus impediretur: & attento etiam imminenti periculo vitæ, & aliis caussis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, utpote notorie veris, & legitimis; placetne vobis similiter decernere, & declarare, pro conservatione, & prosecutione ipsius Concilii, & securitate vitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad civitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, salubrem, & idoneum, pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidem Sessionem jam indictam statuta die 21. Aprilis celebrandam esse, & celebrari, & successive ad ulteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & Sacro Concilio expedire videbitur, ut ad hunc, seu alium locum, com-

communicato etiam consilio cum Invictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, & debeat? *Responderunt*, Placet.

SESSIO IX.

Bononiæ celebrata die 21. Mensis Aprilis 1547.

Decretum de prorogatione Sessionis.

HÆc sacrosancta, œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in civitate Tridentina congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, divina Providentia Papæ III. eisdem Reverendiss. Dominis, D. Jo. Maria de Monte, Episcopo Prænestino, & Marcello tit. Sanctæ Crucis in Hierusalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans, quod die 11. mensis Martii, præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem civitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibusque agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interveniente etiam auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eisdem Reverendissimis Præsidentibus etiam specialiter concessa, decrevit, & ordinavit, Concilium ex eo loco in hanc civitatem transferendum esse, sicuti transtulit; itemque Sessionem pro præsenti die 21. Aprilis illic

lic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationis materiis, de quibus tractandum proposuerat, canones sancirentur, & promulgarentur, in hac ipsa civitate Bononiæ celebrari debere; considerausque, nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueverunt, his superioribus majoris hebdomadæ, & solemnitatis Paschalis diebus, in propriis Ecclesiis occupatos, aliquos etiam aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse, quos tamen brevi affuturos sperandum est, ac propterea factum esse, ut non ea, quam sancta Synodus desiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipsæ Sacramentorum, & reformationis examinari, & discuti, ut omnia maturo consilio cum dignitate, & gravitate debita fiant, bonum, opportuunum, & expediens censuit, censetque, Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Jovis infra Octavam Pentecostes proxime futuram, quoad ipsas materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, ac prorogat: quam diem & rei gerendæ maxime opportuuam, & Patribus, præsertim absentibus, percommodam judicavit, & judicat: hoc tamen adiecto, quod terminum ipsum ipsa Sancta Synodus, pro ejus arbritrio, & voluntate, sicut rebus Concilii putaverit expedire, etiam in privata Congregatione restringere, & imminuere possit & valeat.

SESSIO X.

Bononiæ celebrata die 2. Mensis Junii 1547.

Decretum prorogationis Sessionis.

QUamvis hæc sacrosancta, œcumenica, & generalis Synodus Sessionem, quæ die 21. mensis Aprilis, proxime præteriti, super Sacramentorum, & reformationis materiis in hac inclyta civitate Bononiæ, ex decreto in urbe Tridentina, in publica Sessione, die undecima mensis Martii promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac præsertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos brevi affuturos sperabat, ad hunc præsentem diem differendam, & prorogandam esse decreverit; volens tamen cum iis, qui non venerunt, etiam adhuc benigne agere, eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem S. R. E. Cardinalibus & Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, Sessionem ipsam, quam hâc die secunda mensis Junii præsentis anni millesimi quingentesimi quatragesimi septimi celebrare decreverat, ad diem Jovis post festum Nativitatis Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit decima quinta mensis Septembris proxime futuri, quoad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, & prorogat: ita tamen quod prosecutio discussionis, & examinationis tam eorum, quæ ad dogmata, quam quæ ad refor-

reformationem pertinent, interim non ommittatur, & terminum ipsum ipsa Sancta Synodus, pro ejus libito, & voluntate, etiam in privata Congregatione abbreviare, & prorogare libere possit, & valeat.

Die xiv. Septembris MDXLVII. *in Congregatione generali Bononiæ prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilii.*

BULLA RESUMPTIONIS Concilii Tridentini.

Sub Julio Tertio Pont. Max.

JUlius *Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam*. Cum ad tollenda Religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore non sine totius Christiani Orbis perturbatione, & scandalo viguerunt, bonum, opportunum, & expediens esse videatur; sicuti etiam charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Imperator semper Augustus nobis per suas litteras, & Nuncios significari fecit, ut sacrum, œcumenicum, generale Concilium, per fel. recor. Paulum III. prædecessorem nostrum indictum, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, una cum duobus aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures, publicæ, & solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta; multaque etiam ad utramque causam pertinentia examinata, & discussa, ad civitatem Triden-

dentinam reducatur: Nos, ad quos & summos pro tempore Pontifices spectat generalia Concilia indicere, & dirigere, ut Ecclesiæ pacem, & Christianæ fidei, atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam procuremus, & quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sane provincia retroactis temporibus in vera religione ac sacrórum Conciliorum, & Sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia, & reverentia, nulli Christianorum provinciæ fuit unquam secunda, paterne consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam, & benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Christiani justis, piisque nostris in hac re votis annuant, faveant, atque assistant; venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesque alios, & singulos qui de jure, vel consuetudine, vel privilegio Conciliis generalibus interesse debent, quosque idem prædecessor noster in suis indictionibus, & aliis quibuscumque desuper confectis, & publicatis litteris, Concilio interesse voluit, per viscera misericordiæ Domini nostri Jesu Christi hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kalend. Maji, quem diem ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum, & prosequendum, prævia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ auctoritatis plenitudine, ac venerabilium Fratrum nostrorum, ejusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa Civitate Tridenti, legitimo cessante impedimento, convenire, & se congregare, ac ipsius

ipsius Concilii continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere velint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore in eadem Civitate nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatem nostram, valetudinemque, & Sedis Apostolicæ necessitates personaliter adesse nequiverimus, Spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus, quacumque ipsius Concilii translatione, & suspensione, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque, ac præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis litteris prædictis, quas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & Decretis in suo robore permanere volumus, atque decernimus, & quatenus opus sit innovamus, voluit non obstare: irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innovationis, voluntatis, & Decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MDXLVIII. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

M. Cardinalis Crescen.

Rom. Amasæus.

SES-

SESSIO XI.

Quæ est prima sub Julio Tertio Pont. Max.

Celebrata Kalend. Maji 1551.

Decretum de resumendo Concilio.

PLacetne vobis ad laudem, & gloriam Sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem Fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & Generale Concil. Tridentinum, juxta formam, & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere; & procedendum esse ad ulteriora? *Responderunt*: Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

PLacetne vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse in futuris Kalend. Septembris? *Responderunt*: Placet.

SESSIO XII.

Quæ est secunda sub Julio Tertio Pont. Max.

Celebrata die prima Septemb. 1551.

Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Trid. Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata

ipsius Concilii continuationi, & prosecuti
omni mora postposita, incumbere velint
enim operam sedulo daturi sumus, ut eo
tempore in eadem Civitate nostri omnino
sint Legati, per quos, si per ætatem nostr
valetudinemque, & Sedis Apostolicæ necessi
personaliter adesse nequiverimus, Spiritu
cto duce, ipsi Concilio præsidebimus, qua
que ipsius Concilii translatione, & suspen
cæterisque contrariis non obstantibus quibus
que, ac præsertim illis, quæ idem præd
noster in suis litteris prædictis, quas cum
nibus, & singulis in eis contentis clausul
Decretis in suo robore permanere volumu
que decernimus, & quatenus opus sit
mus, voluit non obstare: irritum nihilo
decernentes, & inane, si secus super his
quam quavis auctoritate scienter, vel
ter contigerit attentari. Nulli ergo omn
minum liceat hanc paginam nostrorum
tionis, requisitionis, monitioni
rationis, innovationis, volun
rum infringere, vel ei aus
re. Si quis autem hoc att
indignationem omnipoten
Petri, & Pauli Apost
incursurum.

Datum Romæ,
Incarnationis
Pontifica

Pont. Max.

obr. 1551.

harißia

Generalis Tri-
ſancto legitime
eiſdem Sanctæ
Conciliis, etſi in
Spiritus ſancti
veram,
rinam
aliis
cleſia
c va-
, hoc
habuit,
lium er-
cus homo
octrina fi-
liæ ſuperſe-
r in Eccle-
t ejus unita-
s omnes inter
voluit. Itaque
m, & ſinceram
illam

m. Trin. Ephe

gata, Præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostol. Legato, & Nuntiis, quæ in proxime præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum esse decreverat, cum ob inclytæ Germanicæ nationis, cujus præcipue causa agitur, absentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de venerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum Maguntini, & Trevirensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperii Principum Electorum, & complurium ipsius, aliorumque provinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem adventu in Domino exultans, & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque spem concipiens, quamplurimos alios tam ipsius Germanicæ, quam aliarum nationum Prælatos, & sui officii debito, & hoc exemplo commotos, propediem esse venturos, futuram Sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit undecima mensis Octobris, proxime sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cum in præteritis Sessionibus de septem Sacramentis novæ legis in genere, & in specie de Baptismate, & Confirmatione definitum fuerit; statuit, & decernit, de Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem, & commodiorem Prælatorum residentiam pertinent, agi, & tractari debere: ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim, Domini nostri Jesu Christi exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, jejuniis, & orationibus vacent, ut tandem placatus, qui in sæcula sit benedictus Deus, corda hominum ad veræ suæ fidei agnitionem, & sanctæ Ma-

tris

tris Ecclesiæ unitatem, ac recte vivendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

Quæ est tertia sub Julio Tertio Pont. Max.

Celebrata die 11. Mensis Octobr. 1551.

Decretum de Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

SAcrosancta, œcumenica, & Generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus sancti ductu, & gubernatione convenerit, ut veram, & antiquam de fide, & Sacramentis doctrinam exponeret, & ut hæresibus omnibus, & aliis gravissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia misere nunc exagitatur, & in multas, ac varias partes scinditur, remedium afferret, hoc præsertim jam inde a principio in votis habuit, ut stirpitus convelleret zizania execrabilium errorum, & schismatum (n), quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporibus in doctrina fidei, usu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminavit, quam alioqui Salvator noster in Ecclesia sua tamquam Symbolum reliquit ejus unitatis, & charitatis, qua Christianos omnes inter se conjunctos, & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, & sinceram illam

(n) Matt. XIII. ca. 1. de sum. Trin. Ephes. IV.

illam de venerabili hoc, & divino Eucharistiæ sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia ab ipso Jesu Christo Domino nostro, & Apostolis erudita, (o) atque a Spiritu sancto, illi omnem veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, & ad finem usque sæculi conservabit: omnibus Christifidelibus interdicit, ne posthac de SS. Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam ut est hoc præsenti decreto explicatum, atque definitum.

Caput I.

De reali præsentia Domini nostri Jesu Christi in SS. Eucharistiæ Sacramento.

PRincipio docet Sancta Synodus, & aperte, ac simpliciter profitetur, in almo Sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis, & vini consecrationem, (p) Dominum nostrum Jesum Christum, verum Deum, atque hominem, vere, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri. Nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse Salvator noster semper ad dexteram Patris in cœlis assideat juxta modum existendi naturalem; & ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, (q) assequi possumus; & con-

(o) Luc. XII. infr. sess. 22. c. 1. & sup. sess. 5. c. 1.

(p) Joan. I. c. 1. de sum. Trinit. supr. sess. 3. in Symb. Ephes. I. Psalm. V. & CIX. Marc. XII. & XIII. in fin. Hebr. X. Actor. VII. Coloss. III.

(q) Matth. XIX. Luc. XVIII.

constantissimi credere debemus. Ita enim majores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt, qui de SS. hoc Sacramento disseruerunt, (r) apertissime professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ultima cœna Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis vinique benedictionem, se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis verbis testatus est, quæ verba a sanctis Evangelistis commemorata (s), & a D. Paulo postea repetita, cum propriam illam, & apertissimam significationem præseferant, secundum quam a Patribus intellecta sunt, indignissimum sane flagitium est, ea a quibusdam contentiosis, & pravis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus veritas carnis, & sanguinis Christi negatur, contra universum Ecclesiæ sensum detorqueri; quæ tamquam columna, & firmamentum veritatis (t), hæc ab impiis hominibus excogitata commenta, velut Satanica, detestata est, grato semper, & memori animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

Caput II.

De ratione institutionis Sanctissimi hujus Sacramenti.

ERgo Salvator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo divitias divini sui erga homines amoris velut effudit, memoriam faciens mi-

(r) Clem. unic. de reliq. & vener. Sanctor. c. cum Marthæ de celeb. Miss.

(s) Matth. XXVI. Marc. XIV. Luc. XXII. I. Cor. XI.

(t) I. Tim. III.

mirabilium suorum (u): & in illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit; suamque annuntiare mortem, (x) donec ipse ad judicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc tamquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viventes vita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse vivet propter me (y): & tamquam antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præservemur. Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis: adeoque Symbolum unius illius corporis (z), cujus ipse caput existit, cuique nos tamquam membra arctissima fidei, spei, & charitatis connexione adstrictos esse voluit, ut id ipsum omnes diceremus: Nec essent in nobis schismata (a).

Caput III.

De excellentia SS. Eucharistiæ super reliqua Sacramenta.

COmmune hoc quidem est SS. Eucharistiæ cum cæteris Sacramentis, Symbolum esse rei sacræ (b); & invisibilis gratiæ formam visibilem; verum illud in ea excellens, & singulare reperitur (c); quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis utitur; at in Eucharistia ipse sanctitatis author ante usum est: nondum enim Eucharistiam de manu

(u) Psal. CX. Luc. XXII. c. iteratur, de cons. dist. 2. I. Cor. XI.
(x) Matth. XXVI.
(y) Joan. VI.
(z) I. Cor. XI. Ephes. V. Rom. XII.
(a) I. Cor. I.
(b) c. Sacrificium de Cons. d. 2.
(c) c. Multi 1. q. 1.

manu Domini Apostoli susceperant, eum vere tamen ipse affirmaret, corpus suum esse, quod præbebat (c); & semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem verum Domini nostri corpus, verumque ejus sanguinem sub panis, & vini specie una cum ipsius anima, & divinitate existere, (d) sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub vini specie ex vi verborum; ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, qui jam ex mortuis resurrexit, (e) non amplius moriturus, inter se copulantur; divinitatem porro propter admirabilem illam ejus cum corpore, & anima hypostaticam unionem. Quapropter verissimum est, tantumdem sub alterutra specie, atque sub utraque contineri; totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quavis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub ejus partibus existit.

Caput IV.

De Transubstantiatione.

QUoniam autem Christus redemptor noster corpus suum, id, quod sub specie panis offerebat, vere esse dixit (f): ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per conse-

E. cra-

(c) Matth. XXVI. Marc. XIV.
(d) Inf. c. 1.
(e) Rom. VI. c. semel Christus c. iteratur c. singuli & c. qui manducat de consec. dist. 2. Infr. Can. 3. sess. 21. c. 3. vide homil. 5. de Pasch. inter eas quæ Eusebio Emiss. adscribuntur & de consec. dist. 2. c. 35. ubi pars est.
(f) Luc. XXII. Jo. VI. I. ad Cor. XI.

crationem panis, & vini, conversionem fieri totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi Domini nostri, (g) & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis ejus: quæ conversio convenienter, & proprie a Sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

Caput V.

De cultu, & veneratione huic Sanctissimo Sacramento exhibenda.

NUllus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles (a) pro more in Catholica Ecclesia semper recepto latriæ cultum, qui vero Deo debetur (b), huic Sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum: nam illum eumdem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit (c) & adorent eum omnes Angeli Dei; quem Magi procidentes adoraverunt; quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, pie, & religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc, & venerabile Sacramentum singulari veneratione, ac solemnitate celebraretur (d), utque in processionibus reverenter, & ho-

---

(g) c. panis de cons. d. 2. ca. cum Marthæ de celeb. Miss. infr. c. 2.

(a) Infr. c. 6. (b) Matth. XXVI.

(c) Psal. XCVI. Hebr. I. Matth. II. Matth. XXVIII. Luc. XXIV.

(d) Urban. Papa citat. in Clementina un. de Reliq. & venerat. Sanctorum. Infra. c. 6.

& honorifice illud per vias, ... ver Pa-
cumferretur. Æquissimum ... n Sa-
quos statutos esse dies, cu... (k):
gulari, ac rara quadam ... ta-
& memores testentur ...
Dominum, & Redemptorem ...
& plane divino beneficio, quo ...
ctoria, & triumphus repræsentatur ...
sic quidem oportuit victricem veritatem ...
dacio, & hæresi triumphum agere, ut ejus adversarii in conspectu tanti splendoris, & in tanta universæ Ecclesiæ lætitia positi, vel debilitati, & fracti tabescant, vel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.

Caput VI.

De asservanda sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferenda.

Consuetudo asservandi in sacrario sanctam Eucharistiam adeo antiqua est, ut eam sæculum etiam Nicæni Concilii agnoverit (f). Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc usum diligenter in Ecclesiis conservari, præterquamquod cum summa æquit... & ratione conjunctum est, tum multis in ... ciliis præceptum invenitur (g), & vetustissi... ca-tholicæ Ecclesiæ more est observatum. Q... sancta hæc Synodus retinendum omnino sa... rem hunc, & necessarium morem statuit.

(e) I. Cor. XV. Hebr. II.
(f) ... can. 7. c. sane de celebr. Miss. ... Presbyter de cons. dist. 2. Nicæn. I. cap. 13.
(g) Concil. Rhem. c. 2. Concil. Lateran. su... Innoc. III. c. 20. c. Præsente 93. dist. Ancyr. c. 6. Carth. IV. c. 77. & 78. Agath. c. 15.

Caput VII.

De præparatione, quæ adhibenda est, ut digne quis sacram Eucharistiam percipiat.

Si non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sancte: certe quo magis sanctitas, & divinitas cœlestis hujus Sacramenti viro Christiano comperta est, eo diligentius cavere ille debet, ne absque magna reverentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne judicium sibi manducat, & bibit, non dijudicans corpus Domini (*h*). Quare communicare volenti revocandum est in memoriam ejus præceptum: Probet se ipsum homo (*i*). Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quamtumvis sibi contritus videatur absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat; quod a Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo servandum esse decrevit, modo non desit illis copia Confessoris: quod si, necessitate urgente, sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur.

Ca-

(h) I. Cor. XI. c. Quid est c. sicut Judas, & c. Timorem de conf. dist. 2.

(i) I. Cor. XI. c. Qui scelerate. c. Quotidie & c. Panem de conf. dist. 2. c. Omnis qui, cum seq. de pœnit. dist. 1. Infr. c. 11.

Caput VIII.
De usu admirabilis hujus Sacramenti.

QUoad usum autem, recte, & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt (*k*): quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores: alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum cœlestem panem edentes, fide viva, quæ per dilectionem operatur, fructum ejus, & utilitatem sentiunt (*l*): tertios porro sacramentaliter simul, & spiritualiter; hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruunt, ut vestem nuptialem induti ad divinam hanc mensam accedant (*m*). In Sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a Sacerdotibus communionem acciperent; Sacerdotes autem celebrantes seipsos communicarent; qui mos, tamquam ex traditione Apostolica descendens, jure, ac merito retineri debet (*n*). Demum autem paterno affectu admonet S. Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes, & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc vinculo charitatis, & in hoc concordiæ Symbolo jam tandem aliquando conveniant, & concordent; memoresque tantæ majestatis, & tam eximii amoris Jesu Christi Domini nostri, qui di-

(k) C. quid est, cum seq. . c. dupliciter. & c. In illo de cons. dist. 2. August. contr. Donat. sæpe. Prosper in lib. sentent.
(l) Gal. V. infr. c. 8.
(m) Matth. XXII.
(n) c. Relatum, de cons. d. 2. Infr. c. 10. ac Hebr. V. & VII.

dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum (o); hæc sacra Mysteria corporis, & sanguinis ejus ea fidei constantia, & firmitate, ea animi devotione, ea pietate, & cultu credant, & venerentur, ut panem illum supersubstantialem, fræquenter suscipere possint, & is vere eis sit animæ vita, & perpetua sanitas mentis: cujus vigore confortati, ex hujus miseræ peregrinationis itinere, ad cœlestem patriam pervenire valeant, eumdem panem Angelorum (p), quem modo sub sacris velaminibus edunt, absque ullo velamine manducaturi.

Quoniam autem non est satis veritatem dicere, nisi detegantur, & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos Canones subjungere, ut omnes, jam agnita catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caveri, vitarique debeant.

De sacrosancto Eucharistiæ Sacramento.

CANON I.

Si quis negaverit (q), in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri vere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem una cum anima, & divinitate Domini nostri Jesu Christi, ac proindè totum Christum: sed dixerit tantummodo esse in eo, ut in signo, vel figura, aut virtute; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, in sacrosancto Eucharistiæ sacramento remanere substantiam panis, & vini, una

(o) Jo. VI. c. Prima de cons. dist. 2.
(p) Psal. LXXVII. c. Revera de cons. dist. 2.
(q) Supr. c. 3. Conc. Constantiens.

una cum corpore, & sanguine Domini nostri Jesu Christi (r); negaveritque mirabilem illam, & singularem conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis, & vini, quam quidem conversionem Catholica Ecclesia aptissime Transsubstantiationem appellat (s); anathema sit.

CANON III.

Si quis negaverit, in venerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie (t), & sub singulis cujusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, peracta consecratione in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus & sanguinem Domini nostri Jesu Christi (u), sed tantum in usu, dum sumitur, non autem ante, vel post; & in hostiis, seu particulis consecratis, quæ post communionem reservantur, vel supersunt, non remanere verum corpus Domini: anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, vel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, (x) vel ex ea non alios effectus provenire; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum unigenitum Dei filium non es-

(r) Idem Conc. damnans articulos Joan. Wicleff.
(s) Sup. ca. 4.
(t) Conc. Floren. in Decr. Eugenii ad Armenos. Sup. c. 3. & infr. sess. 21. c. 1. de com.
(u) Sup. cap. 3.
(x) Conc. Floren. ibid. sup. c. 2.

se cultu latriæ, etiam externo, adorandum (y); atque ideo nec festiva peculiari celebritate venerandum: neque in processionibus, secundum laudabilem, & universalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, solemniter circumgestandum, vel non publice, ut adoretur, populo proponendum, & ejus adoratores esse idololatras; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam in sacrario reservari (z), sed statim post consecrationem adstantibus necessario distribuendam; aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari (a), & non etiam sacramentaliter, ac realiter; anathema sit.

CANON IX.

Si quis negaverit, omnes, & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerint (b), teneri singulis annis saltem in Paschate ad communicandum, juxta præceptum sanctæ Matris Ecclesiæ (c); anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, non licere Sacerdoti celebranti seipsum communicare (d); anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, solam fidem esse sufficientem præ-

(y) Supra c. 5.
(z) Supra c. 6.
(a) Supra c. 8.
(b) Inf. sess. 14. c. 8. de pœn.
(c) Vide infra.
(d) Supra c. 8.

præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum (e); anathema sit. Et, ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem sumatur; statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos scientia peccati mortalis gravat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicare disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

Caput I.

Decretum de Reformatione.

Episcopi moribus informandis prudenter invigilent. Ab eorum correctione non appelletur.

EAdem Sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, intendens nonnulla statuere, quæ ad jurisdictionem pertinent Episcoporum, ut, juxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesiis eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subjectos regere, & in vitæ, ac morum honestate continere potuerint: illud primum eos admonendos censet, ut se pastores, non percussores esse meminerint, (f) atque ita præesse sibi subditis oportere, ut non in eis dominentur, sed illos, tamquam filios (g), & fratres diligant elaborentque, ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne, ubi deliquerint, de-

(e) Supra cap. 7.

(f) Tit. I. I. Timoth. III. I. Petr. V. Dist. 45. in princ. Dist. 94.

(g) c. ult. Dist. 95. c. esto subjectus.

bitis eos pœnis coercere cogantur: quos tamen si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis servanda præceptio (*h*), ut illos arguant, obsecrent, increpent, in omni bonitate, & patientia, cum sæpe plus erga corrigendos agat benevolentia, quam austeritas; plus exhortatio, quam comminatio; plus charitas, quam potestas. Sin autem ob delicti gravitatem virga opus fuerit; tunc cum mansuetudine rigor (*i*), cum misericordia judicium; cum lenitate severitas adhibenda est: ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conservetur, & qui correcti fuerint, emendentur, aut si resipiscere noluerint, cæteri, salubri in eos animadversionis exemplo, a vitiis deterreantur: cum sit diligentis, & pii simul pastoris officium, morbis ovium levia primum adhibere fomenta, post, ubi morbi gravitas ita postulet, ad acriora, & graviora remedia descendere (*k*): sin autem ne ea quid proficiant, illis submovendis, cæteras saltem oves a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque, ad evitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda judicia, querelas, & gravamina simulent, & appellationis diffugio judicis processum impediant (*l*), ne remedio ad innocentiæ præsidium instituto ad iniquitatis defensionem abutantur, atque ut hujusmodi eorum calliditati, & tergiversationi occurratur; ita statuit,

(h) II. Timot. IV.

(i) 23. q. 4. c. Quod Christus dist. 45. c. Licet nonnumquam.

(k) c. Resecandæ & c. corripiantur 24. q. 3.

(l) c. cum speciali §. porro c. ad nostram c. suggestum, de appel.

tuit, & decrevit (m): in causis visitationis, & correctionis, sive habilitatis, & inhabilitatis, nec non in criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitivam sententiam, ab interlocutoria, vel alio quocumq; gravamine non appelletur; nec Episcopus, seu Vicarius appellationi hujusmodi, tamquam frivolæ, deferre teneatur, sed ea, quacumque inhibitione ab appellationis Judice emanata, nec non omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili contraria non obstante, ad ulteriora valeat procedere (n); nisi gravamen hujusmodi per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit: quibus casibus sacrorum, & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

Caput II.

In criminalibus appellatio ab Episcopo, quando Metropolitano, aut uni ex viciniorihus Episcopis committenda.

A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarii generalis, in criminalibus appellationibus causa, ubi appellationi locus fuerit si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit (o); Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali; aut, si ille aliqua de causa suspectus foret; vel ultra duas legales dietas distet (p), seu ab ipso appellatum fuerit, uni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus judicibus, committatur.

(m) Infra sess. 22. c. 1. de reform. & sess. 24. c. 20. de reform.
(n) c. ut debitus de appell. cum simil.
(o) c. 2. de Consuet.
(p) C. statutum de rescripti in 6.

Caput III.

Acta primæ instantiæ intra triginta dies dentur gratis reo appellanti.

REus ab Episcopo, aut ejus Vicario in spiritualibus generali in criminali causa appellans, coram judice, ad quem appellavit, acta primæ instantiæ omnino producat, & judex nisi illis visis, ad ejus absolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra xxx. dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat; alioquin absque illis causa appellationis hujusmodi, prout justitia suaserit, terminetur.

Caput IV.

Degradatio actualis quomodo facienda.

CUm vero tam gravia nonnumquam sint delicta, ab Ecclesiasticis commissa personis, ut ob eorum atrocitatem a sacris ordinibus deponendæ, & Curiæ sint tradendæ sæculari, in quo secundum *Sacros Canones* (q) certus Episcoporum numerus requiritur: quos si omnes adhibere difficile esset, debita juris executio differretur; si quando autem intervenire possent, eorum residentia intermitteretur; propterea statuit, & decrevit, Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam Presbyteratus ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, nec non verbalem depositionem, & per se ipsum etiam ad actualem, atque solemnem degradationem ab ipsis ordinibus, & gradibus Ecclesiasticis in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia in numero a Canonibus definito, requiritur; etiam absque

tes

(q) C. si quis cum seq. 15. q. 7. c. Degradatio de pœnit. in 6.

que illis procedere liceat: adhibito tamen, & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, usum mitræ, & baculi ex privilegio Apostolico habentibus, si in civitate, aut Diœcesi reperiri, & commode interesse possint; alioquin aliis personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graves, ac juris scientia commendabiles existant.

Caput V.

Summarie cognoscat Episcopus de gratiis, quibus peccatum remittitur, aut pœna.

Et quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit; ut nonnulli ejusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis Episcoporum justa severitate inflictæ aut remittuntur omnino, aut minuuntur.; cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum impunitum sit, verum etiam alterius delicti veniam impetret mentienti: idcirco, ut (r) sequitur, statuit, & decernit: Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicujus publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur per seipsum, tamquam Sedis Apostolicæ Delegatus, etiam summarie cognoscat (s): ipsamque gratiam, postquam per falsificationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitime constiterit, non admittat.

Ca-

(r) Exodi XXIII. Levit XIX. Prov. VI. X. XII. XIX. c. si quis dixerit cum sequent. & c. Nemo peritorum 11. q. 3.

(s) c. Super litteris, & c. Cum dilecta. de refor-

Caput VI.

Non citetur personaliter Episcopus, nisi depositionis aut privationis causa.

QUoniam vero subditi Episcopo, tametsi jure correpti fuerint (*t*), magnopere tamen eum odisse, & tamquam injuria affecti sint, falsa illi crimina objicere solent; ut quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cujus vexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit: idcirco, ne is magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit, & decrevit (*u*): Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, sive privandus veniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, vel accusationem, sive alio quovis modo procedatur, ut personaliter compareat; nequaquam citetur, vel moneatur.

Caput VII.

Qualitates testium contra Episcopum describuntur.

TEstes in causa criminali ad informationem, vel indicia (*x*), seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conver-

(t) c. sunt nonnulli 2. 9. 7.

(u) Infra sess. 24. c. 5. de reform.

(x) c. Accusatio quoque c. Accusatio Episcoporum c. testes 29. 7. & c. ult. 2. q. 5. Concil. Roman. sub Silvestro I. juxta Anaclet. Papæ Epist. 2. & Carthag. II. c. 6. & Carthag. IV. c. 96. & Sixt. III. ep. 3. c. 2.

versationis, existimationis, & famæ fuerint, non recipiantur; & studio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, gravibus pœnis mulctentur.

Caput VIII.

Graves Episcoporum causæ a Pontif. Maximo cognoscantur.

CAusæ Episcoporum, cum pro criminis objecti qualitate comparere debeant, coram Pont. Max. referantur (y), ac per ipsum terminentur.

Decretum prorogationis definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & Salviconductus Protestantibus dandi.

EAdem sancta Synodus errores omnes, qui super hoc Sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquam vepres ex agro Domini evellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios ad hoc Sacramentum pertinentes articulos, diligentissima veritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis, accuratissimisque pro rerum gravitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum Theologorum sententiis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem, & divino jure præceptum, ut singuli Christifideles sub utraque specie ipsum venerabile Sacramentum

(y) Concil. Sardic. c. 3. ad abolendam de heret. & infra sess. 24. c. 5. de refor.

tum accipiant (z)? Et: Num minus sumat, quæ sub altera, quam qui sub utraque communicat? Et: An erraverit Sancta Mater Ecclesia, laicos, & non celebrantes Sacerdotes sub panis specie dumtaxat communicando? Et: An parvuli etiam communicandi sint? Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ provincia ii, qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur, audiri a sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, ut ipsis tuto huc venire, & in hac urbe commorari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere, quæ senserint, & postea, cum libuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum adventum multos antea menses expectarit: tamen, ut pia mater, quæ ingemiscit, & parturit summopere id desiderans, ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eumdem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant; confidens Dei misericordiæ, & sperans fore, ut illi in sanctissimam, & salutarem unius fidei, spei, charitatisque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, & fidem, ut petierant publicam, quam salvum conductum vocant, quod ad se pertinet, ejus, qui infrascriptus erit, tenoris, dedit, atque concessit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit; quam, ut illi commode ei interesse possint, in diem festum Conversionis D. Pauli; quæ erit vigesimaquinta dies mensis Januarii an-

(z) Infra sess. 21. c. 1. cum seq. Infr. sess. 22. in decret. Infra sess. 21. c. 4. & can. ult.

anni sequentis indixit: illudque præterea statuit, ut in eadem Sessione de Sacrificio Missæ agatur, propter magnam utriusque rei connexionem: interea Sessione proxima de Pœnitentiæ, & Extremæ Unctionis Sacramentis tractandum; illam autem die festo D. Catharinæ Virginis, & Martyris, qui erit vigesima quinta Novembris, habendam esse decrevit, simulque, ut in utraque materiam reformationis prosequatur.

SALVUS CONDUCTUS

datus Protestatibus.

SAcrosancta, & Generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem S. Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, omnibus, & singulis, sive Ecclesiasticis, sive secularibus personis universæ Germaniæ, cujuscumque gradus, status, conditionis, & qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere voluerint, ut de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium libere, & tuto venire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tam scripto, quam verbo offerre, & proponere, & cum Patribus sive iis, qui ab ipsa S. Synodo delecti fuerint, conferre, & absque ullis conviciis, & contumeliis disputare, necnon quando illis placuerit, recedere possint, & valeant, publicam fidem, & plenam securitatem, quam Salvumconductum appellant, cum omnibus, & singulis clausulis, & decretis necessariis, & opportunis

nis, etiam si specialiter, & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi voluit, quantum ad ipsam S. Synodum spectat concedit. Placuit præterea S. Synodo, ut, si pro majori libertate, ac securitate eorum, certos tam pro commissis quam pro committendis per eos delictis, Judices eis deputari cupiant, illos sibi benevolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIV.

Quæ est quarta sub Julio Tertio Pont. Max.

Cerebrata die 25. Novemb. 1551.

Doctrina de sanctissimis Pœnitentiæ, & Extremæ Unctionis Sacramentis.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuntiis, quamvis in decreto de justificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento (a), propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus; tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diversorum errorum est multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem, & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis, & conclusis Spiritus sancti præsidio universis erroribus, catholica veritas perspicua, & illustris fieret, quam

(a) Supra sess. 6. c. 14. de justific.

quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo servandam proponit.

Caput I.

De necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut justitiam in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia susceptam, constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum: Quoniam autem Deus, dives in misericordia, cognovit figmentum nostrum; (b) illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati servitutem, & dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ, quo lapsis post Baptismum beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidem Pœnitentia universis (c) hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam, & justitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petivissent, ut, perversitate abjecta, & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur: unde Propheta ait: Convertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas. (d) Dominus etiam dixit: Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis (e). Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Ba-

(b) Infra c. 1. de Pœnit. Psal. CII. Ephes. II.
(c) Supra sess. 6. c. 14. de justific. Concil. Cabilon. sub Vitaliano II. c. 8.
(d) Ezech. XVIII.
(e) Luc. XIII.

tionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, prius quam hoc Sacramentum actu suscipiatur, ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam vero Contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter concipitur; si voluntatem peccandi excludat, & cum spe veniæ declarat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo pœnitens adjutus viam sibi ad justitiam parat. Et quamvis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. Hoc enim timore utiliter concussi Ninivitæ ad Jonæ prædicationem plenam terroribus, pœnitentiam egerunt (x), & misericordiam a Domino impetrarunt. Quamobrem falso quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint, Sacramentum Pœnitentiæ, absque bono motu suscipientium, gratiam conferre, quod numquam Ecclesia Dei docuit, neque sensit: sed & falso docent, Contritionem esse extortam, & coactam, non liberam, & voluntariam.

Ca-

(x) Jonæ III. Matth. XII. Luc. XI. c. Quamobrem de pœnit. d. 1.

Caput V.
De Confessione.

EX institutione Sacramenti Pœnitentiæ jam explicata (y) universa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse a Domino integram peccatorum confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis jure divino necessariam existere; quia Dominus noster Jesus Christus e terris ascensurus ad cœlos sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, (z) tamquam præsides, & judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christifideles ceciderint: qui, pro potestate clavium remissionis, ac retentionis peccatorum sententiam pronuncient. Constat enim, sacerdotes judicium hoc incognita causa, exercere non potuisse, (a) neque æquitatem quidem illos in pœnis injungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. (b) Ex his colligitur, oportere a pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum adversus duo ultima Decalogi præcepta commissa, quæ nonnumquam animum gravius sauciant, &

F pe-

(y) Luc. V. & XVII. Jacob. V. I. Joan. I. infr. c. 6.

(z) Joan. XX. Matth. XVI. c. Verbum de pœnit. d. 1. & c. Adhuc. de pœnit. d. 3.

(a) Hieron. exponens illud Eccl. X. si mordeat serpens in silentio-An tamen per litteras, seu internuntium, consule bullam Clementis VIII. Sanctissimum 1602. Infra can. 6. Deuter. V.

(b) supr. sess. 6. c. 23. cap. Adhuc. & cap. de quot. de pœnit. d. 6.

periculosiora sunt iis, quæ in manifesto admittuntur; nam venialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamquam recte, & utiliter, citraque omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt. Verum, cum universa mortalia peccata, etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant: (c) necessum est omnium etiam veniam, cum aperta, & verecunda Confessione, a Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christifideles confiteri student, proculdubio omnia divinæ misericordiæ agnoscenda exponunt; qui vero secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil divinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. Si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, (d) quod ignorat, medicina non curat. Colligitur præterea, etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant, quod sine illis peccata ipsa nec a pœnitentibus integre exponantur, nec judicibus innotescant, & fieri nequeat, ut de gravitate criminum recte censére possint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere. Unde alienum a ratione est, docere, circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut unam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare. Constat enim, nihil aliud in Ecclesia a Pœnitentibus exigi

(c) Ephes. II.
(d) Hieron. dicto loco.

exigi, quam ut, postquam quisque diligentius se excusserit & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eadem confessione inclusa esse intelliguntur, pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab occultis meis munda me, Domine (e). Ipsa vero hujusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia gravis quidem videri posset, nisi tot, tantisque commodis, & consolationibus levaretur, quæ omnibus, digne ad hoc Sacramentum accedentibus, per Absolutionem certissime conferuntur. Cæterum, quoad modum confitendi secreto apud solum Sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publice confiteri possit: non est tamen hoc divino præcepto mandatum, nec satis consulto humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publica essent confessione aperienda. Unde cum a sanctissimis, & antiquissimis Patribus magno, unanimique consensu (f) secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, & modo etiam utitur, fuerit semper commendata; manifeste refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a divino mandato alienam, & inventum humanum esse, atque a Patribus in Concilio Lateranensi congregatis initium habuisse docere non veren-

(e) Psalm. XVIII.
(f) Concil. Cabilon. c. 33.

tur (g) Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christifideles confiterentur, quod jure divino necessarium, & institutum esse intellexerat; sed ut praeceptum Confessionis saltem semel in anno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur. Unde jam in universa Ecclesia cum ingenti animarum fidelium fructu observatur mos ille salutaris confitendi sacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadragesimae: quem morem haec S. Synodus maxime probat, & amplectitur, tamquam pium, & merito retinendum.

Caput VI.

De ministro hujus Sacramenti, & Absolutione.

Circa ministrum autem hujus Sacramenti, declarat S. Synodus, falsas esse, & a veritate Evangelii penitus alienas doctrinas omnes (h), quae ad alios quosvis homines, praeter Episcopos, & sacerdotes, clavium ministerium perniciose extendunt: putantes verba illa Domini: Quaecunque alligaveritis super terram, erunt alligata & in coelo: & quaecunque solveritis super terram, erunt soluta & in coelo (i): & : Quorum remiseritis, peccata, remittuntnr eis: & quorum retinueritis, retenta sunt: (k) ad omnes Christifideles indifferenter, & promiscue, contra institutionem hujus Sacramenti, (l) ita fuisse dicta, ut quivis potestatem habeat remittendi pec-

(g) Infr. c. 8. & 14. Concil. Lateran. sub Innoc. III. c. 21. c. omnis utriusque sexus de poenit. & remiss.

(h) Infra ca. 10.

(i) Matth. XVI. & XVIII.

(k) Joan. XX.

(l) Supra sess. 7. de Sacr. c. 10.

peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieverit; secreta vero per spontaneam Confessionem, cuicumque factam. Docet quoque, etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti in ordinatione collatam tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere; eosque prave sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. Quamvis autem Absolutio sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio (*m*), tamen non est solum nudum ministerium, vel annuntiandi Evangelium, vel declarandi remissa esse peccata: sed ad instar actus judicialis, quo ab ipso, velut a judice sententia pronunciatur: (*n*) atque ideo non debet pœnitens adeo sibi de sua ipsius fide blandiri, ut etiamsi nulla illi adsit contritio, aut Sacerdoti animus serio agendi, & vere absolvendi desit; putet tamen se propter suam solam fidem, vere, & coram Deo esse absolutum: nec enim fides sine Pœnitentia remissionem ullam peccatorum præstaret; nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui sacerdotem jocose absolventum cognosceret, & non alium serio agentem sedulo requireret.

Cap. VII.

De casuum reservatione.

QUoniam igitur natura, & ratio judicii illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur, (*o*) persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem

(m) c. Secundum Ecclesiæ. 19. d. & c. Non nocet. 1. q. 1.

(n) Infra c. 9.

(o) c. Si Episcopus de pœn. in 6.

nem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem. Magnopere vero ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est (p) ut atrociora quædam, & graviora crimina non a quibusvis, sed a summis dumtaxat sacerdotibus absolverentur; unde merito Pontifices Maximi pro suprema potestate sibi in Ecclesia universa tradita, causas aliquas criminum graviores suo potuerunt peculiari judicio reservare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ a Deo sunt, ordinata sunt, qui hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique Diœcesi, in ædificationem tamen non in destructionem, liceat pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, præsertim quoad illa, quibus excommunicationis censura adnexa est. Hanc autem delictorum reservationem, consonum est divinæ auctoritati, (q) non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere. Verumtamen pie ad-

(p) Cyprian. in epist. quæ incipit, Ingemisc. & in ep. cujus initium; Miror. Orig. hom. 10. in Genes. cap. si quis suadente. 17. c. 4. ca. ita quorumdam de Judæis ca. conquesti de sent excom. c. quicumque, eo. tit. in 6. c. 2. eod. tit. in clem. & cap. Etsi Dominici, de pœnit. in Extrav. com. cum. simil. Rom. 13. infra sess. 24. c. 6. de refor.

(q) c. Felicis de pœnis in 6. c. Pastoralis de off. ord. c. Cupientes de pen. in Clem. inter cunctas §. duos, de priv. in Extrav. com. Cœlest. ep. 2. c. 2. & IV. Carth. c. 76. & XI. Tolet. c. 12. Quos casus superiores regularium reservare possint, v. in Decret. Clem. VIII. quod incipit Sanctissimus 26. Maji 1696.

admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideo omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes a quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt, extra quem articulum sacerdotes, cum nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos judices pro beneficio absolutionis accedant.

Cap. VIII.

De Satisfactionis necessitate, & fructu.

DEmum quoad Satisfactionem, quæ ex omnibus Penitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita una maxime nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent; virtutem autem ejus abnegarunt: sancta Synodus declarat, (r) falsum omnino esse, & a verbo Dei alienum, culpam a Domino numquam remitti, quin universa etiam pœna condonetur: perspicua enim, & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus præter divinam traditionem hic error quam manifestissime revincitur. Sane & divinæ justitiæ ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint: aliter vero, qui semel a peccati, & Dæmonis servitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scienter templum Dei violare, & Spiritum Sanctum contristare non formidaverint (s). Et divinam clementiam decet, ne ita no-

F 4

(r) Supra sess. 6. c. 14. & c. 30. de justific. inf. c. 12. Genes. III. II. Reg. XII. Num. XII. & XX.
(s) I. Cor. III. Ephes. IV.

nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata leviora putantes, velut injurii, & contumeliosi Spiritui sancto (t), in graviora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ (u). Proculdubio enim magnopere a peccato revocant, & quasi fræno quodam coercent hæ satisfactoriæ pœnæ; cautioresque, & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus male vivendo comparatos contrariis virtutum actionibus tollunt. Neque vero securior ulla via in Ecclesia Dei unquam existimata fuit ad amovendam imminentem a Domino pœnam, (x) quam ut hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Jesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficentia est (x), conformes efficimur, certissimam quoque inde aharram habentes; quod si compatimur, & conglorificabimur. Neque vero ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exsolvimus, ut non sit per Christum Jesum: nam qui ex nobis, tam-

(t) Hebr. X.
(u) Rom. II.
(x) Ezech. XXXIII. Jon. III. Jer. III. XVIII. XXV. Isaiæ XXX. Eccl. XVII. Matth. III. IV. XI. & XVIII. cum sim. Rom. V. I. Joan. II. in princ. II. Cor. III. Rom. VIII.
(x) Philip. IV. I. Cor. I. II. Cor. X. in fin. Galat. VI. Act. XVII. Matt. III. & IV. Luc. III. X. XVII. c. tempora, cum multis seq. 26. q. 7. c. de pœnitentibus de cons. dist. 3. Concil. Carthag. III. c. 31. & Concil. Carthag. IV. c. 74. Concil. Cabilon. c. 34. & 38. Concil. Afric. c. 9.

tamquam ex nobis, nihil possumus, eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus: ita non habet homo, unde glorietur, sed omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo vivmus, in quo meremur, in quo satisfacimus, facientes fructus dignos pœnitentiæ: qui ex illo vim habent; ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutares, & convenientes satisfactiones injungere; ne si forte peccatis conniveant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem (y): nam claves sacerdotibus non ad solvendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt, & docent; nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ, vel pœnarum; &, sicut nemo umquam Catholicus sensit, ex hujusmodi nostris satisfactionibus vim meriti, & satisfactionis Domini Nostri Jesu Christi (z) vel obscurati, vel aliqua ex parte imminui: quod dum Novatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam novam vitam esse docent, ut omnem satisfactionis vim, & usum tollant.

(y) Matth. XVI. & Joan. X. supra c. 1. in fin. & infra c. 3. & ult. de pœn.

(z) Infra can. 13.

Caput IX.

De operibus satisfactionis.

DOcet præterea, tantam esse divinæ munificentiæ largitatem, ut non solum pœnis sponte a nobis, pro vindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, (*a*) sed etiam (quod maximum amoris argumentum est) temporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis apud Deum Patrem per Christum Jesum satisfacere valeamus.

Doctrina de Sacramento extremæ Unctionis.

VIsum est autem sanctæ Synodo præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adjungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Unctionis; quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitentia esse debet, consummativum existimatum est a Patribus. Primum itaque circa illius institutionem declarat, (*b*) & docet, quod Clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remediis adversus omnia omnium hostium tela esse prospectum (*c*), quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparavit, quibus Christiani conservare se integros, dum viverent, ab omni graviore spiritus incommodo possint; ita extremæ Unctionis Sacramento finem vitæ, tamquam firmissimo quo-

(a) cap. Sunt plures in fin. de pœnit. d. 3.
(b) Infr. ca. 1. de Sacr. Extr. Unctionis.
(c) Ephes. VI.

quodam præsidio munivit. Nam etsi adversarius noster occasiones per omnem vitam quærat, & captet, ut devorare animas nostras quoquo modo possit (e): nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus (f), & a fiducia etiam, si possit, divinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

Caput I.

De institutione Sacramenti extremæ Unctionis.

INstituta est autem sacra hæc Unctio infirmorum; tamquam vere, & proprie Sacramentum novi Testamenti, a Christo Domino nostro, apud Marcum quidem insinuatum (g), per Jacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, (h) & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, ut ex Apostolica traditione per manus accepta Ecclesia didicit; docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum hujus salutaris Sacramenti: intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum; nam Unctio aptissime Spiritus sancti gratiam, qua invisibiliter anima ægrotan-

P. 6

(e) I. Petr. V. c. Nulli dubium, 3. q. 1.
(f) Genes. III. & infra c. 2. in fin.
(g) Marc. VI.
(h) Jac. V. cap. Presbyteros pal. 95. dist. c. 1. §. 1. de sacra Unction. Concil. Cabilon. c. 48. Innoc. I. epist. 1. c. 8.

cramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti injuria esse posset.

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ, & extremæ Unctionis Sacramentis hæc Sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christifidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inviolabiliter servandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuo damnat, & anathematizat.

De sanctissimo Pœnitentiæ Sacramento.

CANON I.

SI quis dixerit, in Catholica Ecclesia Pœnitentiam non esse vere, & proprie Sacramentum (q) pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo Domino nostro institutum; anathema sit.

CANON II.

Si quis sacramenta confundens, ipsum Baptismum pœnitentiæ Sacramentum esse dixerit, (r) quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Pœnitentiam non recte secundam post naufragium tabulam appellari; (s) anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, verba illa Domini Salvatoris: Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; (t) & quorum retinueritis, retenta sunt; non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio

(q) Sup. cap. 1. de pœnit.
(r) Supr. c. 1.
(s) Secunda post naufragium de pœnit. dist. 1.
(t) Jo. XX. Matth. XVI. supr. c. 1. & sess. 6. de justificat. cap. 14.

tes ab ipsis rite ordinati, (m) per impositionem manuum Presbyterii. Declaratur etiam, esse hanc Unctionem infirmis adhibendam, illis vero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur: unde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc Unctionem convaluerint, iterum hujus Sacramenti subsidio juvari poterunt, cum in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidam Apostoli Jacobi sententiam (n) docent, hanc Unctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem, & qui illam jam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiva Ecclesia referenda esset, & qui dicunt, ritum, & usum, quem S. R. E. in hujus Sacramenti administratione observat, Jacobi Apostoli sententiæ repugnare, (o) atque ideo in alium commutandum esse; & denique qui hanc extremam Unctionem a fidelibus sine peccato contemni posse affirmant: hæc enim omnia manifestissime pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis. Nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda Unctione, quantum, ad ea, quæ hujus Sacramenti substantiam perficiunt, observat, quam quod Beatus Jacobus præscripsit. (p) Nec vero tanti Sacra-

(m) c. Illud superfluum 95. dist. & infr. c. ultim. I. Timot. IV. c. Ecce ego §. Presbyteri dist. 95.

(n) Jac. V.

(o) Infr. c. 3. de Sacram. extrem. Unction.

(p) c. Non decet 12. dist. c. 2. in fine de summa Trinit. & ca. fin. de form. compet.

crete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper observavit, & observat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inventum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiæ (a) ad remissionem peccatorum necessarium non esse jure divino confiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo ultima Decalogi præcepta, (b) & circumstantias, quæ peccati speciem mutant, sed eam confessionem tantum esse utilem ad erudiendum, & consolandum pœnitentem, & olim observatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam: aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle divinæ misericordiæ ignoscendum; aut demum non licere confiteri peccata venialia; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, (c) qualem Ecclesia servat, esse impossibilem, & traditionem humanam a piis abolendam, aut ad eam non teneri omnes, & singulos utriusque sexus Christifideles, juxta magni Concilii Lateranensis constitutionem, (d) semel in anno, & ob id suadendum esse Christifidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CA-

(a) Supra c. 5.
(b) Deuteron. V.
(c) Supr. c. 5.
(d) Vide infra

CANON IX.

Si quis dixerit, Absolutionem sacramentalem Sacerdotis non esse actum judicialem, (e) sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa esse peccata confitenti, modo tantum credat se esse absolutum, aut Sacerdos non serio, sed joco absolvat: aut dixerit non requiri confessionem pœnitentis, ut sacerdos eum absolvere possit; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & solvendi non habere, (f) aut non solos sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christifidelibus esse dictum: Quæcumque ligaveritis super terram, erunt ligata & in cœlo (g); & quæcumque solveritis super terram, erunt soluta & in cœlo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt (h): quorum verborum virtute quilibet absolvere possit peccata, pubblica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieverit; secreta vero per spontaneam confessionem; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere jus reservandi sibi casus (i), nisi quoad externam politiam; atque ideo casuum reservationem non pro-

---

(e) Supra c. 6. fin.
(f) Supra c. 1. & c. 6. de pœnit.
(g) Matth. XVI. & XVIII.
(h) Joan. XX.
(i) Sup. c. 7. c. si Episcopi de pœn. in 6. c. de cætero, & c. de Monialibus de Sent. excom. cum sim.

prohibere, quominus sacerdos a reservatis vere absolvat; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam poenam simul cum culpa remitti semper a Deo (*k*); satisfactionemque poenitantium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt, Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro peccatis quoad poenam temporalem minime Deo per Christi merita satisfieri poenis ab eo inflictis (*l*), & patienter toleratis, vel a sacerdote injunctis, sed neque sponte susceptis, ut jejuniis, orationibus, eleemosynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque ideo optimam poenitentiam esse tantum novam vitam; anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, satisfactiones, quibus poenitentes per Christum Jesum peccata redimunt (*m*), non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claves Ecclesiæ esse datas tantum ad solvendum (*n*), non etiam ad ligandum; & propterea Sacerdotes, dum imponunt poenas confitentibus, agere contra finem Clavium, & contra institutionem Christi; & fictionem esse, quod virtute Clavium sublata poena ater-

---

(k) Supra c. 8. de poenit.
(l) Supra c. 8. & 9.
(m) Supra c. 8.
(n) Supr. ca. 1. & c. 8. in fin. de poen.

æterna, pœna temporalis plerumque exsolvenda remaneat; anathema sit.

De Sacramento extremæ Unctionis.

CANON I.

SI quis dixerit, extremam Unctionem non esse vere, & proprie Sacramentum a Christo Domino nostro institutum (o), & a B. Jacobo Apost. promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sacram infirmorum Unctionem non conferre gratiam (p), nec remittere peccata: nec alleviare infirmos; sed jam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, extremæ Unctionis ritum, (q) & usum, quem observat S. Romana Ecclesia, repugnare sententiæ Beati Jacobi Apostoli (r); ideoque eum mutandum, posseque a Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, Presbyteros Ecclesiæ, quos Beatus Jacobus (s) adducendos esse ad infirmum inugendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quavis communitate, ob idque proprium extremæ Un-

---

(o) Supra de hoc Sac: in princ: cap: 1. Marc VI. Jac. V.
(p) Supr. c: 2. de hoc Sacr:
(q) Supra cap. ult. Concil: Cabilon. cap. 48.
(r) Jacob. V.
(s) c. ult. & Jacob. V.

Unctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

Decretum de Reformatione.

Proœmium.

Episcopi dent operam, ut Clerici, ii præsertim qui gerunt curam animarum, eam vitam agant, quæ Laicis exemplo esse possit.

CUm proprie Episcoporum munus sit, subditorum omnium vitia redarguere (t), hoc illis præcipue cavendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neve inhonestam vitam, ipsis conniventibus, ducant: nam si eos pravis, & corruptis moribus esse permittant; quo pacto laicos de ipsorum vitiis redarguent, qui uno ab eis sermone convinci possent (u), quod Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes, cum tacite sibi ipsi respondeant; eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocunque ordine fuerint (x), ut conversatione, sermone, & scientia commisso sibi Dei populo præeant; memores ejus, quod scriptum est: Sancti estote; quia & ego sanctus sum. Et juxta Apostoli vocem: Nemini dent ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium

(t) *Sic* præfatur fere Conc. IX. Tolet. supra sess. 6. de Refor. c. 3.

(u) I. Cor. IX. c. quid autem 8. q. 1.

(x) c. ult. 25. d. c. una tantum 26. d. c. sicut ii. §. Necesse pars. 45. d. c. in Sacerd. 61. dist. & c. proposuisti, 82. d. Levit. XI. I. Pet. I. sess. 22. c. 1. de refor. Levit. XIX. II. Cor. VI. in pr. Ezech. XXII. Sophon. III.

[...]um eorum: sed in omnibus exhibeant se, sicut [mi]nistros Dei, ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Ut autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato, & Nunciis, hos, qui sequuntur, Canones statuendos, & decernendos duxit.

Caput I.

[...]ti ab Episcopo ascendere ad ordines, aut [...]ceptis ordinibus vel dignitatibus suspensis [...] licentia de se promoveri faciendo contra [...]voluntatem Episcopi concessa, nec ad priores gradus restitutio suffragetur.

CUm honestius, ac tutius sit subjecto debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deservire, quam cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem, ei, cui ascensus ad sacros ordines a suo Prælato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet etiam extra judicialiter, fuerit interdictus: aut qui a suis ordinibus seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus; nulla contra ipsius Prælati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores ordines, gradus, & dignitates, sive honores restitutio suffragetur.

Cap.

Caput II.

Si Episcopus quemvis ordinem contulerit sibi non subdito, etiam familiari, sine expressa proprii Episcopi licentia, uterque statutis pœnis subjaceat.

ET quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum fere vagabundi sint permanentem sedem non habeant, (y) non quæ Jesu Christi, sed alienas oves inscio proprio Pastore quærentes, dum per hanc S. Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subjectas tantum exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius Diœcesis sua temeritate eligunt, & quoscumque ad se venientes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendatitias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam Presbyteratus ordines promovere præsumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui a suo Episcopo tamquam inhabiles, & indigni rejecti fuerunt, ordinati nec divina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta recte valeant ministrare; Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cujusvis ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cujusvis privilegii sibi de promovendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ, com-

(y) Infr. c. 8. supra sess. 6. c. 5. de reform.

commensalitatis suæ, absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores ordines, vel primam Tonsuram promovere, seu ordinare valeat. (z) Contrafaciens ab exercitio Pontificalium per annum: taliter vero promoti ab executione ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso jure sint suspensi.

Caput III.

Episcopus clericos suos ab alio promotos, si eos repererit minus idoneos possit a susceptorum ordinum exercitio suspendere.

EPiscopus quoscumque suos Clericos, præsertim in sacris constitutos, (a) absque suo præcedenti examine, & commendatitiis litteris, quacumque authoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad divina officia celebranda, seu ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit, susceptorum ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere; & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit.

Caput IV.

Nullus clericus eximatur a correctione Episcopi etiam extra visitationem.

OMnes Ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter inten-

(z) Supra sess. 6. c 5. de refor. & inf. ses. 23. 3. 8. & 10. de ref. Conc. Nic. I. c. 15. Conc. Aurelian. III. c. 13. Conc. Mogunt c. 14. c. 1. 21. q. 2. c. 1. cum seqq. de temp. Ord. in 6.

(a) Sup. c. proxi. & infr. sess. 23. de refor. c. 8.

tendere debent, (b) & a quibus nullus Clericus per hujus S. Synodi statuta cujusvis privilegii prætextu tutus censetur, quo minus juxta Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit; si in Ecclesiis suis resederint, quoscumque sæculares Clericos, qualitercumque exemptos, (c) qui alias suæ jurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorum consanguinei, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.

Caput V.

Conservatorum jurisdictio certis finibus concluditur

INsuper cum nonnulli, qui sub prætextu, quod super bonis, & rebus, ac juribus suis diversæ eis injuriæ ac molestiæ inferantur, certos judices per litteras conservatorias deputari obtinent, (d) qui illos a molestiis, & injuriis hujusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi bonorum, rerum, ac jurium suorum manuteneant, & conservent, neque super illis eos molestari permittant, ejusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in

---

(b) Supra c. 1. & sess. 6. de refor. c. 3. c. irrefragabili in princ. de off. Ord.

(c) Supra sess. 6. c. 4. de refor. & infra sess. 24. de refor. 6. 5.

(d) c. 1. & c. ult. de off. deleg.

in reprobum sensum detorqueant ; idcirco nemini omnino, cujuscumque dignitatis, ac conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, conservatoriæ litteræ cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcumque judicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, sive alio superiore Ordinario in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conveniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit (e), aut quominus, si qua jura ei ex cessione competierint, super illis libere valeat apud judicem Ordinarium conveniri : in civilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conservatores judices in judicium trahere minime liceat. Quod si in his causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Conservator ab actore suspectus esse dicatur, aut si qua inter ipsos Judices, Conservatorem, & Ordinarium controversia super competentia jurisdictionis, orta fuerit ; nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros, in forma juris electos, super suspicione, aut jurisdictionis competentia fuerit judicatum. Familiaribus vero ejus, qui hujusmodi litteris conservatoriis tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat, si tamen illi propriis ejus sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conservatoribus judicibus ullum habere tribunal erectum. In causis vero mercedum, aut miserabilium personarum, hujus S. Synodi super hoc decretum in

G suo

(e) Paulus V. Const. Religiosorum 1607 Religiosos coram Superioribus, vel conservatoribus conveniendos esse declarat.

suo robore permaneat (*f*). Universitates autem generales, ac Collegia Doctorum, seu Scholarium & Regularia loca, nec non Hospitalia, actu hospitalitatem servantia, ac Universitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium, hujusmodi personæ in præsenti Canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

Caput VI.

Pœna statuitur in Clericos, qui non utuntur vestibus clericalibus.

QUia vero, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre (*g*), ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant; tanta autem hodie aliquorum inolevit temeritas, religionisque contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem parvi pendentes, vestes etiam deferant publice laicales, pedes in diversis ponentes, unum in divinis, alterum in carnalibus; propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque ecclesiastica obtinuerint, si postquam ab Episcopo suo etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini & dignitati congruentem, & juxta ipsius Episcopi ordinationem & mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, re-

(*f*) Supr. sess. 7. c. 14. de refor.

(*g*) c. Porrectum. & c. ex parte de regular. Concil. I. Matisconens. c. 5. c. ult. 41. dist. Vide constitut. Sixti V. Cum Sacrosanctam, & Pastorali. 1589. c. 21. q. 4. per totam. Concil. Constant. sess. 43. de vita & honestat. clericor.

redititbus, & proventibus ipsorum beneficiorum, nec non si semel correpti denuo in hoc deliquerint, etiam per privationem officiorum, & beneficiorum hujusmodi coerceri possint, & debeant secundum Constitutionem Clementis V. in Concilio Viennensi editam, quæ incipit: Quoniam innovando, & ampliando. (*h*)

Caput VII.

Qui data opera sciens ac prudens hominem occiderit, numquam; qui casu aut ad necessariam sui defensionem, quomodo ordinandus.

CUM etiam qui per industriam occiderint proximum suum, & per insidias, ab altari avelli debeat, (*i*) qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoveri possit, (*k*) nec illi aliqua ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat, sed omni ordine ac beneficio, & officio ecclesiastico perpetuo careat: si vero homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur, quam ob causam etiam ad sacrorum ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcumque, ac dignitates jure quodam-

(h) Vide infra.

(i) Ext. 21. c. 1. de homid.

(k) Extendit illud ad abortum procurantes Bulla Sixti V. Effrænatam 1588. quam ad fœtum animatum restrinxit Gregorius XIV. per Bullam Sedes Apostolica 1591. c. Inquisitionis de Accusat. & c. cum non ab homine de judic. c. studeat 50. distinct. & c. Significasti de homicid.

dammodo dispensatio debeatur; committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui non nisi causa cognita, & probatis precibus ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

Caput VIII.

Nemini etiam privilegium habenti liceat animadvertere in clericos obnoxios alteri Episcopo sine interventu ipsius Episcopi.

PRæterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oves habent, alienis etiam ovibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant (l): quicumque etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi privilegium habuerit, contra Clericos sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprii ipsorum Clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interventu, nequaquam procedere debeat: (m) alias processus, & inde secuta quæcumque viribus omnino careant.

Caput IX.

Beneficia unius Diœcesis non uniantur beneficiis alterius Diœcesis.

ET, quia jure optimo distinctæ fuerunt Diœceses, & Parochiæ, (n) ac unicuique gregi pro-

(l) Supr. c. 2. & sess. 6. c. ult. de refor.

(m) Concil. Mogunt sub Athulpho Imp. c. 14. & 15.

(n) A Dionysio Papa in Can. Ecclesias 13. q. 1. c. Pastoralis de his quæ fiunt a Prælat. Concil. I. Constantinop. ca. 2. & infra sess. 24. de refor. c. 13. in fin. & c. 17.

proprii attributi Pastores, & inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui suarum quisque ovium curam habeant, ut ordo Ecclesiasticus non confundatur; aut una, & eadem Ecclesia duarum quodammodo dioecesum fiat, non sine gravi eorum incommodo, qui illi subditi fuerint, beneficia unius. Dioecesis, etiam parochiales Ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum divinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius Dioecesis beneficio, aut Monasterio, seu Collegio, vel loco etiam pio perpetuo non uniantur (o): Decretum hujus S. Synodi super hujusmodi unionibus in hoc declarando.

Caput X.

Regularia beneficia Regularibus conferantur.

REgularia beneficia in titulm Regularibus professis provideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, vel alias illa in titulum obtinentis vacare contigerit, religiosis tantum illius ordinis, vel iis, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur. (p)

(o) Supra sess. 7. c. 6. & 7. & infr. sess. 24. de refor. c. 13. & 15.

(p) c. cum de beneficio, de praeb. in 6. & Infra sess. ultim. c. 21. circa med. de regul. & Mon. Deut. XXI. c. Cum causam. de elect. & c. Quidam, de apost. ca. in nova 16. q. 7.

Caput XI.

Regulares translati de uno ad alium Ordinem beneficiorum Sæcularium incapaces sint.

QUia vero Regulares, de uno ad alium Ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent (q), ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur; nemo cujuscumque Ordinis Prælatus, vel Superior vigore cujusvis facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit; nisi ut in Ordine ipso, ad quem transfertur sub sui Superioris obedientia, in claustro perpetuo maneat: (r) ac taliter translatus, etiamsi Canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

Caput XII.

Nemo nisi Ecclesiam fundaverit, vel dotaverit, jus Patronatus obtineat.

NEmo etiam cujusvis dignitatis ecclesiasticæ, vel sæcularis (s), quacumque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut capellam de novo fundaverit, & construxerit, seu jam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotaverit, jus patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat (t). In casu autem fundationis, aut dotationis, hujusmodi institutio Epi-

(q) Additio ad Cap. 27. Concili Agathes.

(r) Indulta & Privilegia huic Capiti adversantia antiquat Pius V. constit. Quæcumque 1569.

(s) Sess. 25. c. 9. de refor.

(t) c. Piæ mentis cum seq. 16. q. 7. & c. Nobis de jure Patronatus. & infr. Sess. ult. c. 9. de reform. in princ.

Episcopo, & non alteri inferiori reservetur.

Caput XIII.

Præsentatio fiat Ordinario; alias institutio sit nulla.

NOn licet præterea patrono cujusvis privilegii prætextu aliquem ad beneficia sui juris patronatus, nisi Episcopo loci Ordinario ad quem provisio, seu institutio ipsius beneficii, cessante privilegio, jure pertineret, quoquo modo præsentare; (u) alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, & esse intelligantur.

Caput XIV.

Agendum deinceps de Missa, Ordine, & Reformatione.

DEclarat præterea sancta Synodus in futura Sessione, quam ad 25. diem Jan. subsequentis anni 1552. habendam esse jam decrevit, una cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV.

Quæ est v. sub Julio III. Pont. Max.

Celebrata die 25. Januarii. 1552.

Decretum prorogationis Sessionis.

CUm ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc, & universalis Synodus per hos dies accuratissime, diligentissimeque

(u) Infr. Sess. 25. de refor. c. 9. & c. Illud & c. Relatum de jur. Patr. Concil. Mogunt. tempore Arnulphi c. 4. Concil. Salegunstadiense c. 13.

tractaverit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret: atque interim affuturos esse putaverit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui se Protestantes vocant, quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat, &, ut libere, ac sine cunctatione ulla huc venirent, fidem eis publicam, sive Salvumconductum concesserat (x): tamen, cum illi nondum venerint, & eorum nomine, supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in sequentem Sessionem differatur, certa spe allata, affuturos eos esse omnino multo ante illam Sessionem, Salvoconductu amplioris formæ interim accepto, eadem S. Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, iisdem Legato, & Nuntiis præsidentibus, nihil magis optans, quam ex præstantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones, & schismata tollere, ac ejus quieti, paci, otioque consulere, parata ipsos, si venerint, & humaniter excipere, & benigne audire; confidensque, eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed veritatis cognoscendæ studio esse venturos; &, ut Evangelicæ veritatis studiosos decet, Sanctæ Matris Ecclesiæ decretis, ac disciplinæ ad extremum esse acquieturos: sequentem Sessionem ad edenda, & publicanda ea, quæ supra commemorata sunt, in diem festum S. Joseph, qui erit die 19. Mensis Martii distulit, ut illi satis tempo-

(x) Supra sess. 13.

poris, & spatii habeant, non solum ad veniendum, verum etiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus ut omnem diutius cunctandi causam adimat, fidem publicam, 'sive Salvumconductum' ejus, qui recitabitur, tenoris, & sententiæ libenter dat, & concedit. Interea vero de Matrimonii Sacramento agendum, & de eo præter superiorum decretorum publicationem definiendum esse, eadem Sessione statuit, & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

SALVUS CONDUCTUS

datus Protestantibus.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuntiis, inhærendo Salvoconductui in penultima Sessione dato, & illum juxta tenorem infrascriptum ampliando, Universis fidem facit, quod omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque viris, cujuscumque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ Provinciæ, & nationis, civitatibus, & aliis locis ejusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, verissimamque securitatem; quam

Salvumconductum appellant, libere ad hanc Civitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam verbo libere offerendi, propalandi eosque Scripturis sacris, & BB. Patrum verbis, sententiis, & rationibus declarandi, adstruendi, & persuadendi, & si opus fuerit, etiam ad objecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi christiane, aut charitative, absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conviciis, ac contumeliis penitus semotis, & signanter, quod causæ controversæ secundum Sacram Scripturam, & Apost. traditiones, probata Concilia, & Cath. Eccl. consensum, & SS. Patrum auctoritates in præd. Conc. Trid. tractentur (y): illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur, impartitur, ac omnino concedit: sic etiam, ut propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa civitate Trid. a divinis officiis quovis modo cessetur: Et ut his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit, aut majorum suorum mandato, & assensu, ad propria reverti optabunt, aut aliquis eorum optabit: mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, salvis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint juxta beneplacitum libere, & secure redire; de scientia tamen ab eadem Synod. deputandorum, ut tunc opportune

(y) Supra sess. 5. in princ.

tunc eorum securitati, absque dolo, & fraude provideatur. Vult etiam S. Synodus in hac publica fide, salvoque conductu omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad majorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quod si quispiam, aut illorum aliqui, sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo possit hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium eis concessum annullari, aut cassari, vult, & concedit, ut in hujusmodi facinore deprehensi ab ipsis duntaxat, & non ab aliis condigna animadversione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis, forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, ut, si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo possit hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli, in hujusmodi facinore deprehensi ab ipsa Synodo duntaxat, & non ab aliis condigna animadversione, & emenda sufficienti, per partem DD. Germanorum Augustanæ Confessionis tunc hic præsentium merito laudanda, & approbanda, mox puniantur, præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, & singulis, toties, quoties eisque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam

exire de Civitate Tridentina, & reverti ad eamdem, nec non nuncium, vel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere, toties, quoties eis videbitur expedire: ita quod aliqui, vel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati provideant, vel provideat: qui quidem Salvusconductus, & securitas stare, ac durare debeat a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cum ipsi petierint, aut Concilium, habita hujusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis.

Quæ quidem omnia pro universis, & singulis Christifidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus personis, cujuscumque status, & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inviolabiliter observanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper omni fraude, & dolo exclusis, vera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifeste, vel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, jure, vel statuto, privilegio Legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senen. quacumque forma

ver-

verborum expressa (z), in aliquod hujus fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præjudicium quovis modo usuram aut quemquam uti permissuram : quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliqui ex ea, vel suis, cujuscumque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & Salvicondu-ctus formam, & modum in quocumque puncto, vel clausula violaverit (quod tamen avertere dignetur Omnipotens), & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, ipsorum arbitrio merito approbanda, & laudanda, habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas jure divino, & humano, aut consuetudine, hujusmodi Salvorumconductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quavis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI.

Quæ est sexta, & ultima

Sub Julio III. Pont. Max. Celebrata die 28. Aprilis 1552.

Decretum suspensionis Concilii.

Sacrosancta, œcumenica, & generalis Trident. Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea Reverendiss. DD. Sebastiano Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio

(z) Concil. Constant. sess. 19. in cap. Quod non obstantibus salvis conductibus.

loysio Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuntiis, tam eorum proprio, quam Reverendissimi, & Illustrissimi D. Marcelli, tit. S. Marcelli, S. R. E. Cardinalis Crescentii, Legati, ob adversam ejus gravissimam valetudinem absentis nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentinum primo a Paulo feli recordi convocatum, & collectum fuisse, deinde a Sanctissimo Domino nostro Julio III. efflagitante Carolo Quinto, Augustissimo Imperatore, ea præcipue de causa fuisse restitutum, ut religionem in multis Orbis partibus, & præsertim in Germania, in diversas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum revocaret; abusus, & mores Christianorum corruptissimos emendaret: cumque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumque habita ratione, e diversis regionibus alacriter confluxissent, resque strenue, magno fidelium concursu, feliciterque procederet, ac spes esset non levis, illos Germanos, qui eas novitates excitarant, in Concilium venturos, sic animatos, ut veris Ecclesiæ rationibus unanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse videretur, caputque attollere inciperet profligata antea, & afflicta Respubl. Christiana, ii repente tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarserunt, ut Concilium velut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommode cogeretur, spesque omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumque aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, & incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius, quam placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & discordiis videret

omnes

omnes fere Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum Ecclesiis a Concilio abjisse, decrevit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora rejicere, ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ovibus prospectum ad suas Ecclesias regredi valerent, ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum conditio tulit, hujus œcumenici Concilii Trident. progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti decreto suspendit; ea tamen lege, ut, si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina revertatur, quod sperat Dei Opt. Max. beneficio non longo forsan spatio futurum; ipsius Concilii progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem, vigoremque, habere censeatur. Sin autem (quod Deus avertat) peracto biennio, prædicta legitima impedimenta non fuerint submota; cum primum cessaverint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus vigor, & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur sine alia nova Concilii convocatione, accedente ad hoc decretum consensu, & auctoritate Sanctitatis suæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, ut observent, & respective, quatenus ad eos spectat, observare faciant in suis Regnis, Dominiis, & Ecclesiis omnia, & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium, fuerunt hactenus statuta, & decreta.

BUL-

BULLA CELEBRATIONIS

Conc. Trid. sub Pio IV. Pont. Max.

PIus Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam. Ad Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesque non sine magno horrore quam longe, lateque pestis hæresum, & schismatis pervasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque, & tam perniciosum schisma tollere, moresque adeo corruptos, & depravatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consuevisset, œcumenici, generalisque Concilii ejus congregandi, & Deo juvante, celebrandi consilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo Tertio, & ejus successore Julio, prædecessoribus nostris; sed variis de causis sæpius impeditum, & interpellatum perfici non potuit (a). Siquidem Paulus, cum id primo in urbem Mantuam, deinde Vicentiam indixisset; quasdam ob causas in litteris ejus expressas id primo suspendit, postea Tridentum transtulit: deinde cum quibusdam de causis ibi quoque ejus celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem civitate Trid.

(a) Supra in prima Bulla.

Trid. inchoatum fuit: verum sessionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concil. aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate; Bononiam transtulit. (*b*) Julius autem, qui ei successit, in eamdem civitatem Tridentinam id revocavit: quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt (*c*). Sed cum novi in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & bellum in Italia, & Gallia gravissimum exarsisset: rursus Concilium suspensum, & dilatum fuit, admitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex aliis difficultates & impedimenta objiciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quam diutissime retardaret. Quantoque vero interea auctæ fuerint; & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses; quantopere schisma creverit, sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius, & misericors Dominus, qui numquam irascitur, ut misericordiæ obliviscatur (*d*), Regibus & Principibus Christianis pacem, & unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata maximam in spem venimus, ipsius misericordia freti, fore, ut his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilii via finis imponatur. Nos itaque ad schismata, hæresesque tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conservandam, celebrationem ejus non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Card. deliberatione matura, factis etiam consilii nostri certioribus charissimis in Christo Filiis nostris, Ferdinando Rom. Imp. electo, & aliis Re-

(b) Supra sess. 2. (c) Sess. 11. cum seq.
(d) Habac. III.

Regibus, atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilii celebrationem adjuvandam invenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque universalis Ecclesiæ utilitatem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu, sacrum œcumenicum, & generale Concilium, ex authoritate ejusdem Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, qua nos quoque in terris fungimur, & freti, & subnixi (e), in civitate Trident. ad Sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacumque, statuimus, atque decernimus. Quocirca venerabiles fratres nostros omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios, Abbates, cæterosque, quibus in Concil. generali sedere, & sententiam dicere, jure communi, vel ex privilegio, vel ex antiqua consuetudine licet, vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districte præcipiendo mandamus, in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque juramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia convenire neglexerint, sacris sciunt esse Canonibus constitutas (f), ut ad Concilium ibi celebrandum conveniant intra eam diem, nisi forte impedimento fuerint legitimo præpediti; quod tamen impedimentum per legitimos Procuratores Synodo probare

---

(e) Matth. XVI. c. quanto de transl. ep. c. un. ut eccles. benef. c. ad Apostolicæ §. Pœn. de re Iud. in 6. c. 1. de hom. eod. Peleg. II. in 1. Epist. circa princ.

(f) Concil. Carthag. III. c. 43. Infra Sess. 24. c. 2. in fin. de refor.

bare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, interesseve poterit, ut in Concilio adesse non negligant. Charissimos vero in Christo filios nostros Rom. Imp. electum, cæterosque Reges, & Principes; quos optandum sane esset Conc. interesse posse, hortamur, & rogamus, ut si ipsi interesse Conc. non potuerint, at Oratores suos prudentes, graves, & pios viros utique mittant, qui ipsorum nomine intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis, atque dominiis Prælati sine recusatione, ac mora tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiæ officium suum præstent, eosdem etiam curaturos esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concil. euntibus, & ab illo redeuntibus pateat, benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decrevimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendum a nobis in hoc loco constitutis præstari possit; nihil, ut Deus scit, querentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ovium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem, ac quietem. Ut vero hæ litteræ & quæ in eis continentur, ad omnium quorum oportet, notitiam perveniant, nec quisquam ea excusatione uti possit, quod illas ignoraverit, præsertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus, volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Eccl. Later. tunc, cum in eis populus, ut Mis-

sarum solemnibus intersit, congregari solet, palam clara voce a Curiæ nostræ cursoribus, seu notariis aliquibus publicis recitentur; & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Eccl. itemque Cancel. Ap[illegible]. & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique, quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur; cum autem inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem, omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses a die publicationis, & affixionis earum, volumus perinde adstrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illis coram editæ, & lectæ fuissent, transumptis quoque earum, quæ manu publici alicujus notarii scripta, subsctiptave, & sigillo, ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1560. 3. Kalend. Dec. Pont. nostri anno primo.

Antonius Florebellus

Barengus.

SES-

SESSIO XVII.

Quæ est prima sub Pio. IV. Pont. Max.

Celebrata die 18. Mensis Januar. 1562.

Decretum de celebrando Concilio.

PLacet ne vobis ad laudem & gloriam Sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concil. Trid. in Spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est 18. Mensis Jan. anni a Nativ. Dom. 1562. Cathedræ Rom. B. Petri Apostolorum Principis consecrato, sublata quacumque suspensione, juxta formam, & tenorem litterarum SS. D. N. Pii IV. Pont. Max. celebrari, (g) & in eo ea, debito servato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coercendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram, atque Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi S. Synodo videbuntur? *Responderunt*, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

PLacet ne vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post Secundam Dominicam Quadragesi-

(g) Infra sess. 24. & 25. c. 21. de reform.

gesimæ, quæ erit die xxvi. Mensis Februarii? *Responderunt*, Placet.

SESSIO XVIII.

Quæ est II. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 26. Februarii 1562.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica invitandis.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed Domini nostri Jesu Christi, qui os, & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, (*h*) ope, & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, & obscuratam, in suam puritatem, & splendorem aliquando restituat, & mores, qui a veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem revocet, corque patrum ad filios, & cor filiorum ad patres convertat. (*i*) Cum itaque omnium primum animadverterit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe lateque diffunditur, numerum nimis excrevisse, quod quidem in causa fuit, ut multæ censuræ in variis provinciis, & præsertim in alma Urbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint; neque tamen huic tam magno, ac pernicioso morbo salu-

(h) Luc. XXI.
(i) Luc. I.

salutarem ullam profuisse medicinam, censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres, de censuris librisque quid facto opus esset, diligenter considerarent, (*k*) atque etiam ad eamdem S. Synodum suo tempore referrent, quo facilius ipsa possit varias, & peregrinas doctrinas, tamquam zizania, a Christianæ veritatis tritico separare, (*l*) deque his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum caussas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse vult, prout etiam præsenti decreto deducit; ut, si quis ad se pertinere aliquo modo putaverit, quæ vel de hoc librorum, & censurarum negotio, vel de aliis, quæ in hoc generali Conc. tractanda prædixit, non dubitet a S. Synodo se benigne auditum iri.

Quoniam vero eadem S. Synodus ex corde optat, Deumque enixe rogat, quæ ad pacem sunt (*m*) Ecclesiæ, ut universi communem matrem in terris agnoscentes, quæ, quos peperit, oblivisci non potest, (*n*) unanimes, uno ore, glorificemus Deum, & Patrem D. N. Jesu Christi (*o*); per viscera misericordiæ ejusdem Dei, & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam, & reconciliationem, & ut ad hanc S. Synodum veniant, invitat, atque hortatur, utque charitatem, quod est vinculum perfectionis, (*p*) amplectantur, pacem-

(k) Infra sess. 25. in fin.
(l) Matth. XIII. c. ita nos in fin. 25. q. 2.
(m) Psal. CXXI.
(n) Isaiæ XXXXIX.
(o) Rom. XV.
(p) Coloss. III.

cemque Christi exultantem in cordibus suis præseserant, in quam vocati sunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti vocem audientes, ne obdurent corda sua, (q) sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionem excitentur, & convertantur. Omnibus etiam charitatis officiis S. Synodus eos ut invitat, ita complectetur.

Insuper eadem S. Synodus decrevit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eamdem vim habituram, ejusdemque roboris, & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sessionis.

EAdem sacrosancta Synodus Tridentina, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apost. Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit die 14. Mensis Maji.

SALVUS CONDUCTUS

Concessus Germanicæ nationi in Cong. generali Die 14. Martii 1562.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congre-

(q) Psalm. XCIV. & Hebr. III. Ephes. IV Rom. XV.

gregata, (r) præsidentibus in ea eisdem S. Sedis Apostolicæ Legatis, universis fidem facit, quod omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque viris, cujuscumque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ Provinciæ, & nationis, civitatibus, ac aliis locis ejusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ Confessionis, personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, verissimamque securitatem, quam Salvumconductum appellant, libere ad hanc Tridentinam Civitatem veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam verbo libere offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & Beatorum Patrum verbis, sententiis, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad objecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi Christiane, aut charitative, absque omni impedimento conferendi, opprobriis, convitiis, ac contumeliis penitus remotis, & signanter, quod causæ controversæ secundum Sacram Scripturam, & Apost. traditiones, probata Concilia, & Cath. Eccl.

H

(r) Hic salvus conductus, excepta extensione ad alias nationes, habetur supra Session. 15.

Eccl. consensum, & SS. Patrum auctoritates in præd. Conc. Trid. tractentur (s); illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur, impartitur, ac omnino concedit: sic etiam, ut propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa civitate Trid. a divinis officiis quovis modo cessetur. Et ut his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit, aut majorum suorum mandato, & assensu ad propria reverti optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, salvis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint juxta beneplacitum libere, & secure redire; de scientia tamen ab eadem Synod. deputandorum, ut tunc opportune eorum securitati, absque dolo, & fraude provideatur. Vult etiam S. Synodus in hac publica fide, salvoque conductu omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad majorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quod si quispiam, aut illorum aliqui, sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium eis concessum annullari, aut cassari, vult, & concedit; ut in ejusmodi facinore deprehensi ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis condigna animadversione,

(s) Supra sess. 5. in princ.

ae, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, ut, si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in hujusmodi facinore deprehensi ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animadversione, & emenda sufficienti, per partem DD. Germanorum Augustanæ Confessionis tunc hic præsentium merito laudanda, & approbanda, mox puniantur, præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis: Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, & singulis, toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de Civitate Tridentina, & reverti ad eamdem, nec non nuntium, vel nuntios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere, toties, quoties eis videbitur expedire: ita quod aliqui, vel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati provideant, vel provideat. Qui quidem Salvus conductus, & securitas stare, ac durare debeat a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso; cum ipsi petierint,

aut Concilium, habita hujusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis.

Quæ quidem omnia pro universis, & singulis Christifidelibus, pro omnibus Principibus, tam ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus personis, cujuscumque status, & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inviolabiliter observanda esse promittit, & bona fide spondet

Insuper omni fraude, & dolo exclusis, vera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifeste, vel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, jure, vel statuto, privilegio Legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantien. (t) & Senen. quacumque forma verborum expressa, in aliquod hujus fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præjudicium quovis modo usuram, aut quemquam uti, permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cujuscumque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & Salviconductus formam, & modum in quocumque puncto, vel clausula violaverit (quod tamen avertere dignetur Omnipotens) & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, ipsorum arbitrio merito approbanda, & laudanda, habeant, ipsam Synodum, &

(t) Concil. Constanties. Sess. 19. c. Quod non obstantibus salvis conductibus.

& habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas jure divino, & humano, aut consuetudine, hujusmodi Salvorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quavis in hac parte contradictione.

Extensio ad alias Nationes.

EAdem Sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis aliis, qui nobiscum in iis, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque Regnis, Nationibus, Provinciis, Civitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, docetur, sive creditur contrarium ejus, quod S. Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam, sive Salvum conductum, sub eadem forma, & eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

Quæ est III. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 14. Maji 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, Decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda, ac sancienda erant, justis nonnullis, ac honestis causis in feriam quintam, post proximam solemnitatem Corporis Christi, quæ erit pridie Nonas Junii,

proroganda censuit, ac prorogat, dictaque die Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium, quo adjuvante, sancta Synodus & nunc, & semper meditari, atque peragere valeat, quæ ad ejus laudem, & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

Quæ est IV. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 4. Junii 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, propter varias difficultates, ex diversis causis exortas, atque etiam, ut congruentius, majorique cum deliberatione omnia procedant, nempe ut dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur, & sanciantur ea, quæ statuenda videbuntur, tam de reformatione, quam de Dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit, in diem sextam decimam subsequentis mensis Julii definienda esse decrevit: Hoc tamen adjecto, quod dictum terminum ipsa S. Synodus pro ejus arbitrio, & voluntate (*u*), sicuti rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione restringere, & prorogare libere possit, & valeat.

SES-

(u) Idem supra Sess. 9.

SESSIO XXI.

Quæ est V. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebratæ die 16. *Julii* 1562.

Doctrina de Communione sub utraque specie, & parvulorum.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, cum de tremendo, & Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento varia diversis in locis errorum monstra nequissimi Dœmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis Provinciis multi a Catholicæ Ecclesiæ fide, atque obedientia videantur discessisse; censuit ea, quæ ad Communionem sub utraque specie, & parvulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christifidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quam est his decretis explicatum, atque definitum.

Caput I.

Laicos, & Clericos non conficientes non adstringi jure divino ad communionem sub utraque specie.

I-Taque sancta ipsa Synodus, a Spiritu sancto, qui Spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilii (x), & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ judicium, & consuetudinem secuta (y), declarat, ac docet, nullo divino præcepto Laicos, & Clericos non conficientes obligari ad

H 4 Eu-

(x) Isai XI.
(y) Concil. Constantiens. sess. 13. Infra c. 2.

Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie sumendum, neque ullo pacto, salva fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat: nam, etsi Christus Dominus in ultima cœna venerabile hoc Sacramentum in panis, & vini speciebus instituit, & Apostolis tradidit (z); non tamen illa institutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Christifideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam adstringantur. Sed neque ex sermone illo apud Joannem sexto recte colligitur, utriusque speciei communionem a Domino præceptam esse, utcumque juxta varias sanctorum Patrum, & Doctorum interpretationes intelligatur. Namque qui dixit: Nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus sanguinem; non habebitis vitam in vobis, (a) dixit quoque: Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum (b). Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, (c) habet vitam æternam; dixit etiam: Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. (d) Is denique, qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo; (e) dixit nihilominus. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. (f)

Ca-

(z) Matth. XXVI. Marc. XIV. Luc. XXII. I. Cor. XI.
(a) Ioan. VI.
(b) Ibid.
(c) Ibid.
(d) Ibid.
(e) Ibid.
(f) Ibid.

Caput II.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

PRæterea declarat; hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire judicaret; id autem Apostolus non obscure visus est innuisse, cum ait: Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei: (g) atque ipsum quidem hac potestate usum esse satis constat, cum in multis aliis, tum in hoc ipso sacramento; cum, ordinatis nonnullis circa ejus usum: Cætera, inquit, cum venero, disponam (*h*). Quare agnoscens Sancta Mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset, tamen progressu temporis latissime jam mutata illa consuetudine, gravibus, & justis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi approbavit, & pro lege habendam decrevit, (h) quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

(g) I. Cor. IV. II. Cor. VI.
(h) I. Cor. XI.
(h) Concil. Constant. sess. 13.

Caput III.

Totum, & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

INsuper declarat, quamvis Redemptor noster, ut antea dictum est in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit (*i*) tamen fatendum esse etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nullá gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

Caput IV.

Parvulos non obligari ad communionem Sacramentalem.

DEnique eadem S. Synodus docet; parvulos usu rationis carentes nulla obligari necessitate ad Sacramentalem Eucharistiæ communionem (*k*); siquidem per Baptismi lavacrum regenerati (*l*), & Christo incorporati, adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. Neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando servavit: ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt, ita certe eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controversia credendum est.

De

(i) Matth. XXVI. Marc. XIV. I. Cor. XI. supr. c. 1. c. Qui manducant. c. Invitaf. c. singuli de cons. dist. 2. supra sess. 13. c. 3. & can. 3. de sacram. Eucharistiæ.

(k) Infr. can. 4.

(l) Tit. III.

De Communione sub utraque specie, & parvulorum.

CANON I.

SI quis dixerit, ex Dei præcepto, vel necessitate salutis (*m*), omnes, & singulos Christifideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam Catholicam non justis causis (*n*), & rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam Clericos non conficientes, sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse; anathema sit.

CANON III.

Si quis negaverit, totum, & integrum Christum omnium gratiarum fontem (*o*), & auctorem, sub una panis specie sumi, quia, ut quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi institutionem sub utraque specie sumatur; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, parvulis, antequam ad annos discretionis pervenerint (*p*), necessariam esse Eucharistiæ communionem; anathema sit.

Duos vero articulos, alias propositos (*q*), nondum tamen excussos, videlicet: An rationes, qui-

H 6

(m) Supr. c. 1. Concil. Constant. sess. 13.
(n) Supr. c. 1. & Concil. Constant. ibid.
(o) Supra c. 3. & sess. 13. c. 3. & can. 3. Concil. Constant. ibid.
(p) Supra in princ. & c. 4.
(q) Supra sess. 13. in fin. vide etiam infra sess. 22. in Decreto finali.

quibus S. Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes sub una tantum panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione calicis usus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis, & christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam sint illæ, eadem S. Synodus in aliud tempus (r), oblata sibi quam primum occasione, examinandos, atque definiendos reservat.

Decretum reformationis.

EAdem sacrosancta, oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit.

Caput I.

Episcopi tum Ordines, tum litteras dimissorias aut testimoniales dent omnino gratis. Notarii vero si nullum habeant stipendium, decimam unius aurei partem accipiant in iis tantum locis, in quibus non viget consuetudo nihil accipiendi.

QUoniam ab Ecclesiastico ordine omnis avaritiæ suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorumcumque ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis, aut testimo-

(r) Infr. sess. 22. ibid.

monialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, & alii ordinum collatores, aut eorum ministri quovis prætextu accipiant (s): Notarii vero in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo; nec Episcopo ex Notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem ordinum collationibus directe, vel indirecte provenire possit; tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit, contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines etiam immemorabiles quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ simoniacæ pravitati faventes nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicendo; qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra divinam ultionem, pœnas a jure inflictas ipso (t) facto incurrant.

Ca-

(s) Vide quæ circa simoniacos statuit Pius V. in Constitut. Cum primum 1556. Concil. II. Lateran. c. 1. & Lateran. IV. c. 63. Chalcedon. c. 2. Bracar. II. c. 3. Aurelian. II. c. 3. & Toletan. VIII. can. 3. cap. Sicut Episcop. 1. q. 2. & cap. 1. de Simon. De Litteris Dimissoriis vide Concil. Milevit. c. 14.

(t) Locis supra citatis.

Caput II.

Nullus Clericus initietur sacris Ordinibus, nisi titulo beneficii vel Patrimonii. Quinam titulo Patrimonii ordinandi.

CUm non deceat eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere; (u) compertumque sit, complures plerisque in locis ad sacros ordines nullo fere delectu admitti, qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere, statuit S. Synodus, ne quis deinceps Clericus sæcularis, quamvis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere. (x) Id vero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus; neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde vivere commode possit, & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium vero, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel

(u) c. Diaconi sunt §. Nunc autem 93. Dist.

(x) Bulla Pii V. 1568. quæ incipit Romanus extendit ad clericos Regulares non professos, quæ tamen non ligat Religiosos Societatis Jesu, licet vota tantum simplicia emiserint, quia vere nihilominus sunt Religiosi professi, uti declararunt Gregorius XIII. Bulla Ascendente 1584. Et Gregorius XIV. Bulla Ecclesia 1591.

vel commoditate Ecclesiarum suarum, eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint, atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, aut remitti nullatenus possint, donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant, unde vivere possint antiquorum Canonum pœnas super his innovando (y).

Caput III.

De quotidianis distributionibus instituendis, vel augendis, ac de pœnis in non residentes.

CUm beneficia ad divinum cultum (z), atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta, ne qua in parte minuatur divinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur, statuit S. Synodus (a) in Ecclesiis tam Cathedralibus quam Collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quorumcumque proventuum, & obventionum tam dignitatum, quam Canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum separari debere, & in distributiones quotidianas converti, quæ inter dignitates obtinentes, & cæteros divinis interessentes proportionabiliter, juxta divisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ sedis delegato, in ipsa prima fructuum de-

(y) c. Non liceat. c. Episcopus. c. Cum secundum & c. Tuis de præb. c. si Episcopus eod. in 6. Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 1. c. 9.

(z) c. fin. de rescr. in 6.

(a) Infr. sess. 22. de reform. c. 3.

... dividantur, salvis tamen con... in quibus non ... Ecclesiarum, ... nihil, vel minus ... servientes ... non obstantibus exem... percipiunt; non ... consuetudinibus etiam imme... ac aliis ... & appellationibus quibuscumque ... non servientium contumacia, (b). Crescenteque ... procedere juxta juris, ac sa... liceat contra eos ... crorum Canonum dispositionem.

Caput IV.

Qualibet Ecclesia Parochialis tot habeat sacerdotes, quot satis sint sacramentis administrandis. Quando nova Parochia instituenda.

Episcopi etiam, tamquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus Ecclesiis Parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui divino peragendo, cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda, & cultum divinum celebrandum (c). In iis vero, in quibus ob locorum distantiam, sive difficultatem, Parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & divina officia audienda accedere non possunt, novas Parochias, etiam invitis Rectoribus, juxta formam Constit. Alex. III. quæ incipit: Ad audientiam (d), constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis noviter erectis præfi-cien-

(b) Infra sess. 23. de reform. c. 1. c. Cum ad hoc & seq. de cleric. non resid.

(c) c. fin. de Eccles. ædific.

(d) Vide infra.

ciendi, competens assignetur portio, arbitrio Episcopi ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus, &, si necesse fuerit, compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum sacerdotum sustentandam; quacumque reservatione generali, vel speciali, vel affectione super dictis Ecclesiis non obstantibus. Neque hujusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

Caput V.

Possint Episcopi facere uniones perpetuas Ecclesiarum quarumcumque, in casibus a jure expressis.

UT etiam Ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conservetur, possint Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis Delegati, juxta formam juris; sine tamen præjudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum Parochialium (*e*), & Baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & in cæteris casibus a jure permissis, etiamsi dictæ Ecclesiæ, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiam non possint revocari, (*f*) nec quoquo modo infringi vigore cu-

---

(e) c. sicut unire de excess. Præl. Concil. Later. sub Leone X. Sess. 9. de reform. curiæ; & infr. sess. 24. de reform. c. 13. supra sess. 14. c. 9. de reform.

(*f*) c. unic. in fin. 10. q. 3. c. & temporis cum seq. 16. q. 1.

cujuscumque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

Caput VI.

Rectoribus animarum rudibus & imperitis dentur ab Episcopo coadjutores; facinorosis ni moniti resipiscant, beneficia adimantur.

QUia illiterati, & imperiti Parochialium Ecclesiarum rectores sacris minus apti sunt officiis (g), & alii propter eorum vitæ turpitudinem potius destruunt, quam ædificant: Episcopi etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si alias honestæ vitæ sint, Coadjutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint, quacumque appellatione, & exemptione remota. Eos vero, qui turpiter, & scandalose vivunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent, (h) &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseverent, eos beneficiis, juxta Sacrorum Canonum Constitutiones, exemptione, & appellatione quacumque remota, privandi facultatem habeant (i).

Caput VI.

Episcopi alio transferant una cum oneribus Ecclesias, quæ nequeunt instaurari; Alias reparandas curent.

CUm illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministeriis dicata sunt, tempo-

po-

(g) c. illiteratos 36. dist. cap. nisi cum pridem de renunc. c. 1. 38. dist. c. cum ex eo de elect. in 6. Concil. Tolet. VIII. can. 8.

(h) c. quia frater. 7. q. 1. ut clericorum & seqq. de vita & honestat. clericor.

(i) c. felicis de pœnis in 6. & Clement. Multorum de Pœnit.

porum injuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam juris patronatus ex Ecclesiis, quæ vetustate, vel alias collapsæ sint, & ob earum inopiam nequeant instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorumdem, seu viciniorum arbitrio suo; atque in eisdem Ecclesiis erigant altaria, vel cappellas sub eisdem invocationibus, vel in jam erecta altaria, vel cappellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus prioribus Ecclesiis impositis; Parochiales vero Ecclesias, etiamsi jurispatronatus sint (k), ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & proventibus quibuscumque, ad easdem Ecclesias quomodocumque pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt, aut in illorum defectum, parochianos omnibus remediis opportunis ad prædicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent, ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur, cum facultate tam dictas Parochiales, quam alias Ecclesias dirutas in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, convertendi.

Ca-

(k) c. 1. & c. pœn. de eccl. ædific. vel repar. infr. c. 8. & supra sess. 7. c. 8. de reform.

Caput VIII.

Monasteria Commendata in quibus non viget Regularis observantia, & beneficia quæcumque quotannis ab Ordinario visitentur.

QUæcumque in Diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, provideri æquum est: propterea commendata Monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositurae nuncupatæ, in quibus non viget regularis observantia, nec non beneficia tam curata, quam non curata, sæcularia, & regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apostol. Sedis delegatis, annis singulis visitentur: curentque iidem Episcopi congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, ut quæ renovatione indigent, aut restauratione, reficiantur; (1) & cura animarum, si qua illis, vel eorum annexis immineat, aliaque debita obsequia recte exerceantur; appellationibus quibuscumque, privilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conservatoriis judicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus. & si in eis vigeret observantia regularis, provideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum regularium superiores, juxta eorum regularia instituta, debitam vivendi rationem observent, & observari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si admoniti intra sex menses eos non visitaverint, vel correxerint, tunc iidem Episcopi, etiam ut Delegati Sedis Apostolicæ, eos visitare possint, & corrige-

---

(1) Supr. sess. 7. c. de reform. c. 8. & infra sess. 24. c. 9. & sess. ultim. de reg. c. 20. concil. Tarracon. I. c. 7. & Concil. Bracar. II. c. 1.

rigere, prout ipsi superiores possent, juxta eorum instituta, quibuscumque appellationibus, privilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

Caput IX.

Quaestorum eleemosynarum nomen & usus tollitur. Munus publicandi Indulgentias, & eleemosynas colligendi imponitur Ordinario, adhibitis duobus de Capitulo.

CUm multa a diversis antea Conciliis (m), tam Lateranensi, ac Lugdunensi, quam Viennensi, adversus pravos eleemosynarum Quaestorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia, potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querelas excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur, statuit, ut post hac in quibuscumque Christianae religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur, nec ad officium hujusmodi exercendum ullatenus admittantur, non obstantibus privilegiis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, piis locis, & quibusvis cujuscumque gradus, status, & dignitatis personis concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Indulgentias vero, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christifideles decet privari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit, quibus etiam eleemosynas,

(m) Concil. Later. c. 62. sub Innoc. III. c. cum ex eo de Poenit. & rem. Clementin. abusionibus, eod. tit. & infra sess. ultim. in decreto de Indulg. & supra sess. 5. c. 2. de refor,

nas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur, ut tandem cœlestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum (n), sed ad pietatem exerceri, omnes vere intelligant.

Indictio futuræ Sessionis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decrevit proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post octavam festi Nativitatis Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit 17. Mensis Septembris proxime futuri; hoc tamen adjecto, quod dictum terminum, ac unicuique Sessionis in posterum præfigendum, ipsa S. Synodus pro ejus arbitrio, & voluntate, (o) sicut rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione restringere, & prorogare libere possit, & valeat.

SES-

(n) Vide Constitut. Pii V. Et si Dominici 1567.
(o) Idem supra sess. 9.

SESSIO VIGESIMA SECUNDA

Quæ est VI. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 17. Mensis Septemb. 1562.

Doctrina de Sacrificio Missæ.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apost. Sedis Legatis, ut vetus, absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in Sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur (*p*), & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conservetur, de ea, quatenus verum, & singulare sacrificium est Spiritus Sancti illustratione edocta hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

Caput I.

De institutione Sacrosancti Missæ Sacrificii

QUoniam sub priori testamento, teste Apost. Paulo, propter Levitici sacerdotii imbecillitatem, consummatio non erat (*q*); oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere, D.N. Jesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster, etsi semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, (*r*) Deo Patri

(p) Supra sess. 13. in princ. (q) Hebr. VII.
(r) Hebr. VII. IX. & X. c. Semel immolatus cum seq. de cons. dist. 2.

tri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur; quia tamen per mortem sacerdotium ejus extinguendum non erat, in cœna novissima, qua nocte tradebatur ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum repræsentaretur, (s) ejusque memoria in finem usque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, (t) peccatorum applicaretur, sacerdotem secundum ordinem Melchisedech (u) se in æternum constitutum declarans, corpus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulit; ac sub earumdem rerum symbolis Apostolis, quos tunc novi Testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit, per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem, (x) ut semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit. Nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam exitus de Egypto multitudo filiorum Israel immolabat, (y) novum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum

(s) Concil. Tolet. XII. c. 5.
(t) I. Cor. XI.
(u) Psal. CIX. cap. In calicem. & c. Accipite de cons. dist. 2.
(x) Matth. XXVI. Luc. XXII.
(y) Exod. XIII.

gnum suum transtulit: (y) Et hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest, quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in Gentibus, (z) in omni loco mundam offerendam prædixit, & quam non obscure innuit Apostolus Paulus, Corinthiis scribens, cum dixit, Non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri; (a) per mensam Altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum naturæ, & legis tempore similitudines figurabatur; (b) utpote quæ bona omnia per illa significata, velut illorum omnium consummatio, & perfectio, complectitur.

Caput II.

Sacrificium Missæ est propitiatorium pro vivis, & defunctis.

ET quoniam in divino hoc Sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel seipsum cruente obtulit, (c) docet S. Synodus Sacrificium istud vere propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut, si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reverentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno. Hujus quippe oblatio-

(y) Coloss. I.
(z) Malach. I.
(a) I. Cor. X.
(b) Gen. IV. & XXII. Levit. I. II. & III. & alibi.
(c) Hebr. IX.

tione placatus Dominus, (d) gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata etiam ingentia dimittit: una enim, eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. Cujus quidem oblationis, cruentæ inquam, fructus per hanc incruentam uberrime percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quovis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium vivorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis, (e) rite juxta Apostolorum traditionem offertur.

Caput III.

De Missis in honorem Sanctorum.

ET quamvis in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit, (f) non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronavit; unde nec sacerdos dicere solet: Offero tibi sacrificium, Petre, vel Paule, sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

Caput IV.

De Canone Missæ.

ET cum Sancta sancte administrari conveniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, ut digne, reverenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum Ca-

(d) August. X. de Civit. Dei c. 20.
(e) Infr. can. 3. & sess. 25. in princ.
(f) August. de Civ. Dei l. VIII. c. 27. Infra can. 5. & sess. 25. de invoc. Sanctorum.

Canonem multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maxime sanctitatem, ac pietatem quamdam redoleat, (g) mentesque offerentium in Deum erigat. Is enim constat tum ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

Caput V.

De Ritibus, & caremoniis sacrificii Missæ.

Cumque natura hominum ea sit, ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum meditationem sustolli; (h) propterea pia Mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quædam submissa voce, alia vero elatiore in Missa pronunciarentur, instituit. (i) Cæremonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina, & traditione, quo & majestas tanti sacrificii commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis, & pietatis signa, ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

I. 2 Ca-

(g) c. Nihil de Cons. dist. 2. Ambros. de sacram. l. 4. c. 6. August. ad Januarium super illis verbis Pauli cætera cum venero disponam; & serm. de corpore Christi, & Epist. ad Paulinum: ex apostolica vero traditione emanasse testantur cap. Jacobus, cum gloss. de cons. dist. 1. Vigilius Pap. Epist. ad Euther. & Innoc. III. in cap. cum Marthæ de celebr. Miss.

(h) August. lib. II. de lib. arb. c. 19. Humana autem anima.

(i) Infra can. 7.

Caput VI.

De Missa, in qua solus sacerdos communicat.

OPtaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, (k) quo ad eos sanctissimi hujus sacrificii fructus uberior proveniret: nec tamen, si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas, & illicitas damnat, sed probat, atque adeo commendat; siquidem illæ quoque Missæ vere communes censeri debent; partim, quod in eis populus spiritualiter communicet; partim vero, quod a publico Ecclesiæ ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

Caput VII.

Paullulum aquæ vino immiscendum.

MOnet deinde S. Synodus, præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo miscerent, (l) tum quod Chri-

---

(k) Sicut in primitiva Ecclesia factum testatur c. omnes fideles de cons. dist. 1. & c. Peracta, eod. dist. 2. Alioqui nec Fabianus de cons. dist. 2. c. Etsi non; Nec Concil. Eliberit. de cons. dist. 2. c. Omnis homo, nec I. Toletan. c. 13. probasset certis tantum temporibus communicantes.

(l) Synodus VI. c. 32. Concil. Carthag. III. c. 24. Bracarens. III. c. 1. ex Cyprian lib. II. epist. 3. & Florentin. de Sacram. Eucharist. c. In sacramentorum. c. Non oportet. c. Cum omne. & c. In calicem de cons. dist. 2. c. Cum Marthæ §. quæsivisti de celebr. Miss. Joa. XIX. Apocal. XVII.

Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam, quia e latere ejus aqua simul cum sanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur; &, cum aquæ in Apocalypsi B. Joan. populi dicantur, ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repraesentatur.

Caput VIII.

Missa vulgari lingua passim non celebranda. Ejus mysteria fidelibus explicanda.

ETsi Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem, non tamen expedire visum est Patribus, ut vulgari passim lingua celebraretur. (m) Quamobrem, retento ubique cujusque Ecclesiæ antiquo, & a S. Rom. Ecclesia omnium Ecclesiarum matre, & magistra probato ritu, ne oves Christi esuriant; neve parvuli panem petant, & non sit, qui frangat eis (n), mandat S. Synodus Pastoribus, & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem, vel per se, vel per alios, ex iis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; atque inter cætera sanctissimi hujus sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

Caput. IX.

QUia vero adversus veterem hanc in sacrosancto Evangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumque Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaque a multis docentur, at-

 que

(m) Latini Graece & vicissim Graeci Latine celebrare prohibentur ex const. Pii V. Providentia, 1566.

(n) Thren. IV. supr. sess. 5. c. 2. de reform; & infra sess. 24. c. 7. de reform.

Decretum de observandis, & evitandis in celebratione Missæ.

QUanta cura adhibenda sit, ut Sacrosanctum Missæ Sacrificium omni Religionis cultu, ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in Sacris litteris eum vocari, qui facit opus Dei negligenter (y). Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo Sanctum, ac Divinum a Christifidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum Mysterium, quo vivifica illa Hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in Altari per Sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet; omnem operam, & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxime fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori devotionis, ac pietatis specie peragatur (z). Cum igitur multa jam sive temporum vitio, sive hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ a tanti Sacrificii dignitate aliena sunt; ut ei debitus honor, & cultus ad Dei Gloriam, & fidelis Populi ædificationem restituatur, decernit S. Synodus, ut Ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur, quæ vel avaritia, Idolorum servitus (a), vel irreverentia, quæ ab impietate vix sejuncta esse potest, vel superstitio, vere pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum condi-

(y) Jerem. XLVIII.
(z) supra sess. 13. c. 7. de sacr. Eucharist.
(a) Ephes. V.

conditiones, pacta, & quidquid pro Missis novis celebrandis datur; necnon importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones potius, quam postulationes, aliaque hujusmodi, quæ a simoniaca labe, vel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreverentia vitetur, singuli in suis Diœcesibus interdicant, ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice, & notorie criminosus sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant (*b*), neve patiantur privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi, ac nisi prius qui intersint, decenter composito corporis habitu, declaraverint, se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solum corpore adesse. Ab Ecclesiis vero musicas eas (*c*), ubi sive organo, sive cantu lascivum, aut impurum aliquid miscetur, item sæculares omnes actiones, vana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant (*d*), ut domus Dei vere domus orationis esse videatur, ac dici possit (*e*). Postremo, ne superstitioni locus ali-

I 5 quis

(b) Concil. Laodicen. c. 58. Concil. Carthag. II. Can. 9. c. sicut. cum seq. c. Hic ergo. c. Nullus Presbyter & c. Clericos de cons. dist. I. Anacletus ep. 1.

(c) Concil. Antisidior c. 9. & Cabilonens. sub Vitaliano c. 19.

(d) Pœnas pecuniarias adjecit Pius V. in Bulla Cum primam 1566.

(e) Isai LIX. Matth. XXIII.

quis detur, edicto, & pœnis propositis caveant, ne Sacerdotes aliis, quam debitis horis celebrent, neve ritus alios, aut alias cæremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarumdam vero Missarum, & candelarum certum numerum qui magis a superstitioso cultu, quam a vera Religione inventus est, omnino ab Ecclesia removeant; doceantque Populum, quis sit, & a quo potissimum proveniat Sanctissimi hujus Sacrificii tam pretiosus, ac Cœlestis fructus. Moneant etiam eumdem Populum, ut frequenter ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis, & majoribus festis, accedant: (f) Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi a Sacrosancta Synodo potestate, ac etiam ut delegati Sedis Apostolicæ prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inviolate servanda censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem Populum compellant; non obstantibus Privilegiis exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

Decretum de Reformatione.

EAdem Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut reformationis negotium prosequatur, hæc in præsenti Ses-

(f) c. 2. de Paroch. Concil. Agath. c. 21. & 63.

[illegible]ione statuenda censuit.

Caput I.

Canones de vita & honestate Clericorum innovantur.

Nihil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum Vita, & exemplum, qui se Divino Ministerio dedicarunt: (g) cum enim a rebus sæculi in altiorem sublati locum conspiciantur, in eos, tamquam in speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos, in sortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus, nil, nisi grave, moderatum, ac Religione plenum præseferant; levia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur, quo majore in Ecclesia Dei & utilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius sint observanda, statuit Sancta Synodus, ut, quæ alias a Summis Pontificibus, & a Sacris Conciliis de Clericorum Vita, honestate, cultu doctrinaque retinenda, (h) ac simul de luxu, commessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac qui-

(g) Infr. sess. ult. de refor. cap. 1. c. Hic igitur dist. 23. Matth. V. Tit. II. c. Qualiter 17. de accus. c. Cler. 21. dist.

(h) sess. 14. in Procemio, & sess. 24. de refor. c. 12. tot. tit. de vit. & honest. Clericor. extra in 6. & Clement. c. Non oportet in 2. de cons. dist. 5. c. Canonum 14. q. 4. c. Credo 21. q. 3. Concil. Carthag. III. c. 15. Concil. Chalcedon. c. 3. Concil. Arelat. II. c. 14. I. Concil. Matiscon. c. 5. & II. Nicæn. c. 16. & IV. Carth. c. 44. & seqq.

bufcumque criminibus, nec non fæcularibus negotiis fugiendis copiose, ac falubriter fancita fuerunt, eadem in posterum iifdem pœnis, vel majoribus, arbitrio Ordinarii imponendis, obferventur; nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, fufpendat. Si qua vero ex his in defuetudinem abiiffe compeferint, ea quamprimum in ufum revocari, & ab omnibus accurate cuftodiri ftudeant: non obftantibus confuetudinibus quibufcumque: ne subditorum neglectæ emendationis ipfi condignas, Deo vindice, pœnas perfolvant.

Caput II.

Quinam ad Cathedrales Ecclefias affumendi.

QUicumque pofthac ad Ecclefias Cathedrales erit affumendus, is non folum natalibus, ætate, moribus, & vita, ac aliis, quæ a Sacris Canonibus requiruntur, (i) plene fit præditus, verum etiam in Sacro Ordine antea, faltem fex menfium fpatio, conftitutus; quarum rerum inftructio, fi ejus notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apoftolicæ Legatis, feu Nuntiis Provinciarum, aut ejus Ordinario, eoque deficiente, a vicinioribus Ordinariis fumatur. Scientia vero præter hæc ejufmodi polleat, ut muneris fibi injungendi neceffitati poffit fatisfacere, ideoque antea in Univerfitate ftudiorum Magifter, five Doctor, aut Licentiatus in Sacra Theologia, vel jure

-21 Ca-

(i) c. Cum in cunctis, & c. Cum nobis de elect. c. Grave nimis de præb. & Infra feff. 24. c. 1. de refor. Concil. Sardic. c. 13. Concil. Roman. fub Nicolao I. ver. ut nullus Laicus. c. de fyracufanæ 28. dift. & dift. 61. per totam fupra feff. 7. c. 1. de refor.

Canonico merito sit promotus, aut publico alicujus Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. (*k*) Quod si Regularis fuerit, a Superioribus suæ Religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias graviter oneratas esse sciant; ac Deum, & Superiores suos habebunt ultores.

Caput III.

Constituantur ab Episcopo quotidiana distributiones ex tertia parte fructuum quorumcumque. Portio absentium quibus cedat. Certi casus excepti.

EPiscopi, etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus, & proventibus quibuscumque omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis existentium, tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, dividere possint; (*l*) ut scilicet qui eas obtinent, si personaliter competens sibi servitium, juxta formam ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleverint; illius diei distributionem amittant, nec ejus quoquo modo dominium acquirant, sed fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarii applicetur. (*m*) Crescente vero contumacia, contra eos juxta Sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis de jure, seu consuetudine ju-

(k) Vide constit. Pii V. Quamvis 1568.
(l) supr. sess. 21. de reform. c. 2.
(m) Toto tit. de Cleric. non resid. & c. Cum ex eo de elect. in 6.

quis detur, edicto, & pœnis propositis caveant, ne Sacerdotes aliis, quam debitis horis celebrent, neve ritus alios, aut alias cæremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarumdam vero Missarum, & candelarum certum numerum qui magis a superstitioso cultu, quam a vera Religione inventus est, omnino ab Ecclesia removeant; doceantque Populum, quis sit, & a quo potissimum proveniat Sanctissimi hujus Sacrificii tam pretiosus, ac Cœlestis fructus. Moneant etiam eumdem Populum, ut frequenter ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis, & majoribus festis, accedant: (f) Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi a Sacrosancta Synodo potestate, ac etiam ut delegati Sedis Apostolicæ prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inviolate servanda censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem Populum compellant; non obstantibus Privilegiis exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

Decretum de Reformatione.

EAdem Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut reformationis negotium prosequatur, hæc in præsenti Ses-

---

(f) c. 2. de Paroch. Concil. Agath. c. 21. & 63.

infra annum ordines suscipere requisitos, (o) alioquin pœnas incurrant, juxta constitutionem Conc. Viennensis, quæ incipit: Ut ii qui: quam præsenti decreto innovat (p); cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos ordines per seipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu divino præstare, sub eisdem, & aliis, etiam gravioribus pœnis, & arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in posterum fiat provisio, nisi iis, qui jam ætatem, & cæteras habilitates integre habere dignoscantur; aliter irrita sit provisio.

Caput V.

Dispensationes extra curiam Episcopo committantur & ab eo examinentur.

Dispensationes, quacumque auctoritate concendendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, committantur Ordinariis illorum, qui eas impetraverint; eæ vero, quæ gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extrajudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subjacere.

Caput VI.

De commutandis ultimis voluntatibus.

In commutationibus ultimarum voluntatum (q) quæ non nisi ex justa, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tamquam delegati Sedis Apostolicæ, summarie, & extrajudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel

---

(o) Iuxta c. Præterea cum gloss. de ætat. & qual. & c. si is de instit. in 6. Vide infra.
(p) Infra sess. 24. c. 2. de refor.
(q) Infr. sess. ult. de refor. c. 4.

jurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra Civitatem in Diœcesi cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministraverit, tamquam præsens sit, ac divinis intersit, in ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. (n) Hæc in iis tantum ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, ut dictæ dignitates non servientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & proventuum ascendat, non obstantibus consuetudinibus etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam juramento, & quavis auctoritate firmatis.

Caput IV.

In Cathedrali & Collegiata Ecclesia vocem in capitulo non habeant qui sacris ordinibus nondum sunt initiati. Quid præstare teneantur ad eos promoti. Quinam deinceps promovendi.

Quicumque in Cathedrali, vel Collegiata, sæculari, vel Regulari ecclesia divinis mancipatus officiis in Subdiaconatus ordine saltem constitutus non sit; vocem in hujusmodi ecclesiis in Capitulo non habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis libere fuerit concessum; ii vero, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac qualibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, ut alii Missas, alii Evangelium, alii Epistolas dicant, seu cantent, quocumque ii privilegio, exemptione, prærogativa, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, justo impedimento cessante,

in-

(n) Uide Const. 65. Pii V. Cupientes 1568.

intra annum ordines suscipere requisitos, (o) alioquin pœnas incurrant, juxta constitutionem Conc. Viennensis, quæ incipit: Ut ii qui: quam præsenti decreto innovat (p); cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos ordines per seipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu divino præstare, sub eisdem, & aliis, etiam gravioribus pœnis, & arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in posterum fiat provisio, nisi iis, qui jam ætatem, & cæteras habilitates integre habere dignoscantur; aliter irrita sit provisio.

Caput V.

Dispensationes extra curiam Episcopo committantur & ab eo examinentur.

Dispensationes, quacumque auctoritate concendendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, committantur Ordinariis illorum, qui eas impetraverint; eæ vero, quæ gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extrajudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subjacere.

Caput VI.

De commutandis ultimis voluntatibus.

In commutationibus ultimarum voluntatum (q) quæ non nisi ex justa, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tanquam delegati Sedis Apostolicæ, summarie, & extrajudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel

(o) Iuxta c. Præterea cum gloss. de ætat. & qual. & c. si is de instit. in 6. Vide infra.

(p) Infra sess. 24. c. 2. de refor.

(q) Infr. sess. ult. de refor. c. 4.

vel suggesta falsitate, fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Caput VII.

Innovatur Caput Romana de appellationibus in 6.

Legati, & Nuntii Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusvis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus, post appellationem servare teneantur formam, & tenorem sacrarum Constitutionum, & præsertim Innoc. IV. quæ incipit, Romana (r): quacumque consuetudine etiam immemorabili, aut stylo, vel privilegio in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso jure nulla.

Cap. VIII.

Episcopi pias omnium dispositiones executioni mandent. Visitent loca pia quæcumque, non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt.

Episcopi, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a jure concessis (s); omnium piarum dispositionum tam in ultima voluntate, quam inter vivos sint executores: & habeant jus visitandi hospitalia, Collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, sive quocumque alio nomine vocant; non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia (t): eleemosynas Montis Pietatis, sive charitatis, & pia loca

(r) In Concil. Lugdunens. vide infra.
(s) Clement. Qui contingit de rel. dom.
(t) vide constit. clement. VIII. Quæcumque 1604.

loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiamsi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis privilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo, juxta sacrorum Canonum statuta, cognoscant, & exequantur (u), non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, privilegio, aut statuto.

Caput IX.

Administratores quorumcumque piorum locorum rationem reddant Ordinario, nisi aliter in fundatione cautum sit.

Administratores tam ecclesiastici, quam laici fabricæ cujusvis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, Hospitalis, Confraternitatis, Eleemosynæ, Montis Pietatis, & quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario; (x) consuetudinibus, & privilegiis quibuscumque in contrarium sublatis; nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis Ecclesiæ seu fabricæ expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine, aut privilegio, aut ex Constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius, & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

Ca-

(u) c. Nos quidem c. si hæredes & c. Tua.

(x) Supr. sess. 7. c. ultim. de refor. Clement. Quia contingit §. ut autem præmissa de rel. domib. Infra sess. 25. c. 25 c. 8. de refor.

vel suggesta falsitate, fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Caput VII.

Innovatur Caput Romana de appellationibus in 6.

Legati, & Nuntii Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusvis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus, post appellationem servare teneantur formam, & tenorem sacrarum Constitutionum, & præsertim Innoc. IV. quæ incipit, Romana (r): quacumque consuetudine etiam immemorabili, aut stylo, vel privilegio in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso jure nulla.

Cap. VIII.

Episcopi pias omnium dispositiones executioni mandent. Visitent loca pia quæcumque, non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt.

Episcopi, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a jure concessis (s); omnium piarum dispositionum tam in ultima voluntate, quam inter vivos sint executores: & habeant jus visitandi hospitalia, Collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, sive quocumque alio nomine vocant; non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia (t): eleemosynas Montis Pietatis, sive charitatis, & pia loca

(r) In Concil. Lugdunens. vide infra.
(s) Clement. Qui contingit de rel. dom.
(t) vide constit. clement. VIII. Quæcumque 1604.

loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiamsi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis privilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo, juxta sacrorum Canonum statuta, cognoscant, & exequantur (u), non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, privilegio, aut statuto.

Caput IX.

Administratores quorumcumque piorum locorum rationem reddant Ordinario, nisi aliter in fundatione cautum sit.

ADministratores tam ecclesiastici, quam laici fabricæ cujusvis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, Hospitalis, Confraternitatis, Eleemosynæ, Montis Pietatis, & quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario; (x) consuetudinibus, & privilegiis quibuscumque in contrarium sublatis; nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis Ecclesiæ seu fabricæ expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine, aut privilegio, aut ex Constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius, & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

Cap-

(u) c. Nos quidem c. si hæredes & c. Tua.
(x) Supr. sess. 7. c. ultim. de refor. Clement. Quia contingit §. ut autem præmissa de rel. domib. Infra sess. 25. c. 25 c. 8. de refor.

Capit. X.

Notarii Episcoporum examini et judicio subjaceant.

CUm ex Notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur, possit Episcopus quoscumque Notarios, etiamsi Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari, illisque non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquentibus, officii ejus in negotiis, litibus, & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere; neque eorum appellatio interdictionem Ordinarii suspendat.

Capit. XI.

Pœnæ statuuntur in eos, qui invadunt bona Ecclesiæ, aut piorum locorum usurpare.

SI quem clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupaverit (y), ut alicujus Ecclesiæ, seu cujusvis sæcularis, vel regularis beneficii, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum jurisdictiones, bona, census, ac jura etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascumque obventiones, quæ in

(y) Concil. V. Aurelian. c. 13. & seqq. Concil. Tribur. I. cap. 7. Concil. Aurelian. III. c. 17. Concil. Turon. II. c. 25. Concil. Mogunt. sub Leon. IV. c. 6. & II. Concil. Aquisgran. sub Stephano V. c. 88. Concil. Lateran. sub. Leone X. sess. 9. & 10. c. Prædia cum seqq. 12. q. 2. I. Timot. VI.

in miniſtrorum, & pauperum neceſſitates converti debent, per ſe, vel alios, vi, vel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas Clericorum, aut laicorum; ſeu quacumque arte, aut quocumque quæſito colore, in proprios uſus convertere, illoſque uſurpare præſumpſerit, ſeu impedire, ne ab iis, ad quos jure pertinent, percipiantur; is anathemati tamdiu ſubjaceat (z), quamdiu juriſdictiones, bona, res, jura, fructus, & redditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ, pervenerint, eccleſiæ, ejuſque adminiſtratori, ſive beneficiato, integre reſtituerit, ac deinde a Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit. Quod ſi ejuſdem Eccleſiæ patronus fuerit, etiam jure patronatus ultra prædictas pœnas, eo ipſo privatus exiſtat. Clericus vero, qui nefandæ fraudis, & uſurpationis huiuſmodi fabricator, ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubjaceat, nec non quibuſcumque beneficiis privatus ſit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & a ſuorum Ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem, & abſolutionem, ſui Ordinarii arbitrio ſuſpendatur.

Decretum ſuper petitione concessionis Calicis.

INſuper cum eadem ſacroſancta Synodus ſuperiori Seſſione duos articulos alias propoſitos, & tunc nondum diſcuſſos (a), videlicet, An rationes, quibus ſancta Catholica Eccleſia ad-

(z) Vide Bullam Cœnæ clauſula 17.
(a) ſupra Seſſ. 21. can. 4. & ſeſſ. 13. in decr. Prorog.

adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usum cuiquam sit permittendus; & An, si honestis, & Cristianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno calicis usus videatur sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam illæ sint, in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reservaverit; nunc eorum, pro quibus petitur, saluti optime consultum volens, decrevit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert, qui pro sua singulari prudentia id efficiet, quod utile Reipublicæ Christianæ, & salutare petentibus usum Calicis fore judicaverit.

Indictio futuræ Sessionis

INsuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam post Octavam festivitatis Omnium Sanctorum, quæ erit die 12. mensis Novembris, indicit, & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonii, &c.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem 15. Julii 1563.

SESSIO XXIII.

Quæ est vii. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 15. Mensis Julii 1563.

Vera, & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis ad condemnandos errores nostri temporis, a Sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Sessione septima.

Caput I.

SAcrificium, & sacerdotium ita Dei ordinatione conjuncta sunt, (*b*) ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in novo Testamento S. Euch. sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea novum esse visibile, & externum sacerdotium; in quod vetus translatum est. (*c*) Hoc autem ab eodem Domino Salvatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumque successoribus in sacerdotio potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem ejus, (e) nec non & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

Caput II.
De septem Ordinibus.

CUm autem divina res sit tam sancti Sacerdotii ministerium, consentaneum fuit, quo di-

(b) Cyprian. lib. 1. adv. Judæos.
(c) Hebr. VII.
(e) Matth. XVI. Marc. XIV. Luc. XXII. Joan. XX.

adducta fuit, ut communi ... exerceri pos-
etiam non celebrantes ... dispositione plu-
nis specie, ita ... ordines, qui
ne Calicis us ... (d) ita distri-
An, si h ... tonsura insigniti es-
sentaneis ... majores ascenderent. Nam
tioni, ... Sacerdotibus, sed & de Diaconis
quibus ... mentionem faciunt, (e)
nam; ... illorum ordinatione attenden-
... gravissimis verbis docent; & ab ipso
... initio sequentium ordinum nomina, at-
... uniuscujusque eorum propria ministeria, Sub-
... scilicet, Acolythi, Exorcistæ, Lectoris,
... in usu fuisse cognoscuntur, quamvis
... gradu. (f) Nam Subdiaconatus ad ma-
... a Patribus, & a Sacris Conciliis
... in quibus & de aliis inferioribus fre-
... legimus.

Caput III.

Ordinem vere esse sacramentum.

CUm Scripturæ testimonio, Apostolica tradi-
tione & Patrum unanimi consensu perspi-
cuum sit, per sacram ordinationem, quæ verbis,
& signis exterioribus perficitur, gratiam con-
ferri, dubitare nemo debet, ordinem esse vere,
& proprie unum ex septem Sanctæ Ecclesiæ Sa-
cra-

(d) Infra Can. 2. & c. 17. de refor.
(e) I. Timot. III. & Act. XXI. Ignatius epist.
ad Antioch. Tertullian. de Præscript. lib. 1. c.
41. Cyprian. ep. 55.
(f) Concil. Rom. III. sub Sylvestr. Eliberitan.
c. 43. Carthag. IV. c. 4. 5. & seqq. c. Nullus alt.
60. Dist. c. Si quis eorum. c. ... & c.
Nemo dist. 32. ... A. ... de ætate. & qualit.
& c. Miramur de ser. non ordin.

cramentis; inquit enim Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum: (g) non enim dedit nobis Deus Spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis (h).

Caput IV.

De Ecclesiastica Hierarchia, & Ordinatione.

Quoniam vero in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur (i), qui nec deleri, nec auferri potest: merito S. Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt, novi Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere, & semel rite Ordinatos iterum laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue novi Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet: nihil aliud facere videtur, quam Ecclesiasticam Hierarchiam, quæ est ut castrorum acies ordinata (k), confundere: perinde ac si contra B. Pauli doctrinam omnes Evangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores (l). Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros Eeclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc Hierarchicum ordinem præcipue pertinere, & positos;

(g) I. Timoth. IV.
(h) II. Timot. I.
(i) Supr. sess. 7. de Sacr. in gener. can. 9. & infr. can. 4.
(k) Cantic. VI.
(l) I. Cor. XII. Ephes. IV. c. cum ex injuncto de hær.

adducta fuit, ut nom ... facto etiam non celeb ... Presbyteris nis specie ... Confirmationis ne Cal ... ordinare, atque a- An, ... posse, quarum fun- sentat ... reliqui inferioris Ordinis tioni ... insuper Sacrosancta Sy- qui ... Docet Episcoporum, Sacerdo- ... in ordinatione Ordinum, nec populi, nec ... & ceterorum potestatis, & magistratus con- ... secularis vocationem, sive authoritatem ita ... sive ut sine ea irrita sit ordinatio (n): requiri, ... decernit, eos, qui tantummodo a ... quin potius aut saeculari potestate, ac magistratu populo, instituti ad haec ministeria exercenda vocati, & qui ea propria temeritate sibi ascendunt, omnes non Ecclesiae ministros, sed fu- sumunt, res, & latrones (o), per ostium non ingressos, habendos esse. Haec sunt, quae generatim sacrae Synodo visum est Christifideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria certis, & propriis Canonibus in hunc, qui sequitur, modum, damnare constituit, ut omnes, adjuvante Christo, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris catholicam veritatem facilius agnoscere, & tenere possint.

De

(m) Act. XX. Celest. I. ep. ad Episc. Galliae cap. 1. Supra sess. 7. de Confirm. can. 3. Concil. Hispal. II. c. 5. 7. & alibi.

(n) Laodicen. Concil. c. 13.

(o) Joann. X. c. Ordinationes 1. q. 1. & c. Perlatum de jure Patron.

De Sacramento Ordinis.

CANON I.

[Si] quis dixerit, non esse in novo testamento [sa]cerdotium visibile, & externum: (*p*) vel [nul]lo potestatem aliquam consecrandi, & [offeren]di verum corpus, & sanguinem Domini, [pe]ccata remittendi, & retinendi; (*q*) sed officium tantum, & nudum ministerium prædicandi Evangelium, vel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios ordines (*r*) & majores & minores, per quos, velut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, ordinem, sive sacram ordinationem non esse vere, & proprie Sacramentum a Christo Domino institutum (*s*), vel esse figmentum quoddam humanum excogitatum a viris rerum ecclesiasticarum imperitis, aut esse tantum ritum quemdam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, per sacram ordinationem non dari Spiritum sanctum, ac proinde frustra Episcopos dicere: Accipe Spiritum sanctum, aut per eam non imprimi characterem, vel eum, qui sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse (*t*); anathema sit.

K CA-

(p) Supr. c. 1. de hoc sacram.
(q) Matth XVI. c. Manet cum seq. 24. q.1.
(r) c. In singulis cum seq. Dist. 57. supra cap. 2. de hoc sacr. infra de refor. cap. 13.
(s) supra c. 1. de hoc sacr.
(t) Concil. Tolet. VIII. c. 7.

adducta [illegible] , qua Ec-
[illegible] , non tantum
[illegible] , & pernicio-
[illegible] ordinis ceremonias ;

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam divina ordinatione institutam, quae constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem: vel ordines ab ipsis collatos, sine populi, vel potestatis saecularis consensu, aut vocatione irritos esse; aut eos, qui nec ab ecclesiastica, & canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi, & sacramentorum ministros; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui authoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

Decretum de reformatione.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus reformationis materiam prosequens, haec, quae sequuntur, in praesenti decernenda esse statuit, & decernit.

Caput I.

Rectorum Ecclesiarum in residendo negligentia varie coercetur. Animarum curæ providetur.

Cum præcepto divino mandatum sit (u) omnibus quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere: pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere, (x), quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt (x); sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut divinorum præceptorum memores, factique forma gregis (y) in judicio & veritate pascant, & regant. Ne vero ea, quæ de residentia sancte, & utiliter jam ante sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt (z), in sensus a sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus ecclesiis quibuscumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam si Sanct. Rom. Eccl. Cardinales sint, obligari ad personalem in sua

K 2 Ec-

(u) Joan. XXI. Act. XX.

(x) c. Ephes. 43. dist. c. sicut 7. q. c. Qui Episcopatum 8. q. 1. c. Præcipue 11. q. 3. c. gloria Episcopi 12. q. 2.

(x) Joan. X.

(y) I. Petri V.

(z) Supr. sess. 6. de resor. c. 1.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Unctione ... (a) ubi ... ntur, neque
elesia in sancta ordinatione uti ... & modis in-
non requiri, sed contemnen ... stiana charitas,
sam esse; similiter & ali ... obedientia, ac evi-
anathema sit. ... blicæ utilitas aliquos

C A ... postulent, & exigant; (b)

Si quis dixer ... sacrosancta Synodus, has legi-
esse Hierarchi ... causas a Beatiss. Rom. Pont. aut
quæ constat ... vel, eo absente, Suffraganeo
stris; anat ... antiquiori residente, qui idem Metro-
Si ... absentiam probare debebit, in scriptis
teris ... approbandas, nisi cum absentia inciderit
cor ... propter aliquod munus, & Reipublicæ officium
h ... Episcopatibus adjunctum: cujus quoniam causæ
sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas
quidem significari Metropolitano necesse erit:
ad eumdem tamen cum Concilio provinciali spe-
ctabit judicare de licentiis a se, vel a Suffra-
ganeo datis, & videre, ne quis eo jure abuta-
tur: & ut pœnis Canonicis errantes puniantur.
Interea meminerint discessuri, ita ovibus suis
providendum, ut quantum fieri poterit, ex ip-
sorum absentia nullum damnum accipiant. Quo-
niam autem qui aliquantisper tantum absunt,
ex veterum Canonum sententia, non viden-
tur abesse (c), quia statim reversuri sunt, sacro-
san-

(a) Vide Bullam Pii IV. anno 1564. In su-
prema.

(b) c. de cætero c. Inter quatuor. c. Tuæ &
c. Relatum de Cler. non resid. c. ad supplica-
tionem de renunt. c. Quorumdam 74. dist. c.
Præsentium 7. q. 1. & c. Postulastis de voto.

(c) c. Cum ex eo de elect in 6. c. Beneficium
de reg. eod. & c. 2. in fin. supr. sess. 6. de re-
for. Sardic. Concil. c. 14.

sancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis sive continuum, sive interruptum, extra prædictas causas nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere, & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento, quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant, (d) cujus opus non fraudulenter agere suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatium Dominici adventus, Quadragesimæ, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, (e) quibus refici maxime, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oves debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua Diœcesi eos alio vocent.

Si quis autem (quod utinam nunquam eveniat) contra hujus decreti dispositionem abfuerit, statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas adversus non residentes sub Paulo III. impositas, & innovatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit (f), eum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse: sed teneri, aut ipso cessante per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci ero-

 gare;

(d) Psalm. VII. Jerem. XLVIII.

(e) c. si quis in Clero 7. q. 1. ex Concil. Agath.

(f) Supr. sess. 6. de refor. c. 1. c. 2. c. Conquerente, & fere per totum de cler. non resident.

Ecclesia, vel Diœcesi residentiam, (a) ubi injuncto sibi officio defungi teneantur, neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. Nam cum Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas aliquos nonnumquam abesse postulent, & exigant; (b) decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas a Beatis. Rom. Pont. aut a Metropolitano, vel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas, nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipublicæ officium Episcopatibus adjunctum: cujus quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eumdem tamen cum Concilio provinciali spectabit judicare de licentiis a se, vel a Suffraganeo datis, & videre, ne quis eo jure abutatur: & ut pœnis Canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ovibus suis providendum, ut quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia, non videntur abesse (c), quia statim reversuri sunt, sacrosan-

(a) Vide Bullam Pii IV. anno 1564. In suprema.

(b) c. de cætero c. Inter quatuor. c. Tuæ & c. Relatum de Cler. non resid. c. ad supplicationem de renunt. c. Quorumdam 74. dist. c. Præsentium 7. q. 1. & c. Postulastis de voto.

(c) c. Cum ex eo de elect in 6. c. Beneficium de reg. eod. & c. 2. in fin. supr. sess. 6. de refor. Sardic. Concil. c. 14.

sancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis sive continuum, sive interruptum, extra prædictas causas nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere, & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento, quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant, (d) cujus opus non fraudulenter agere suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatium Dominici adventus, Quadragesimæ, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, (e) quibus refici maxime, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oves debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua Diœcesi eos alio vocent.

Si quis autem (quod utinam nunquam eveniat) contra hujus decreti dispositionem abfuerit, statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas adversus non residentes sub Paulo III. impositas, & innovatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit (f), eum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse: sed teneri, aut ipso cessante per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare;

(d) Psalm. VII. Jerem. XLVIII.

(e) c. si quis in Clero 7. q. 1. ex Concil. Agath.

(f) Supr. sess. 6. de refor. c. 1. c. 2. c. Conquerente, & fere per totum de cler. non resident.

gare; prohibita quacumque conventione, vel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur, ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur, non obstantibus quibuscumque privilegiis cuicumque Collegio, aut fabricæ concessis.

Eadem omnino, etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, & aliis quibuscumque (g), qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit (h): ita tamen, ut quandocumque eos causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione, relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant. Quod si per edictum citati etiam non personaliter contumaces fuerint, liberum esse vult Ordinariis per censuras ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque juris remedia, etiam usque ad privationem, compellere; nec executionem hanc quolibet privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cujuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam juramento, vel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, sive appellatione, aut inhibitione etiam in Romana Curia, vel vigore Eugenianæ Constitutionis suspendi posse (i). Postremo

(g) Supr. sess. 6. de refor. c. 2.
(h) c. Beneficium de Regul. in 6.
(i) c. Divinæ de Privilegiis in extrav. commun.

stremo, tam decretum illud sub Paulo III. quam hoc ipsum in Conciliis Provincialibus, & Episcopalibus publicari sancta Synodus praecipit (*k*): cupit enim, quae adeo ex pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi; ut in posterum, Deo juvante, nulla temporum injuria, aut hominum oblivione, aut desuetudine aboleantur.

Caput II.

Ecclesiis Praefecti consecrationis munus intra tres menses suscipiant. Consecratio quo loco peragenda.

ECclesiis Cathedralibus, seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo praefecti (*l*), etiamsi S. Rom. Eccl. Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur; si intra totidem menses postea id facere neglexerint, Ecclesiis ipso jure sint privati. Consecratio vero, si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in Provincia, si commode fieri poterit, celebretur.

Caput III.

Episcopi, extra aegritudinem, per se ordines conferant.

EPiscopi per semetipsos ordines conferant; quod si aegritudine fuerint impediti (*m*); subditos suos non aliter, quam jam probatos,

(k) Supr. sess. 6. de refor. cap. 1.

(l) Concil. Chalced. Act. 16. c. 25. Concil. Vorm. c. 76. c. Quoniam 75. dist. c. Quoniam 100. dist. & supr. sess. 7. c. 9. de refor.

(m) Infr. can. 8. & 10. Concil. Carth. III. c. 21.

& examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

Caput IV.

Quinam initiandi prima tonsura.

PRima tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, (n) & fidei rudimenta edocti non fuerint, quique legere, & scribere nesciant, & de quibus probabilis conjectura non sit, eos non secularis judicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

Caput V.

Ordinandi quibus instructi esse debeant.

AD minores ordines promovendi bonum a Parocho, & a magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi vero, qui ad singulos majores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volent promoveri, publice in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita a fide dignis, diligenter inquirat (o), & litteras testimoniales ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat (p).

Ca-

(n) c. fin. de temp. ord. in 6.
(o) c. Quando 2. dist. 24.
(p) Concil. III. Carth. c. 22. & IV. Carth. c. 22. Infr. c. 7.

Caput VI.

Ad beneficium Ecclesiasticum requiritur ætas quatuordecim annorum: Quis privilegio fori gaudere debeat.

NUllus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere (q). Is etiam fori privilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat: aut clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inserviat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, vel Universitate de licentia Episcopi, quasi in via ad majores ordines suscipiendos, versetur. In clericis vero conjugatis servetur Constitutio Bonifacii VIII. quæ incipit: Clerici, qui cum unicis (r): modo hi clerici alicujus Ecclesiæ servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati; eidem Ecclesiæ serviant, vel ministrent, & clericali habitu, & tonsura utantur, nemini quoad hoc privilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

Caput VII.

Examinandi sunt ordinandi a viris peritis juris divini & humani.

SAncta Synodus, antiquorum Canonum vestigiis inhærendo (r), decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quan-

K 5 do

(q) c. Indecorum de ætate, & qual. c. Joannes de cleric. conjug.

(r) Vide infra

(s) c. Quando 24. dist.

do Episcopo videbitur, ad civitatem evocentur: Episcopus autem sacerdotibus, & aliis prudentibus viris peritis divinæ legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter investiget, & examinet (t).

Caput VIII.

Quomodo, & a quo unusquisque promoveri debeat.

ORdinationes sacrorum ordinum statutis a jure temporibus (*u*), ac in Cathedrali Ecclesia vocatis, præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis publice celebrentur: si autem in alio diœcesis loco, præsente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur. Unusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur (*x*). Quod si quis ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam cujusvis generalis, aut specialis Rescripti, vel Privilegii prætextu, etiam statutis temporibus permittatur, nisi ejus probitas, ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur (*y*); si secus fiat, ordinans a collatione ordinum per annum, & ordinatus a susceptorum ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

Ca-

(t) Supra ca. 5.

(u) Gelasius I. in ep. 1. c. 13. c. ult. 75. dist. c. 1. cum seq. de temp. ordin.

(x) Concil. Carth. III. c. 21. supr. sess. 14. de refor. c. 2. & 3.

(y) Supr. cap. 3. Concil. Aurelian. V. c. 5.

Caput IX.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim beneficium reipsa.

EPiscopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus (z), & beneficium, quacumque fraude cessante, statim reipsa illi conferat; consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

Caput X.

Episcopis inferiores Prælati tonsuram, vel minores ordines ne conferant, nisi Regularibus sibi subditis: nec ipsi, aut Capitula quæcumque dimissorias concedant, graviori in decretum peccantibus pœna statuta.

ABbatibus, ac aliis quibuscumque, quantumvis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicujus Diœcesis consistentibus, etiamsi nullius Diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores ordines conferre, nec ipsi Abbates, & alii exempti, aut Collegia, vel Capitula quæcumque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant: sed horum omnium ordinatio, servatis omnibus, quæ in hujus sacrosanctæ Synodi decretis continentur (a), ad Episcopos, intra quorum Diœcesis fines existant, pertineat; non obstantibus quibuscumque privilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam iis, qui contra hujus S. Synodi sub Paulo III. decretum a Capitulo

 Epi-

(z) c. Non liceat de præb.

(a) Supra cap 5. cum seq. & infra cap. 11. cum seqq.

Episcopali, Sede vacante, litteras dimissorias impetrant (b), ad illos, qui easdem litteras non a Capitulo, sed ab aliis quibusvis, in jurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti ab officio, & beneficio per annum sint ipso jure suspensi.

Caput XI.

Interstitia in susceptione minorum ordinum, & alia praecepta observanda.

MInores ordines iis, qui saltem Latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur (c), ut eo accuratius, quantum sit hujus disciplinae pondus, possint edoceri, ac in unoquoque munere, juxta praescriptum Episcopi, se exerceant, idque in ea, cui adscripti erunt, Ecclesia, nisi forte ex causa studiorum absint (d); atque ita de gradu in gradum ascendant, ut in iis cum aetate vitae meritum, & doctrina major accrescat; quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in Ecclesia ministerium, atque major erga Presbyteros, & superiores ordines reverentia, & crebrior, quam antea, Corporis Christi communio maxime comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo iis initietur (e), quem non scientiae spes majoribus ordinibus dignum ostendat. Hi vero non

(b) Supr. Sess. 7. de refor. c. 10.

(c) c. In sing. 73. dist. & Infr. c. 13.

(d) Infra c.12. c. 1. 25. Dist. Concil. I. Bracar. c. 37. I. Nicaen. c. 3. Sardic. c. 15.

(e) Concil. Tolet. VIII. c. 8. c. Qui Ecclesiasticis & seq. Dist. 59.

non nisi post annum a susceptione postremi gradus minorum ordinum ad sacros ordines promoveantur, nisi necessitas, aut Ecclesiæ utilitas, judicio Episcopi, aliud exposcat.

Caput XII.

Ætas ad majores Ordines requisita: digni duntaxat assumendi.

Nullus in posterum ad Subdiaconatus ordinem ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante vigesimum tertium, ad Presbyteratus ante vigesimumquintum ætatis suæ annum promoveatur (*f*). Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos ordines assumi, sed dignos dumtaxat, & quorum probata vita senectus sit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur; privilegiis quibuscumque quoad hoc penitus exclusis.

Caput XIII.

Subdiaconi & Diaconi ordinatio qualis; & eorum munus. Nulli Ordines sacri duo conferantur eodem die.

Subdiaconi, & Diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium (*g*), & in minoribus ordinibus jam probati, ac litteris, & iis, quæ ad ordinem exercendum pertinent, instructi, qui spe-

(*f*) II. Tolet. c. 1. & III. Carth. c. 4. & Agathens c. 16. annum 25. requirebant. Annum 30. requirit cap. si quis. & c. Presbyter 78. dist. & Concil. IV. Tolet. c. 18. & 19. c. Generalem de ætate, & qual. in Clementin. Ordinarium loci debere esse decrevit Clem. VIII. 1596.

(*g*) I. Timot. III. Concil. IV. Tolet. c. 19. c. Quicumque dist. 77.

sperent, Deo authore, se continere posse; (h) ecclesiis, quibus ascribentur, inserviant, sciantque maxime docere, si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cum altari ministraverint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus ordinem, si per annum saltem in eo non sint versati (i), ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. Duo sacri ordines non eodem die, etiam regularibus, conferantur (k); privilegiis, ac indultis quibusvis concessis non obstantibus quibuscumque.

Caput XIV.

Quinam ad Presbyteratum assumendi. Assumptorum munus.

QUi pie, & fideliter in ministeriis anteactis se gesserint, & ad Presbyteratus ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium (l); & hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministraverint; sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis possint expectari. Curet Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus; si autem curam habue-

(h) c. A multis de ætate & qual.
(i) Supr. c. 11.
(k) c. Litteras & c. Dilectus de temp. ordinat.
(l) I. Timot. III. Concil. Tolet. IV. c. 19.

habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent (m); cum promotis per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

Caput XV.

Nullus confessiones audiat, nisi approbatus ab Ordinario.

QUamvis Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absolvendi potestatem accipiant: decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis, per examen si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur (n); & approbationem, quæ gratis detur, obtineat; privilegiis & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

Caput XVI.

Arceantur ab Ordinibus Ecclesiis inutiles, & vagi.

CUm nullus debeat ordinari, qui judicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis, sancta Synodus, vestigiis sexti Canonis Concilii Chalcedonensis inhærendo (o), statuit ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cujus necessitate, aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus

(m) c. Sollicitudo 23. dist. & c. si officia dist. 59.

(n) Clementin. dudum §. Ac deinde sepult. Confirmatur Bulla Pii V. Romani Pontificis 6. Aug. 1571. c. si Episcopus de pœn. in 6.

(o) c. Neminem 70. dist.

bus (p). Quod si locum inconsulto, Episcopo deseruerit; et sacrorum exercitium interdicatur. Nullus praeterea Clericus peregrinus sine commendatitiis sui Ordinarii litteris ab ullo Episcopo ad divina celebranda, & sacramenta administranda admittatur.

Caput XVII.

Qua ratione exercitia minorum Ordinum repetenda.

UT sanctorum Ordinum a Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptae, & pluribus in locis aliquandiu intermissae, in usum juxta sacros Canones revocentur (q), nec ab haereticis, tamquam otiosae, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans Sancta Synodus, decernit, ut in posterum hujusmodi ministeria non nisi per constitutos in dictis ordinibus exerceantur: omnesque, & singulos Praelatos Ecclesiarum in Domino hortatur, & illis praecipit, ut, quantum fieri commode poterit, in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & in Parochialibus suae Dioecesis, si populus frequens, & Ecclesiae proventus id ferre queant, hujusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricae Ecclesiae, si proventus sup-

(p) Concil. Nic. I. c. 15. & 16. c. Sanctorum 70. dist. c. Tuae de cler. Pereg. Concil. Antioch. sub Julio I. c. 7. Chalcedon. c. 126. Aquisgran. sub Stephano V passim Epaunen. c. 6. & Aurelian V. c. 5. Concil Laodic. c. 41. & III. Carth. c. 28.

(q) c. 1. 25. dist. c. Acolitus. c. Exorcista c. Lector. c. Ostiarius. & c. Psalmista 23. dist. Supr. c. 11. Innoc. ep. 4. c. 5.

suppetant, aut utriusque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent; quibus, si negligentes fuerint, Ordinarii judicio, aut ex parte mulctari, aut in totum privari possint. Quod si ministeriis quatuor minorum ordinum exercendis Clerici cœlibes præsto non erunt, suffici possint etiam conjugati vitæ probatæ, (r) dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum clericalem in Ecclesia gestent.

Caput XVIII.

Forma erigendi Seminarium Clericorum.

CUm adolescentium ætas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas, (s) &, nisi a teneris annis ad pietatem, & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseveret: Sancta Synodus statuit (t) ut singulæ Cathedrales, Metropolitanæ, atque his majores Ecclesiæ, pro modo facultatum, & Diœcesis amplitudine, certum puerorum ipsius civitatis, & diœcesis, vel ejus Provinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, vel alio in loco convenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare, & Ecclesiasticis disci-pli-

---

(r) c. 1. cum seqq. de big. non ord.

(s) IV. Tolet in c. Omnis ætas 12. q. 1. Genes. VIII. Concil. Aquisgran. c. 135. Laterenens. sub Leone X. sess. 9. de reform. Curiæ.

(t) Const. Alex. III. par. 1 c. 18. & in II. Lateran. c. 11. c. Quia nonnullis, de Magistris supr. sess. 5. c. 1. de reform.

plinis instituere teneantur. In hoc vero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint, ac legere, & scribere competenter noverint, & quorum indoles, & voluntas spem afferat, eos Ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros. Pauperum autem filios præcipue eligi vult; nec tamen ditiorum excludit, modo suo sumptu alantur, & studium præseferant Deo, & Ecclesiæ inserviendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, divisos, juxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministerio addicet, partim in collegio erudiendos retinebit, aliosque in locum eductorum sufficiet, ita ut hoc collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Ut vero in eadem disciplina ecclesiastica commodius instituantur, Tonsura statim, atque habitu clericali semper utentur: Grammatices, cantus, computi ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinam discent: (u) sacram Scripturam, libros ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad Confessiones audiendas videbuntur opportuna, & rituum, ac ceremoniarum formas edifcent. Curet Episcopus, ut singulis diebus missæ sacrificio intersint, ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata; & juxta confessoris judicium sumant corpus Domini nostri Jesu Christi. Cathedrali, & aliis loci Ecclesiis diebus festis inserviant. Quæ omnia, atque alia, ad hanc rem opportuna, & necessaria, Episcopi singuli, cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & graviorum, quos ipsi elege-

(u) c. Quæ ipsis Dist. 38.

gerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent; eaque ut semper observentur, sæpius visitando operam dabunt. Discolos, & Incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient, eos etiam, si opus fuerit, expellendo; omniaque impedimenta auferentes, quæcumque ad conservandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegii fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus, & ministris solvendam, & ad alendam juventutem, & ad alios sumptus certi reditus erunt necessarii, ultra ea, quæ ad instituendos, vel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur; iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur; itemque duorum de Clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius vero ad Clerum pertineat, ex fructibus integris mensæ Episcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, personatuum, & officiorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cujuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & Hospitalium, quæ dantur in titulum, vel administrationem, juxta Constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit, Quia contingit: (x) & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiamsi Juris patronatus cujus-

(x) Qui excipiantur vide in Bullis Pii V. Apostolicæ 1567. Romanus 1568. Dum indefessæ 1571. & Clementis VIII. Romanum 1603. vide infr. Supr. sess. 7. c. 15. de resor.

juscumque fuerint etiamsi exempta, etiamsi nullius Dioecesis, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & Hospitalibus, & aliis quibusvis locis piis, etiam exemptis adnexa, & ex fabricis ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque aliis ecclesiasticis reditibus, seu proventibus, etiam aliorum Collegiorum, in quibus tamen Seminaria discentium, vel docentium ad commune ecclesiæ bonum promovendum actu non habentur: hæc enim exempta esse voluit; (y) præterquam ratione redituum, qui superflui essent ultra convenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum, vel confraternitatum, quæ in nonnullis locis Scholæ appellantur, & omnium Monasteriorum, non tamen Mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia ecclesiastica solvi solent, & milites cujuscumque Militiæ, aut Ordinis pertinentibus (fratribus S. Joannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis) partem aliquam, vel portionem detrahent, & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cujuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones, etiam ante vacationem nuncupatas; sine cultus divini, & illa obtinentium præjudicio, huic Collegio applicabunt, & incorporabunt. Quod locum habeat, etiamsi beneficia sint reservata, vel affecta; nec per resignationem ipsorum beneficiorum uniones, & applicationes suspendi, vel ullo modo impediri possint, sed omnino quacumque vacatione, etiamsi in Curia effectum suum sortiantur,

(y) Cap. fin. de Mag. c. Cum ex eo de elect. in 6. & c. De quibusdam, dist. 37. Supr. sess. 5. c. 1. de refor.

tur, & quacumque Constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem solvendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modo pro se, sed pro pensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus solverent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus illis erit solvendum, ab Episcopo loci per censuras ecclesiasticas, ac alia juris remedia compellantur, etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachii secularis, quibusvis, quoad omnia, & singula supradicta, privilegiis, exemptionibus, etiamsi specialem derogationem requirerent, consuetudine etiam immemorabili, & quavis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente vero casu, quo per uniones effectum suum sortientes, vel aliter, Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur, tunc portio ex singulis beneficiis, ut supra, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum, vel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, & aliarum majorum Ecclesiarum Prælati in hac Seminarii erectione, ejusque conservatione negligentes fuerint; ac suam portionem solvere detrectaverint; Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus provincialis acriter corripere; eosque ad omnia supradicta cogere debeat, & ut quamprimum hoc sanctum, & pium opus, ubicumque fieri poterit, promoveatur, studiose curabit. Rationes autem redituum hujus Seminarii Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clero civitatis deputatis:

Deinde, ut cum minori impensa hujusmodi scho-

scholis instituendis provideatur (z) statuit S. Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, vel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendis, per seipsos, si idonei fuerint; alioquin per idoneos substitutos; ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum cogant; & compellant: Quod si judicio Episcopi digni non fuerint, alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota. Quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire. De cætero vero officia, vel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in jure Canonico, & aliis personis idoneis, & qui per seipsos id munus explere possint, conferantur, & aliter facta provisio nulla sit, & invalida, non obstantibus quibusvis privilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si vero in aliqua provincia Ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut Collegium in aliquibus erigi non possit: Synodus Provincialis, vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, vel alia provinciæ Ecclesia commodiori, unum, aut plura Collegia, prout opportunum judicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis Collegium commode institui non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum Ecclesiarum educentur.

In Ecclesiis autem, amplas Diœceses habentibus,

(z) Sup. sess. 5. c. 1. de refor.

tibus, possit Episcopus unum, vel plura in Diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria; quæ tamen ab illo uno, quod in civitate erectum, & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo, si vel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam hujus Seminarii institutio, vel conservatio impediretur, aut perturbaretur; Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus provincialis, pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam suprascripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia, & singula, quæ ad felicem hujus Seminarii profectum necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac providere valeat.

Indictio futuræ Sessionis.

INsuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimamsextam mensis Septembris indicit, in qua agetur de Sacramento Matrimonii; & de aliis, si quæ erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de provisionibus Episcopatuum, dignitatum aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, ac de diversis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem 11. Novembris 1563.

SESSIO XXIV.

Quæ est VIII. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 11. Novembris 1563.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

MAtrimonii perpetuum, indissolubilemque nexum primus humani generis parens divini Spiritus instinctu pronunciavit; cum dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea (a); quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una.

Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari, & conjungi, Christus Dominus apertius docuit,

(a) Gen. I. Ephes. V. c. Præternit. 35. q. 10. c. Debitum de bigam. c. 1. in princ. de conjug. lepr. Matt. XIX.

enit, cum postrema illa verba, tamquam a Deo prolata, referens, dixit: Itaque jam non sunt duo, sed una caro (*b*): statimque ejusdem nexus firmitatem ab Adamo tanto ante pronunciatam, his verbis confirmavit: Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

Gratiam vero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, conjugesque sanctificaret, ipse Christus venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit; quod Paulus Apostolus innuit, dicens: Viri, diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea (*c*): mox subjungens, Sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Christo, & in Ecclesia. Cum igitur Matrimonium in lege Evangelica veteribus connubiis per Christum gratia præstet; merito inter novæ legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri, Concilia, & universalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt (*d*), adversus quam impii homines hujus sæculi insanientes, non solum perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suo, prætextu Evangelii, libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & verbo asseruerunt, non sine magna Christifidelium jactura: quorum te-

L me-

(b) Matt. XIX. Marc. X. c. Martinus de cogn. spirit. c. sunt qui 27. q. 2. de Infid. de Consang. & Affin.

(c) Ephes. V. in fin. c. Nemo in fin. 32. q. 4. c. Debitum de bigam.

(d) Concil Florent. sub Eugenio IV. c. ad abolendam de hæret.

meritati sancta, & universalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

De Sacramento Matrimonii.

CANON I.

SI quis dixerit, Matrimonium non esse vere, & proprie unum ex septem legis Evangelicæ Sacramentis a Christo Domino institutum, (e) sed ab hominibus in Ecclesia inventum; neque gratiam conferre; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege divina esse prohibitum (f); anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui in Levitico exprimuntur (g), posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse consti-

(e) Matth. XIX. Marc. X. Ephes. V. c. Ad abolendam de heræt.

(f) Matth. XIX. c. Si quis 32. dist. 1. tot. titul. de spons. duorum c. Gaudemus de Divort.

(g) Levitic. XVIII. q. 2. & 3. per totam c. Non debet de consang. & affin.

stituere impedimenta matrimonium dirimentia, (h) vel in iis constituendis errasse; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam a conjuge (i), dissolvi posse matrimonii vinculum; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem Religionis professionem alterius conjugum non dirimi (k); anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, & docet juxta Evangelium, & Apostolicam doctrinam, (l) propter adulterium alterius conjugum matrimonii vinculum non posse dissolvi, & utrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero conjuge vivente, aliud matrimonium contrahere, mœcharique eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ, dimisso adultero, alii nupserit; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter conjuges, quoad torum, seu quoad cohabitationem, ad certum, incertumve tempus fieri posse decernit; anathema sit.

(h) Matth. XVI. I. Cor. IV. supra sess. 21. c. 2.

(i) c. Lege dist. 10. c. de illa, cum seq. de div. c. de infidelib. consang. & affin.

(k) c. Commissum de spons.

(l) Matth. XIX. Luc. X. I. Cor. VII. c. placuit cum multis seq. 32. q. 7. c. gaudemus de divort.

CANON IX.

Si quis dixerit, Clericos in sacris ordinibus constitutos, vel Regulares castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, (m) contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto: & oppositum nil aliud esse, quam damnare matrimonium; posseque omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiamsi eam voverint, habere donum; anathema sit; cum Deus id recte petentibus non deneget, nec patiatur, nos supra id quod possumus, tentari (n).

CANON X.

Si quis dixerit, statum conjugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cœlibatus, & non esse melius; ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quam jungi matrimonio; (o) anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, (p) ab ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias ceremonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnaverit; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, causas matrimoniales non spectare

(m) Dist. 27. c. Presbyteris & seqq. 17. q. 1. per totam Extrav. Qui Cler. vel voven. per totum. Concil. Carth. IV. c. 104. Matiscon. I. c. 12.

(n) I. Cor. X.

(o) Matth. XIX. I. Cor. VII. in fin. c. Nuptiæ 32. q. 1. c. Qui fit. 33. q. 5. c. Commissum de spons. c. Nuptiarum 27. q. 1.

(p) Infra cap. 10. de refor. Matr.

trare ad Judices ecclesiasticos; (q) anathema sit.

Decretum de reformatione Matrimonii.

Caput I.

Matrimonii solemniter contrahendi forma in Concil. Laterat. praescripta innovatur. Quoad proclamationes dispensare possit Episcopus. Qui aliter, quam praesentibus Parocho, & duobus, vel tribus testibus contrahit, nihil agit.

TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & vera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; (r) & proinde jure damnandi sint illi, ut eos S. Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, quique falso affirmant, matrimonia a filiis familias sine consensu parentum contracta irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus S. Dei Ecclesia ex justissimis caussis illa semper detestata est, atque prohibuit. Verum, cum S. Synodus animadvertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam jam non prodesse; & gravia peccata perpendat, quae ex eisdem clandestinis conjugiis ortum habent; praesertim vero eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio vivunt; (s) cui malo cum ab Ec-

(q) c. Multorum 35. q. 6. c. 1. in fin. de consang. & affin. c. Accedentibus, de excess. Praelat.

(r) c. 2. de cland. despons.

(s) c. Non omnis. c. Honorantur. & c. fin. 32.

Ecclesia, quæ de occultis non judicat (t), succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur; idcirco sacri Lateranensis Concilii, sub Innocentio III. celebrati, vestigiis inhærendo, (u) præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festivis, in Ecclesia inter Missarum solemnia publice denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie Ecclesiæ procedatur; ubi Parochus, viro, & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat: Ego vos in matrimonium conjungo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: vel aliis utatur verbis, juxta receptum uniuscujusque provinciæ ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes, tunc vel una tantum denunciatio fiat, vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus præsentibus, matrimonium celebretur: deinde ante illius consummationem denunciationes in Ecclesia fiant, ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur; nisi Ordinarius ipse expedire

32. q. 2. c. Aliter, & c. Nostrates 30. q. 5. c. Videtur qui matr. acc. poss. Concil. Tolet. III. c. 10. Concil. Bisontin. ann. 1559. art. 6. de spons. Concil. Camerac. ann. 1550. tit. 9. de matr.

(t) c. Consuluisti 2. q. 4. c. ut nostrum; ut Eccles. benef. ne dim. conferantur.

(u) Concil. Later. IV. c. 51. & c. Cum inhibitio de cland. desp.

re judicaverit, ut prædictæ denunciationes remittantur; quod illius prudentiæ, & judicio Sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam præsente Parocho, vel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus, vel tribus testibus, matrimonium contrahere attentabunt, eos S. Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit; (x) & hujusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel sacerdote, hujusmodi contractui interfuerint, nec non ipsos contrahentes, graviter arbitrio Ordinarii puniri præcipit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut conjuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; (y) statuitque, benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii sacerdoti concedi posse, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel privilegio, non obstante.

Quod si quis Parochus, vel alius sacerdos, sive regularis, sive sæcularis sit, etiamsi id sibi ex privilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius Parochiæ sponsos, sine illorum Parochi licentia, matrimonio conjungere, aut benedicere ausus fuerit; ipso jure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui matrimonio interesse

(x) c. Videtur 35. q. 6.
(y) c. 1. cum multis seq. 30. q. 5. & c. Nulli 35. q. 2.

se debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvatur. Habeat Parochus librum, in quo conjugum & testium nomina, diemque, & locum contracti matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo S. Synodus conjuges hortatur, ut, antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonii consummationem, sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ sacramentum pie accedant. Si quæ provinciæ aliis, ultra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & ceremoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri, S. Synodus vehementer optat. Ne vero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut, cum primum potuerint, curent, hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum Diœcesum Parochialibus Ecclesiis; idque in primo anno quam sæpissime fiat, deinde vero, quoties expedire viderint. Decernit insuper, ut hujusmodi decretum in unaquaque Parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, a die primæ publicationis, in eadem Parochia factæ, numerandos.

Caput II.

Inter quos cognatio Spiritualis contrahatur.

DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibtis ignoranter contrahi matrimonia, (z) in quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque S. Synodus huic incommodo providere, & a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus tantum, sive vir, sive

(z) Declaratur cap. hoc Bulla Pii V. Cum illius vicem 1566.

five mulier, juxta sacrorum Canonum instituta, (a) vel ad summum unus, & una baptizatum de baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. (b) Parochus, antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat, & in libro eorum nomina describat, doceatque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excusari valeant. Quod si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spiritualem nullo pacto contrahant, constitutionibus in contrarium facientibus non obstantibus. (c) Si Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniatur.

Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum; illiusque patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur; (d) omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

(a) c. Non plures de cons. dist. 4. c. Veniens & fere per tot. de cognat. spirit. c. Quamvis eod. in 6.

(b) c. super quibus & c. si 30. q. 3. c. 1. c. super eo & fere per totum de cogn. spirit. c. 1. eod. tit. in 6.

(c) c. Quamvis de cogn. spir. in 6.

(d) c. 2. 30. q. 1. c. 1. de cogn. spir. in 6.

Caput III.

Impedimentum publicæ honestatis certis limitibus contrahitur.

JUstitiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione valida non erunt, S. Synodus prorsus tollit; (e) ubi autem valida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest hujusmodi prohibitio absque dispendio observari.

Caput IV.

Affinitas ex fornicatione ad secundum gradum restringitur.

PRæterea S. Synodus, eisdem, & aliis gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui primo & secundo gradu conjunguntur, restringit (f) in ulterioribus vero gradibus statuit, hujusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

Caput V.

Ne quis intra gradus prohibitos contrahat; quave ratione in illis dispensandum.

SI quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur; (g) &

(e) Declaratur hoc caput Bulla Pii V. ad Romanum spectat 1568. c. 1. de spons. in 6.

(f) c. Quædam cum multis seqq. 35. q. 7. & toto tit. de eo qui cognosc. consang. uxoris suæ. Declaratur Bulla Pii V. ad Romanum Pontificem. 1566.

(g) & spe dispensationis consequendæ careat; idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subjiciatur pœnis. Non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cujus salubria præcepta temere contempsit. (h) Si vero, solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille probabilem ignorantiam habuit; tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro, idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

Caput VI.

In raptores animadvertitur.

DEcernit S. Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. (i) Quod si rapta a raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit; eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem præbentes, sint ipso jure excommunicati, ac perpetuo, (k) in-

L 6

(g) c. fin. §. pen. de cland. desp. Clement. unic. de cons. & affin.

(h) c. fin. de immun. Eccl. c. Quia frustra de usur.

(i) c. fin. de rapt.

(k) Concil. Chalced. c. 26. c. Eos, & c. de Puellis 36. q. 2. c. Consanguineorum 3. q. 4. & c. Constituimus. 3. q. 5.

infames, omniumque dignitatum incapaces; & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, (l) sive eam in uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio Judicis dotare.

Caput VII.

Vagi matrimonio caute jungendi.

MUlti sunt, qui vagantur, & incertas habent sedes, (m) & ut improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa vivente, diversis in locis ducunt; cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paterne monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant; magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos severe coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, &, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Caput VIII.

Concubinatus gravissimis pœnis punitur.

GRave peccatum est, homines solutos concubinas habere; gravissimum vero, & in hujus magni sacramenti singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus alere, & retinere. Quare, ut huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis provideat, statuit, hujusmodi concubinarios tam solutos, quam uxoratos, cujuscumque sta-

---

(l) Exodi XXI. c. 1. de adult.

(m) Concil. Agath. c. 25.

ſtatus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſi poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non ejecerint, ſeque ab earum conſuetudine non ſejunxerint, excommunicatione feriendos eſſe; (*n*) a qua non abſolvantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. Quod ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint, contra eos ab Ordinario ſevere pro qualitate criminis procedatur. (*o*) Mulieres, ſive conjugatæ, ſive ſolutæ, quæ cum adulteris, ſeu concubinariis publice vivunt, ſi ter admonitæ non paruerint, ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio graviter pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, vel Diœceſim, ſi id eiſdem Ordinariis videbitur, invocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari; ejiciantur; (*p*) aliis pœnis contra adulteros, & concubinarios inflictis in ſuo robore permanentibus.

Caput IX.

Ne Domini temporales, aut Magiſtratus quidpiam libertati Matrimonii contrarium moliantur.

ITa plerumque temporalium Dominorum, ac Magiſtratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut viros, & mulieres

---

(n) Infr. ſeſſ. 25. c. 14. de ref. Concil. Rom. ſub Nicolao II. in fin. Concil. Lateran. ſub Leon. X. ſeſſ. 9. de reform. Curiæ, & aliorum, verſ. Concubinarii. Concil. Toletan. I. c. 17. c. is qui 34. Diſt.

(o) Concil. Arelat. II. c. 3. c. Fraternitatis 34. Diſt. c. Si concubinæ de ſent. excomm. c. 2. de cohabit. cler. & mulier.

(p) Easdem innovat & auget Sixtus V. Bulla Ad compeſcendum 1586.

res sub eorum jurisdictione degentes, maxime divites, vel spem magnæ hæreditatis habentes minis, & pœnis adigant cum iis matrimonium invitos contrahere, quos ipsi Domini, vel Magistratus illis præscripserint. (q) Quare, cum maxime nefarium sit, matrimonii libertatem violare, & ab eis injurias nasci, a quibus jura expectantur; præcipit sancta Synodus omnibus, cujuscumque gradus, dignitatis, & conditionis existant, sub anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quovis modo directe, vel indirecte, subditos suos, vel quoscumque alios cogant, (r) quominus libere matrimonia contrahant.

Caput X.

Solemnitas nuptiarum certis temporibus prohibetur.

AB adventu Domini nostri Jesu Christi usque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum usque in octavam Paschatis inclusive, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus observari Sancta Synodus præcipit: (s) in aliis vero temporibus nuptias solemniter celebrari permittit; quas Episcopi, ut ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt; (t) sancta enim res est matrimonium, & sancte tractandum.

De-

(q) c. Cum locum. c. Requisivit, & c. Gemma de spons.

(r) Concil. Parisiens. I. c. 6. c. Nullus 36. q. 2.

(s) Concil. Laodic. c. 52. Concil. Salegustadien. c. 3. c. Non oportet cum tribus seq. 33. q. 4. c. Cappellanus de fer.

(t) c. Deinde 26. Dist.

Decretum de Reformatione.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens; hæc in præsenti Sessione statuenda decernit.

Caput I.

Norma procedendi ad creationem Episcoporum, & Cardinalium.

SI in quibuslibet Ecclesiæ gradibus providenter, scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, (u) nihilque præposterum; multo magis elaborandum est, ut in electione ejus, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur; nam totius familiæ Domini status, & ordo nutabit, si quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite. Unde, etsi alias sancta Synodus de promovendis ad Cathedrales, & superiores Ecclesias nonnulla utiliter decrevit; (x) hoc tamen munus hujusmodi esse censet, ut si pro rei magnitudine expendatur, numquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, ut, cum primum Ecclesia vacaverit, supplicationes, ac preces publice, privatimque habeantur, atque a Capitulo per civitatem, & diœcesim indicantur; quibus Clerus, populusque bonum a Deo pastorem valeat impetrare. Omnes vero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus, quacumque ratione, a Sede Apost. habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione innovando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil

(u) c. Mirantur dist. 61.

(x) Supra de refor. sess. 6. c. 1. sess. 7. c. 1. & 3. & sess. 22. c. 2.

nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint; (y) & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus præditos sciant, quæ juxta Sacros Canones, & Tridentinæ hujus Synodi decreta requiruntur. (z) Quoniam vero in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus gravi, idoneoque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhiberi; mandat Sancta Synodus, ut in provinciali Synodo per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & provinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse videbitur; ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promovenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimum Ro-

(y) Concil. Tolet. IV. c. 18.

(z) c. Cum in cunctis & c. Cum nobis olim de elect. Concil. Lateran. sub Leone X. de refor. Curiæ in princ. sess. 9. cum alleg. Supr. sess. 21. de refor. c. 2. Præscribitur alia forma in Bulla Gregorii XIV. anni 1590. quæ incipit Onus.

Romanum Pontificem omnino transmittatur; ut ipse Summus Pontifex, plena totius negotii, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo, de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiis possit utilius providere. Omnes vero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes, quæcumque de promovendi qualitatibus, & Ecclesiæ statu a quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitæ; per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio & alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium subscriptione roboretur, in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia, invenisse promovendos qualitatibus a jure, & ab hac Sancta Synodo requisitis præditos; (a) ac certo existimare sub periculo salutis æternæ, idoneos esse qui Ecclesiis præficiantur, ita ut, relatione in uno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium judicium differatur, nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. Ea vero omnia, & singula, quæ de Episcporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem etiam in creatione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium; etiamsi Diaconi sint, exigenda; quos sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. (b) Postremo eadem Sancta Synodus, tot

(a) In dictis locis.
(b) Quid in creatione Cardinalium observandum,

tot gravissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis ecclesiæ Dei esse necessarium, quam ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem universæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat, & bonos maxime, atque idoneos Pastores singulis Ecclesiis præficiat; idque eo magis, quod ovium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officii immemorum Pastorum regimine peribunt, D. N. Jesus Christus de manibus ejus sit requisiturus (c).

Caput II.

Synodi Provinciales quolibet triennio, Diœcesana quotannis celebrentur. Qui eas cogere, quive illis interesse debeant.

PRovincialia Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controversiis componendis, aliisque ex sacris Canonibus permissis, renoventur. (d) Quare Metropolitani per seipsos, seu illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis Concilii, & deinde quolibet saltem triennio, post Octavam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, seu alio commodiori tempore, pro more Provinciæ, non præ-

dum, vide in const. Sixti V. Postquam 1586. & Religiosa 1587.

(c) Ezech. III. 18. Actor. XX. c. Eph. 43. Dist. Supr. sess. 6. de refor. c. 1.

(d) c. Propter ecclesiasticas, cum seq. 18. Dist. c. sicut olim de accusat. Concil. Aurelian. II. c. 1. Infr. c. 21.

prætermittat Synodum in provincia sua cogere; (e) quo Episcopi omnes, & alii, qui de jure, vel consuetudine interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, convenire omnino teneantur. Nec Episcopi comprovinciales prætextu cujuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inviti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subjiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant, in cujus Synodo provinciali cum aliis interesse debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, observent, ac observari faciant; in reliquis omnibus eorum exemptio, & privilegia salva, atque integra maneant. Synodi quoque Diœcesanæ quotannis celebrentur, (f) ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur; ratione tamen Parochialium, aut aliarum sæcularium Ecclesiarum etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint Synodo interesse. Quod si in his, tam Metropolitani, quam Episcopi, & alii suprascripti negligentes fuerint; pœnas sacris Canonibus sancitas incurrant (g).

Ca-

(e) Concil. Later. sub Leone X. sess. 10. in IV. Later. sub Innoc. III. c. 6. exigebatur ut singulis annis Metropolitanus visitaret.

(f) Concil. Basil. sess. 15. Tolet. sub Sixto IV. c. 1.

(g) Dist. 18. fere per totam. Concil. Aurelian. V. c. 18. Concil. Tarracon. I. c. 6. Tolet. XI. c. 15. & Basileen. sess. 8.

Caput III.

Qua ratione visitatio per Prælatos facienda.

PAtriarchæ, Primates, Metropolitani, & Episcopi propriam Diœcesim per seipsos, aut, si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam, propter ejus latitudinem, visitare non poterunt, saltem majorem ejus partem, ita tamen, ut tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant (h). A Metropolitanis vero, etiam post plene visitatam propriam Diœcesim, non visitentur Cathedrales Ecclesiæ, neque diœceses suorum comprovincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio provinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alii inferiores, in iis Ecclesiis, ubi hactenus visitationem exercere legitime consueverunt, debeant quidem, assumpto notario, de consensu Episcopi, deinceps per seipsos tantum ibidem visitare. Visitatores etiam, a Capitulo deputandi, ubi Capitulum jus visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur, sed non ideo Episcopus, vel eo impedito, alius Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur: cui ipsi Archidiaconi, vel alii inferiores visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur, non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & privilegiis quibuscumque. Visitationum autem omnium istarum præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere (i), bonos me-

(h) Concil. Tolet. IV. c. 35. c. Episcopum 10. q. 1.

(i) c. I. §. Sane de censi. in 6. c. unic. 85. Dist.

mores tueri, pravos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus, ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; cætera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius, feliciusque succedant, monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, ut paterna charitate, Christianoque zelo omnes amplectantur; ideoque modesto contenti equitatu, famulatuque, studeant, quam celerrime, debita tamen cum diligentia, visitationem ipsam absolvere (*k*). Interimque caveant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graves, onerosive sint; neve ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis piis jure debetur, aut alio quovis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant (*l*); non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili; exceptis tamen victualibus, quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateque pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint solvere id, quod erat ab ipsis antea solvi, certa pecunia taxata, consuetum; an vero prædicta victualia subministrare; salvo item jure conventionum antiquarum cum Monasteriis, aliisve piis locis, aut Ecclesiis non Parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In iis vero locis, seu Provinciis, ubi con-

suе-

(k) Concil. Bracar. II. c. 1. & Ticin. vers. Statuimus etiam ne Episcopi c. Cavendum c. Placuit. &c. Inter cætera 10. q. 3. & c. cum Apostolus de censi.

(l) c. Si Episcopus de offic. ordin. in 6.

ſuetudo eſt, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a viſitatoribus accipiatur, ſed omnia gratis fiant, ibi id obſervetur. Quod ſi quiſquam (quod abſit) aliquid amplius in ſupradictis caſibus omnibus accipere præſumpſerit; is, præter dupli reſtitutionem, intra menſem faciendam, aliis etiam pœnis juxta conſtitutionem Concil. generalis Lugdunen. quæ incipit, Exigit (m), nec non & aliis pœnis in Synodo provinciali arbitrio Synodi abſque ulla ſpe veniæ mulctetur. Patroni vero in iis, quæ ad Sacramentorum adminiſtrationem ſpectant, nullatenus ſe præſumant ingerere; neque viſitationi ornamentorum Eccleſiæ, aut bonorum ſtabilium, ſeu fabricarum proventibus immiſceant, niſi quatenus id eis ex inſtitutione, ac fundatione competat: ſed Epiſcopi ipſi hæc faciant, & fabricarum reditus in uſus Eccleſiæ neceſſarios, & utiles, prout ſibi expedire magis viſum fuerit, expendi curent.

Caput IV.

Prædicationis munus a quibus & quando obeundum. Eccleſia Parochialis ad audiendum verbum Dei adeunda. Nullus contradicente Epiſcopo prædicet.

PRædicationis munus, quod Epiſcoporum præcipuum eſt (n), cupiens ſancta Synodus, quo frequentius poſſit ad fidelium ſalutem exerceri, Canones, alias ſuper hoc editos, ſub ſel.

(m) Vide infra.

(n) Concil. Carth. IV. c. 20. & Rhem. c. 14. in c. Epiſc. nullam rei 88. Diſt.

fel. rec. Paulo III. (o) aptius præsentium temporum usui accommodando, mandat; ut in Ecclesia sua ipsi per se (p), aut si legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument; in aliis autem Ecclesiis per Parochos, sive, iis impeditis, per alios ab Episcopo, impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent, deputandos in civitate, aut in quacumque parte Diœcesis censebuit expedire, saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis, tempore autem Jejuniorum, Quadragesimæ, & Adventus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, *Sacras Scripturas Divinamque legem annuntient*; & alias, quotiescumque id opportune fieri posse judicaverit. Moneatque Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque Parochiæ suæ interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei (q). Nullus autem sæcularis, sive regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, predicare præsumat. Iidem etiam saltem Dominicis, & aliis festivis diebus pueros in singulis Parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab

(o) Supr. sess. 5. de refor. c. 2.

(p) Concil. Arel. IV. c. 10. Lateran. sub Innoc. III. c. 10. in c. Inter cætera de offic. ord. Concil. Moguntiacum c. 25. Supr. Sess. 5. de refor. c. 2.

(q) IV. Carth. c. 24. in c. Sacerdot. de consf. Dist. I. Theodulph. Episcop. Aurelian. ep. ad Paroch. in fin. Vide Bullam Gregorii XIII. in gratiam Soc. Iesu. Vigore 1584. vide Const. Pii V. Ex debito 1571 quam ampliavit Gregorius XIII. 30. Oct. 1572.

ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, &, si opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas compellet, non obstantibus privilegiis, & consuetudinibus. In reliquis ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, (r) suum robur obtineant.

Caput V.

Causæ criminales contra Episcopos, Majores a solo summo Pontif. Minores, a Concilio Provinciali cognoscantur.

CAusæ criminales graviores contra Episcopos, etiam hæresis, (quod absit,) quæ depositione, aut privatione dignæ sunt, ab ipso tantum Summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. (s) Quod si ejusmodi sit causa, quæ necessario extra Romanam Curiam sit committenda, nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis, a Beatissimo Papa eligendis: (t) Hæc vero commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctissimi Pontificis signata; nec umquam plus his tribuat, quam ut solam facti instructionem sumant, processumque conficiant; quem statim ad Romanum Pontificem transmittant, reservata eidem Sanctissimo sententia definitiva. Cætera alias sub fel. rec. Julio III. super his decreta, (u) nec non & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit: Qualiter, & quando; quam

(r) sess. 5. c. 2. de refor.

(s) I. Concil. Sardic. c. 3. c. Ad abolendam de hæret.

(t) 2. Confirmatur Bulla Pii V. si de protegendis 1569.

(u) supr. sess. 13. de refor. c. 6. 7. & 8.

(x) quam sancta Synodus in præsenti innovat, ab omnibus observentur. Minores vero criminales causæ Episcoporum in Concilio tantum provinciali cognoscantur, & terminentur, vel a deputandis per Concilium provinciale.

Caput VI.

Datur Episcopis potestas circa irregularitatum & suspensionum dispensationes, & criminum absolutiones.

LIceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, (y) excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario; & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, delinquentes quoscumque sibi subditos, in Diœcesi sua per seipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientiæ gratis absolvere, imposita Pœnitentia salutari. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantum, non eorum Vicariis sit permissum.

Caput VII.

Sacramentorum virtus, antequam Populo administrentur ab Episcopis & Parochis explicetur. Inter Missarum solemnia sacra pagina explanentur.

UT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat; præcipit sancta Synodus Episco-

M

(x) Vide infra.

(y) Supr. sess. 14. c. 7. c. Miror. c. Contumaces. 59. D. 4. Consule Bullam cœnæ Domini. De quibus sub Alexandro in Concil. Lateran. par. 14. const. ejus.

ſcopis omnibus, ut non ſolum, cum hæc per ſeipſos erunt populo adminiſtranda, prius illorum vim, & uſum pro ſuſcipientium captu explicent; ſed etiam idem a ſingulis Parochis pie, prudenterque, etiam lingua vernacula, ſi opus ſit, & commode fieri poterit, ſervari ſtudeant; juxta formam a ſancta Synodo in Catecheſi ſingulis Sacramentis præſcribendam; quam Epiſcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: nec non ut inter Miſſarum ſolemnia, aut divinorum celebrationem, ſacra eloquia, & ſalutis monita eadem vernacula lingua ſingulis diebus feſtis, vel ſolemnibus explanent; (z) eademque in omnium cordibus, poſtpoſitis inutilibus quæſtionibus, inſerere, atque eos in lege Domini erudire ſtudeant.

Caput VIII.

Publice peccantes publice pœniteant, ni Epiſcopis aliter videatur. Pœnitentiarius in Cathedralibus inſtituendus.

APoſtolus monet, publice peccantes palam eſſe corripiendos. (a) Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum conſpectu crimen commiſſum fuerit, unde alios ſcandalo offenſos, commotoſque fuiſſe non ſit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam publice injungi oportet; (b) ut quos exemplo ſuo ad malos mores provocavit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam revocet vitam. Epiſcopus tamen

---

(z) ſupr. ſeſſ. 22. de ſacrifie. Miſſæ c. 8.

(a) I. Timot. V. c. ſed illud 45. Diſt. c. *Si peccaverit* §. Ergo 2. q. 1 & c. 1. de pœnit. & remiſſ.

(b) c. Pœnitentes, & c. In capite cum ſeq. 50. Diſt.

dien publicæ hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis judicaverit expedire. In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proxime vacaturæ, ab Episcopo instituatur, qui Magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel jure Canonico, & annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dum confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

Caput IX.

A quo visitari debeant Ecclesiæ sæculares nullius Diœcesis.

QUæ alias sub fel. rec. Paulo III. & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. (c) in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum etiam exemptorum visitatione constituta sunt; eadem etiam in iis Ecclesiis sæcularibus observentur, quæ in nullius Diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, cujus Cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet; alioquin ab eo, qui semel in Concilio Provinciali a Prælato loci illius electus fuerit, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, visitentur, non obstantibus privilegiis, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Executio Visitationis a subditis non suspendatur.

EPiscopi, ut aptius, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spe-

(c) supr. sess. 6. de refor. c. 4. & sess. 7. de refor. c. 8. sess. 21. de refor. c. 8.

ctant, jus, & potestatem habeant, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, juxta Canonum sanctiones (d), quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac Diœcesis suæ utilitate necessaria videbuntur. Nec in his, ubi de visitatione, aut de morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut judicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat (e).

Caput XI.

Tituli honorarii aut privilegia particularia Episcoporum Juri nihil detrahant. Cap. cum Capella *extra de privileg. innovatur.*

QUoniam privilegia, & exemptiones, quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum jurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur (f); decernit Sancta Synodus, ut si quando justis, gravibus, & fere necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolythatus, Comitis Palatini, Capellani Regii, aut aliis hujusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit; nec non alios, cuicumque monasterio oblatos, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine servientium mi-

---

(d) c. Transmissam de elect.

(e) Supra sess. 13. de refor. c. 1. sess. 14. de refor. c. 4. & sess. 22. de refor. c. 1.

(f) Supr. sess. 6. c. 3. de refor. c. cum & plantare de privil. & c. venerabili de verb. signif.

militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi (g), nihil ex his privilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur, quominus ii, quibus ea jam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tamquam Apost. Sedis delegatis, plene in omnibus, & quoad Capellanos Regios, juxta Const. Innoc. III. quæ incipit: Cum Capella (h), subjecti existant; exceptis tamen iis, qui prædictis locis, aut militiis actu serviunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia vivunt, sive iis, qui legitime, & secundum regulam earumdem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat; non obstantibus privilegiis quibuscumque, etiam Religionis S. Jo. Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ vero privilegia residentibus in Curia Romana, vigore Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent, ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur (i); sed Ordinarii jurisdictioni subjecti permaneant, non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

Caput XII.

Quales esse debeant promovendi ad Dignitates, & Canonicatus Cathedralium Ecclesiarum: quidve promoti præstare teneantur.

Cum dignitates in Ecclesiis, præsertim Cathedralibus, ad conservandam, augendamque ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ,

 ut

(g) Horum facultates & indulta adhuc restringit Pius V. in Bulla. Quamvis 1568.

(h) Vide infra.

(i) c. Divina de Privil. in Extrav. comm.

ut qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opere, & officio juvarent; merito qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoveatur, nisi qui saltem 25. suæ ætatis annum attigerit (*k*), & in clericali ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur; juxta Constitutionem Alexand. III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit: Cum in cunctis (*l*). Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, aut Licentiati in Jure Canonico (*m*). Ad cæteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clerici alioquin idonei, & 22. annis non minores, adsciscantur. Provisi etiam de beneficiis quibuscumque, curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses (*n*), in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram generali ejus Vicario, seu officiali, Orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem (*o*), & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac jurent. Provisi autem de Canonicati-

(k) Supr. sess. 22. cap. 2.

(l) Vide infra.

(m) Clem. I. epist. 1. ad Jacobum. Anacletus epist. 1. c. Diaconi 93. Dist. & c. Ad hæc de offic. Archidiacon.

(n) Concil. IV. Tolet. c. 26.

(o) Qui præterea ad professionem fidei teneantur, vide in Const. Pii IV. In Sacrosancta.

tibus, & dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu ejus officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes provisi, ut supra, fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo ordine sacro aut sit initiatus (p), quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; aut in tali ætate, ut infra tempus a jure, & ab hac sancta Synodo statutum initiari valeat. In omnibus vero Ecclesiis Cathedralibus omnes Canonicatus, ac portiones habeant annexum ordinem presbyterii, Diaconatus, vel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet ac distribuat, prout viderit expedire, quibus, quisque ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint; ceteri vero Diaconi, aut Subdiaconi. Ubi vero consuetudo laudabilior habet, ut plures, vel omnes sint Presbyteri, omnino observetur. Hortatur etiam Sancta Synodus, ut in provinciis, ubi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatuum in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel jure Canonico. Præterea obtinentibus in eisdem Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse: (q) salvis

(p) c. 1. & seqq. de ætat. & qual. c. Licet canon. & c. Cum ex eo de elect. in 6. supra sess. 7. de refor. c. 12.

(q) supr. sess. 23. de refor. cap. 1.

salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt; (r) alioquin anno primo privetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ ac residentiæ fecit suos. Quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. Crescente vero contumacia, contra eos, juxta Sacrorum Canonum Constitutiones, procedatur: (s) Distributiones vero, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quavis collusione, aut remissione exclusa, his careant, juxta Bonifacii VIII. decretum, quod incipit; Consuetudinem.; (t) quod Sancta Synodus in usum revocat, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. Omnes vero Divina per se, & non per substitutos compellantur obire officia, & Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti adsistere, & inservire, atque in Choro ad psallendum instituto, hymnis, & Canticis Dei nomen reverenter, distincte, devoteque laudare. (u) Vestitu insuper decenti, tam in Ecclesia, quam extra assidue utantur, ab illicitisque venationibus, aucupiis, choreis, tabernis, lusibusque abstineant; (x) atque ea morum integritate

(r) c. Ad audientiam de Clericis non resident.

(s) c. fin. eod. c. Licet de præb.

(t) Vide infra.

(u) supr. sess. 22. c. 4. de refor. c. Licet & c. Extirpandæ §. Qui vero de præb. c. Quia nonnulli de cler. non resid.

(x) Concil. Turon. III. c. 8. Concil. Agathens. can. 55. c. Episcopum 14. Dist. toto tit. de vita & honest. Clericor. Extrav. in 6. & in Clement. c. 1. de cleric. venat. & Clement. Gravi, de celeb. Miss.

ſte polleant, ut merito Eccleſiæ Senatus dici poſſit.

Cætera, quæ ab debitum in Divinis Officiis regimen ſpectant, deque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conveniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus Eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua hujuſmodi, Synodus Provincialis, pro cujuſque Provinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præſcribet. Interea vero Epiſcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Epiſcopo, alter a Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit providere.

Caput XIII.

Quomodo tenuioribus Eccleſiis Cathedralibus, & Parochiis conſulendum. Parochiæ certis finibus diſtinguendæ.

QUoniam pleræque Cathedrales Eccleſiæ tam tenuis reditus ſunt, & anguſtæ, ut Epiſcopali dignitati nullo modo reſpondeant, neque Eccleſiarum neceſſitati ſufficiant; examinet Concilium Provinciale, vocatis iis, quorum intereſt, & diligenter expendat, quas propter anguſtias, tenuitatemque vicinis unire, vel novis proventibus augere expediat; confectaque de premiſſis inſtrumenta ad Summum Romanum Pontificem mittat; (y) quibus inſtructus Summus Pontifex ex prudentia ſua, prout expedire judicaverit, aut tenues invicem uniat, aut aliqua acceſſione ex fructibus augeat. (z) Interim vero, donec prædicta effectum ſortiantur, hujuſ-

M 5 mo-

(y) ſupr. ſeſſ. 7. de refor. c. 6. & 7. & ſeſſ. 14. de refor. c. 9. & Infra c. 15.

(z) c. unio. 10. q. 3. c. Et temporis cum ſeq. 16. q. 1.

modi Episcopis, qui fructuum subventione pro Diœcesis suæ tenuitate indigent, poterit de beneficiis aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu Canonicatus, & præbendæ, nec Monasteria, in quibus viget regularis observantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, a Summo Romano Pontifice provideri. In Parochialibus etiam Ecclesiis, quarum fructus æque adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere, curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem, non tamen regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per Parochianorum Symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ necessitate decenter sufficiat. In unionibus vero quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis Ecclesiæ Parochiales Monasteriis quibuscumque, aut Abbatiis, seu dignitatibus, sive præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel collegiatæ, sive beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiisve non uniantur; & quæ unitæ sunt, revideantur ab Ordinariis, juxta alias decretum in eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. (a) quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque observetur; non obstantibus in iis quibuscumque verborum formis, quæ hic pro sufficienter expressis habeantur. Ad hæc in posterum omnes hæ Cathedrales Ecclesiæ, quarum reditus summam ducatorum 1000. & Parochiales, quæ summam ducatorum 100. secundum verum annuum valorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum graventur. In iis quoque Civitatibus, ac locis, ubi Parochiales Ecclesiæ cer-

(a) supr. sess. 7. de refor. c. 6.

certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscue petentibus Sacramenta administrant; mandat Sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut, distincto populo in certas, propriasque parochias, unicuique suum perpetuum, peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & a quo solo licite Sacramenta suscipiant; (b) aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, provideant. Idemque, in iis Civitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt Parochiales, quamprimum fieri curent, non obstantibus quibuscumque privilegiis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput XIV.

Ne quid admittatur ad possessionem beneficii, aut distributionum; cum fructuum distributione in usus non pios convertenda.

IN pluribus Ecclesiis, tam Cathedralibus, quam Collegiatis, & Parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicujus Cathedralis Ecclesiæ, vel beneficii, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas, certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Eccl. dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum Sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quæcumque hujusmo-

(b) c. 1. 13. q. 1. c. Plures 16. q. 1. c. 1. de Parochiis, & supr. sess. 14. de refor. c. 9.

di in uſus pios non convertantur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ avaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant; (c) ipſique diligenter de eorum Conſtitutionibus, ſive conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant; & illis tantum, quas ut laudabiles probaverint, exceptis, reliquas, ut pravas, ac ſcandaloſas, reiiciant, & aboleant. Eos vero, qui adverſus hæc, in præſenti decreto comprehenſa, quavis ratione commiſerint, pœnis contra ſimoniacos editis, Sacris Canonibus, & variis Sum. Pontificum Conſtitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit, (d) non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, Conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis; de quarum ſubreptione, obreptione, & intentionis defectu, Epiſcopus, tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, cognoſcere poſſit.

Caput XV.

Ratio augendi tenues prabendas Eccleſiarum Cathedralium, & inſignium Collegiatarum

IN Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, (e) ubi frequentes, adeoque tenues ſunt præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, ut ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiant; liceat Epiſcopis cum conſenſu Capituli vel aliquot ſimplicia beneficia, non tamen regu-

(c) Confirmatur Bulla Pii V. Durum 1570. novis pœnis adjectis.

(d) 1. q. 1. fere per totam. Concil. Tolet. VIII. can, 3. c. Cum ſuper de conſ. toto tit. Extrav. de ſimon. & c. ſicut 1. ext. de Sim.

(e) Supr. c. 13.

regularia, iis unire: (*f*) vel si hac ratione provideri non possit, aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu si de jure patronatus laicorum sint, quarum fructus, & proventus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot supersint, quæ divino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commode valeant respondere; (*g*) non obstantibus quibuscumque Constitutionibus, & privilegiis, aut quacumque reservatione generali, vel speciali, aut affectione: neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

Caput XVI.

Quid muneris incumbat Capitulo, sede vacante.

CApitulum, Sede vacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, vel plures fideles, ac diligentes decernat, (*h*) qui rerum Ecclesiasticarum, & proventuum curam gerant, quorum rationem ei ad quem pertinebit, sint redditi. Item officialem, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem in jure Canonico sit Doctor, vel licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio hujusmodi de-

(f) Supr. sess. 5. de reform. c. 1.
(g) c. In ecclesia de instit.
(h) Concil. Chalcedon. Act. 16. c. 25. in fin. Concil. Wormat. c. 76.

di in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ avaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; (c) ipsique diligenter de eorum Constitutionibus, sive consuetudinibus super prædictis cognoscant; & illis tantum, quas ut laudabiles probaverint, exceptis, reliquas, ut pravas, ac scandalosas, reiiciant, & aboleant. Eos vero, qui adversus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quavis ratione commiserint, pœnis contra simoniacos editis, Sacris Canonibus, & variis Sum. Pontificum Constitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit, (d) non obstantibus quibuscumque statutis, Constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis; de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu, Episcopus, tamquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

Caput XV.

Ratio augendi tenues præbendas Ecclesiarum Cathedralium, & insignium Collegiatarum

IN Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, (e) ubi frequentes, adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant; liceat Episcopis cum consensu Capituli vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regu-

(c) Confirmatur Bulla Pii V. Durum 1570. novis pœnis adjectis.

(d) 1. q. 1. fere per totam. Concil. Tolet. VIII. can. 3. c. Cum super de conf. toto tit. Extrav. de simon. & c. sicut 1. ext. de Sim.

(e) Supr. c. 13.

regularia, iis unire: (*f*) vel si hac ratione provideri non possit, aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu si de jure patronatus laicorum sint, quarum fructus, & proventus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot supersint, quæ divino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commode valeant respondere; (*g*) non obstantibus quibuscumque Constitutionibus, & privilegiis, aut quacumque reservatione generali, vel speciali, aut affectione: neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

Caput XVI.

Quid muneris incumbat Capitulo, sede vacante.

CApitulum, Sede vacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, vel plures fideles, ac diligentes decernat, (*h*) qui rerum Ecclesiasticarum, & proventuum curam gerant, quorum rationem ei ad quem pertinebit, sint reddituri. Item officialem, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem in jure Canonico sit Doctor, vel licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio hujusmodi de-

(f) Supr. sess. 5. de reform. c. 1.
(g) c. In ecclesia de instit.
(h) Concil. Chalcedon. Act. 16. c. 25. in fin. Concil. Wormat. c. 76.

devolvatur; (*i*) &, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta OEconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus vero ad eamdem Ecclesiam vacantem promotus ex iis, quæ ad eum spectant, ab eisdem OEconomo, Vicario, & aliis quibuscumque officialibus, & administratoribus, qui, Sede vacante, fuerunt a Capitulo, vel ab aliis in ejus locum constituti, etiamsi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, jurisdictionis, administrationis, aut cujuscumque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint; etiamsi prædicti officiales, redditis rationibus, a Capitulo, vel a deputatis ab eodem absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de Scripturis ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum pervenerunt, rationem reddere.

Caput XVII.

Beneficiorum collationi, & plurium retentioni modus statuitur.

CUm Ecclesiasticus Ordo pervertatur quando unus plurium officia occupat Clericorum; sancte sacris canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi. (*k*) Verum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu seipsos, non Deum decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plu-

(i) c. Non liceat in 3. 12. q. 2. & c. fin. de supp. negl. Prælat. in 6.

(k) Concil. I. Nicæn. c. 15. & 16. Antioch. c. 3.

plura simul beneficia obtinere non erubescunt; Sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque Personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat observari; statuit, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad Vitam ejus, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque Personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam sæcularia, quam regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cujuscumque tituli, ac qualitatis existant: Illi vero, qui in præsenti plures Parochiales Ecclesias, aut unam Cathedralem, & aliam Parochialem obtinent, cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus, ac unionibus ad Vitam non obstantibus, una tantum Parochiali, vel sola Cathedrali retenta, alias Parochiales infra spatium sex mensium dimittere; alioquin tam Parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, ipso jure vacare censeantur, ac tamquam vacantia libere aliis idoneis conferantur; (l) nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem Sancta Synodus, ut

c. 9. Arelat. I. c. 2. & 22. & Milevitan. c. 15. c. Quia in tantum. c. Ad hæc. c. Cum non ignores c. Referente & c. De multa de præb. c. Unio §. sed & hoc 10. q. 3. 21. q. 1. per totam. c. Quia nonnulli de cleric. non resid. cum alleg. supr. sess. 7. de refor. c. 2.

(l) c. Execrabilis §. Qui vero in Extra commu. de præb.

ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout Summo Pontifici videbitur, provideatur.

Caput XVIII.

Ecclesia Parochiali vacante, deputandus ab Episcopo Vicarius, donec illi provideatur de Parocho. Nominati ad Parochiales, qua forma, & a quibus examinari debeant.

Expedit maxime animarum saluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari. (m) Id ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit S. Synodus, ut, cum Parochialis Ecclesiæ vacatio, etiamsi cura Ecclesiæ vel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, vel plures administretur, etiam in Ecclesiis patrimonialibus, seu receptivis nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus uni, vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat (n) per obitum, vel resignationem, etiam in curia, seu aliter quomodocumque contigerit, etiamsi ipsa Parochialis Ecclesia reservata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu privilegii in favorem S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum, debeat Episcopus statim, habita notitia vacationis Ecclesiæ, (si opus fuerit) idoneum in ea Vicarium, cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur. Porro Episcopus, & qui jus patronatus habet, intra decem dies, vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquos Clericos ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet.

(m) Lege Bullam Pii V. In conferendis 1566.
(n) Supr. sess. 7. de refor. c. 13.

net. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre; ut possit postea de cujuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo Provinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, (o) sive, eo impedito, ab ejus Vicario Generali, atque ab aliis examinatoribus non paucioribus, quam tribus, quorum votis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem singulis annis in Diœcesana Synodo ab Episcopo, vel ejus Vicario ad minus sex proponantur, qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur; advenienteque vacatione cujuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeque succedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sint vero hi examinatores Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut jure Canonico, vel alii Clerici, seu Regulares, etiam ex Ordine mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbuntur magis idonei: jurentque omnes ad Sancta Dei Evangelia, se, quacumque humana affectione postposita, fideliter munus executuros (p): caveantque, ne quidquam prorsus occasione hujus examinis, nec ante, nec post accipiant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quam alii dantes incurrant; a qua absolvi nequeant nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque et-

(o) Infr. sess. ult. de refor. c. 9.
(p) c. Quando 24. dist.

etiam antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo Provinciali (si opus erit) rationem reddere teneantur, a qua si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, graviter ejus arbitrio puniri possint. Peracto deinde examine, renuntientur, quotcumque ab iis idonei judicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis; (q) ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit; (r) atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si vero jurispatronatus Ecclesiastici erit; ac institutio ad Episcopum, & non ad alium pertineat, is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus judicabit, Episcopo præsentare teneatur, ut ab eo instituatur (s). Cum vero institutio ab alio quam ab Episcopo, erit facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si jurispatronatus laicorum fuerit, debeat, qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti (t). In omnibusque supradictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, juxta supradictam regulam, de Ecclesia provideatur; nec prædictorum examinatorum relationem, quominus executionem habeat

(q) c. Eam te de ætat. & qual.
(r) Infr. sess. 25. c. 9. de refor.
(s) Supr. sess. 14. de ref. c. 12.
(t) c. Illud.. Et c. Relatum de jure Patron.

habeat, ulla devolutio, aut appellatio etiam ad Sedem Apostolicam, sive ejusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat; alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsan postea deputabit, ab ejus Ecclesiæ custodia, & administratione non amoveatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit provisum: alias provisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, subreptitiæ esse censeantur; non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, privilegiis, præventionibus, affectionibus, novis provisionibus, indultis concessis quibuscumque Universitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscumque (u). Si tamen adeo exigui reditus dictæ parochialis fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quærat subjicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile graviores rixæ, ac tumultus possint excitari; poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, privatum aliud examen, cæteris tamen, ut supra, servatis, adhibere. Licebit etiam Synodo provinciali; si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendave esse censuerit, providere.

Ca-

(u) Supr. sess. 7. c. 13, de refor.

Caput XIX.

Mandata de providendo, expectativæ & alia id genus antiquantur.

DEcernit sancta Synodus, mandata de providendo, & gratias, quæ expectativæ dicuntur, nemini amplius, etiam Collegiis, Universitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quovis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere (x). Sed nec reservationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel Monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa abrogata esse censeantur (y).

Caput XX.

Ratio tractandi causas ad forum Ecclesiasticum pertinentes præscribitur.

CAusæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur (z), atque omnino, saltem infra biennium a die motæ litis, terminentur: alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum judices Superiores, alias tamen competentes, adire; qui causam

(x) Inst. sess. 25. c. 9. de refor.

(y) c. 2. de concess. Præb. & c. Detestanda eod. in 6.

(z) Declaratur Bulla Gregorii XIII. ad Romani 1574. Quid porro ad causarum expeditionem statuerit Clemens VIII. vide in ejus constit. Litium 1592. Infr. sess. ult. de ref. c. 10. n fin.

sam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quamprimum terminari curent; nec antea aliis committantur, nec avocentur: neque appellationes ab eisdem interpositæ, per Superiores quoscumque recipiantur, eorumve commissio, aut inhibitio fiat, nisi a definitiva, vel a definitivæ vim habente; & cujus gravamen per appellationem a definitiva reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ juxta Canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ, (a) vel quas ex urgenti, rationabilique causa judicaverit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut avocare.

Ad hæc causæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum judicio, etiam visitando, sed Episcopi tantum examini, & jurisdictioni relinquantur etiamsi in præsenti inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat; coram quo, si pars vere paupertatem probaverit, non cogatur extra provinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta & expensas litis velit subministrare. Legati quoque etiam de Latere, Nuntii, Gubernatores Ecclesiastici aut alii quarumcumque facultatum vigore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum jurisdictionem iis præripere, aut

---

(a) c. Præceptis 12. dist. c. Nec licuit 17. Dist. c. Majores de bapt. Vigilius Papa in epist. ad Gleutherum in fin. & Pelagius II. in ep. circa fin. Concil. Sardic. c. 3. & 4.

aut turbare non præsumant, sed nec etiam contra Clericos, aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoque negligente procedant: alias eorum processus, ordinationesve nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem partibus illati teneantur.

Præterea, si quis in casibus a jure permissis appellaverit, aut de aliquo gravamine conquestus fuerit; seu alias ob lapsum biennii de quo super; ad alium judicem recurrerit; teneatur acta omnia coram Episcopo gesta, ad judicem appellationis expensis suis transferre, eodem tamen Episcopo prius admonito, ut, si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit judici appellationis significare (b). Quod si appellatus compareat; cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas proportione sua, si illis uti voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine servetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur Notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem, exhibere. Qui Notarius, si in differenda exhibitione fraudem fecerit, ab officii administratione arbitrio Ordinarii suspendatur; & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam compellatur. Judex vero, si & ipse impedimenti hujus conscius, particepsve fuerit, aliterve obstiterit, ne appellanti integre acta intra tempus traderentur: ad eamdem dupli pœnam, prout supra, teneatur; non obstantibus, quoad omnia suprascripta, privilegiis, indultis, con-

(b) c. Placuit 2. q. 6. & de appell. fere per tot.

concordiis, quæ suos tantum teneant auctores, & aliis quibuscumque consuetudinibus.

Caput XXI.

Declaratur ex certis verbis supra positis non immutari solitam rationem tractandi negotia in generalibus Conciliis.

CUpiens sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa posita in decreto publicato Sess. I. sub Beatiss. D. N. Pio IV. videlicet (c). Quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coercendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram, & Christianam pacem conciliandam, apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur, explicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut ex prædictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur, neque novi quidquam, præter id, quod a sacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

Indictio futuræ Sessionis.

INsuper eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria V. post Conceptionem B. M. Virg. quæ erit dies nona mensis Dec. proxime venturi habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreviandi, in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus

(c) Supr. sess. 17.

tibus jam exhibitis, neque aliis ad eam pertinentibus. Si vero opportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreviata est dies Sessionis.

SESSIO XXV.

Quae est IX. & ultima, sub Pio IV. Pont. Max.

Coepta die tertia, absoluta die quarta

Decembris 1563.

Decretum de Purgatorio.

CUm Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex Sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in Sacris Conciliis, & novissime in hac oecumenica Synodo docuerit, Purgatorium esse; animasve ibi detentas fidelium suffragiis, potissimum vero acceptabili altaris sacrificio juvari [d]; praecipit S. Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & Sacris Conciliis traditam, a Christifidelibus credi, teneri, doceri, & ubique praedicari, diligenter studeant (e). Apud rudem vero plebem difficiliores, ac subtiliores quaestiones [f], quaeque ad edificationem non fa-

(d) Supr. sess. 6. c. 30. & sess. 22. c. 2. & can. 3.

(e) c. Qualis & seq. Dist. 25. Concil. Florent. sess. ult. in fin.

(f) I. Tim. I.

faciunt, & ex quibus plerumque nulla sit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, evulgari, ac tractari non permittant. (g) Ea vero, quæ ad curiositatem quamdam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tamquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi ut fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliaque pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueverunt, secundum Ecclesiæ instituta pie, & devote fiant (h); & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctorie, sed a sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accurate persolvantur.

De invocatione, veneratione, & Reliquiis Sanctorum, & sacris Imaginibus.

Mandat S. Synodus omnibus Episcopis, & cæteris docendi munus, curamque sustinentibus, ut juxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ usum, a primævis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & Sacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum intercessione, invocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum usu fideles diligenter instruant (i): docentes eos, Sanctos, una cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bo-

N .num,

(g) Concil. Lateran. sub Leone X.
(h) Infr. c. 4. de refor.
(i) 86. Dist. in princ. c. Multa ead. dist.

num, atque utile esse suppliciter eos invocare; & ob beneficia impetranda a Deo per filium ejus Jesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor, & Salvator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere (*k*): illos vero, qui negant, Sanctos æterna felicitate in cœlo fruentes invocandos esse, aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare, vel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent invocationem esse idololatriam; vel pugnare cum verbo Dei, adversarique honori unius mediatoris Dei, & hominum Jesu Christi (*l*); vel stultum esse, in cœlo regnantibus voce, vel mente suplicare, impie sentire. Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Christo viventium sancta corpora, quæ viva membra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, a fidelibus veneranda esse: per quæ multa beneficia a Deo hominibus præstantur (*m*): ita ut affirmantes, Sanctorum Reliquiis venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliaque sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum memorias frustra frequentari, omnino damnandi sint, prout jam pridem eos damnavit (*n*), & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertiendam; non quod credatur inesse aliqua in iis divinitas, vel virtus, propter quam sint

(k) Supr. sess. 22. c. 3. de sacrific. Miss.
(l) I. Timot. II.
(m) Hieronymus adversus Vigilantium.
(n) Concil. Nicæn. II. c. 7.

sint colendæ; vel quod ab eis sit aliquid petendum; vel quod fiducia in imaginibus sit figenda, veluti olim fiebat a Gentibus, quæ in idolis spem suam collocabant (o); sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræsentant; ita ut per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur; id quod Conciliorum, præsertim vero secundæ Nycænæ Synodi, decretis, contra imaginum oppugnatores est sancitum (p).

Illud vero diligenter doceant Episcopi, per Historias mysteriorum nostræ redemptionis, picturis, vel aliis similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis Fidei commemorandis, & assidue recolendis: tum vero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi, non solum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ a Christo sibi collata sunt; sed etiam, quia Dei per sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subjiciuntur, ut pro iis Deo gratias agant, ad sanctorumque imitationem vitam, moresque suos componant; excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit; anathema sit. In has autem sanctas, & salutares observationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri S. Synodus vehementer cupit; ita ut nullæ falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes S. Scripturæ, cum id in-

(o) Psal. CXXXIV.
(p) Concil. Nicæn. II. Act. 3. 4. & 6.

indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea divinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus, aut figuris exprimi possit. (q) Omnis porro superstitio in Sanctorum invocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum sacro usu tollatur, omnis turpis quæstus eliminetur; omnis denique lascivia vitetur, ita ut procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur; & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum visitatione homines ad comessationes, atque ebrietates non abutantur, quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciviam agantur (r). Postremo tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpostere, & tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat; cum domum Dei deceat sanctitudo. (s) Hæc ut fidelius observentur, statuit S. Synodus, nemini licere ullo in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, (t) ullam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda esse nova miracula, nec novas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente, & approbante Episcopo, (u) qui simul atque de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis & aliis,

---

(q) c. ult. de Reliq. & vener. Sanctor.

(r) c. 1. Dist. 44. & c. Religiosa. de consl. dist. 3.

(s) Psalm. XCII.

(t) c. Decet. de immunit. Eccles. in 6.

(u) Epitome constitut. Caroli Magni tit. de pace cap. 17. c. Audivimus, de reliq. & venerat. Sanctorum c. fin. eod.

aliis piis viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati consentanea judicaverit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus; vel omnino aliqua de iis rebus gravior quæstio incidat; Episcopus, antequam controversiam dirimat, Metropolitani, & comprovincialium Episcoporum in Concilio provinciali sententiam expectet: ita tamen, ut nihil inconsulto Sanctiss. Rom. Pont. novum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

De Regularibus, & Monialibus.

Eadem sacrosancta Synodus reformationem prosequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit. (x)

Caput I.

Regulares omnes ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum, vitam instituant. Id ut fiat superiores sedulo curent.

QUoniam non ignorat S. Synodus, quantum ex Monasteriis pie institutis, & recte administratis in Ecclesia Dei splendoris, atque utilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapsa est, vetus, & regularis disciplina instauretur, & constantius, ubi conservata est, perseveret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam viri, quam mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptam vitam instituant, & componant; (y) atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem

(x) Consule Bullam Gregorii XV. Inscrutabili, 1622.

(y) Clement. Exivi. §. cum igitur in primis de verbor. signific.

nem, ut obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicujus Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respective essentiam, nec non ad communem vitam, victum, & vestitum conservanda pertinentia, fideliter observent: omnisque cura, & diligentia a superioribus adhibeatur tam in Capitulis Generalibus, & Provincialibus, quam in eorum Visitationibus, quæ suis temporibus facere non pretermittant, ut ab illis non recedatur: cum compertum sit, ab eis non posse ea, que ad substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari. (z) Si enim illa, quæ bases sunt, & fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conservata, (a) totum corruat ædificium necesse est.

Caput II.

Proprietas Regularibus omnino prohibetur.

NEmini igitur Regularium, tam virorum quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. (*b*) Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Admini-

stra-

(z) c. Cum ad Monasterium in fin. de statu Monach.

(a) c. Cum Paulus 1. q. 1.

(b) c. 2. & c. Cum ad Monasterium de statu Monach. c. Cui portio. c. Non dicatis. & c. Expedit 12. q. 1. Concil. Mogunt. sub Leone IV. c. 14.

stratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum ad solos Officiales eorumdem, ad nutum Superiorum amovibiles, pertineat. Mobilium vero usum ita Superiores permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat; nihilque superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & passiva voce privatus sit: atque etiam juxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

Caput III.

Omnia Monasteria quæ hic non prohibentur, possunt possidere bona immobilia. Numerus personarum in illis pro modo facultatum, aut eleemosynarum constituendus. Nulla, sine licentia Episcopi erigenda.

CONcedit sancta Synodus omnibus Monasteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum, & Mendicantium, exceptis domibus Fratrum S. Francisci, Capuccinorum, & eorum, qui Minorum de observantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat (c). Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apost. similia bona possidere permissum erat eis spoliata sint; eadem omnia illis restituenda esse decernit (d).

(c) c. Exiit qui seminat §. Porro de verb. signif. in 6.

(d) Concil. Arelat. IV. c, 8. c. 1. & c. Auctoritate de instit. c. quoniam ut ait, de vita & honest. Cleric. c. un. regul. in 6. §. sane ut hoc, de stat.

In prædictis autem Monasteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, qui vel ex reditibus propriis Monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commode possit sustentari; (e) nec de cætero similia loca erigantur sine Episcopi, in cujus Diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta. (f)

Caput IV.

Regularis sine superioris licentia, nec se obsequio alterius loci, aut personæ subiiciat, nec a Conventu recedat. Absens studiorum causa in Conventibus commoretur.

PRohibet S. Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut cujusvis pii operis prætextu, subiiciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, vel Universitatis, vel Communitatis, aut alterius cujuscumque personæ, seu loci, neque ei aliquod privilegium, aut facultas, ab aliis super iis obtenta, suffragetur (g) Quod si contra fecerit, tamquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a suis Conventibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi; nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui vero sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinariis locorum, tamquam de-

---

(e) Vide Const. Pii V. Circa 1566.

(f) Vide const. Clem. VIII. Quoniam. 1603.

(g) c. Quanto de offic. ord. Clement. Ne in agro §. quia vero de stat. monach. & c. Non magnopere ne cler. vel monach. c. Placuit & c. Monachi in 2. 16. q. 1.

desertor sui instituti, puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in Conventibus tantum habitent; alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

Caput V.

Clausuræ Monialium, præsertim quæ extra urbes agunt, providetur.

BOnifacii VIII. Constitutionem, quæ incipit, Periculoso (g), renovans S. Synodus, universis Episcopis, sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus Monasteriis sibi subjectis ordinaria, in aliis vero Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi inviolata est, conservari maxime procurent (h): inobedientes, atque contradictores per censuras ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur Sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda; omnibus Magistratibus sæcularibus injungit. Nemini autem Sanctimonialium liceat post professionem exire a Monasterio, etiam ad breve tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda; indultis quibuscumque, & privilegiis non obstantibus (i). Ingredi autem intra septa mona-

(g) Vide infra.

(h) Vide Constit. Pii V. Circa 1566. & Decori. 1569. Gregorii XIII. Deo Sacris. 1572. Ubi gratiæ 1575. & Dubiis 1581.

(i) Concil. Cabilon. II. c. 57. & 62.

sterii nemini liceat, cujuscumque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda (*i*). Dare autem tantum Episcopus, vel Superior licentiam debet in casibus necessariis, neque alius ullo modo possit, etiam vigore cujuscumque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Et quia Monasteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, vel oppidi constituta, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus sine ulla sæpe custodia sunt exposita: curent Episcopi, & alii Superiores, si ita videbitur expedire, ut Sanctimoniales ex iis ad nova, vel antiqua monasteria intra urbes, vel oppida frequentia reducantur, invocato etiam auxilio, si opus fuerit brachii sæcularis. Impedientes vero, vel non obedientes, per censuras ecclesiasticas parere compellantur.

Caput VI.

Ratio eligendi superiores.

IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum quo omnia recte, & sine ulla fraude fiant, in primis S. Synodus districte præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in posterum liceat, Provinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere; aut voces, & suffragia absentium supplere. Si vero contra hujus decreti constitutio-

(i) Concil. Matiscon. I. c. 2. Arelat. IV. c. 7. Cabilon. II. c. 63. & Hispal. II. c. 11. 18. q. 2. Devoti m.&. seq. 18. q. 2.

tionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & is, qui ad hunc effectum se in Provincialem Abbatem, aut Priorem creari permiserit, deinceps ad omnia Officia in religione obtinenda, inhabilis existat; facultatesque super his concessæ eo ipso abrogatæ censeantur; &, si in posterum aliæ concedantur, tamquam subreptitiæ habeantur.

Caput VII.

Quæ & quomodo in Abbatissas, & quocumque nomine præfectas eligendæ. Duobus Monasteriis nulla præficiatur.

ABbatissa, & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis 40. & quæ 8. annis post expressam professionem laudabiliter vixerit (k). Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem Monasterio, ex alio ejusdem Ordinis eligi possit (l). Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur, ex iis, quæ in eodem Monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem recte vixerint, Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur. Duobus vero monasteriis nulla præficiatur. Et, si qua duo, vel plura quocumque modo obtinet, cogatur, uno excepto, intra sex menses cætera resignare (m). Post id vero tempus nisi resignaverit, omnia ipso jure vacent. Is vero, qui electioni præest, Episcopus, sive alius Superior, claustra Monasterii non ingrediatur, sed

(k) Concil. Agath. c. 19. c. Juvenculas, & seq. 20. q. 1.

(l) c. Indemnitatibus de elect. in 6.

(m) Concil. Agath. c. 57. Epaun. c. 9. & Cabilon. c. 12. c. ult. 20. q. ult. Unum. 21. q.

ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularum audiat, vel accipiat. In reliquis ſerventur ſingulorum Ordinum, vel Monaſteriorum Conſtitutiones.

Caput VIII.

Regimen Monaſteriorum non habentium ordinarios regulares viſitatores quomodo inſtituendum.

MOnaſteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent ordinarios regulares Viſitatores, ſed ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione, ac directione regi conſueverunt, teneantur infra annum a fine præſentis Concilii, & deinde quolibet triennio ſeſe in congregationes redigere, juxta formam Conſtitutionis Innocentii III. in Concilio generali, quæ incipit: In ſingulis (*n*): ibique certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant. Quod ſi in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cujus Provincia prædicta Monaſteria ſunt, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis convocare. Quod ſi infra limites unius Provinciæ non ſit ſufficiens talium Monaſteriorum numerus ad erigendam Congregationem, poſſint duarum, vel trium Provinciarum Monaſteria unam facere Congregationem. Ipſis autem Congregationibus conſtitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eamdam habeant authoritatem in ſuæ Congregationis Monaſteria, ac Regulares in eis commorantes, quam alii Præſides ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus, teneanturque ſuæ Congregationis Monaſteria frequen-

(n) Vide infra.

quenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea observare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta (o). Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curaverint; Episcopis, in quorum Diœcesibus loca prædicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

Caput IX.

Monasteria Monialium immediate subjecta Sedi Apostolicæ ab Episcopo regantur; alia vero a deputatis in Capitulis generalibus, vel aliis Regularibus.

MOnasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediate subjecta, etiam sub nomine Capitulorum S. Petri, vel S. Joannis, vel alias quomodocumque nuncupentur, ab Episcopis, tamquam dictæ Sedis delegatis, gubernentur, non obstantibus quibuscumque (p). Quæ vero a deputatis in Capitulis Generalibus, vel ab aliis Regularibus reguntur, sub eorum cura, & custodia relinquantur.

Caput X.

Moniales uno quoque mense confiteantur & communicent. De confessario extraordinario iis ab Episcopo provideatur. Apud illas extra publicam Ecclesiam Eucharistia non conservetur.

ATtendant diligenter Episcopi, & cæteri Superiores Monasteriorum Sanctimonialium, ut in Constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, ut saltem semel singulis men-

---

(o) Toto tit. de statu reg. in 6. & Clem. c. Exiit de verb. signif. in 6. & Clem. Exivi, eod.
(p) c. Cognovimus. 18. q. 2.

appellatione, & non obstantibus quibuscumque, componat (u). Exempti autem omnes, tam clerici saeculares, quam regulares quicumque, etiam monachi, ad pubblicas Processiones vocati, accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo vivunt.

Caput XIV.

Regulari publice delinquenti pœna a quo irroganda.

REgularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterii degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit, Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus ab Episcopo praefigendum severe puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat (x): sin minus, a suo Superiore officio privetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit (y).

Caput XV.

Professio non fiat nisi anno probationis exacto, & decimo sexto aetatis completo.

IN quacumque religione tam virorum, quam mulierum, professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, quam per annum, post susceptum habitum, in probatione steterit, ad professionem admittatur (z). Professio autem antea facta sit nul-

(u) Vide Bullam Pii V. 1568. Divina. Et Gregorii XIII. 1588. Exposcit.

(x) Super hujus Decreti executione extat Constitutio Clementis VIII. suscepti muneris 1596.

(y) c. fin. 8. Si vero de statu monach.

(z) c. Gonsaldus 17. q. 2. c. ad Apostol. de Regul. & c. Non solum eod. in 6. c. Ad nostram c. Cum virum & c. Postulasti de Regular. & c. 1. eod in 6.

nulla, nullamque inducat obligationem ad alicujus Regulæ vel Religionis, vel Ordinis observationem, aut ad alios quoscumque effectus.

Caput XVI.

Renuntiatio aut obligatio facta ante duos menses proximos professioni sit nulla. Finita probatione Novitii aut profiteantur, aut ejiciantur. In pio societatis Jesu instituto nihil innovatur. Cavetur, ne quid ex bonis Novitii Monasterio tribuatur ante professionem.

NUlla quoque renuntiatio, aut obligatio antea facta etiam cum juramento, vel in favorem cujuscumque causæ piæ, valeat, nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii, fiat intra duos menses proximos ante professionem; ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter vero facta, etiamsi cum hujus favoris expressa renuntiatione, etiam jurata, sit irrita, & nullius effectus (*a*). Finito tempore novitiatus, Superiores novitios, quos habiles invenerint, ad profitendum admittant, aut e monasterio eos ejiciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis Jesu, juxta pium eorum institutum, a sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & ejus Ecclesiæ inservire possit (*b*); sed neque ante professionem, excepto victu, & vestitu, novitii, vel novitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, a parentibus, vel propinquis, aut curatoribus ejus mo-

(a) c. Cum causam in fin. de elect.

(b) Vide constit. Gregorii XIII. Ascendente Domino 1584. Vide Bullam Pauli III. Regimini 1540. & Julii III. Exposcit. 1550.

monasterio aliquid ex bonis ejusdem tribuatur, ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ monasterium possideat, nec facile, si discesserit, id recuperare possit: quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant (c); quod ut recte fiat, Episcopus etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

Caput XVII.

Puella major duodecim annis, si habitum regularem suscipere voluerit, exploretur ab Ordinario; iterumque ante professionem.

Libertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut, si puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, major duodecim annis sit, non ante eum suspiciat, nec postea ipsa, vel alia professionem emittat, quam exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, ejus Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat (d): & si voluntas ejus pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requisitas juxta monasterii illius, & Ordinis regulam, nec non monasterium fuerit idoneum, libere ei profiteri liceat; cujus professionis tempus ne Episcopus ignoret, teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorem facere. Quod si præfecta certiorem

(c) c. Si quis. 17. q. 2.
(d) c. Cum virum de Regular.-c. Illud 20. q. 1.-c. Nullum de regul.

tiorem Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

Caput XVIII.

Ne quis præterquam in casibus a jure expressis, cogat mulierem ad ingrediendum Monasterium, aut ingredi volentem prohibeat. Pœnitentium, seu conversitarum constitutiones serventur.

ANathemati S. Synodus subjicit omnes, & singulas personas, cujuscumque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam clericos, quam laicos sæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fulgentes, si quomodocumque coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem invitam, præterquam in casibus in jure expressis, ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscumque Religionis, vel ad emittandam professionem; quique consilium, auxilium, vel favorem dederint; quique scientes, eam non sponte ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoque modo eidem actui vel presentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerit (e). Simili quoque anathemati subjicit eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem vel accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine justa causa impedierint (f). Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, serventur non solum in

(e) c. Significavit. & c. Gaudeamus. de convers. conjugi.

(f) Concil. Tolet III. c. 10. c. Puella. 20. q. 2. c. ult. 32. q. 2.

in Monasteriis subjectis Episcopo, sed & in aliis quibuscumque (g). Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Convertitæ appellantur, in quibus Constitutiones earum serventur.

Caput XIX.

Quomodo in causis deficientium a Religione procedendum.

Quicumque Regularis prætendat, se per vim, & metum ingressum esse Religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse, aut quid simile; velitque habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiatur, nisi intra quinquennium tantum a die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas pretenderit, deduxerit coràm Superiore suo, & Ordinario (h). Quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandam quamcumque causam admittatur, sed ad Monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur: interim vero nullo privilegio suæ Religionis juvetur (i). Nemo etiam Regularis cujuscumque facultatis vigore transferatur ad laxionem religionem (k); nec detur licentia cuiquam Regulari occulte habitum ferendi suæ religionis.

Ca-

(g) Concil. Tolet. IV. c. 54. in fin.
(h) c. Puellæ 20. q. 1. c. Cum virum de Regul.
(i) Concil. Arelat. I. c. ult. & Arelat. II c. 25.
(k) Supr. sess. 14. c. 11. de reform.

Caput XX.

Superiores Ordinum Episcopis non subjecti inferiora Monasteria visitent ac corrigant, etiam commendata.

ABbates, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subjecti, quibus est in alia inferiora Monasteria Prioratusve legitima jurisdictio, eadem illa sibi subdita Monasteria, & Prioratus suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiamsi commendata existant. Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, quæ alias de visitatione Monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa, teneanturque, quicumque prædictorum Ordinum Monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi (l). Ipsa quoque Monasteria, quæ sunt, Ordinum Capita, juxta Sanctæ Sedis Apostolicæ, & cujusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt hujusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus conventum habentibus; Subpriores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, a Capitulis Generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. In cæteris omnibus præfatorum Ordinum privilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & jura concernunt, firma sint, & illæsa.

Caput XXI.

Monasteria Regularibus conferantur. Ordinum Capita nemini in posterum commendentur.

CUm pleraque Monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præposituræ, ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione non le-

(l) supr. sess. 21. de refor. c. 8.

levia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta, cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omnino revocare. (m). Verum adeo dura, difficilisque est præsentium temporum conditio, ut nec statim omnibus, nec commune ubique quod optaret, remedium possit adhiberi. Ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando provideri possit; primum quidem confidit, Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, ut iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conventus habent, regulares personæ, ejusdem Ordinis expresse professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. Quæ vero in posterum vacabunt, non nisi regularibus spectatæ virtutis & sanctitatis conferantur (n). Quoad ea vero monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, sive Abbatiæ, sive Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupatur, teneatur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore provisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut iis cedere; alias Commendæ prædictæ ipso jure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit; mandat sancta Synodus, ut in provisionibus dictorum Monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur; aliterque facta provisio subreptitia esse

(m) Concil. Lateran sub Leone X. sess. 9. de reform. Curiæ.

(n) supr. sess. 14. c. 10. de refor. Clement unic. de Sup. neg. Præl.

esse censeatur, nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adjuvetur.

Caput XXII.

Prædicta de Reformatione Regularium nulla mora interposita observentur.

HÆc omnia, & singula, in superioribus decretis contenta, observari sancta Synodus præcipit in omnibus Cœnobiis, ac Monasteriis, Collegiis, ac Domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, nec non quarumcumque Sanctimonialium virginum, ac viduarum, etiamsi illæ sub gubernio militiarum, etiam Jerosolymitanæ, vivant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quavis subjectione, aut annexione, vel dependentia cujuscumque Ordinis mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque; non obstantibus eorum omnium, & singulorum privilegiis, sub quibuscumque formulis verborum conceptis, ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, nec non constitutionibus, & regulis, etiam juratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus (o). Si qui vero regulares tam viri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori regula, vel statutis vivunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & observantia sancta Synodus amovere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat ut omnia, & singula supradicta quamprimum exe-cu-

---

(o) Vide Bullam Pii IV. In Principis Apostolorum.

cutioni demandentur, præcipit omnibus Episcopis in Monasteriis sibi subjectis, & in omnibus aliis ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia provincialia suppleant, & coerceant; Regularium vero Capitula Provincialia, & Generalia, & in defectum Capitulorum Generalium, Concilia Provincialia, per deputationem aliquorum ejusdem Ordinis provideant. Hortatur etiam Sancta Synodus omnes Reges, Principes, Respublicas, & Magistratus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in superius contentæ reformationis executionem suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti, ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de Reformatione.

Caput I.

Cardinales, & omnes Ecclesiarum Prælati modestam suppellectilem, & mensam habeant. Consanguineos, familiaresve suos ex bonis Ecclesiæ non augeant.

OPtadum est, ut ii, qui Episcopale ministerium suspiciunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad divitias, aut luxum, sed ad labores, & solicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant. (p) Nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad

(p) c. Magnæ de voto. c. Qualiter, & quando de accus. supra sess. 22. de reform. c. 1. in princ.

ad religionem, innocentiamque facilius inflammandos, si Præpositos suos viderint non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cœlestem patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse, sancta Synodus animadvertat, admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpe meditantes, factis etiam ipsis ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant; in primis vero ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, sanctæ humilitatis exempla petere possint. (q) Quapropter exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi, non solum jubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint, verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eorum domo caveant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum; quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatis contemptum præseferat. Omnino vero interdicit, ne ex reditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent; (r) sed, si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant; eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: imo

O quam

(q) Psal. CI. Eccles. III. & XXXV. Matth. X. & XVIII. Concil. Carth. in c. Episcop. 41. dist. supr. sess. 2.

(r) Concil. Antioch. c. 25. c. Quisquis. c. Sint manifestæ c. Episcopus. & c. Res Ecclesiæ cum seq. 12. q. 2. c. Quisquis 12. q. 2. Can. Apost. 39. & 75. c. Quoniam 16. q. 1. c. Cum secundum de Præb. & c. Cum ex eo, de elect. in 6.

quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscunque beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quam Regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione observari, sed & ad Sanctæ Rom. Eccl. Cardinales pertinere decernit, (s) quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum universalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos convertant.

Caput II.

A quibus nominatim decreta Concilii solemniter recipi, & doceri debeant.

Cogit temporum calamitas, & invalescentium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus aliis, qui de jure, vel consuetudine in Concilio provinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo provinciali, post finem præsentis Concilii habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant (t); nec non veram obedientiam Summo Romano Ponti-

ti-

(s) Concil. Lateran. sub Leone X. sess. 9. de reform. Curiæ

(t) supr. sess. 24. de refor. c. 2.

tifici spondeant, & profiteantur (u), simulque hæreses omnes, a sacris Canonibus, & generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, publice detestentur, anathematizent (x). Idemque in posterum quicumque in Patriarcas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposve promovendi, in prima Synodo provinciali, in qua ipsi interfuere, omnino observent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprovinciales statim Summum Romanum Pontificem admonere sub pœna divinæ indignationis teneantur; interimque ab ejusdem communione abstineant. Cæteri vero omnes, sive in præsenti, sive in futurum beneficia ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana convenire debent, idem, ut supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant & observent, alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc omnes ii, ad quos Universitatum, & Studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Universitatibus Canones, & decreta hujus sanctæ Synodi integre recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alii in eisdem Universitatibus ea, quæ Catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur (y), seque ad hoc institutum initio cujuslibet anni solemni juramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Universitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos

(u) Vide Bullam Professionis Fidei Pii IV. Vide Bullam Clem. VIII. Dominici, 1603.

(x) c. 2. in fin de Summ. Trin. c. sicut. & c. Excommunicamus, 13. de hæret.

(y) supr. sess. 5. c. 1. de refor.

spectat, pro religionis, & disciplinæ ecclesiasticæ augmento, emendentur, & statuantur. Quæ vero Universitates immediate Summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subjectæ, has sua Beatitudo per ejus delegatos eadem, qua supra, ratione, & prout ei utilius visum fuerit, salubriter visitari, & reformari curabit.

Caput III.

Excommunicationis gladio temere non utendum. Ubi executio realis, aut personalis fieri potest, a Censuris abstinendum; se iis quæ civili magistratui se immiscere, nefas esse.

Quamvis excommunicationis gladius nervus sit ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valde salutaris (z); sobrie tamen, magnaque circumspectione exercendus est; cum experientia doceat, si temere, aut levibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis ad finem revelationis, ut ajunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab Episcopo decernantur (a), & tunc non alias, quam ex re non vulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ ejus ani-

(z) c. Dilecto de sent. Excomm. in 6 c. Multi in princ. 2. q. 1. c. Visis in fin. 16. q. 2. c. Corripiantur. 24. q. 3.

(a) Formam præscripsit Pius V. 27. Jun. 1570. in c. Sanctissimus.

animum moveat (b); nec ad eas concedendas cujusvis secularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur; sed totum hoc in ejus arbitrio, & conscientia sit positum, quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse judicaverit. In causis vero judicialibus mandatur omnibus Judicibus Ecclesiasticis, cujuscumque dignitatis existant, ut, quandocumque executio realis, vel personalis in qualibet parte judicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris Ecclesiasticis, seu interdicto; sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis civilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque etiam laicos, per mulctas pecuniarias, quæ locis piis ibi existentibus eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur: seu per captionem pignorum, personarumque districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, sive etiam per privationem beneficiorum, aliaque juris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, vel personalis adversus reos hac ratione fieri non poterit, sitque erga judicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias penas, ferire poterit. (c) In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, vel personalis, ut supra, fieri poterit, erit a censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facile locus esse non possit; licebit judici hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitio-

 ne,

(b) c. Episcopi. c. Nemo Episcoporum, & c. Nullus sacerdotum 11. q. 3. c. Sacro, de sent. excomm. Concil. Aurel. V. c. 2.

(c) c. si quis deinceps in fin. 17. q. 4.

ne, etiam per edictum, id postulet. Nefas autem sit sæculari cuilibet Magistratui prohibere Ecclesiastico judici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem revocet, sub prætextu, quod contenta in præsenti decreto non sint observata, cum non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. Excommunicatus vero quicumque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur; sed si obdurato animo censuris annexus in illis per annum insorduerit, etiam contra eum, tamquam de hæresi suspectum, procedi possit (d).

Caput IV.

Uti nimius est Missarum faciendarum numerus, statuant Episcopi, Abbates, & Generales Ordinum, quod expedire judicaverint.

Contingit sæpe in quibusdam Ecclesiis, vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus a testatoribus præscriptis nequeat satisfieri; vel eleemosynam hujusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facile inveniatur, qui velit huic se muneri subjicere; unde depereunt piæ testantium voluntates, & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur; Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios usus relicta, quo plenius, & utilius potest, impleri, facultatem dat Episcopis, ut in Synodo Diœcesana, itemque Ab-

(d). c. Rogo cum seqq. 11. q. 3. c. Nulli cum seq. c. Cum desideres. & c. si concubinæ de sent. excomm.

Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prędictis Ecclesiis, quas hac provisione indigere cognoverint, statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderit expedire (*e*); ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

Caput V.

Rebus bene constitutis, & annexum onus habentibus nihil detrahatur.

RAtio postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur. Quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione; aut aliis constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt injuncta in beneficiorum collatione, seu quacumque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magistrasibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constitutæ fuerint, observetur, ut eorum qualitatibus, vel ordinibus nihil in ulla provisione detrahatur: & aliter facta provisio subreptitia censeatur.

Caput VI.

Qui se gerere debeat Episcopus, quoad Visitationem Capitulorum exemptorum.

STatuit sancta Synodus, ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis decretum sub fel. recor. Paulo III. quod incipit, Capitula Cathedralium, observetur, non solum

(e) supra sess. 22. de refor. c. 6.

quando Episcopus visitaverit, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicujus contra aliquem ex contentis in dicto decreto procedat (f): ita tamen, ut, cum extra visitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant; videlicet, ut Capitulum initio cujuslibet anni eligat ex Capitulo duos, de quorum consilio, & assensu Episcopus, vel ejus Vicarius, tam in formando processum, quam in cæteris omnibus actibus, usque ad finem causæ inclusive, coram Notario tamen ipsius Episcopi, & in ejus domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Unum autem tantum sit utriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerint: tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant: & si in electione tertii etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio devolvatur, & juxta eam partem, cum qua tertius conveniet, articulus, in quo erat discordia terminetur: alias processus, & inde secuta nulla sint, nullosque producant juris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia provenientibus, de qua in decreto de concubinariis, (g) & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur ne judicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere, servato tamen in reli-

(f) Supr. sess. 6. de ref. c. 4. & sess. 14. de reform. c. 4.

(g) Infra c. 14. & supr. sess. 24. de Matrim. c. 8.

liquis ordine præmisso. (h) In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut juxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. Episcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est: eisque in Choro, & in Capitulo, in processionibus, & aliis actibus publicis sit prima sedes, & locus quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. (i) Qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant, nec de re ad suum, vel suorum commodum spectanda agatur, Episcopi ipsi Capitulum convocent, vota exquirant, & juxta ea concludant (k). Absente vero Episcopo, omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de jure, vel consuetudine spectat, perficiatur, nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Cæteris autem in rebus Capituli jurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salva, & intacta omnino relinquatur. Qui vero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, ii omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subiiciantur non obstantibus, quoad supradicta, privilegiis, etiam ex fundatione competentibus, necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, salvis tamen in omnibus privilegiis, quæ Universitatibus Studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. Hæc autem omnia, & singula in iis Ecclesiis locum

---

(h) c. Qualiter 24. de accu. & c. Tuæ de pœnit.

(i) Concil. Carth. IV. c. 35. c. Episcopus in Ecclesia 95. dist.

(k) c. Novit cum seq. de his quæ fiunt a Prælat. sine consl. capit.

non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii ex Constitutionibus, vel privilegiis, aut consuetudinibus, sive concordiis; seu quocumque alio jure majorem habent potestatem, auctoritatem, ac jurisdictionem, quam praesenti decreto sit comprehensum, quibus sancta Synodus derogare non intendit.

Caput VII.

Accessus, & regressus ad beneficia tollantur. Coadjutor quomodo, cui, & ex qua causa concedendus.

CUm in beneficiis Ecclesiasticis ea, quae haereditariae successionis imaginem referunt; sacris Constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria; (l) nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cujuscumque qualitatis concedatur, nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, & etiam in Cathedralibus Ecclesiis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In coadjutoriis quoque cum futura successione idem posthac observetur, ut nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiae Cathedralis, aut Monasterii urgens necessitas, aut evidens utilitas postulat, praelato dari Coadjutorem, is non alias cum fu-

(l) c. Plerique, & c. Apostolica 8. q. 11. c. Ex transmissa, & c. Ad extirpandas successiones de fil. praesbyt. c. quia clerici, & c. cum nos de jure Patr. c. Ad haec. de dec. con. Rom. tempore Hilarii c. 4. & Lateran. II. c. 16. vide constitut. Pii V. Romani, 1571.

futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, (*m*) & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ a jure, & decretis hujus sanctæ Synodi in Episcopis, & prælatis requiruntur, (*n*) alias concessiones super his factæ subreptitiæ esse censeantur.

Caput VIII.

Administratorum hospitalium munus eorum negligentia a quibus, & qua ratione coercenda.

ADmonet Sancta Synodus quoscumque ecclesiastica beneficia sæcularia, seu regularia obtinentes, ut hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum proventus licebit, prompte, benigneque exercere assuescant; (*o*) memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. (*p*) Illis vero, qui hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumve usum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam Ecclesiis suis unita, obtinent, vel si Ecclesiæ Parochiales hospitalibus forte unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumve administrent,

 atque

(m) Supr. sess. 21. de refor. c. 6. c. scripsit. & c. Quamvis. 7. q. 1.

(n) Supr. sess. 7. de reform. c. 1. & 3. & Sess. 22. de refor. c. 2.

(o) c. Quiescamus 42. dist. c. Archidiaconum 85. dist. c. volumus 89. dist. c. Mos est 12. q. 2. c. Quoniam 16. q. 1.

(p) Matth. XXV.

atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, juxta Constitutionem Concilii Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub felic. record. Paulo III. innovatam, quæ incipit: Quia contingit. (q) Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta, nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco & tempore utilior, convertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit, nisi aliter forte; etiam in hunc eventum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, observari curet Episcopus; aut, si id non possit, ipse, prout supra, utiliter provideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cujuscumque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiamsi laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subjecti, ubi viget regularis observantia, ab Ordinario moniti hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessariis, reipsa obire cessaverint, non solum per ecclesiasticas censuras, & alia juris remedia ad id compelli possint; sed etiam hospitalis ipsius administratione, curave perpetuo privari possint, aliique eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla ei remissione, aut compositione indul-

(q) Supr. sess. 7. c. ult. vide infra.

divulgatur, in foro conscientiæ teneantur; nec administratio, seu gubernatio hujusmodi locorum, uni & eidem personæ ultra triennium deinceps committatur, nisi aliter in fundatione cautum reperiatur, non obstante, quoad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu privilegiis, aut indultis quibuscumque.

Caput IX.

Quomodo probandum jus patronatus; cui deferendum munus patronorum: accessiones vetitæ: quibus id juris non acquiratur.

SIcuti legitima patronatuum jura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est; sic etiam, ut hoc colore beneficia Ecclesiastica in servitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Ut igitur debita in omnibus ratio observetur, decernit S. Synodus, ut titulus juris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis jure requisitis ostendatur (r), sive etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasve secundum juris dispositionem. In iis vero personis seu Communitatibus, vel Universitatibus, in quibus id jus plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet; plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quam 50. anno-

---

(r) Supr. Sess. 14. de refor. c. 12. c. Piæ mentis & seq. 16. q. 7. & c. Nobis de jure patr.

norum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam sæcularibus, quam Regularibus, seu Parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia; seu facultates, & privilegia concessa, tam in vim patronatus, quam alio quocumque jure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum vacant, exceptis patronatibus super Cathedralibus Ecclesiis competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem, & Reges seu Regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, jura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent; & quæ in favorem Studiorum generalium concessa sunt (s), in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur; Beneficiaque hujusmodi, tamquam libera, a suis collatoribus conferantur, ac provisiones hujusmodi plenum effectum consequantur. Ad hæc liceat Episcopo, præsentatus a patronis, si idonei non fuerint, repellere (t). Quod si ad inferiores institutio pertineat, ab Episcopo tamen juxta alias statuta ab hac S. Synodo examinentur, alioquin institutio ab inferioribus facta irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cujuscumque Ordinis, & dignitatis, etiamsi Communitates, Universitates, Collegia quæcumque Clericorum, vel Laicorum existant, in perceptione fructuum, proventuum, adventionum quorumcumque beneficiorum; etiamsi vere de jure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullave causa, vel occasione se ingerant, sed

(s) Supr. Sess. 24. c. 19. de reform.

(t) supr. sess. 14. de refor. c. 13. & sess. 24. de refor. c. 18.

sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendas dimittant (u). Nec dictum jus patronatus, venditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre præsumat (x); si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti pœnis subjiciantur: & dicto jure patronatus ipso jure privati existant. Insuper accessiones, per viam unionis factæ de beneficiis liberis ad ecclesias jurispatronatus etiam Laicorum subjectas, tam ad Parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita ut prædicta beneficia liberare ejusdem naturæ cum iis, quibuscum uniuntur, efficiantur, atque sub jure patronatus constituantur. Hæ si nondum plenarium sortitæ sint effectum, vel deinceps instantiam fient, quæcumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum unionibus ipsis per subreptionem obtentæ intelligantur; non obstante quacumque in iis verborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa; nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cum vacaverint, libere, ut antea, conferentur. Quæ vero a 40. annis citra factæ effectum, & plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam a Sede Apostolica delegatis, revideantur, & examinentur: ac quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in Ecclesiis, & quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acqui-

(u) c. unic. ut Eccles. benef. sine dimin. conf.
(x) c. Quia Clerici. & c. de jure patr.

quisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex nova constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apost. ab iisdem Ordinariis, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut privilegiis, impediantur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maxime evidentem Ecclesiæ, vel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum revocent; atque beneficia hujusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est in pristinum libertatis statum reducat, non obstantibus privilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Judices a Synodo designandi, qui delegentur a Sede Apostolica, a quibus, & Ordinariis causæ breviter terminandæ.

QUoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest; hincque interdum judicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur, statuit Sancta Synodus, in singulis Conciliis Provincialibus, aut Diœcesanis, aliquot personas, quæ qualitates habeant, juxta Constitutionem Bonifacii VIII. quæ incipit, Statutum (y), & alioquin ad id aptas designari. ut præter Ordinarios locorum, iis etiam posthac causæ ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim ex designatis mori contige-

(y) Vide infra.

tigerit, substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in ejus locum usque ad futuram Provincialem, aut Diœcesanam Synodum; ita ut habeat quæque Diœcesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac, ut supra, qualificatas, quibus hujusmodi causæ a quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam a Sede Apost. committantur; alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad Summum Rom. Pontif. transmittant, delegationes quæcumque aliorum judicum aliis, quam his factæ, subreptitiæ censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus, tam Ordinarios, quam alios quoscumque judices, ut terminandis causis, quanta fieri poterit brevitate, studeant, (z) ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte judicii differenda, modis omnibus, aut termini prefixione, aut competenti alia ratione, occurrant.

Caput XI.

Variæ locationes bonorum Ecclesiasticorum probibentur, quædam factæ irritantur.

MAgnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cum earum bona, repræsentata pecunia in successorum præjudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in præjudicium successorum validæ intelligantur; (a) quocumque indulto, aut privilegio non obstante; nec hujusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmentur. Non liceat etiam jurisdictiones ec-

cle-

(z) Supr. Seff. 24. de refor. c. 20. c. finem litibus. & c. fi. de dol. & contu. c. 2. de re. jud. & c. Constitutis de procur.

(a) de precariis 10. q. 2. & c. 2. de Precariis.

clesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi vicarios in spiritualibus locare; (*b*) nec conductoribus per se, aut alios ea exercere; aliterque concessiones, etiam a Sede Apostolica factæ, subreptitiæ censeantur. Locationes vero rerum ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, Sancta Synodus irritas decernit, (*c*) quas a triginta annis citra, ad longum tempus, seu, ut in nonnullis partibus, ad vigintinovem, seu bis vigintinovem annos vocant factas; Synodus Provincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ, & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse judicabunt.

Caput XII.

Decimæ integre persolvendæ. Eas subtrahentes, excommunicandi. Rectoribus Ecclesiarum tenuium pie subveniendum.

NOn sunt ferendi, qui variis artibus decimas Ecclesiis obvenientes subtrahere moliuntur, aut qui ab aliis solvendas temere occupant, & in rem suam vertunt; cum decimarum solutio debita sit Deo, & qui eas dare noluerit, aut dantes impediunt, res alienas invadunt (*d*). Præcipit igitur S. Synodus omnibus, cujuscumque gradus, & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de jure

(b) c. 1. & 2. Ne Prælati vices suas.

(c) Extravag. Ambitiosæ. de rebus Eccles. non alien.

(d) Concil. Mati. II. c. 5. & Ticin. sub Leon. IV. vers. in Sacris. Exodi XXII. Levit. XXVII. Num. XVIII. Tob. I. Malach. III. c. Ecclesias. §. His ita 13. q. 1. c. Decimas 16. cum seq. q. 7. c. Parochianos c. Ex transmissa & c. Tua de Decim.

re tenentur, in posterum Cathedrali, aut quibuscumque aliis Ecclesiis, vel personis, quibus legitime debentur, integre persolvant. Qui vero eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absolvantur (e). Hortatur dehinc omnes, & singulos, pro Christiana charitate, debitoque erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi a Deo collatis, Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsunt Ecclesiis, large subvenire ad Dei laudem, atque Pastorum suorum, qui pro eis invigilant, dignitatem tuendam non graventur.

Caput XIII.

Quartam funeralium Cathedrales, vel Parochiales Ecclesiæ recipiant.

DEcernit S. Synodus, ut quibuscumque in locis jam ante annos 40 Quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiæ solita esset persolvi, ac postea fuerit ex quocumque privilegio aliis Monasteriis, Hospitalibus, aut quibuscumque locis concessa, eadem post hac integro jure, & eadem portione, quæ ante solebat, Cathedrali, seu Parochiali Ecclesiæ persolvatur (*f*), non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

Ca-

(e) c. Omnes decimæ 16. q. 7. c. Pervenit. c. Non est. c. Tua, & c. In aliquibus de decim Clem. 1. eod. titul.

(f) de sepult. extra in 6. & in Clement.

Caput XIV.

Præscribitur ratio procedendi in causis Clericorum Concubinariorum.

QUam turpe, ac Clericorum nomine, qui se divino cultui addixerunt, sit indignum inpudicitiæ sordibus, immundoque contubinatu versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiæ dedecore, testatur. Ut igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem ministri Ecclesiæ revocentur; populusque hinc eos magis discat revereri, quo illos vita honestiores cognoverit; prohibet S. Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, vel extra detinere, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis a sacris Canonibus, vel Statutis Ecclesiarum impositis, puniantur (g). Quod si a superioribus moniti, ab iis se non abstinuerint, tertia parte fructuum, obventionum, ac proventuum, beneficiorum suorum quorumcumque, & pensionum ipso facto sint privati, quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco arbritrio Episcopi applicetur (h). Si vero in delicto eodem cum eadem, vel alia fœmina perseverantes, secundæ monitioni adhuc non

(g) Supr. Sess. 24. c. 8. de refor. Concil. Carth. III. c. 17. Nicæn. I. c. 3. Matiscon. I. c. 1. Arelat. II. c. 3. Tolet. II c. 3. Brac. I. c. 15. Turon. II. c. 10. 11. & 12. & Mocuntiacum tempore Arnulphi c. 10. & 19. c. Interdixit 32. dist. c. Cum omnibus. c. Volumus. & c. Fœminas 81. dist. c. 1. cum multis seqq. de cohabit. cleric. & mulier.

(h). Concil. Later. II. cap. 6.

non patuerint, non tantum fructus omnes, ac proventus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sed. Apost. delegatus arbitrabitur, suspendantur, &, si ita suspensi nihilominus eas non expellant aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuo priventur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur; donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias hujusmodi scandalosas mulieres sibi adjungere ausi fuerint; præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur (i). Nec quævis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut suspendat; supradictorumque omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat, qui sine strepitu, & figura judicii, & sola facti veritate inspecta, procedere possint. Clerici vero beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes, juxta delicti & contumaciæ perseverantiam, & qualitatem, ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisve mo-

(i) c. 2. cum seqq. de cleric. & mulier. c. si concubinæ de sent. excomm. Concil. Aurelian. III. c. 4.

modis, juxta sacros Canones, puniantur (*k*). Episcopi quoque (quod absit) si ab hujusmodi crimine non abstinuerint, & a Synodo provinciali admoniti se non emendaverint, ipso facto sint suspensi (*l*); &, si perseverent, etiam ad SS. Rom. Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ, etiam per privationem, si opus erit, in eos animadvertat.

Caput XV.

Filii Clericorum illegitimi a quibusdam beneficiis arcendi.

UT paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasque decet, longissime arceatur, non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque, etiam dissimile beneficium obtinere; nec in dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. (*m*) Quod si in præsenti pater, & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius suum benefi-cium

---

(k) Supra c. 6. Concil. Tolet. IV c. 41. Tolet. VIII. 4. 5. & 6. c. Si autem, de cohab. cleric. & mul.

(l) c. Quorumdam 34. dist. & c. Si quispiam 8. dist. Concil. Aurelian. V. c. 3. Concil. II. Later. c. 21. c. Presbyter & c. Si quis amodo dist. 81. de pœn. deo. Concil. Ticin. v. Statuimus, & v. Sancimus. Concil. Aquisgran. c. 9. Later. sub Leone X. sess. 9. & 10.

(m) Concil. IX. Tolet. c. 10. c. Proposuisti dist. 82. c. Cum multæ 16. q. 8.

cium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiam intra trium mensium spatium, alias ipso jure eo privatus existat, & super iis quæcumque dispensatio subreptitia censeatur. (n) Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac a parentibus Clericis in favorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem hujus decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ vigore hujusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

Caput XVI.

Beneficia curata non convertantur in simplicia. Ei, in quem translata fuerit cura animarum assignetur congrua portio. Vicariæ cessent, cura ad titulos revocata.

STatuit S. Synodus, ut ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæva eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non convertantur; non obstantibus quibuscumque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis vero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiamsi in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario Ecclesiæ, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata; (o) ea

(n) c. 2. & fere per tot. de fil. Presbyt.

(o) Quantitatem portionis declarat Pius V, Constit. Ad exequendum 1567.

ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine presentis Concilii, arbitrio Ordinarii, juxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III. assignetur. (p) Quod si id commode fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit, cum primum per cessum, vel decessum Vicarii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacaverit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomen cesset, & ad antiquum statum restituatur.

Caput XVII.

Episcopi dignitatem suam morum gravitate commendent; nec cum Regum ministris, Regulis, aut Baronibus indigna demissione se gerant.

NOn potest S. Synodus non graviter dolere, audiens, Episcopos aliquos, sui status oblitos, Pontificiam dignitatem non leviter dehonestare, qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt; & veluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inserviunt. Quare hæc, & similia detestans Sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorem, & gravitatem pertinentes, renovando, præcipit, ut ab hujusmodi in posterum Episcopi se abstineant: (q) mandans eisdem, tam in ecclesia, quam foras, suum gradum, & Ordinem præ oculis habentes, ubique se Patres, &

(p) Supr. sess. 7. de refor. c. 7.

(q) Vide Concil. Agath. c. 33. & Bracar. I. c. 24. nec Episc. posteriorem sinunt priori præpon. c. Quanto, de offic. Ord. & supra de Reg. c. 4.

& pastores esse meminerint; (r) reliquis vero tam Principibus, quam cæteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reverentia prosequantur.

Caput XVIII.

Canones adamussim serventur. Si quando in eis dispensandum, id valide, mature, & gratis fiat.

SIcuti publice expedit, legis vinculum quandoque relaxare, ut plenius evenientibus casibus, & necessitatibus pro communi utilitate satisfiat; sic frequentius legem solvere, exemploque potius, quam certo personarum, rerumque delectu petentibus indulgere, nil aliud est quam unicuique, ad leges transgrediendas aditum aperire. (s) Quapropter sciant universi, sacratissimos Canones exacte ab omnibus, &, quoad ejus fieri poterit, indistincte observandos (t). Quod si urgens, justaque ratio, & major quandoque utilitas postulaverit, cum aliquibus dispensandum esse, id causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis a quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum, (u) aliterque facta dispensatio subreptitia censeatur.

Caput XIX.

Monomachia pœnis gravissimis punitur.

DEtestabilis duellorum usus, fabricante diabolo, introductus, ut cruenta corporum

(r) Supr. c. 6. c. Valentinianus 63. dist. c. Episcopus in Eccles. 95. dist. c. Quis dubitet. c. Duo sunt cum seq. 96. dist. & c. Solicitæ de major. & obed.

(s) c. Requiritis, & c. Dispensationes 1. q. 7.

(t) c. Si Romanor. & c. Enimvero 19. dist. c. Si quis omnes 1. q. 7. c. 1. de constit.

(u) c. 1. de Voto.

morte animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano Orbe penitus exterminetur (x). Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint, excommunicati, ac jurisdictione, & dominio civitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, privati intelligantur, & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur (y). Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant (z); & ut homicidæ, juxta sacros Canones, puniri debeant, &, si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura (a). Illi etiam, qui consilium in causa duelli tam in jure, quam facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint, nec non spectatores, excommunicationis ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur (b), non obstante quocumque privilegio, seu prava consuetudine, etiam immemorabili.

Ca-

(x) c. Monomachiam 2. q. 4. c. 1. de torneam.

(y) De ea Nicol. I. Decretorum suorum tit. 12.

(z) Bulla Gregorii XIII. Ad tollendum 1582. extendit ad duella privata.

(a) c. 2. de cler. pugnat. in duell. de torneam. & de homic. per tot.

(b) Bulla Clement. VIII. Illius vices 1592. declaratur, & extenditur.

Caput XX.

Quæ sunt juris Ecclesiastici Principibus Secularibus commendantur.

CUpiens S. Synodus, ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis conservari; præter ea, quæ de ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officii sui admonendos esse censuit (*c*); confidens, eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæque protectores esse voluit (*d*), jus suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros, sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & Superiores Ordin. reverentiam revocaturos (*e*): nec permissuros, ut officiales, aut inferiores Magistratus, Ecclesiæ, & personarum ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione (*f*), & Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent; sed una cum ipsis Principibus debitam Sacris Summorum Pontif. & Conciliorum Constitutionibus observantiam præstent (*g*). Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, nec non alias Apostol. sanctiones, in favorem ecclesiast. personarum, libertatis ecclesiasticæ, & contra ejus violatores editas (*h*), quæ omnia præsenti etiam decreto in-

 no-

(c) c. fin. de const.
(d) c. Boni 96. dist. c. principes 23. q. 5.
(e) c. Conc. §. Hinc. 17. dist. c. Quis dubitet. c. Duo sunt 96. dist.
(f) I. Mach. X.
(g) Pii II. ep. 2.
(h) c. Pervenit 86. dist. c. Si quis suadente 17. q.

novat, exacte, ab omnibus observari debere (i). Prætereaque admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos cujuscumque status & dignitatis extiterint, ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ ecclesiastici juris sunt, tamquam Dei præcipua, ejusque patrocinio tecta venerentur, nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisve Dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed severe in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque jurisdictionem impediunt, animadvertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumque protectionem existant, imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ suæ in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum injuria vindicarunt (k). Adeoque ea in re quisque officium suum sedulo præstet, quo cultus divinus devote exerceri, & Prælati, cæterique Clerici in residentiis, & officiis suis quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

Cap. t

17. q. 4. Tot. tit. de immunit. Eccles. c. Quamquam de censi. in 6. c. Felicis de pœn. eod. Concil. Ticin. vers. Statuimus, & vers. Sancimus. Concil. Aquisgran. c. 9. Lateran. sub Leone X. sess. 9. & 10.

(i) Plurima circa Ecclesiarum immunitatem statuit Gregorius XIV. in Bulla cum alias 1590.

(k) c. Valentinianus 63. dist. c. Ecclesiæ in fin. 97. dist. c. Constant. & c. ult. 96. dist. c. fin. de rebus Eccles. non alien.

Caput XXI.

In omnibus Salva Sedis Apostol. auctoritas maneat.

POstremo sancta Synodus, omnia, & singula sub quibuscumque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III. ac Julio III. quam sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt (*l*), declarat ita decreta fuisse, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit, & esse intelligatur.

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

CUm ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commode expediri non possint; propterea juxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea, quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eamdem Sessionem continuando, differuntur.

Continuatio Sessionis, Die 4. Decemb.

Decretum de Indulgentiis.

CUm potestas conferendi indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit (*m*), atque hu-

(l) Supra sess. 7. de refor. in princ.

(m) Matt. XVI. Jo. XX. c. Audivimus, & c. Quodcumque ligaveris 24. q. 1. c. Ut constitueretur 50. dist. c. Adhuc. de pœn. dist. 3. tot. tit. de pœn. & remiss. extra in 6. & in Clement. Ancirani per multa Capita. Neocæsar. c. 3. Nicæni I. c. 1. & II. Carthag. IV. c. 75. Agath. c. 60. Claromont. sub. Urbano II. c. 2. Lateran. I. can. II. Lugdun. 11. sub Gregorio X. Viennen. sub Clemente V. c. Cum ex eo, de pœni. & remiss.

jusmodi potestate divinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit, sacrosancta Synodus indulgentiarum usum Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit, eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant: in his tamen, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate ecclesiastica disciplina enervetur. Abusus vero, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, pravos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse (n). Cæteros vero, qui ex superstitione, ignorantia, irreverentia, aut aliunde quomodocumque provenerunt, cum ob multiplices locorum, & provinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas, commode nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque hujusmodi abusus Ecclesiæ suæ colligat (o), eosque in prima Synodo provinciali referat, ut aliorum quoque Episcoporum sententia cognita statim ad Summum Rom. Pont. deferantur, cujus authoritate, & prudentia, quod universali Ecc. expedit, statuatur, ut ita Sanctarum Indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

De

(n) Clement. Abusionibus de pœn. & remiss. Confirmatur Constit. Pii V. Etsi Dominici 1567.
(o) Supr. sess. 21. de refor. c. 9.

De delectu ciborum, jejuniis, & diebus festis.

INsuper hortatur S. Synodus, & per SS. D. N. atque Salvatoris adventum Pastores omnes obtestatur, ut tamquam boni milites illa omnia, quæ S. R. Eccl. omnium Ecclesiarum mater, & magistra statuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent (p); omnique diligentia utantur; ut illis omnibus, & iis præcipue sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & jejunia, vel etiam quæ faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum devota, & religiosa celebratio, admonentes populos crebro obedire Præpositis suis, (q) quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui vero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.

De indice librorum, Catechismo, Breviario, & Missali.

SAcrosancta Synodus in secunda Sess. sub SS. D.N. Pio IV. celebrata, (r) delectis quibusdam Patribus commisit, ut de variis censuris, ac libris, vel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam S. Synodum referrent: audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse, nec tamen ob librorum varietatem, & mul-

(p) c. Non decet 12. Dist. Vigilius in epist. ad Eleutherium in fin. Felix. I. in ep. 3. can. Dudum 3. q. 6.

(q) c. Quis suis 93. dist. c. quia frater 7. q. 1. Lucæ X. Hebr. XIII.

(r) supra sess. 18. in princ.

titudinem distincte, & commode possit a Sancta Synodo dijudicari, præcipit, ut, quidquid ab illis præstitum est, Sanctiss. Romano Pontifici exhibeatur; (s) ut ejus judicio, atque auctoritate terminetur, & evulgetur. Idemque de Catechismo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Missali, & Breviario fieri mandat (t).

De loco Oratorum.

DEclarat S. Synodus, ex loco assignato Oratoribus tam ecclesiasticis, quam sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præjudicium (u), sed omnia illorum, & Imperatoris, & Regum, & Rerumpub. ac Principum suorum jura, & prærogativas illæsas, & salvas esse, in eodemque statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & observandis decretis Concilii.

TAnta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inveterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda umquam fuerit, aut tam certo statutum, quod non, humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminaverint: ea propter S. Synodus id potissimum curavit, ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret, veramque, & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnavit, ana-

(s) Vide Regulas librorum prohibitorum.
(t) Supr. sess. 24. c. 7. de refor. Vide Constit. Pii V. Superni 1571. Clementis VIII. Cum in Ecclesia 1602. & Urbani VIII. Divinam 1631.
(u) Supr. sess. 2. in fin.

anathematizavit, & definivit. Cumque tamdiu tot Episcopi, ex variis Christiani Orbis provinciis evocati, sine magna gregis sibi commissi jactura, & universali periculo ab Ecclesiis abesse non possint, nec ulla spes restet, hæreticos, toties fide etiam publica, quam desiderarunt, invitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius adventuros, ideoque tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit; superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in domino moneat, ad operam suam ita præstandam, ut quæ ab ea decreta sunt, ab Hæreticis depravari, aut violari non permittant, sed ab his, & omnibus devote recipiantur, & fideliter observentur (*x*). Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur, aut aliqua inciderint, quæ declarationem (quod non credit) aut definitionem postulent; præter alia remedia in hoc Concilio instituta (*y*), confidit S. Synodus, Beatissimum Rom. Pont. curaturum, ut vel evocatis ex illis præsertim provinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium judicaverit, vel commodiore quacumque ratione ei visum fuerit, Provinciarum necessitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

P 5 De

(x) Idem in fine quatuor primorum Conciliorum Gener. Nicæn. Constantinop. Ephes. & Chaldon. Ne quis juramento se adstringat adversus Concil. Decreta vetat Gregorius XIII. in Bulla Inter Apostolicas. 1584.

(x) Supr. Sess. 13. 15. & 16.

De recitandis Decretis Concilii sub Paulo III. & Julio III. in Sessione.

QUoniam diversis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III. quam Julio III. multa in hoc sacro Concil. quoad dogmata, ac morum reformationem statuta, & definita sunt, vult S. Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur. (z) *Recitata sunt.*

De fine Concilii, & confirmatione petenda a SS. Domino nostro.

Illustris. Domini, Reverendissimique Patres, Placetne vobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ OEcumenicæ Synodo finis imponatur? (*a*) & omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. quam sub SS. Domino nostro Pio IV. Rom. Pontificibus, in ea decreta, & definita sunt, Confirmatio nomine S. hujus Synodi per Apostol. Sedis legatos, & Præsidentes a Beatissimo Rom. Pontif. petatur? *Responderunt*: Placet.

Postmodum Illustris. & Reverendiss. Cardinalis Moranus, Primus Legatus, & Præsident, benedicens S. Synodo dixit: Post gratias Deo actas, Reverendis. Patres, ite in pace. Qui responderunt: Amen.

AC-

(z) Sup. sess. 5. 6. 7. 13. & 14.

(a) Juxta Gelas. Pap. super Concil. Chalced. & Pelag. Pap. II. in epist. Decretali, & Marcell. in epist decretali ad Episcopos Antioch. Provinc. & Concil. Chalced. in un. in epist. Concil. ad Leonem Pap [illegible] ex c. [illegible] Dist. 19.

ACCLAMATIONES

Patrum in fine Concilii.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.
Beatissimo Pio Papæ & Domino nostro, Sanctæ universalis Ecclesiæ Pont. multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRUM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissime Ecclesiæ tuæ conserva multos annos.

Card. Beatissimorum summorum Pontificum animabus Pauli III. & Julii III. quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est; pax a Domino, & æterna gloria atque felicitas in luce Sanctorum.

Resp. Memoria in benedictione sit.

Card. Caroli V. Imperatoris, & Serenissimorum Regum, qui hoc universale Concilium promoverunt, & protexerunt, memoria in benedictione sit.

Resp. Amen, Amen.

Card. Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo, & pacifico & omnibus Regibus, Rebus pub. & Principibus nostris, multi anni.

Resp. Pium, & Christianum Imperatorem, Domine, conserva; Imperator cœlestis, terrenos Reges rectæ fidei conservatores custodi.

Card. Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis: & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magnæ gratiæ.

Resp. Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.
Card. Reverendissimis Cardinalibus, & illustribus oratoribus.
Resp. Magnas gratias, multos annos.
Cardin. Sanctiss. Episcopis vita, & felix ad ecclesiás suas reditus.
Resp. Præconibus veritatis perpetua memoria, Orthodoxo Senatui multos annos.
Card. Sacrosancta OEcumenica Tridentina Synodus, ejus fidem confiteamur, ejus decreta semper servemus.
Resp. Semper confiteamur, semper servemus.
Card. Omnes ita credimus, omnes idipsum sentimus: omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides S. Petri, & Apostolorum: hæc est fides Patrum, hæc est fides Orthodoxorum.
Resp. Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus.
Card. His decretis inhærentes digni reddamur misericordiis, & gratia primi, & magni supremi Sacerdotis Jesu Christi Dei: intercedente simul inviolata Domina nostra Sancta Deipara, & omnibus Sanctis.
Resp. Fiat, Fiat. Amen; Amen.
Card. Anathema cunctis Hæreticis.
Resp. Anathema, anathema.
Post hæc mandatum fuit a Legatis, & præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, ut, antequam discederent e civitate Tridentina, subscriberent manu propria decretis. Conc. aut ea per publicum instrumentum approbarent; qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero CCLV. videlicet, Legati IV. Cardinales II. Patriarchæ III. Archiepiscopi XXV. Episcop. CLXVIII. Abbates VII. Procurato-

ratores absentium cum legitimo mandato XXIX. Generales Ordinum VII.

LAUS DEO

Concordat cum suo originali, in cujus fidem subscripsimus.

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus Sacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, ejusdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilius, Clericus Camarinensis Diœcesis, ejusdem Concilii Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOs Alexander, S. Laurentii in Damaso, Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S.R.E. Vicecancellarius, fidem facimus, & attestamur, qualiter hodie die Mercurii, 29. Januarii, M. D. LXIV. Pontificatus Sanctissimi Domini nostri D. Pii. divina providentia Papæ Quarti, anno quinto, in consistorio secreto apud S. Petrum, Reverendiss. DD. mei Cardinales Moronus, & Simoneta, nuper reversi a Sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanct. Domino nostro, ut infra.

Beatissime Pater, in decreto super fine Conc. Œcumenici Tridentini, pridie nonas Dec. præteriti publicato, statutum fuit, ut per Sanctitatis Vestræ, & Sanctæ Sedis Apost. Legatos, & Præsidentes peteretur nomine dicti Conc. a Sanctitate Vestra confirmatio omnium, & singulorum quæ

non sine maximo mœrore piorum omnium; cum quotidie magis Ecclesia ejusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut pastoralis sollicitudo monebat, divinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adjuti pio studio charissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Rom. Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodque a Patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in urbem undique ex Christiani nominis nationibus convenisset, nostris convocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata, episcoporum, & aliorum insignium Prælatorum maxima, & OEcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & sacrarum litterarum scientia, divinique & humani juris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeo Concilii libertati faventibus, ut etiam de rebus Sedi Apostolicæ proprie reservatis, liberum ipsi Concilio arbitrium per litteras ad legatos nostros scriptas, ultra permiserimus, quæ de Sacramentis, & aliis rebus, quæ quidem necessariæ visæ sint, tractandæ, definiendæ, & statuendæ restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores, a sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, & accurate, ac mature admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut consensum eum plane a Domino effectum fuisse constiterit, idque in nostris, atque omnium oculis valde mirabile

fue-

fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac urbe indiximus, quæ magna Cleri, & populi pietate celebratæ fuerunt, laudesque, & gratias divinæ Majestati merito persolvendas curavimus, cum ejusmodi Concilii exitus spem magnam, & prope certam attulerit, fore ut majores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis constitutionibusque perveniat. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reverentia antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens decretorum suorum omnium, quæ nostro, & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem a nobis petierit, decreto de ea re in publica Sessione facto: Nos ex legatorum litteris prius, deinde post reditum eorum ex iis quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio invocato, cum ea decreta omnia catholica, & populo Christiano utilia, ac salutaria esse cognovissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu, in consistorio nostro secreto, illa omnia, & singula authoritate Apostolica hodie confirmavimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac servanda esse decrevimus; sicut harum quoque litterarum tenore, ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi, observarique decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ & sub pœnis a sacris Canonibus constitutis, aliisque gravioribus etiam privationis, arbitrio nostro infligendis, universis, & singulis venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusvis Ecclesiarum

rum Prælatis, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & dignitatis ſint, etiamſi Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem decreta, & ſtatuta in eccleſiis ſuis, Civitatibus, & diœceſibus in judicio, & extra judicium diligenter obſervent, & a ſubditis quiſque ſuis, ad quos quomodolibet pertinent, inviolabiliter faciant obſervari: contradictores quoslibet, & contumaces per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, etiam in ipſis decretis contentas, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis auxilio. Ipſum vero Chariſſimum filium noſtrum Imperatorem electum, cæteroſque Reges, Reſpublicas ac Principes Chriſtianos monemus, & per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Jeſu Chriſti obteſtamur, ut qua pietate Concilio per Oratores ſuos affuerunt, eadem pietate, ac pari ſtudio divini honoris, & populorum ſuorum ſalutis cauſa, pro Sedis quoque Apoſtolicæ, & ſacræ Synodi reverentia, ad ejuſdem Concilii exequenda & obſervanda decreta Prælatis, cum opus fuerit, auxilio, & favore ſuo adſint: neque adverſantes ſanæ, ac ſalutari Concilii doctrinæ opiniones populis ditionis ſuæ recipi permittant, ſed eas penitus interdicant. Ad vitandam præterea perverſionem, & confuſionem, quæ oriri poſſet, ſi unicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Conc. commentarios, & interpretationes ſuas edere apoſtolica auctoritate inhibemus omnibus, tam Eccleſiaſticis perſonis cujuſcumque ſint ordinis, conditionis, & gradus, quam laicis, quocumque honore, ac poteſtate præditis: Prælatis quidem ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, aliis vero, quicumque fuerint, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, ne quis ſine auctoritate noſtra audeat ul-

los commentarios, glossas, adnotationes, scholia, ullumve omnino interpretationis genus super ipsius Concilii decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam sub prætextu majoris decretorum corroborationis, aut executionis, aliove quæsito colore statuere. Si cui vero in eis aliquid obscurius dictum, & statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apostolicam, omnium fidelium magistram, cujus auctoritatem etiam ipsa Sancta Synodus tam reverenter agnovit. Nos enim difficultates, & controversias, si quæ ex eis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas, & decidendas, quemadmodum ipsa quoque S. Synodus decrevit, reservamus. Parati sicut ea de nobis merito confisa est, omnium Provinciarum necessitatibus, ea ratione, quæ commodior nobis visa fuerit, providere. Decernentes nihilominus irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Ut hæc autem ad omnium notitiam perveniant, neque quis excusatione ignorationis uti possit, volumus, & mandamus, ut hæ litteræ per aliquos Curiæ nostræ cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, tunc cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, & clara voce recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito campi Floræ affigantur, ibique, ut legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amovebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma urbe ad impres-

sic-

sionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis Provincias, & Regna divulgari possint, Transumptis quoque earum, quæ manu alicujus publici. Notarii scripta, subscriptave, & sigillo, ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint fidem sine ulla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis reservationis, voluntatis, mandatorum, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Inc. Dominicæ 1564.

7. Kal. Februarii. Pontificatus nostri Anno quinto.

Ego Pius, Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego F. Card. Pisanus, Episc. Ost. Decanus.

Ego Fed. Card. Cæsius Episc. Portuen:

Ego Jo. Card. Moronus Episc. Tusculan.

Ego A. Card. Farnesius, Vicecanc. Episc. Sab.

......

Ego R. Card. S. Angeli, major Pœnitent.

......

Ego Jo. Card. S. Vitalis.

Ego Jo. Michael, Card. Saracenus.

......

Ego Jo. Bapt. Cicada, Card. S. Clementis.

Ego Sci-

Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Romanus.
Ego F. M. G. Card. Alex.
Ego F. Clemens Card. Araceli.
Ego Jac. Card. Sabellus.

......

Ego B. Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

......

Ego F. Card. Pacieccus, y de Tol.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Jo. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego M. S. Card. Constant.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hipp. Card. Ferrar.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.

......

Ego Gui. Asc. Diac. Card. Cam.
Ego Vitellocius Card. Vitellius.
Ant. Florebellus Lavellinus.

CATA-

CATALOGUS

LEGATORUM, PATRUM,

Oratorum, & Theologorum, qui ad Sacrosanctam œcumenicam Tridentinam Synodum convenerunt a principio usque ad finem, qui fuit die 4. Dec. M. D. LXIII. sub Pio IV. Pont. Max.

Quorum nomina, & cognomina, & Patriæ, & dignitates infra continentur.

HErcules Gonzaga S. R. E. Presb. Card. tit. S. M. Novæ, Mantuanus; obiit Tridenti die 2. Martii 1563. & sepultus est Mantuæ.

Hieronymus Scripandus S. R. E. Presb. Card. tit. S. Susannæ, Neapolitanus, obiit Tridenti 18. Martii 1563. & ibi sepultus in Ecclesia S. Marci, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, quorum olim fuerat Generalis.

Joannes Moronus S. R. E. Cardin. Episcop. Prænestinus, Mediolanensis, in demortui S. R. E. Cardin. de Mantua locum missus.

Stanislaus Hosius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Laurentii in Pane Perna, Polonus Uvarmien. & Ep.

Ludovicus Simoneta S. R. E. Presb. Card. tit. S. Cyriaci in Thermis, Mediolanen.

Marcus Siticus S. R. E. Diaconus, Card. Basilicæ duodecim Apostolorum, Altaemps, Germanus.

Bernardus Navagerius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Nicol. inter imagines, Venetus, in

de

demortui Cardinalis Seripandi locum missus.

Cardinales non Legati

Carolus a Lotharingia, S. R. E. Presb. Card. titul. S. Apollinatis, Princeps, & Archiepiscopus Rhemen. Gallus.

Ludovicus Madrutius, S. R. E. Diaconus Card. electus Episcopus Tridentinus, Germanus.

Oratores, quorum nomina hic describuntur, juxta eorum loca, quæ in eadem sacrosancta Synodo habuerunt.

Oratores Ecclesiastici sedebant a manu dextra Legatorum, videlicet,

Antonius de Muglitio, Moravus, Archiep. Pragensis, Orator Cæsareus.

Georgius Drascovitius, Croatus, Episc. quinque Ecclesiarum, Orator Cæsareus pro Regno Hungariæ.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcop. Præmisliensis, Orator Serenissimi Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Casalensis, Episcop. Augusten. in Pedemontio, Serenissimi Ducis Sabaudiæ Orator, nunc Cardinalis.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episc. Crotonensis, Orator Excellentissimi Ducis Florentiæ, missus in locum Joan. Strozii.

Frater Martinus Royas Portalrubeo, Hisp. Orator Relig. Hierosolimitanæ.

Oratores sæculares sedebant a manu sinistra Legatorum.

Sigismundus a Tuun, Tridentinus, Orator Cæsareus.

Ludo-

Ludovic. de S. Gelasio Dominus de Lansac
Arnaldus Ferrerius Præsidens in Parlamen. Parisiensi, &
Guido Fabes, Jud. major Tholosæ.
(Oratores Christianissimi Galliarum Regis.)
Ferdinandus Martineus Mazcarenius,) Orator Serenissimi Regis Portugal.
Nicolaus de Ponte, Doctor & Eques,
Matthæus Dandulus, Eques,
(Oratores Serenissimi Dominii Venetorum.)
Melchior Lussi eques auratus, Orator septem Cantonum Helvetiorum.
Augustinus Paungartner J. U. D. de Monachio, Orator excellentissimi Alberti Ducis Bavariæ.
Claudius Fernandez Quingnonii, Comes Lunensis, Orator Regis Catholici in locum Illustrissimi Ferdinandi de Avalos Marchionis Piscariæ missus, obiit Tridenti die 20. Decemb. 1563. post finem Concilii, ibique sepultus est.
Hic separatim ab aliis Oratoribus sedebat apud Reverendissimum Thelesinum Secretarium S. Synodi, ob contentionem super præcedentia ortam inter ipsum, & Oratores Regis Christianissimi.

Patriarchæ.

Antonius Helvius Justinopolit. Patriar. Hierosolimitanus.
Daniel Barbarus, Venetus, electus Patr. Aquilejensis.
Joannes Trivisanus, Vetetus, Patriar. Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli Tertii.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archiepisc. Amalphitanus nunc Episc. Bovinus.
Petrus Landus, Venetus, Archiepisc. Creten.

Petrus

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepiscopus Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus tunc Archiepiscopus Spalatrensis.

Sebastianus Leccavella, Graecus, Ord. Praed. olim Archiepisc. Naxiensis, nunc Episc. Litteranen.

Petrus Guerrero, Hisp. Archiepisc. Granatens.

Antonius Altovitus, Florent. Archiepiscop. Florent.

Caesar Gibo Genuensis, Archiepiscop. Taurinensis, obiit Tridenti die 26. Decembr. 1562.

Archiepiscopi Julii Tertii.

Paulus Aemilius Verallus, Romanus, olim Archiepisc. Rossanen. nunc Caputaquen.

Joan. Brunus de Olchinio, Macedo, Regni Serviae Primas, Archiepisc. Antibaren.

Joannes Baptista Castaneus, Romanus, Archiepiscopus Rossanen.

Joannes Baptista Ursinus, Romanus, Archiepisc. Sanctae Severinae.

Archiepiscopi Pauli Quarti.

Ludovicus Beccatellus, Bononiens. Archiepisc. Ragusinus.

Mutius Calinius, Brixiensis, Archiepisc. Jadrensis.

Sigismundus Saracenus, Neapolitan. Archiepisc. Materanus.

Antonius Parrages de Castilegio, Hispanus, Archiepisc. Calaritanus.

Julius Pavesius, Brixiensis, Ordin. Prædic. Archiepisc. Surentinus.

Bartholomæus de Martyribus, Lusitanus, Ord. Prædic. Archiepisc. Bracarens.

Augustinus Salvago, Genuensis, Ord. Præd. Archiepisc. Genuen.

Archiepiscopi Pii Quarti.

Philippus Mocenigus, Venetus, Regni Cypri Primas. & Legatus, Archiepisc. Nicosien.

Guilielmus d' Avanson, Gallus, Archiepisc. Ebredunen.

Antonius Caucus, Venetus, Archiepisc. Corcyrensis.

Germanicus Bandinus, Senensis, electus Archiepiscopus Senensium.

Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepisc. Tarentinus, nunc Card. tit. ......

Gaspar de Fosso, Consentinus, Ordin. S. Francisci de Paula, Calab. Archiepiscopus Rheginus.

Antonius de Mulgitio, Moravus, Orator Cæsareus, Archiepiscopus Pragensis.

Maximus de Maximis, Romanus, Archiepiscopus Amalphitanus.

Gaspar Cervantes de Gaeta, Hispanus, Archiep. Messan. nunc Salernitanus.

Leonardus Marinus, Genuensis, Ord. Præd. Archiepisc. Lancianens.

Octavianus Præconius, Messanensis, Ord. Min. Conv. S. Francisci, Archiepisc. Panorm.

Nicolaus de Pelleve, Gallus, Archiepisc. Senonensis.

Antonius Justinianus, Chiensis, Ord. Præd. Græcus, Archiepisc. Naxien.

An-

Antonius Puteus Nicænus, Archiepisc. Baren.

Episcopi Leonis Decimi.

Vincentius Nicosantius de Fano, Episc. Arbensis.
Joannes Franc. de Elisco, Cumen. Episc. Andrien.

Joan. Thomas de S. Felicio, Neapolit. Episc. Caven.

Episcopi Adriani Sexti

Quinctius de Rusticis, Romanus, Episc. Militen.

Episcopi Clementis Septimi.

Lucas Bizantius de Catharo, Episc. Catharen.
Aloysius Pisanus, Venetus, Episc. Patavin. nunc Card.

Alexander Piccolomineus, Senen. Episc. Pientin.
Dionysius Græcus Ord. Min. S. Francisci de Observantia Episc. Millopotamen.
Gabriel de Reneur, Gallus, Episc. Ebroicensis.
Guilielmus Barton de Montbas, Gallus Episc. Lectorensis.

Episcopi Pauli Tertii.

Antonius a Camera, Sabaudus, Episc. Bellicen.
Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitanus, Episc. Catanien.

Bernardus Bonjoannes, Romanus, Episc. Camerinen.

Fabius Mirtus, Neapolitanus, Episc. Cajacen.
Scipio Bongallus Romanus, Episc. Civitatis Castellanæ.

Georgius Cornelius, Venetus, Episc. Tarvisinu

Vincentius Durantius, Brixiensis Episc. Themu larum.

Mauritius de Petra Papien. Episc. Viglenen.

Martius de Martiis Medices, Florentinus, Episc Marsicen.

Joannes Vincentius Michaelius, Barolitanus, Episcopus Minerbinen.

Gabriel de Bouveri, Gallus, Episc. Andegaven.

Leonardus Haller, Germanus, Episc. Philadelphien.

Lud. Vanninus de Theodolis, Foroliviens. Episc. Britonorien. obiit Tridenti die 11. Mensis Jan. 1563.

Ægidius Falceta, Cingulanus, Episc. Caprulanus nunc Britonoriensis.

Julius Contarenus, Venetus, Episc. Civitatis Bellunen.

Thomas Casellius, Rossanen. Ord. Præd. Episc. Caven. junior.

Hippolytus Arrivabenus, Mantuanus, Episc. Hierapetren.

Hieronymus Macchabæus, Rom. Episc. Castren.

Petrus Augustinus, Hisp. Episc. Oscen. & Jacensis.

Jacobus Naclantus, Florentinus, Ord. Prædic. Episcop. Clodiensis.

Bartholomæus Sirigo, [illegible] Græcus, Episcop. Castellaneten.

Thomas Stella, Venetus, Ordinis Prædicatorum, Episc. Justinopolitan.

Petrus du Val Gallus, Episcop. Sagiensis.

Joan. Antonius Pantusa, Consentinus, obiit Tridenti die 27. Octobr. 1562. Episc. Litteriensis.

Joannes Baptista de Grossis, Mantuanus, Episc. Regiensis.

Joan-

oannes Guarez, Lusitanus, Ordin. Sancti Augustini, Episc. Conimbricen.
'hilippus Ricabella, Recanaten. Episc. Recanat.
'oan. Jacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. Augustini, Episc. Interamnen.
Michael a Turre, Utin. Episc. Cenet.
Pompejus Zambeccarius, Bonon. Episc. Sulmonen.
Joan. Beroaldus, Panormitanus, Episc. S. Agathæ.
Antonius Scarampus, Aquensis, Episc. Nolanus.
Antonius de Comitibus, Genuen. Ord. Prædic. Episcop. Brugnacen.
Cæsar Fogia Rossanen. Episc. Umbriaticen.
Cæsar Comes a Gambara, Brixien. Episcop. Tortonen.
Jo. Baptista de Bernardis, Lucen. Episc. Adjacen.
Martinus Perezius de Ayla, Hisp. Episc. Segobiens.
Nicolaus Psalme, Gallus, Episc. Verduten.
Alphonsus Rosettus, Ferrariensis, Episcop. Chomaclen. nunc Ferrarien.
Julius Parisianus, de Tolentino, Episc. Ariminen.
Bartholomæus Sebastianus, Hisp. Episc. Pacten.
Franciscus Lambertus, Sabaudus, Episc. Nicien.
Maximilianus Doria, Genuen. Episc. Naulen.
Eustachius du Bellay, Gallus, Episc. Parisien.
Bartholomæus de Capranica, Romanus, Episc. Carinien.
Ennius Massarius de Narnia, Episc. Feretranus.
Achilles Brancia, Neapol. Episc. Bojan.
Jo. Francisc. Verdura, Messanen. Episc. Chironen.
Albertus Duimius de Gliricis, Ord. Prædic. de Catharo, Episc. Veglen.
Joannes Antolinez de Bricianos de la Ribera,
 Hif-

Hispan. Episc. Juvenacen.

Tristanus de Bizet, Gallus, Episc. Xantonen.

Episcopi Julii Tertii.

Alexius Gerardinus de Amelia, Episc. Cattaren.

Marcus Gonzaga, Mantuanus, Episc. Aufferen.

Baldovinus de Baldovinis, Pisanus, Episc. Aversanen.

Petrus Franciscus Pallavicinus, Genuen. Episcop. Aleriensis.

Ægidius Fuscararius, Bonon. Ord. Prædicat. Episcop. Mutinen.

Timotheus Justinianus de Chio, Græcus, Ordin. Præd. Episc. Calamonensis.

Didacus de Alava, Hispanus, Epic. Corien.

Lactantius Roverella, Ferrarien. Episc. Asculanus

Ambrosius Monticola Lucensis, Senensis. Episcop. Signinus.

Sebastianus Gualterius, Urbevetanus, Episc. Viterben.

Honoratus Fascitellus, Monachus, Ord. S. Bened. Neapolitanus, qui obiit Romæ Mense Martio 1564. Episc. Insulanus.

Petrus Camajanus, Aretinus, Episc. Fesularum.

Horatius Græcus, Trojanus Apulus, Episc. Lesinen.

Fabius Cuppallata, Placentinus, Episc. Lacedonen.

Gaspar de Casal, Lusitanus, Ord. S. Aug. Episc. Leirien.

Bernardinus de Cuppis, Romanus, Episc. Auximanus.

Joannes de Morvilliers, Blesensis, Gallus, Episc. Aurelianen.

Ju-

Julius Gentilius, Tortonen. Episc. Vulturarien.
Adrianus Fuscovius, Romanus, Episc. Aquinas
Antonius de S. Michaele, Hispanus, Ord S. Francisci de Obser. Episc. Montis Marani.
Hieronymus Melchiorius, Recanatensis, Episc. Maceraten.
Petrus de Petris de Monte, Aretinus, Episc. Lucerinus.
Caesar Jacomellus, Romanus, Episc. Bellicastren.
Julius Grittus, Venetus, Episc. Parentinus.
Jacobus Silverius Piccolomineus, de Cosiano, Episcop. Aprutinus.
Ludovicus de Breze, Gallus, Episc. Melden.
Jacobus Miguanellus, Senen. Episc. Grosseran.
Jo. Andr. Cratius de Tybure, Episc. Tiburtin.
Franciscus Richardotus, Burgundus, Episcop. Atrebaten.
Carolus Cicada, Genuens. Episc. Albiganens.
Franc. Maria Piccolomineus, Sen. Episc. Ilcinen.
Aciscius Moya de Contreras, Hisp. Episc. Vicen.
Galeatius Roscius de Interamna, qui obiit Tridenti, die 16 Oct. 1563. Episc. Assisien.
Jacobus Maria Sala, Bonon. Episc. Vivarien.
Gabriel de Monte S. Sabini, Episc. Hesinas.
Marianus Sabellis, Rom. Episc. Eugubinus.
Agapitus Belhomo, Rom. Episc. Casertanus.
Julius Cananius, Ferrarien. Episc. Hadriens.
Julius Galletus, Pisanus, Episc. Alexanen.
Hieronymus Burgensis, Gallus, Episc. Cata-lonen.

Episcopi Pauli Quarti.

Scipio Æstensis, Ferrarien. Episc. Casalens.
Didacus Sarmiento de Sotomayor, Hispanus, Episcop. Asturicen.
Thomas Goduellus, Anglus, Episc. Asaphen.

Faustus Capharellus, Rom. Episc. Fundanus.
Bellisarius Baldinus, Neapol. Episc. Larinen.
Urbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Episc. Senogallien.
Jacobus Suretus, Gallus, Episc. Milopotamen. junior.
Jo. Baptista Osius, Reatinus, Episc. Reatinus, obiit die 12. Nov. 1562.
Marcus Laureus, Tropiensis, Ordin. Prædic. Episcop. Campanien.
Franciscus de Beauquere, Gallus, Episc. Metensis.
Jo. Franciscus Commendonus, Venetus, Episc. Zacynthen. nunc Card.
Carolus de Grassis, Bonon. Episc. Montis Falisci.
Arias Gallego, Hisp. Episc. Gerunden.
Hieron. Gallego, Hisp. Episc. Oscen.
Hercules Rettinger, German. Episc. Laventinus,
Julius de Rubeis, Polian. Episc. S. Leonis, obiit Romæ mense Martio 1564.
Joan. de Munnatones, Hisp. Ord. S. Augustini, Episc. Segobricen.
Franciscus Blanco, Hisp. Episc. Aurien.
Vincentius de Luchis, Bonon. Episc. Anconitanus.
Pompejus Piccolomineus de Aragonia, Episc. Tropien.
Petrus Barbaricus, Venetus, Episc. Curzolen.
Franciscus Bachodius, Sabaudien. Episc. Gebennen.
Franciscus Bachodius, Sabaudien. Episc. Gebennen.
Carolus de Angennes, Gal. Episc. Cenoman.
Hieron. de Nichisola, Veron. Ord. Præd. Episc. Theanen.

Mar-

Marcus Antonius Bobba, Gallus. Episc. Augusten. nunc Card.

Jacobus Lomellinus, Messanen. Episc. Mazarien.

Donatus de Laurentiis, de Asculo, Apulus, Episcop. Arianen.

Petrus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.

Petrus Danesius, Gallus, Episc. Vauren.

Hieronymus Savorgnanus, Forojulien. Episc. Sibinicen.

Philippus de Bec, Gallus, Episc. Veneten.

Carolus de Roussy, Gallus, Episc. Suessionen.

Georgius Drascovitius, Croatus, Episcop. Quinque Eccles.

Franciscus de Aguirre, Hisp. Episc. Croto..en.

Andreas de Guesta, Hisp. Episc. Legionen.

Antonius Gorrionero, Hisp, Episc. Almerien.

Antonius Agustinus, Hispan. Episc. Ilerden.

Angelus Massarellus, Septempedanus, Episc. Thelesin.

Antonius Ciurelia, Barensis, Episc. Buduensis.

Dominicus Casablanca, Messan. Ord. Praed. Ep. Vecensis.

Petrus Faunus, Cosaccianus, Episc. Aequen.

Jo. Carolus Bovius, Bonon. Episc. Ostunen. nunc Archiep. Brundusinus.

Hugo Boncompagnus, Bon. Episc. Vestanus, nunc Card. tit. S. Six. deinde Pont. Max. 1572. nuncupatus Greg. XIII.

Salvator Pacinus, de Colle, Episc. Clusinus.

Lupus Martinez, Hisp. Episc. Elnen.

Carolus d'Espinay, Gallus, Episc. Dolen.

Aegidius Spifame, Gallus, Episc. Nivernen.

Antonius Sebastianus Mintarnus, de Traject. Ep. Uxentin.

Bernardus del Bene, Florentinus, Episc. Nemausen.

Dominicus Bolanus, Venetus, Episc. Brixien.

Jo. Antonius Volpius, Comen. Episc. Comen.
Ludovicus de Genoilhac, Gallus. Episc. Tutellen.
Philippus Maria Campegius, Bonon. Episc. Feltren.
Jo. de Guignones, Hisp. Episc. Calagaritan.
Didacus Covarruvias de Leyva. Hisp. Episc. Civitaten.
Philippus Gerius, Pistorien. Episc. Iscelanen. nunc. Assisien.
Jo. Antonius Facchinettus, Bon. Episc. Neocastren. postea Patriar. Hierosol. S. R. E. Presb. Card. tit. SS. 4. Coronatorum, ac tandem Pont. Max. dictus Innoc. IX.

Episcopi Pii Quarti.

Hippolytus Capilupus, Mant. Episc. Fanen.
Jo. Fabritius Severinus, Neapolitanus, Episc. Aceren.
Martinus Baldwinus Rithovius, Episc. Ipren.
Antonius Havetius, Ord. Præd. Flandus, Ep. Namurc.
Constantinus Bonellus, Feretra, Episc. Civitatis Castelli.
Julius Superchius, Ord. Carmelitarum, Mantuanus, Ep. Accien. nunc Caprulan.
Matthæus de Concinis, Florentinus, Episc. Cortonens.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanensis, Episc. Cremonens. Card. a Greg. XIII. 1583. 12. Decemb. & Papa die 5. Decemb. 1590. appellatus Greg. XIV.
Ventura Buffalinus, Romanus, Episc. Messanens.
Ludovicus de Bueil, Gallus, Episc. Vencien.
Hieronymus Galleratus, Mediol. Episc. Sutrinus.

Jo. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Can. Regularium, Episc. Zacynthi, & Cephaloniae secundus.

Jo. Andreas Bellonius, Messanen. Episc. Massalub.

Georgius Zifchovich, Hungarus, Ord. Min. S. Franc. de Observ. Episc. Signien.

Federicus Cornelius, Venetus, Episc. Bergomen.

Stephanus Boucher, Gallus, Episc. Corisopiten.

Jo. Paulus Amanius, Cremens. Episc. Anglonen.

Alexander Sfortia, ex Comit. de S. Flora, Ep. Parmen. nunc Card. tit. S. Mariae in Via.

Antonius le Cirier, Gallus, Episc. Abrincen.

Andreas Mocenicus, Venetus, Episc. Nimosien.

Benedictus Salvinus, Firmanus, Episc. Verulanus.

Guilielmus Cassador. Hisp. Episc. Barcinonen.

Petrus Gonzalez de Mendoza, Hisp. Episc. Salmantin.

Martinus de Corduba de Mendoza, Hisp. Ordin. Praed. Episc. Dertusen.

Julius Magnanus, Placent. Ord. Min. Conv. S. Fr. Ep. Calven.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episc. Premislien.

Simon Aleotus, Forojulien. electus Episcop. Forojulien. mortuus est Tridenti die 10. Augusti 1562.

Petrus de Xaque, Hisp. Ord. Praed. Episc. Niochen.

Prosper Rebiba, Messanen. Episc. Trojanus.

Melchior Avosmediano, Hisp. Episc. Guadixen.

Hippolytus de Rubeis, Parmensis, Episc. Papien.

Didacus de Leon, Hisp. Ord. Carmel. Episc. Columbrien.

Annibal Saracenus, Neap. Episc. Licien.

Paulus Jovius, Comen. electus Episc. Nucerien.

Hieronymus Trivisanus, Venetus, Ord. Præd. mortuus est Tridenti die 9. Sept. 1562. Episc. Veronen.

Hieron. Ragazzonus, Venetus, Ep. Famagust. postea Berg.

Romulus de Valentibus, de Trebis, Episc. Conversan.

Lucius Maranta, Venusinus, Episc. Lavellinen.

Simon de Nigris, Genuen. Ep. Sarzan. mortuus Card.

Theophilus Galleppus, Tropien. Episc. Oppiden.

Julius Simonetta, Mediolanen. Episc. Pisauren.

Petrus de Albret, Gallus, Episc. Convenarum.

Jacobus Guidius, Volaterranus, Episcop. Pennen. & Adrien.

Didacus Ramirez, Hisp. Episc. Pampilonen.

Franciscus del Grado, Hisp. Episc. Lucen.

Joannes Clausse, Gallus, Episc. Senecien.

Jacobus Gibertus de Nogueras Hisp. Episc. Aliphan.

Jo. Annius, Neap. Ep. Hipponen. & Coadjutor Bovinen.

Antonius Maria de Salviatis, Romanus, Ep. S. Papuli, postea Card. a Greg. XIII. 1583.

Mattæus Priulus, Venetus, Ep. Æmonensis, Vicentinus.

Thomas Lilius, Rom. Episc. Sorranus, deinde Plac.

Hieronymus Gaddius, Florentinus, Episc. Cortonen.

Thomas Overskite, Hibernus, Episc. Rossen.

Franciscus de Valete, Gallus, Episc. Vabren.

Fabius Pignatellus, Neapol. Episc. Monopolitan.

Carolus, de Vicecomitibus, Mediolan. Episc. Vintimilien. mortuus Card. tit. SS. Viti, & Modesti, in Macello.

Joannes Colosvarinus, Hungarus, Ord. Præd. obiit Trid. die 24. Novemb. Anno 1562. Ep. Canadien.

Andreas Duditius Sbardellatus, Hungarus, Episc. Tinien. nunc Quinque Eccl.

Spinellus Bencius Politianus, Episc. Montispolitiani.

Franciscus Abundius, Castilioneus, Episc. Bobien, nunc Card. tit. S. Nicolai inter imagines.

Stanislaus Falecki, Polonus, Episc. Teodosien.

Eugenius Oharte, Hibernus, Ord. Præd. Ep. Aghaden.

Donaldus Magongal, Hibernus, Episc. Rapoten.

Guido Ferrerius, Pedemontanus, Ep. Vercell. nunc Card. tit. S. Euphemiæ, deinde SS. Vit. & Mod. MM. in Macel.

Jo. Baptista Sighicellus, Bonon. Episc. Faventinus.

Sebastianus Vanzius, de Arimino, Episc. Urbevetan.

Jo. Baptista Lomellinus Messanensis, Ep. Gardien.

Jo. Baptista Milanesius Florentinus Episc. Marsican.

Augustinus Molignatus, Vercellensis, Ep. Trivicanen.

Carolus Grimaldus, Genuen. Episc. Saonen.

Fabritius Landrianus, Mediolanen. Episc. S. Marci.

Bartholomæus Ferratinus, Amerinus, Episc. Amerinus.

Petrus Fragus, Hisp. Episc. Uselien.

Hieronymus de Gadis, Florent. Episc. Cortonen.

Franciscus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.

Jo. Delphinus, Venetus, Episc. Torcellanus.

Alexander Molus, Comen. Episc. Minorien.

His

Doctores Theologicæ facultatis Parisiensis, missi a Carolo IX. Galliarum Rege Christianissimo.

Nicolaus Maillad, Decanus facultatis Parisiensis.
Joannes Peletier.
Antonius Demochares.
Nicolaus de Brie.
Jacobus Hugonis, Franciscanus, idem etiam Procurator Reverendi Joan. Ursini, Episcopi Trecorensis.
Simon Vigor.
Ricardus du Pre.
Natalis Passer: obiit Tridenti x. Kalend. Decembr. 1562.
Robertus Fournier.
Antonius Coquier.
Lazarus Broychot.
Claudius de Sainctes, Carnot. Canon. Regularis.

Theologi missi a Philippo II. Rege Catholico.

Cosm. Hortun. Montalvanus, electus Ab. Villæbertrandi.
Ferdinandus Tritius Doct. Theolog. Canonicus Cauriensis.
Ferdinand. Vellosillus Doct. Theolog. Can. Seguntinus.
Thomas Dassio J. U. D. Canon. Valentinus, Licenciat.
Antonius Covarruvias, Auditor Granaten.
Ferdinandus Mincasensis, Decretorum Doctor.

Fra-

Frater Joannes Ramirez, Hisp. Minister Prov. D. Jacobi.

Frater Alphonsus Contreras, Commissarius Ord. Min. in Curia Regis Hispaniæ.

Frater Michael de Medina, Hisp. Ord. Min. S. Theol. D.

Frater Joan. Lobera, Hisp. S. Theologiæ Lector Salmanticæ, missus in societatem Ministri Prov. D. Jacobi sup. memorati.

Cosmus Palma Fonteyus, Sacræ Theologiæ Lector Hisp. Hortulani Abb. Socius.

F. Jo: Gallo, Hisp. Ord. Præd.

Fr. Petrus Fernandez, Hisp. Ord. Præd. in societate Magistri Gallo.

Frater Desiderius de S. Martino, Parisien. Ord. Carmel.

Michael Bajus ab Aello, Sacræ Theologiæ Doctor.

Jo: Hessels a Lovanio, S. Theologiæ Doctor.

Cornelius Jansenius, Hulstensis, S. Theologiæ Doctor.

Theologi missi a Rege Portugalliæ.

Fr. Franciscus Foreiro, Ord. Præd.

D. Jacobus a Payva de Andrade, Lusitanus, Doct. Theol.

D. Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliæ.

Ab Excellentissimo Duce Bavariæ.

Joannes Covillonius, Flander, ex Societate Jesu.

Pro-

Procuratores Episcoporum absentium.

Marchantius, Doctor Theologus, pro illust. Cardin. de Mendozza, Episc. Burgen.

Jo. Gotardus Cler. sæc. Germanus, pro Episc. Ratisbon.

Georgius Hochenvarter Cler. sæc. Doct. Theologus, Suffraganeus pro Rever. Episc. Basileensi.

Frater Felicianus Minguerda a Morbinio, Ordin. Præd. pro Illust. D. Salisburg. Orator.

Petrus Cumel, Doctor Theologus, Can. Malacitanus, pro Rev. Malacitano.

Jo. Delgadus Doct. Theolog. Canonicus Tudensis pro Rever. D. Jo. de S. Æmiliano, Episc. Tudensi.

Gaspar Cardillus, Villalpandeus, Segob. Doctor Theol. pro Rever. Episc. Abulen.

Frater Jo. de Ludenna, Doctor Theologus, Ord. Præd. pro Rev. Episc. Saguntino.

F. Franciscus Orantes, Lector Vallisoleti, Ordin. Minor. pro Rev. Episc. Palentino.

Cæsar Ferrantinus, Suessanus, Doct. Theol. pro Rev er. Epis…

Procuratores Ordinum.

Jo. Contignon D. Gallus, Prior, & Proc. Ord. Cluniacensis.

Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior Monasterii de Recluso, Proc. Generalis Ord. Cistercien.

Theo-

Theologi sæculares, & Doctores Juris Canonici.

Georgius Gerard, Gallus, Doctor Theolog. cum Rev. Andegavensi.
Gentianus Hervetus, Gallus, cum Illustr. & Reverend. Cardinale a Lotharingia.
Franciscus Sancius, Decanus facultatis Theologicæ, & Can. Salamantic. cum Rever. Salman.
Matthæus Guerra, Consentinus Calaber, Presb. sæcularis, cum Rever. Episc. S. Marci.
Federicus Pendasius cum Illustr. Card. de Mantua, Legato S. Conc.
Jo. Franciscus Lombardus, cum Illustr. Card. Seripando, Legato S. Concilii.
Petrus Mercatus, Theologus, cum Rever. Vicensi.
Trigillius, Doctor Theologus, Canon. Legionen. cum Rever. Legionen.
Sobanus, Doct. Theol. cum Rever. Legionen.
Antonius [illegible], Doct. Theol. cum Rever. Conimbricensi.
Petrus [illegible], D. Theol. cum Reverend. Salmantino.
[illegible] Villetta, D. Theol. cum Reverendiss. Barcinonen.
Jo. Fonseca, D. Theol. cum Reverendiss. Episc. Granat.
Michael Oroncuspe, Doct. Theol. cum Rever. Episcop. Pampilon.
Alphonsus Fernandez de la Cuesta, Hisp. Doct. Theol. cum Rever. Guadixen.
Michael Ytheo D. U. J. cum Rever. Episc. Pampilon.
Josephus Puebla, Doct. Theol. cum Rev. Ep. Civitaten.

Jo.

Jo. Chiacon, Doct. juris Canonici, cum Rev. Ep. Almer.

Antonius Garsias, Doct. Theol. cum Reverend. Episc. Oveten.

Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Jacobi, Doct. Theol. cum Rever. Segobien.

Joannes Barcellona, Theol. cum Rev. Episc. Uscellen.

Doctores Galli Ordinis S. Benedicti

Joannes Carthougne, Doctor Theologus.
Joannes de Verdun, Doctor Theologus.

Theologi Ord. F. Prædicatorum.

Angelus Ciosius Florentinus, cum Illustr. Card. Mantuano Legato S. Conc.

Seraphinus de Caballis, Brix. Procur. tertio S. cum Rev. suo Generali.

Helisæus Capys, Venetus, Theologus, cum Reverend. Archiepisc. Pragen.

Petrus Aridten. Gallus, cum Rev. D. Cenomanen.

Bernardus Bernardi, Gallus, inquisitor Avenion. Vicar. Cong. Franciæ, cum Rev. D. Nemausensi.

Joan. Matthæus Valdina, cum Rev. D. Tarentino.

Petrus Martyr Coma, Hisp. cum Rev. D. Gerundensi.

Petrus Zeterer, Hisp. cum Rev. D. Dertusensi.

Antonius de Grosupto, cum Rev. D. Viglevanensi.

Aurelius de Chio, cum Rev. D. Spalatensi.

Adria-

Adrianus Valentinus, Venetus, cum Reverendis. D. Nicosiensi.

Marcus Medices, Veronen. cum Rev. D. Ceneten.

Benedictus Herba, Mantuanus, cum Rev. D. Brixiensi.

Michael de Ast, Genuensis, Prior S. Laurentii.

Constantinus Coccianus Isorella, cum Reverend. Dom. Montispolitiani.

Henricus de Sancto Hieronymo, cum Rev. D. Bracarensi.

Ludovicus de Soto major, cum Reverend. D. Georg. de Tuyde.

Baptista de Lugo, cum Rever. D. Veronensi.

Hieronymus Barolus, Papien.

Nomina Fratrum Theologorum S. Francisci de Observantia.

Aloysius de Burno novo, Italus, Sacræ Theol. Lector, Bononiensis, Commissarius Generalis, nunc Ordinis Generalis.

Thomas de Sogliano, Italus, Provinc. Bonon. Minist.

Antonius de Padua, Lusitanus, Ordinis Secretarius.

Bonifacius Raguseus, Apostolicus Prædicator Terræ S. Gubernator; nunc Episc. de Stagno in Dalmatia.

Angelus de Petriolo, Italus, Lector Sacræ Thelogiæ Perusiæ.

Angelus Justinianus, Italus, Lector Sac. Theolog. Januæ.

Vincentius de Messina, Italus, Sac. Theol. Lector Neap.

Julius Passeranus, Urceanus, Italus, Sacr. Theol. Lector Bergomi.

Jacobus Alavi, Gallus, Theol. cum Reverend. Episcop. Veneten.

Nomina omnium Theologorum Ord. Fr. Min. Conventual, existentium in sacro Concilio.

Marcus Ant. Gambaronus a Lugo, socius Relig.

Bartholomæus Golphus de Pergula.

Joannes Tesclus, Bergomen. Lector Theologiæ publicus in Gymnasio Papiensi.

Clemens Thomasinus de Florentia, Regens in Conventu S. Crucis de Florentia.

Augustinus Balbus a Lugo.

Joannes Baptista Ghisulphus, Ord. Scriba.

Antonius de Grignano, Regens S. Antonii de Patavio.

Lucius Anguisola, Placentinus, Regen. S. Franc. Bononiæ.

Maximilianus Berianus, Cremen. Orator pro Religione, & Inquisitor Paduæ.

Octavianus Charus de Neap. Regens S. Laur. de Neap.

Antonius Posius de Monte Ticino, Regens in Conventu duodecim Apostolorum Romæ.

Bonaventura Melduten. Regens in Conventu Parmæ.

Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in Conv. Ferrariæ.

Antonius a Cubalo, Feltren.

Andreas Schynopius de Amandula, cum Rever. Dom. Cathanzario.

Balthasar Crispus, Neapolitanus, cum Rev. D. Tropien.

Theo-

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini.

Thaddæus Perusinus, cum Rever. Dom. Salviato, nunc Generalis.

Jo. Paulus Recanatensis, cum Rev. D. Quinque Ecclesiar. Oratore pro Regno Hungariæ.

Simon Florentinus, cum Illustr. Card. Seripando, Legato.

Cherubinus Lavosius de Cassia, cum Rever. D. Vercellen.

Gabriel Duratelus, Anconitanus.

Ambrosius Veronensis, Prior Conventus S. Marci in Urbe Trid.

Jo. Baptista Burgos, Valentinus, Hisp.

Antonius Modulphensis, cum Rever. D. Pragen Oratore.

Ægidius Vollateranus, cum Rev. Episcopo Thinien

Eugenius Pisauriensis in præterita Quadrag. Concilii Prædicator celeberrimus.

Adamantius, Florentinus, cum Illustr. Card. Madrutio.

Aurelius Co[illegible]ensis, cum D. Orat. Helvetiorum.

Balthassar Massanus, cum Rev. Episc. Cataniens.

Sebastianus Fanensis, ejusdem Ord. Scriba.

Christophorus de Sanctoriis Burgensis, Hisp.

Simon de Brazzolatis, Patavinus.

Angelus Ferrus, Venetus, cum Rev. D. de Osma.

Petrus Lusitanus, cum Rev. D. Leiriens.

Theo-

Theologi Ordinis Fratrum Carmelitarum.

Jo. Jacobus Cherecatus, Vicentinus, Prov. Venetiarum, nunc Procurator Generalis Ordin.
Theodorus Masius, Mantuanus, cum Rever. Domino Cremonensi.
Sylvester Confessor Illustr. Card. Mantuani.
Lucretius Asolanus cum Rev. D. Patr. Venetiarum.
Nicolaus Gallus, cum Rev. P. Generali.
Eraidus Gallus, cum Reve. P. Generali.
Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reverend. Patre Generali.
Angelus Ambrosinus, Venetus.

Theologi Ord. Fratrum Servorum.

Stephanus Bonutius, Aretinus.

Amans pro Congregatione Servorum, cum Rever. D. Sebinic.

Officiales S. Concilii Trid.

Episcopus Cavensis, Commissarius.
Episcopus Thelesinus, Secretarius.
Lodovicus Bondonius, Magist. Ceremoniarum.
Antonius Marcellus, Depositarius.

Can-

Cantores Sacri Concilii.

Simon Bartolinus, Perusinus
Joan. Aloysius de Episcopis, Neapolit.
Bartholomæus Conte, Gallus.
Matthias Albo, de Fulginio.
Franciscus Bustamante, Hisp.
Jo. Antonius Latinus, Beneventanus.
Franciscus Druda, Calliensis,
Lucas Longincus, Gisonen.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

Notarii.

Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, & Cynthius Pamphilus, de S. Severin.
Hieronym. Gambarus, Brixiensis, Forensis.

Cursores SS. D. N. & Sacri Concilii.

Nicolaus de Matthæis, &) Allobroges,
Jacobus Carra.)

NUMERUS PRÆLATORUM

Cujuscumque Nationis qui ad oecumenicam Tridentinam Synodum convenere.

Prælati	Itali	187	Per Procuratores	1
	Galli	26	Per Procuratores	1
	Germani	2	Per Procuratores	4
	Hispani	31.	Per Procuratores	4
	Lusitani	3		
	Græci	6		
	Poloni	2		
	Hungari	[illegible]		
	Angli	1		
	Hiberni	3		
	Flandri	2		
	Croati	1		
	Moravi	1		
	Illyrici	2		

IN-

INSCRIPTIONES

DIVERSORUM OPERUM

QUum plerique eruditissimi, iidemque piissimi Patres, durante Tridentino Concilio, vel suo Marte confecere, vel ex aliis congessere, seu vertere, vel pene obliterata restituere, cum authorum nominibus, eo ordine disposita, quo ipsa Opera vel primum emissa, vel denuo impressa fuerunt.

De summi Pontificis authoritate.

De residentia Episcoporum, & beneficiorum pluralitate.

De Pontificis Max. & Concilii Generalis authoritate, ad Basileensium Oratorem responsio coram sanct. D. Eugenio Papa IV. Sacro Cardinalium Senatu, ceterisque Romanae Curiae Proceribus, in Concilio Florentino, viva voce exhibita per Joannem a Turre Cremata Presbyterum Cardinalem S. Xysti, nunc primum in lucem edita, opera Camilli Campegii, Theologi Papiensis.

Constitutiones Sanctorum Apostolorum. Doctrina Cath. a Clemente Romano Episcopo, & cive conscripta, libri octo. Francisci Turriani prolegomena, & explanationes apologeticae, in easdem Constitutiones Graece scripta.

De Constitutionibus Apostolicis, B. Clemente Rom. Authore, libri octo, nunc primum a tenebris eruti, & ad orthodoxam fidem astruendam apprime utiles.

Joanne Carolo Bovio, Episcopo Ostunensium, nunc

nunc Archiepiscopo Brundusino, interprete.
Eiusdem Scholia in loca, quæ dubitationem aliquam habere videntur.
De Quadripartita Justitia libri tres. De Sacrificio missæ, & sacrosanctæ Eucharistiæ celebratione per Christum in cœna novissima. De cœna, & Calice Domini quoad laicos, & Clericos non celebrantes, libri tres, Authore Gasparo Casalio Lusitano, Legeriensium Episc.
Isaiæ prophetæ vetus, & nova ex Hebraico versio, cum comment.
F. Francisco Forerio Ulyssiponensi, S. Theolog. professore Dominicano, authore.
Christiana Paraenesis, sive de recta in Deum fide, libri septem.
F. Michaele Medina, Hisp. Ord. Min. de Observantia, authore. Ejusdem Disputationes de Indulgentiis.
Locorum Catholicorum tum sacræ Scripturæ, tum etiam antiquorum Patrum, pro orthodoxa, & vetere fide retinenda, libri septem. F. Francisco Horantio, Hispano, Ord. Min. Regul. Observantiæ, authore.
Petri Fontidonii Segobiensis, Doctoris Theologi, pro sacro œcumenico Concilio Tridentino, adversus Joannem Fabricium Montanum, ad Germanos.
Orthodoxarum explicationum libri decem, in quibus omnia fere de Religione capita, quæ his temporibus ab hæreticis in controversiam vocantur, aperte, & dilucide explicantur, præsertim contra Martini Chemnicii petulantem audaciam, Authore R. D. Diego Payva Andradio, Lusitano.
Commentarius in sacrum D. N. Jesu Christi Evangelium secundum Matthæum.
A R. P. Joanne Suarez Episc. Conimbricensi, & Ar-

Arganisi Comite, editus.

Thomæ ab Argentina commentaria in 4. lib. Sentent. recognita, & a mendis, quibus passim scatebant, repurgata.

Suprascripti libri omnes ex officina Francisci Ziletti prodiere.

Assertio fidei Catholicæ adversus articulos utriusque Confessionis fidei Annæ Burgensis I. D. in Academia Aurelianens. olim professoris. Authore Feliciano Ninguarda a Morbinio, Dominicano, Doctor. Theol. Reverend. & Illustriss. Archiep. ac Principis Salisburgen. Consiliario, & in sacro Tridentino Concilio Oratore.

Disputationes adversus protestationem 35. Hæreticorum Augustanæ confessionis, habitæ a. Gasp. Carnillo Villulpandeo, Hisp. Segob. Doct.

Antonii Sebastiani Minturni, Episc. Uxentini, de officiis Ecclesiæ præstandis.

D. Bonaventuræ in quatuor libros Sentent. lib. quatuor. Item Opusculorum ejusdem Tomi duo, ab innumeris fere mendis purgati, & annotationibus, tam rerum memorabilium, quam locorum Scripturæ, & Doctorum in margine nunc denuo decorati, jussu R. P. F. Francisci Zamora, totius Seraphici Ordin. de Observan. General. Ministri.

BULLA

SS. D. N. D. PII

Divina providentia Papæ IV.

Super declaratione temporis ad observanda Decreta œcumenici, & generalis Concilii Tridentini.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SIcut ad sacrorum Conciliorum decreta, ac Canones authoritas, atque confirmatio Apost. Sed. & debet, & solet accedere: ita si qua super eis exorta sit dubitatio, ejusdem Sedis judicio, & declaratione tollenda est. Ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, ex quo tempore ceperint decreta S. Generalis Conc. Trid. ad reformationem, & jus positivum dumtaxat spectantia, eos, ad quos pertinent, obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad Provinciales, Diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros ordines suscipiendos, ad relig. profitendam, ad Parochiales Ecclesias, aliaque beneficia Ecclesiastica, quæ ejusdem Concilii decretis retineri prohibitum sit, resignanda, & ad complures res hujusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem, jusque positivum tantum spectantes, quæ observari, aut evitari debeant. Nos itaque, ut omnis contro-

roverfia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi, juri, & æquitati convenire censuimus, duximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilii decreta etiam de venerabilium Fr. nostrorum S. R. E. Card. consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto confirmata a nobis fuerunt sub finem mens. Jan. & ab eo etiam tempore apud hanc S. Sedem observari cœperunt; quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter, emendateque imprimendis necessario consumptum fuit, & jure etiam communi sancitum est, ut Constit. novæ vim non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis, justumque visum est, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem, jusque positivum dumtaxat spectantia, a Kal. Maji proxime præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cujusquam, quod ea ignoraverit, admittendam: atque ita Apost. author. declaramus, ac definimus, & ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus, decernentes irritum, & inane, si quid secus a quoquam, quacumque dignitate, authoritate, & potestate prædito, contigerit judicari; non obst. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beator. Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnat. Domin. 1564. 15. Kal. Augusti, Pontific. nostri anno quinto.

Ferd. Card. Cæsius.

Cæs. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a Nativitate Domini 1564. indictione 7. die vero 20. Mensis Julii, Pont. Sanct. in Christo Patris, & Domini nostri, D. Pii Divina providentia Papæ IV. anno quinto. Retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valvis Basilicarum Principis Apostolorum de Urbe, & S. Joan. Later. necnon Cancellariæ Apostol. & in acie Campi Floræ, per nos Jacobum Carra, & Julium Parinum, prælibati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MO-

MOTUS PROPRIUS

SS. D. N. D. PII

Divina Providentia Papæ IV.

Per quem deputantur octo Reverendiss. Cardinales, qui faciant observare reformationes ab ipso editas, nec non decreta sacri œcumenici, & generalis Concilii Tridentini.

PIUS PAPA IV.

Motu Proprio, &c. Alias nonnullas constitutiones, & ordinationes, reformationem majoris Pœnitentiarii, ac sacræ Pœnitentiariæ nostræ, ac Vicarii nostri, ac ejus officii, nec non Camerarii, & Cam. Apostol. ac illius causarum Audit. ac Gubernatoris, & Capitolinæ Curiarum, & contradictoriarum, aliorumque almæ Urbis nostræ, ac Rom. Cur. tribunalium, & officiorum concernentes edidimus, quæ tamen (ut intelleximus) ab eorumdem officiorum, & tribunalium præfectis, ac officialibus minus diligenter observantur. Cum autem enixæ nostræ voluntatis sit, ut illa, & pariter decreta Sacri Conc. Trid. in his, quæ ad eorum officia spectant, ab eisdem omninò observentur; Nos propterea considerantes, parum esse jura condere, nisi sint qui ea executioni demandari faciant, & in præmissis, prout ex debito pastoralis officii

nobis (meritis licet imparibus) juncti obligamur, salubriter, & utiliter providere, præfatasque constitutiones, & ordinationes, ac decreta Concilii, quas, & quæ hic haberi volumus pro expressis, inviolabiliter observari volentes; Venerab. Fr. nostro Jo. Episc. Tuscul. Morono, Jo. Michaeli S. Anastasiæ Saraceno, ac Jo. Bapt. S. Clementis Cicadæ, nec non Michaeli S. Sabinæ Alexandrino, Clementi S. Mariæ in Aracæli, & Ludovico S. Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo S. Martini in montibus Borromæo Presb. nec non Vitellotio S. Mariæ in porticu Vitellio nuncupatis titulorum, Diacono, Cardinalibus, committimus, & mandamus; quatenus ipsi, seu eorum major pars conjunctim, vel divisim, eorum arbitrio, etiam tamquam executores dictarum litterarum, constitutionum, & decretorum præd. constitutiones, ordinationes, ac decreta præfata, juxta tenores eorum ac litterarum desuper confectarum, per quoscumque Pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ, Curiarum, ac Tribunal. præd. judices, & officiales, sub excommunicationis latæ sententiæ ac privationis officiorum, & aliis eisdem Cardinalibus bene visis, etiam pecuniarum, eo ipso incurrendis pœnis, firmiter observari faciant, & cum effectu; nisi tam in executione dictorum decretorum Concilii, quam dictarum litterarum nostrarum aliqua dubietas, aut difficultas emerserit, quo casu ad nos referant; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, ac eos, qui litteris, & decretis prædictis, & eorumdem Cardinalium mandatis non paruerint, ex tunc, prout ex eadem die, & e contra, illorum officiis privatos, nec non ad illa, & alia Rom. Cur. officia in posterum obtinenda inhabiles, ac

ipsis

ipsis ab eisdem officiis sic privatis, illa tamquam per privationem vacantia a Datario nostro vendi, & a quibusvis personis idoneis pro pretio convenienti emi, libere, & licite per authoritate nostra curent, nuncient, decernant, ac declarent, prout nos harum serie nunciamus, decernimus, & deelaramus; non obstantibus quibusvis Constitutionibus & Ordinationibus Apost. ac Poenitentiariae, & Curiar. nec non Tribunal. praed. statutis; &c. etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque indultis, & litteris Apost. illis, ac dictis officialibus, & Tribunalibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam motu simili, &c. & alias quomodocumque concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissime derogamus, eaque adversus praemissa nullatenus suffragari volumus; caeterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu Proprio I.

Dat. Romae apud S. Marcum, quarto Nonas Aug. Anno quinto.

BULLA SS. D. N. D. PII Divina providentia Papæ IV.

Contra quoscumque Ecclesias, & beneficia Ecclesiastica quæcumque in confidentiam retinentes, sive recipientes.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum Pontificem in excelsa militantis Ecclesiæ specula constitutum, vigiles mentis oculos non solum in absentium extendere, sed potissimum in præsentium, domesticorumque fratrum, & filiorum suorum mores diligenter perscrutando, aliquando reflectere, ac eos præsertim, quos in Apost. solicitudinis partem evocavit Altissimus, nedum ab omni pactionis illicitæ contagione, verum etiam ab ejus omnimoda suspicione vacuos, & immunes conservare decet; ut, qui cæteros illustris officii sublimitate antecellunt, eosdem prisca etiam illa morum integritate præstare dignoscantur. Sane, licet dudum, cum certam simoniacæ gravitatis speciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, in Rom. Cur. atque adeo in sacrum venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardinalium Collegium, quasi per cuniculos irrepsisse, ac nonnullos ex ipsis fratribus nimia quadam facilitate, seu potius importunis amicorum, familiariumque precibus adductos

eos beneficia Ecclesiastica in confidentiam hujusmodi recepisse, & frequenter recipere, intelleximus, hanc illicitam beneficentiæ excercendæ, seu amicitiæ colendæ viam a tam Sancto Collegio prorsus eliminare cupientes, eosdem Fratres in consistorio nostro secreto non semel admonuerimus, huic aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, neve illa hoc pacto reciperent, utque sic recepta dimitterent: nihilominus nuper ad aures nostras pervenit, eorum aliquos monitionis nostræ, imo potius suimet oblitos, ea, quæ custodienda receperant, beneficia nondum tamen dimisisse. Et insuper illos, & nonnullos alios etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, Ecclesias, Monasteria, dignitates, & alia beneficia hujusmodi, in sui favorem resignata, cessa, vel alias dimissa acceptasse, aut de illis per obitum, vel alias vacantibus, a nobis, & prædecessoribus nostris, seu etiam ab Ordinariis, & aliis inferioribus collatoribus, etiam ad patronorum præsentationem, ad alterius commodum sibi provideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, sibi in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias dicta authoritate concessa, quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum favorem cessisse, vel alias dimisisse. Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, reditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum hujusmodi in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, provisionem, præsentationem, & aliam dispositionem beneficiorum Ecclesiasticorum, ad earumdem Ecclesiarum, monasteriorum, & dignitatum Prælatos

pro

pro tempore existentes, ac alios hujusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, nec non regressus, sive accessus, & ingressus ad Ecclesias etiam cathedrales, monasteria, & alia diversa beneficia Ecclesiastica sibi reservari procurasse, & obtinuisse, ad hoc videlicet, ut confidentes sic decimarum Apostolicarum, vel communis dicti Collegii, & annatæ, aliorumque jurium dictæ Cameræ debitorum solutionem eludant, integrisque beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis vacantium, aut alias dispositioni Sedis Apostolicæ generaliter reservatorum collationibus, ac interdum ut beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum tunc forsan de jure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum favorem cedantur, seu resignentur, vel ut personæ inhabiles, & incapaces hujusmodi, etiam laici, pensionibus, ac fructibus, reditibus, & proventibus Ecclesiasticis fruantur, & gaudeant, seu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium, eorumdem in monitionibus nostris parendo incuriam, & tam illorum, quam cæterorum Prælatorum, etiam clericorum, ac aliorum quorumcumque indignam fallaciam conniventibus oculis diutius minime dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurrendum tandem esse censentes; Et quoniam hanc ipsorum, qui monitioni nostræ non parentes, beneficia hujusmodi in confidentiam, ut præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebite vel percipiendo, vel per alios nomine suo, etiam per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, graviter excesserunt Cardinalium

lium mietam; potius ex immoderata erga suos indulgentia, quam aliquo praeceptorum nostrorum spretu processisse facile reputamus. Ideirco omnes, & singulas Ecclesias, etiam Metropolitanas, & alias Cathedrales, ac Monasteria, etiam Consistorialia, Prioratus, Praepostituras, Praepositatus, dignitates, etiam majores, & principales, etiam Conventuales, personatus administrationes, & officia, caeteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, saecularia, & quorumvis Ordinum regularia, etiam de jure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per ejusdem Romanae Ecclesiae etiam Episcopos Cardinales, & quoscumque alios etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam ejusdem Camerae clericos, in titulum, commendam, vel administrationem, ut alias in hujusmodi confidentiam jure prohibitam, cujusvis personae, ut praefertur, contemplatione, vel intuitu, quovis modo recepta, illorum liberam collationem, & dispositionem nobis, & Sedi Apostolicae, harum serie reservantes, ipso jure a die receptionis eorumdem vacavisse, & vacare; ac fructuum, & pensionum reservationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones eis, ut praemittitur, factas, ac regressus, sive accessus, & ingressus concessos hujusmodi cessasse, & cessare, ac extinctos esse, & eosdem Cardinales, seu quosvis alios, a prima die receptionis beneficiorum hujusmodi, citra fructus, & reditus, & proventus earumdem Ecclesiarum, Monasteriorum, Dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones praedictas, indebite percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse; sed illos omnes, & singulos ad Cameram devolutos fuisse,

& esse,

& esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet pervenerunt, & eorum hæredes ad integram illorum restitutionem in utroque foro teneri, & ad id opportunis juris remediis compelli debere, authoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, & declaramus. Et insuper universis, & singulis tam ejusdem Rom. Eccl. Cardinalibus, etiam Episc. quam Prælatis, & Clericis, & aliis prædictis, præsentibus, & futuris, ne deinceps ullo unquam tempore aliquas Ecclesias, Monasteria, Dignitates, vel alia beneficia etiam de dicto jure patronatus, uti præfertur, existentia, aut fructus, vel pensiones, aut regressus, seu accessus in confidentiam prædictam, aut ad effectum reservationem hujusmodi sibi postmodum cedentibus procurandarum, recipere præsumant. Cardinalibus vero, & aliis Prælatis hujusmodi in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub interdicti ingressus Ecclesiæ, reliquis vero sub majoris excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contrafacientes eo ipso incurrenda, a qua, nisi a nobis, aut a Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, districtius inhibemus. Ac quascumque collationes, provisiones, perfectiones, commendas, reservationes, facultates, etiam transferendi, ac regrediendi, sive accedendi, & ingrediendi, ac alias dispositiones de Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, & aliis beneficiis, eorumque fructibus, & beneficiorum collationibus, per nos, & alios Rom. Pontifices successores nostros etiam Motu proprio, seu Consistorialiter, ac etiam per Ordinarios, & alios inferiores Collatores, & ad patronorum eorumdem præsentationem, & alias quomodolibet, cum interventu confidentiæ hujusmodi expresse,

presse, sive occulte, ac de jure præsumptæ, & alias contra præmissa pro tempore factas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam suffragari, sed Ecclesias, Monasteria, dignitates, ac alia beneficia hujusmodi ipso jure vacare, ac nostræ, & Sedis Apostolicæ dispositioni reservata, fructusque, & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, ut præfertur, esse, & censeri; Sicque in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublata eis quavis aliter interpretandi, & judicandi facultate, etiam per præsumptiones, & conjecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentiam hujusmodi in lucem erui, & probari non posse constet) procedendo, judicari, & definiri debere. Ac quicquid secus super his a quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane similiter decernimus; non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus Diætis, ac aliis constitutionibus Apostolicis, nec non Collegii præfati juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et ne quispiam ullo umquam tempore præsentium ignorantiam prætendere possit volumus, & eadem authoritate decernimus, quod ipsæ præsentes litteræ ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe valvas, & per aliquem ex Curso-

ri-

ribus nostris illarum copia ibi affixa, & ibi dimissa, & etiam in Cancellaria Apost. de more publicentur; ac in ejusdem Cancellariæ quinterno, ad majorem partium, illas in judicio producere volentium, commoditatem describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reservationis, declarationis, inhibitionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Rom. apud S. Petrum, Anno Incarnat. Domin. 1564. 17. Kal. Novemb. Pont. nostri anno quinto.

Visa de Curia M. de Ensisa.
Cæsar Glorierius.
H. Cumyn.

Anno a Nativitate Domini 1564. Indict. 7. die vero 3. mensis Decembris Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii, divina providentia Papæ IV. anno quinto, supra-scriptæ litteræ Apost. publicatæ, & affixæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolor. de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in Acie Campi Floræ, dimissis ibidem in suprascriptis locis suprascriptarum litterarum copiis affixis, ut moris est, per nos Julium Parinum, & Bernardinum Andreutium, prælibati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

BUL

BULLA

SS. D. N. D. PII

Divina providentia Papæ IV.

Super forma juramenti Professionis Fidei.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INjunctum nobis Apost. servitutis officium requirit, ut, quæ Dominus omnipotens ad providam Ecclesiæ suæ directionem, sanctis Patribus in nomine suo congregatis divinitus inspirare dignatus est, ad ejus laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque juxta Concilii Tridentini dispositionem omnes, quos deinceps cathedralibus, & superiorioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus & aliis quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, curam animarum habentibus, provideri continget, publicam orthodoxæ Fidei professionem facere, seque in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros spondere, & jurare teneantur; Nos volentes etiam per quoscumque, quibus de Monasteriis, conventibus, domibus, & aliis quibuscumque locis Regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militiarum, quocumque nomine, vel titulo providebitur, idem servari; & ad hoc, ut unius ejusdemque fidei professio uniformiter ab omnibus exhibeatur, unicaque, & cer-

certa illius forma cunctis innotescat, nostræ sollicitudinis partes in hoc alicui minime desiderari; formam ipsam præsentibus annotatam publicari, & ubique gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concilii, & alios prædictos spectat, recipi, & observari, ac sub pœnis per Conc. ipsum in contravenientes latis juxta hanc, & non aliam formam, professionem prædictam solemniter fieri, Authoritate Apostolica, tenore præsentium districte præcipiendo mandamus, hujusmodi sub tenore. Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo S. R. E. utitur, videlicet; Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cœli, & terræ, visibilium omnium, & invisibilium; & in unum Dominum Jesum Christum, filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis; & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum Scripturas, & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis; & in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit; qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas; & unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam; Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum; & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi

culi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram Scripturam juxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam umquam, nisi juxta unanimem consensum Patrum, accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vere, & proprie Sacramenta novæ legis a Jesu Christo D. N. instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet; Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Eccl. Cath. ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de justificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter, in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis, & defunctis, atque in sanctiss. Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, una cum anima, & divinitate Domini nostri Jesu Christi; fierique conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia Transsubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo, Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffra-
giis

giis juvari; similiter & Sanctos, una cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmissime assero, imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum, habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem, a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse, affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco, Romanoque Pontifici, Beati Petri, Apostolorum Principis, successori, ac Jesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac juro: cætera item omnia a sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, rejectas, & anathematizatas ego pariter damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inviolatam, usque ad extremum vitæ spiritum, constantissime (Deo adjuvante) retinere, & confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro. Sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Volumus autem, quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica de more legantur; &, ut omnibus facilius pateant, in ejus quin-

tem

terno describantur, ac etiam imprimantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dom. 1564. Ibid. Novemb. Pont. nostri anno quinto.

Ferd. Card. Cæsius.

Cæs. Glorierius.

Lectæ, & publicatæ fuerunt supradictæ litteræ Romæ in Cancell. Apost. anno incarnationis Dominicæ 1664. die vero Sabbati 6. mensis Dec. Pontificatus Sanct. in Christo Patris, & D. N. D. Pii Papæ IV. anno quinto.

A. Lomellinus Cust.

Declaratio, quod gratiæ de non residendo, & percipiendo fructus ratione studii, non valeant sine consensu Ordinarii.

SAnctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Pius, Divina providentia Papa IV. ad cujus aures nuper pervenit, nonnullos curata, vel alios sacros ordines, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes, sub prætextu, quod litteris operam dare cupiebant, post confirmationem Concilii Tridentini, per Sanctitatem suam factam, & publicatam secum, ut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale,

le, actu insistendo ratione beneficiorum per eos obtentorum, hujusmodi usque ad quinquennium, vel aliud tempus, tunc expressum, dummodo infra primum illius annum Subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoveri minime teneantur, & tam iisdem interim, quam alii, etiam ad eosdem ordines, vel eorum aliquem, seu aliquos promoti, quod similiter studentes beneficiis per eos obtentis per Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructuum beneficiorum hujusmodi portione illis assignata, vel alias deputanda, in divinis deserviendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera supportando, usque ad simile tempus personaliter in eisdem beneficiis residere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorumdem beneficiorum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis suæ Signaturam, seu Pœnitentiariæ suæ officium dispensari, sibique pariter indulgeri obtinuerint, nullum in his vel fraudi, vel circumventioni locum, præsertim quoad absentes a Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non potest, quantum humana ratione provideri potest, relinquere volens, Concilii etiam Tridentini decretis inhærendo, hujusmodi dispensationes, & indulta hactenus concessa, ac tam ipsius Pœnitentiariæ, quam Apostolicas, & alias desuper confectas, & conficiendas litteras, processusque habitos, & habendos per easdem dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia hujusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica auctoritate declaravit, decernens irritum, &c.

Pla-

Placet, publicetur, & describatur I.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romana in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Dom. 1564. die vero Veneris, 24. Mensis Novembris, Pontificatus præfati SS. D. N. Papæ anno quinto.

A. Lomellinus Custos.

BULLA
SS. D. N. D. PII
Divina Providentia Papæ IV.

Super residentia Prælatorum, & Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula, meritis licet insufficientibus, divina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantiæ nostræ commissos Dominicos greges, sed etiam singulorum pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes, studium efficax, operamque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere,

ut quemadmodum operosum sacri Concilii Trid. progressum, felicemque exitum, Domino cooperante, præstitimus, ita sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ sollicitudinis partem vocati sunt, Pastorum officium concernentia, non tepide, neque dissimulanter exequamur. Sane licet in Concilio præfato saluberrima fuit ordinatione decretum, quod omnes, & singuli venerabiles fratres nostri, Patriarchæ, Primates, Archiep. Episc. & alii Beneficiati apud Eccl. sponsas suas residere teneantur; nonnulli tamen, quod non sine animi nostri mœrore referimus, adeo sui, gregiumque, quos olim deperditos Salvator noster proprio sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt, ut etiam nunc in Alma Urbe, vel alibi commorantes, & sacrosancta spiritalis matrimonii inter eos, suasque Ecclesias solemniter contracti jura confundentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas, ac prædictas Eccles. quomodocumque sibi concessas invisere, & apud illas, ut probos, & providos patres familias decet, residere non curent, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicujus etiam temporalis pœnæ metu frangendam, seu convincendam esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apost. potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscumque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quovis nomine obtinentibus, & aliis quibuscumque beneficiatis curam animarum habentibus, qui juxta decreti

super

super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & ultra pœnas in dicto decreto Concilii contentas, etiam sub privationis eorum a regimine, & administratione Ecclesiarum suarum, ac aliis nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio imponendis pœnis, districte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus, omni mora cessante, in eisdem suis Ecclesiis, juxta formam, & tenorem dicti Concilii, personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro hujusmodi (quod absit) non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam cæteri in suis Ecclesiis residentes, existant; hac nostra perpetuo valitura sanctione per præsentes statuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & singula mobilia, & immobilia, etiam in Urbe, vel ejus districtu existentia, & se moventia, res, & bona, jura, & actiones cujuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, ac ubicumque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, & præeminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum, vel commendam, sive administrationem, aut alio quovis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias, & Diœc. etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & juxta Decretum, & formam Concilii hujusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcumque Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura,

sæcularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redituum, & proventuum ecclesiasticorum, nec non pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, reditibus, proventibus reservatarum, & assignatarum occasione quæsita, etiamsi facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & alias libere disponendi a nobis, & quibusvis aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus, & successoribus nostris, etiam cum clausulis, quod facultates hujusmodi revocari nequeant, aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarum de rebus, & bonis hujusmodi jam disposuerint, tamquam spolia ad Cameram Apostolicam legitime pertineant, liceatque dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti Commissario nostro Generali, & suis, dictæque Cameræ deputatis, in eventum decessus hujusmodi solitum inventarium super reb. & bonis præfatis conficere, aliaque, prout de reliquis clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filii nostri moderni, & pro tempore existentis generalis Thesaurarii manus redigere, dictæque Cameræ applicare, cujusvis licentia desuper minime requisita; Ac facultates & desuper confectas litteras prædictas etiam motu, & scientia, similibus etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam nobis, & Eccles. Rom. dictæque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenore, præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in eventum obitus hujusmodi, etiamsi in Urbe, aut ejus districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, ut præfertur, contigerit ex nunc, prout ex tunc & e contra, in dictæ contumaciæ pœnam, ejusdem potestatis plenitudine, & tenore revocamus,

mus, cassamus, & annullamus. Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem servitiorum, nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque quidquam contra præsentium tenorem suffragari: Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere: Ac quidquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reservationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis, aut Diœc. residentium, & ibi decedentium; quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Ecclesias in Urbis districtu, ibique residentes, & decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præjudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, ut antea, manere volumus, præterquam quoad eos, qui in suis Ecclesiis juxta formam prædicti Concilii resederint, & specialem licentiam testandi habuerint; hanc enim tantum salvam eis esse volumus; ita ut generalis licentia testandi eis, quamquam residentibus, minime suffragetur, sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint. Cæterum, ut præceptum, mandatum, statutum, ordinatio, revocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa, præsentesque litteræ ad eorum, quorum interest, notitiam

deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantium prætendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma, & illibata permaneant, volumus, mandamus, quoad ædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ nostræ valvis, ac Acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent; non obstantibus præmissis, ac in favorem curialium per fel. recordat. Sixtum IV. Leonem X. Julium III. & quoscumque alios Romanos Pontific. prædecessores nostros, ac etiam per nos editis, & approbatis, necnon aliis litteris, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri præcepti, mandati, statuti, ordinationis, revocationis, cassationis, annullationis, decreti, ampliationis, extensionis, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarn. Domini 1564. 7. Kal. Decembr. Pontific. nostri anno quinto.

Cæs. Glorierius.

Visa de Curia M. de Enciso.

H. Cumyn.

Anno a Nativitate Dom. Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Indictione septima, die

die vero 20. Mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D.N. Pii divina providentia Papæ IV. anno quinto. Retroscriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ, & affixæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarum litterarum copiis affixis, ut moris est, per nos Julium Parinum, & Bernardinum Andreutium, præfibati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTUS PROPRIUS

SS. D. N. D. PII

Divina providentia Papæ IV.

Super executione Concilii, & litterarum ejusdem Sanctiss. contra Archiepiscopos, & Episcopos, Prelatos, & alias personas Ecclesiasticas non residentes in eorum Ecclesiis.

PIUS PAPA IV.

MOtu proprio, &c. cum tam per sacrosanctum œcumenicum Concilium Tridentinum, quam etiam per nostras litteras, sive bullas, etiam desuper emanatas, & inter alias sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1564. 7. Kal. Dec. Pontificatus nostri anno quinto mandatum sit omnibus Episcopis, & aliis, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro eis sacrificium offerre; verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum

omnium exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & signanter munera pastoralia, & eis diligenter incumbere, & assistere, aliaque facere, quæ in dicto sacro Concilio, & in dictis nostris litteris, sive bullis continentur: Quæ omnia nequaquam ab eis præstari, & adimpleri possunt, cum gregibus non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more oves deserunt, & propterea debuissent, & deberent omnes, & singuli Episcopi, Archiepiscopi, & alii in dignitatibus Ecclesiasticis constituti, & præfecti, & quibus animarum cura existit, juxta divina præcepta & prædicti œcumenici Concilii, ac prædictarum nostrarum litterarum, seu Bullarum vim, formam, continentiam, & tenorem ad eorum respective Ecclesias, Diœces. ac alia beneficia, quibus personalis residentia requiritur ad effectum in eis personalem residentiam faciendi; sese contulisse, ac omnia, & singula in eisdem præceptis, Concilio, & litteris, sive bullis respective contenta adimplevisse, & observasse. Attamen, sicut accepimus, multi & multi præfatorum præceptorum, & mandatorum contemptores, animarumque suarum, propriæque salutis immemores, in dictis dignitatibus Ecclesiasticis, quibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus, & Archiepiscop. respective constituti præmissa facere, & adimplere hactenus minime curarunt, sed distulerunt, & differunt in grave animarum suarum, gregiumque sibi commissorum periculum, & ovium suarum perniciosum exemplum, & scandalum, sententias, censuras, & pœnas propterea sibi inflictas temere, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non sint conniventibus oculis, aut impune prætermittenda, sed graviter, ut cæteris transeant in exemplum, cum jam per tot

men-

menses inobedientes fuerint, censuras præfatas sustinendo, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque potestatis nostræ plenitudine, Dilecto filio nostro Alexandro Riario Cameræ Apostolicæ generali Auditori, cui alias etiam, seu prædecessori suo vivæ vocis oraculo commisimus, ut dictos Episcopos, Archiepiscopos, & alias personas ecclesiasticas animarum curam habentes, non residentes, pœnas præfatas in dicto Concilio, & litteris sive Bullis nostris contentas incurisse declararet, & ad illarum effectualem executionem, aliaque graviora procederet: tamen quia nonnulla monitoria contra certos Episcop., & alias personas præfatas in vim commissionis nostræ hujusmodi sibi factæ tunc decreverat, & relaxaverat, ne in posterum de illius jurisdictione dubitari contingat, denuo eidem Auditori nostro nunc officium Auditoratus excercenti authoritate nostra committimus, & mandamus, quatenus statim contra Episc. Archiep. & alios quoscumque Prælatos, tam in Urbe, quam alibi, & ubique locorum existentes, & in propriis Diœc. non residen. constito sibi quantum sufficere videbitur summarie, simpliciter, & de plano, sola veritate inspecta, & manu regia de inobedientia propria usque ad sententiam exclusive procedat, & deinde nobis referat, ut nos in Consistorio nostro secreto, de fratrum nostrorum consilio, ut moris est, ad sententiam privationis, & depositionis Prælatorum inobedientium hujusmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus: quo vero ad alios curam animarum habentes usque ad sententiam inclusive procedat, & exequatur juxta formam, & tenorem dicti Concilii, & litterarum nostrarum prædictarum; cum eisdem facultatibus, ut supra, ac alia faciat & exequatur,
S 5 prout

atque Nunciis, tam perpetuo, quam ad tempus per plures Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, ejusque Legatos hactenus etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione, & intuitu, etiam de Fratrum consilio, diversimode, variisque temporibus in genere, vel specie, ex quavis honesta causa concessa, & & etiam pluries confirmata, & innovata fuerunt, in plerisque contrariantur. Nos, quibus in primis cordi est tam sancta, & Ecclesiæ Dei saluberrima decreta, suos, ut par est, effectus ubiq; consequi, & ab omnibus obedienter observari, privileg. Exemptionum, Immunitatum, Facultatum, Conservatoriarum, Indultorum, Confessionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcumq; Apostolicar. & aliarum litterarum desuper confectarum, processuumque, decretorum, & aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis, & plene insertis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine; quod eadem omnia & singula privilegia, exemptiones, immunitates, facultates, dispensationes, conservatoriæ, Indulta, Confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus, & singulis, in quibus illa statutis, & decretis Concilii hujusmodi contrariantur, ipso jure revocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilii terminos, atque limites reducta sint, & esse censeantur, nec quidquam adversus ipsa decreta; & statuta, quominus ubique, & apud omnes observentur, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac

si num-

ſi numquam emanaſſent, auctoritate Apoſt. tenore præſentium declaramus, ac etiam ſtatuimus, & ordinamus, decernentes nihilominus omnia & ſingula, quæ vigore privilegiorum, exemptionum, immunitatum, & diſpenſationum, facultatum, Conſervatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, & aliarum quarumcumq; gratiarum hujuſmodi poſt id tempus, quo Concil. obligare cæpit, facta, & geſta quomodolibet fuerunt, & in poſterum fient, in his, quibus dicti Concilii decretis adverſantur, nulla, invalida, & irrita eſſe, cenſeri, ac nemini, etiam quantumlibet, ut præfertur, qualificato, tam in foro (quod ajunt) fori, quam conſcientiæ ſuffragari poſſe, & debere. Et ita per quoſcumq; locorum Ordinarios, alioſque Judices, & Commiſſarios quavis, auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, in utroq; foro judicari, & definiri debere, ac quidquid ſecus a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcumq; Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſt. ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarn. Domini 1565. 13. Kal. Martii; Pontific. noſtri anno ſexto.

Ceſ. Gloriarius.

P. Epiſc. Narnien.

H. Cumyn.

An-

Anno a Nativitate Dom. 1565. Indict. 6. die vero 24. menſis Febr. Pontificatus Sanct. in Chriſto Patris, & D. N. Pii, divina providentia Papæ IV. anno ejus 6. Retroſcriptæ litteræ Apoſt. affixæ, & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & valvis Cancellariæ Apoſt. per nos Nicolaum de Mattheis, & Camillum Cherubinum, Sanct. D. N. P. Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

ORATIO

Habita in Seſſione nona, & ultima ſacri Concilii Trid.

Celebrata duobus continuis diebus 3. & 4. Decemb. 1563. ſub Pio Quarto Pont. Max.

A. R. D. Hieronymo Ragazzono, Veneto, Epiſcopo Nazianzeno, & Coadjutore Famaguſt.

Hic ſummatim recenſentur omnia in Concilio Trid. definita, quæ ad pie credendum, & ad bene vivendum pertinent.

AUdite hæc omnes Gentes, auribus percipite omnes, qui habitatis Orbem, Trident. Concilium jamdiu cœptum, aliquando intermiſſum, diſtractum varie, atque divulſum, nunc demum ſingulari Dei omnipotentis beneficio, ſumma, atque incredibili omnium ordinum, ac nationum voluntate connectitur, atque perficitur. Dies hæc quidem feliciſſima Chriſtiano populo illuxit, in qua templum Domini diſturbatum frequenter, ac diſſipatum reficitur, & abſolvitur; & navis hæc

hæc una bonorum omnium ex maximis, ac diuturnis turbinibus, atq; fluctibus tuta in portu collocatur, quam utinam conscendere nobiscum ii voluissent, quorum in primis gratia hæc ipsa navigatio instituta fuit; atque ædificij hujus construendi participes extitissent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt: majoris nunc profecto lætitiæ causam haberemus! Sed nostra id certe culpa non accidit.

Nos Urbem hanc in Germaniæ faucibus, id est, in domibus illorum fere limine positam elegimus; nos custodiam nullam nobis, ne suspicionem illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis concessimus, quam sibi ipsi composuerunt: nos hic illos perdiu expectavimus, neque hortari, ac rogare unquam destitimus, ut ad veritatis lucem cognoscendam accederent. Verum illis etiam absentibus satis, ut puto, a nobis consultum est. Etenim cum duo essent, in quibus ægris, atque infirmis ilorum animis medicina fuit adhibenda, alterum fidei Catholicæ, ac vere Evangelicæ illis in rebus, quæ in dubium ab ipsis vocantur, quæque opportunæ his temporibus viderentur, explicata, & confirmata, disjectis omnibus, ac dissipatis errorum tenebris, doctrina; alterum disciplinæ ecclesiasticæ, cujus potissimum depravatione illi se a nobis defecisse affirmant, restitutio: utrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione, cumulate præstitimus.

Principio enim sancta hæc Syn. (facta ex laudabili majorum nostrorum consuetudine suæ fidei professione) ut quoddam quasi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus testimoniis, atq; præsidiis in dogmatibus sanciendis nitendum esset, ostenderet, veteris, ac novi Te-

sta-

ſtamenti libros, qui eſſent ſine ulla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatiſſimorum exemplo, pie, & prudenter enumeravit, ac, ne de verbis quidem ulla ex variis verſionibus oriri poſſet difficultas, certam, ac definitam de Græcis, & Hebræis translationem approbavit. Hinc omnium hæreſum caput, atq; arcem aggrediens, de humanæ naturæ corruptis initiis ea ſtutuit, quæ veritas ipſa, ſi loqui poſſet, exprimeret. De juſtificatione deinceps (res magna, cum ab antiquis, tam & a noſtri temporis hæreticis mirum in modum oppugnata) ea definivit, quibus & pernicioſiſſimis eo in genere opinionibus occurreretur, & recte ſentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili ſapientia (ut in illis Dei ſpiritum facile agnoſcas) demonſtraretur, præſtantiſſimo hoc poſt hominum memoriam decreto hæreſes fere univerſæ jugulantur, & quaſi caligo Sole, diſcutiuntur, ac diſpelluntur, eaque claritas, iſque ſplendor veritatis apparet, ut tantum lumen, quin videat, diſſimulare jam nemo poſſit. Subſecuta eſt ſalutaris ſeptem divinorum Eccleſiæ Sacramentorum tractatio; primum ſimul de omnibus, poſt de unoquoq; ſeparatim. Hic vero quis non videt, quam diſtincte, explicite, abundanter illuminata, (& quod caput eſt) vere tota cœleſtium horum myſteriorum ratio contineatur? Quis in tam magna, multiplicique doctrina, quid aut ſequendum, aut fugiendum ſit, poteſt ullo modo deſiderare? Quis in illis omnibus errandi locum, aut occaſionem inveniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi, atq; virtute dubitare impoſterum poterit, cum gratiam illam, quæ illis ipſis, quibusdam quaſi ſtillicidiis, in fidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis affluiſſe tam copioſe perſpiciatur? Acceſſerunt

runt ad hæc de sacrosancto Missæ sacrificio, & de Communione sub utraque specie, & baptismo parvulorum decreta, quibus quidem nihil sanctius, nihil utilius, ut de cœlo lapsa, non ab hominibus composita videantur. Adjungitur his hodie certa de Indulgentiis, de Purgatorio, de Sanctorum veneratione, invocatione, imaginibus, & reliquiis doctrina, qua non solum hæreticorum fraudibus, & calumniis obsistetur, sed piorum etiam Catholicorum conscientiis plene satisfiet.

Hæc de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ dogmata appellantur, fauste, ac feliciter erant peracta: neque aliud quicquam præterea eo in genere a nobis hoc tempore expectabatur.

In eorum autem quibusdam administrandis cum nonnulla essent, quæ non rite omnino, ac recte servarentur, accuratissime, Patres amplissimi, curastis, ut pure illa, & caste, atque ex more, institutoq; majorum tractarentur. Ita omnem superstitionem, omnem quæstum, omnem (ut dicunt) irreverentiam a divina Missarum celebratione abstulistis, vagis, ignotis, & criminosis sacerdotibus sanctum hoc offerre sacrificium interdixistis, rei hujus sacratissimæ usum a privatis domibus, & profanis in sacra, & religiosa loca revocastis: molliores cantus, & symphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes a templo Domini summovistis. Ita ecclesiastico unicuiq; gradui leges illæ a vobis præscriptæ sunt, ut tradito illis divinitus ordine abutendi nullus utiq; locus relinquatur. Ita nonnulla Matrimonii impedimenta, quæ ansam quasi quamdam ad violanda Ecclesiæ præcepta dare videbantur, removistis: facilem veniæ consequendæ viam minus legitime connubii fœdus ineuntibus interclusistis. Quid de fortuitis, tenebricosisq; matrimoniis commemorem?

cœlesti ratione constituta, Beneficior. (ut ajunt) pluralitate sublata, hæreditaria sanctuarii *Dei* possessione prohibita, modo excommunicationibus imposito, ac terminato: primis judiciis iis in locis, ubi lites oriuntur, assignatis, singularibus certaminibus interdictis: omnium hominum, ac sacrorum in primis luxuriæ, cupiditati, atque licentiæ fræno quasi quodam, quod excuti non facile possit, injecto, Reg. ac Princip. sui muneris diligenter admonitis, aliisque rebus hujusmodi prudentissime sancitis, quis non videt, vestras vos, P.P. optimi, hac etiam in re partes cumulatissime executos? Actum sæpe est in superioribus Conciliis de fide nostra explicanda, moribusque corrigendis, sed nescio, an umquam diligentius, atque distinctius. Hic, præsertim hoc biennio, ex omnium populorum, ac nationum, in quibus catholicæ Religionis veritas agnoscitur non solum Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam spectemus, eruditissimos; si usum, peritissimos, si ingenia, perspicacissimos, si pietatem, religiosissimos, si vitam, innocentissimos. Numerus is quoque fuit, ut, si præsentes Christiani orbis considerentur angustiæ, frequentissima hæc omnium, quæ antea fuerunt, Syn. appareat. Hic singula omnium vulnera detecta, mores expositi fuere, nihil dissimulatum est, nostrorum adversariorum argumenta, & rationes ita tractatæ, ut eorum tum causa, non nostra agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum discussa, summa sæpe contentione certatum, eo scil. consilio, ut quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus veritatis vires, ac nervi probarentur. Quæ enim inter idem sentientes, idemque spectantes discordia potuit existere?

Quæ cum ita sint, licet optandum (ut initio dice-

dicebam) summopere fuisset, ut una cum illis hæc agerentur, quorum potissimum causa tractata sunt, absentium tamen etiam incolumitati, atque saluti ita provisum est, ut alia ratione provideri, si affuissent, non potuisse videatur. Legant illi, quæ de fide nostra statuimus, ut Christianum hominem decet, humiliter; & si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem avertant, &, si vocem Domini audierint, corda sua non obdurent. Ac si ad communem matris Ecclesiæ complexum, unde se illi distraxerunt, redire voluerint, clementiam sibi omnem, misericordiamque tribuendam non dubitent. Sed præcipua illa ratio est, P.A. dissentientes a nobis animos conciliandi, consentientes in fide, atque officio retinendi, si quæ hoc in loco verbis sancimus, re ipsa in nostris Ecclesiis præstemus. Leges, etsi optimæ sunt, muta tamen res est. Quid Hebræo populo Dei ipsius ore latæ leges profuerunt; Quid Lycurgi leges Lacedæmoniis, Solonis Athenienfibus ad libertatem retinendam, quam ob causam erant conscriptæ, utilitatis attulere? Sed cur externa, atque antiqua nimis commemoro? Quæ ad bene, beateque vivendum instituta, atque præcepta ex unius Christi Dom. nostri vita, atque doctrina, desiderare aut possumus, aut debemus? Quid autem fuit a majoribus nostris omissum, quod cum ad recte sentiendum, tum ad præclare agendum pertineret? Medicamentum quidem salutare compositum, ac paratum jamdiu habemus. Verum, si morbum debet expellere, sumendum est, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc salutis nos primum inebriemur, Charissimi, & vivæ, atque loquentes leges simus, & norma, ac quasi quedam regula, ad quam aliorum actiones, & studia dirigantur, atque ita sibi unusquisque persuadeat, nihil

mur, quod tantam tibi lætitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum divinæ in te benevolentiæ est) Dominus reservavit, quem nos precibus omnibus, & votis supplices oramus, ut te nobis incolumen, pro Ecclesiæ suæ sanctæ commodo, atque ornamento & quam citissime reddat, & quam diutissime conservet. Serenissimo etiam Imperatori gratias agere, & gratulari jure optimo debemus. Ille potentissimorum Cæsarum, qui propagandæ Christianæ Religionis miro quodam desiderio flagrarunt, animum, ut locum, referens, urbem hanc ab omni periculo liberam conservavit, & nos ut tutam, tranquillamque pacem traheremus, sua vigilantia perfecit, magnamque nostris animis securitatem assidua trium suorum Legatorum summorum virorum præsentia, ac prope pignore attulit. Ille de nostris his rebus pro sua eximia pietate sollicitus mirifice fuit, ille a se, atque a vobis dissentientes homines ex obscurissimis, in quibus versantur tenebris, eruere, atque ad sanctæ hujus Synodi clarissimam lucem aspiciendam adducere, maximopere laboravit. Regum præterea Christianorum, ac Principum in Concilio hoc amplissimis suis Legationibus ornando, ac suos vestræ auctoritati fasces submittendo pia maxime voluntas grata nobis memoria prosequenda est. Jam vero quis est, Illustrissimi Legati, & Card. qui se vobis debere plurimum non fateatur? Vos nostrarum actionum duces optimi, ac moderatores extitistis. Vos, ne nostra aut in dicendo, aut in decernendo libertas violari aliqua ex parte videretur, incredibili patientia, ac diligentia curastis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, ut ad optatum res exitum, quod alii multi vestri similes frustra tentaverunt, quamprimum perduceretur.

In

In quo præcipuam quamdam, ac propriam lætitiam habere, tu Morone Illustrissime, atque ornatissime debes; qui cum vigesimo abhinc anno primum præclaro huic ædificio lapidem posueris, extremam nunc manum, post alios multos huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro summa tua, ac prope divina sapientia, impones. Factum hoc tuum egregium, ac singulare omnium sermone perpetuo celebrabitur, neque ulla umquam ætas de tuis laudibus conticescet. Quid de vobis dicam, Patres sanctiss. quam bene de Christiana Rep. vestris his præstantissimis actionibus meruistis? Quanta vestrum uniuscujusque nomini commendatio, quanta gloria a Christiano populo universo tribuetur? Vos vere Patres, vere Pastores & agnoscent omnes, & prædicabunt; vobis suam unusquisque vitam, atque salutem acceptam libentissime referet. O diem illam populis nostris jucundissimam, atque lætissimam, in qua primum revisere illis nos, atque amplecti a templi Domini ædificatione redeuntes contigerit!

Sed fac, tu Domine Deus noster, ut tam eximiæ de nobis opinioni egregiis factis respondeamus, & semen hoc, quod in agro tuo seminavimus, uberem fructum afferat, fluatque, ut ros, eloquium tuum; atque, quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, ut unum sit omnium ovile, & unus Pastor, atque is potissimum Pius IV. in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.

MOTUS PROPRIUS SS. D. N. D. PII Divina providentia Papæ V.

De veritate exprimenda, &c. in dispensationibus matrimonialibus, & aliis gratiis, sub pœna falsi.

PIUS PAPA V.

MOtu proprio, &c. Cum, sicut accepimus, nonnulli suæ conscientiæ prodigi, ac propriæ salutis immemores, ut facilius a nobis, & Sede Apostolica dispensationes matrimoniales, & alias gratias, & concessiones obtineant, gradus consanguinitatis, vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter, quam eis a principio ab ipsis partibus significatum, vel narratum fuerit, exponant, & si matrimonia hujusmodi adhuc contracta non fuerint, pro contractis narrent; ac alias diversimode veram facti speciem, tam in ipsis dispensationibus matrimonialibus, quam pro aliis quibuscumque gratiis, & concessionibus obtinendis immutent: ac propterea cum non solum in impetrationibus hujusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerumque pro verificatione gratiarum hujusmodi veritas immutetur, & falsitas committatur: Nos igitur hujusmodi abusibus, & erroribus obviare cupientes, Motu proprio, &c. omnes, & singulos Procuratores tam officii sacræ Pœni-

tentiariæ, seu contradictoriarum, quam alios quoscumque sollicitatores, & scriptores, quos Copistas vocant, qui veritatem facti a narratione, quam ab ipsis partibus habuerunt, quoad substantialia, & qualitates necessario exprimendas, diversam faciunt, seu quoquomodo invertunt, aut immutant, depravant, & per subreptionem, & obreptionem gratias a nobis extorquent, pœnam falsi incurrere, & ea puniri omnino debere decernimus, & declaramus; Mandantes propterea Almæ Urbis Gubernatori, Cameræ Apostolicæ Auditori, & Vicario, quatenus in præmissis reos, & culpabiles repertos pœna falsi, ut præmittitur, puniant, cum potestate citandi etiam per edictum, constito summarie de non tuto accessu aliqua dicendi, & faciendi in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna; non obstantibus præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis cæterisque contrariis nequaquam obstantibus: irritum quoque, & inane, &c. dicique &c. judicari, definiri debere, & sublata, &c. decernentes. Et quod præsentis Motus proprii, & absque data, & registrata, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obst. ejusque transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ, quodque Cameræ, & Cancell. Apost. ac Audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie campi Floræ dimissis inibi copiis affixis omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Placet Motu proprio M.

Die 5. Dec. 1566. Suprascr. litteræ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, dimissis in eisdem locis copiis affixis, per me Nicolaum de Matthæis Curs.

Jo. Gerardi, Mag. Curs.

BULLA
SS. D. N. D. PII
Divina providentia Papæ V.

Super declaratione decreti Concilii Tridentini de cognatione spirituali inter maritum, vel uxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quascumque alias personas tam ex parte suscipientis, quam baptizantis, & baptizati.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CUm illius vicem, licet minime suffragantibus meritis, geramus in terris, de cujus vultu prodit judicium, & vident oculi æquitatem, officii nostri debitam prosequimur actionem, si obscuros sacrorum Canonum sensus ita aperire studemus, ut piis Christifidelium mentibus nulla dubitandi occasio relinquatur. Sane licet ex eo, quod in Concilio Tridentino decretum fuerit, cognationem spiritualem inter eos tantum contra-

trahi, qui suscipiunt baptizatum de Baptismo, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem nec non baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem; in reliquis personis, quæ per antiquos Canones occasione cognationis hujusmodi contrahere prohibentur; omne impedimentum sublatum esse videatur: adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an saltem impedimentum cognationis spiritualis hujusmodi inter maritum, vel uxorem suscipientis, & baptizatum, necnon inter maritum, vel uxorem suscipientis, & patrem, ac matrem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de uno conjuge, de altero etiam prohibitum esse videatur: Nos piarum mentium quieti, & matrimoniorum favori (quantum ex alto nobis permittitur) consulere volentes, a præcisis verbis Concilii minime discedendum in præmissis esse censuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis hujusmodi subesse decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritum, vel uxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quascumque alias personas tam ex parte suscipientis, quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expressas, matrimonium libere, & licite contrahi possit, & ita ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus, decernentes irritum, & inane, si quid secus a quoquam, quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito, contigerit judicari, non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur: & quia difficile foret,

præsentes ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Rom. apud S. Petrum, Anno Incarnat. Domin. 1566. 4. Kal. Decemb. Pont. nostri anno primo.

Cæs. Glorierius.

H. Cumyn.

Visa de Curia Io. Barengus.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a Nativ. Domini 1566. Indict. 9. die vero 19. mensis Decemb. Pont. SS. D. N. Pii, divina prov. Papæ V. anno ejus primo, retroscriptæ literæ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancell. Apost. & in Acie Campi Floræ per nos Antonium Clerici, & Jo. Andream Regerium, præfati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Stephanus de Olea Magister Cursorum.

BUL-

BULLA

SS. D. N. D. PII

Divina Providentia Papæ V.

Super declaratione Concilii Tridentini de impedimento affinitatis ex fornicatione provenientis.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD Romanum Pontificem spectat Canonicas sanctiones, quæ expressiorem sensum postulare videntur, re diligenter perspecta, ita declarare, & alias providere, ut omnis dubietas de piis Christifidelium mentibus evellatur. Sane postquam ex eo, quod Tridentina Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proveniens, per quod non solum Matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo, & secundo gradu conjunguntur, in ulterioribus vero gradibus statuit, Matrimonium postea factum non dirimi, a pluribus Christifidelibus, ut accepimus, est dubitatum, an licite in ulterioribus gradibus hujusmodi Matrimonium contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac matrimonii libertati, quantum cum Deo possumus, consulere volentes, declaramus, & Apostolica auctoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in ulterioribus gradibus hujusmodi libere, & licite matri-

monium contrahi possit, & ita ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus, decernentes irritum, & inane, si quid secus a quoquam, quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito, contigerit judicari; non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apost. & in acie Campi Floræ de more publicentur; & inter Constitut. perpetuo valituras describantur: & quia difficile foret, præsentes ad singula quæcumque loca deferri, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti, mandati statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnat. Dom. 1566. 4. Kalend. Dec. Pontific. nostri anno primo.

Cæs. Glorierius.

Visa de Curia Jo. Barengus.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a Nativitate Domini 1566. Indict. 9. die vero 19. mensis Dec. Pontificatus Sanctifs. D.N.D.

D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus primo, retroscriptæ litteræ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Cancellariæ Apost. & in Acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Jo. Andr. Rogerium, & Camillum Cherub. Curs.

Stephanus de Olea Magister Cursorum.

DECLARATIO

CONCILII TRIDENTINI

De compaternitate, & Affinitate, & fornicatione, ac Matrimoniis desuper contractis, & contrahendis.

SAnctissimus in Christo Pat. & D. N. D. Pius divina Providentia Papa V. ad cujus notitiam pervenit, quod cum in decretis S. Concilii Trid. certæ tantum personæ enumerentur, inter quas dumtaxat cognatio spiritualis deinceps contrahatur, ab aliquibus revocatur in dubium, an qui ultra personas in dictis decretis enumeratas, quoquomodo cognatione spirituali, ante confirmationem dicti Concilii, conjuncti erant, absque dispensatione Apostolica, Matrimonium post dictam confirmationem contrahere potuerint, ac hodie, & de cætero contrahere possint, cum ante prædictam confirmationem id facere de jure minime liceret; & insuper, cum in eisdem decretis statuatur, affinitatem, quæ ex fornicatione contrahitur, in iis solummodo attendi debere, qui primo, vel secundo affinitatis gradu conjunguntur, ab aliquibus pariter dubitatur, an matrimonia inter personas, quæ ante confirmationem

dicti Concilii, tertio, vel ulteriori hujusmodi affinitatis gradu conjunctæ erant, post confirmationem ejusdem Concilii absque dispensatione Apost. contracta, & quæ deinceps contrahi contigerit, dirimi debeant; Sanctitas Tua ad tollendum omne dubium, eos, qui ante confirmationem prædicti Concilii cognationem spiritualem contraxerunt (dummodo non sint ex personis in dictis decretis enumeratis, & inter quas tantum Concilium voluit deinceps contrahi hanc cognationem spiritualem) matrimonii vinculo inter se absque dispensatione aliqua libere, & licite copulari posse, ac matrimonia etiam post confirmationem hujusmodi, absque dispensatione Sedis Apost. inter eas tam contracta valere, plenamque roboris firmitatem obtinere; Et similiter matrimonia post confirmationem Concilii absque dispensatione Apost. secuta, & quæ de cætero sequentur, inter personas, quæ ante dictam confirmationem affinitatem (infra tamen secundum gradum ex fornicatione provenientem) contraxerant, propter hujusmodi affinitatem dirimi non debere, sed valida, & efficacia existere declaravit, Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam S. R. E. Card. sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contingerit, irritum, & inane decrevit.

Placet, publicetur, & describatur.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Canc. Apost. anno Incarn. Dom. 1566. die vero Martis, 20. mensis Aug. Pont. præfati SS. D. N. D. Pii Papæ V. anno primo.

A. Lomellinus Custos.

DE-

DECLARATIO REGULÆ PII QUINTI

Super expressione gradus propinquioris in dispensationibus Matrimonialibus.

SAnctissimus in Christo Pater, & D. N. Pius, Divina Provid. Papa V. attendens per quamdam constitutionem dudum per fel. recor. Pium Papam IV. Sanctitatis suæ prædecessorem editam; qua cavetur, quod in dispensationibus Matrimonialibus, pro diversis consanguinitatis, seu affinitatis ex eodem stipite provenientibus gradibus conjunctis, non remotioris solum, prout olim fieri solebat, sed etiam propinquioris graduum expressa mentio fieri debeat, alioquin dispensationes, ac desuper confectæ litteræ nullius sint roboris, vel momenti; prout in dicta Constitutione plenius continetur; a dispositione Juris communis, & laudabili, ac antiquo Rom. Cur. stylo nimium recedi, ac favorem matrimonio debitum restringi, volensque propterea jure, & stylo prædictis, nec non piæ memoriæ Gregorii XI. Clementis VI. Rom. Pont. etiam Sanctitatis suæ prædecessorum vestigiis inhærendo, Sacramento, & libertati matrimonii, quantum cum Deo potest, favere, statuit, & ordinavit, quod de cætero in quibuscumque dispensationibus, quas pro matrimoniis contractis, aut contrahendis inter viros, & mulieres invicem diversis prohibitis consanguinitatis, seu affinitatis, aut mixtis ex communi, seu ab eodem stipite surgentibus, quicumque illi sint, dummo-

do

do primum quoquo modo non attingant, cum in eo Sanctitas sua numquam dispensare intendat, gradibus conjunctos, ab eadem Sanctitate sua, & pro tempore existente Rom. Pontifice, aut Sede Apostolica impetrari, vel alias concedi contigerit, ac in litteris, commissionibusque desuper etiam locorum Ordinariis faciendis, gradus remotior attendatur, trahatque secum propinquiorem, ac ob id sufficiet remotiorem tantum gradum exprimere, obtentis tamen postea super propinquiore litteris declaratoriis, juxta Gregor. & Clem. præd. hujusmodi constitutiones, quas quoad hoc innovavit, & inviolabiliter observari mandavit, dispensationesque, seu dispensandi commissiones, ac desuper confectas litteras, & processus habitos per easdem dispensari, sed his, cum quibus dispensari mandatur propter proximioris gradus hujusmodi non expressionem, de surreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus, & per omnia suffragari, perinde ac si in litteris, seu commissionibus hujusmodi de proximiore, seu utroque gradu specialis, & expressa mentio facta fuisset, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Sanctæ Romanæ Eccles. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decrevit, constitutionibus Pii Præd. hujusmodi, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet, publicetur, & describatur M.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Canc. Apost. anno Inc. Dom. 1565.

die

die vero Martis, 20. mensis Augusti, Pont. præfati SS. D. N. D. Pii Papæ anno primo.

BULLA

SS. D. N. D. PII

Divina providentia Papæ V.

Per quam declaratur Decretum S. Concilii Tridentini super impedimento publicæ honestatis editum.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuum rei memoriam.

AD Romanum spectat Pontificem sua sollicitudine diligenter providere, ut sacrorum Conciliorum decreta ita suæ declarationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio cuiquam relinquantur. Sane ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, an Decretum œcumenici Conc. Trid. Sess. 24. de reform. Matrim. c. 3. quo cavetur impedimentum publicæ honestatis, ubi sponsalia valida non fuerint, prorsus tolli, ubi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in ulterioribus gradibus non possit hujusmodi prohibitio servari; de sponsalibus per verba (ut ajunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam Matrimonia per verba de præsenti contracta, non tamen consummata; quæ interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita ut etiam eo casu impedimen-

stinctui obsequentes, alii odio incensi, alii, eum, quod ambiunt, minus consequuntur, alii, vel dilapidatis, vel interversis rebus, & ad sese, vel propinquos translatis, ut ratiocinia effugiant; quidam etiam in suos ipsorum mores inquisitum iri præsentientes, quasi impunitatem adepturi, e sodalitio suo, ut lubet, exiliunt, ejectisque insignibus, vestem recipiunt sæcularem. Hinc graves, & periculosæ quotidie offensiones in populos concitantur, dum, quos disciplinæ regulari perpetuo mancipatos credunt, rursus eos, etiam ubi consueverint, contempto post tot annos, & rejecto, indignis sæpe modis, ejus, cui se se dederant, vitæ instituto, liberos vident, & solutos in sæculo evagari. Cum igitur conveniat, ut cujus arma induit quisque miles militiam persequatur, hanc de prædictis rationeiu capere instituimus, ut vel permanendi, vel abscedendi facultate semel singulis proposita, certus deinceps, & immobilis disciplinæ regularis cultus debeat in ipsis Sodalitatibus perpetuo observari: itaque de nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, ut omnes, & singuli Priores, Præpositi, & alii Præsidentes, Generales, Provinciales, & Conventuales, necnon Canonici, & Fratres S. Georgii in Alga Venetiarum, ac Eremitarum Sancti Hieronymi, alias B. Petri Pisarum, & omnium, ac quarumcumque aliarum Congregationum, necnon Ecclesiarum, Domorum, & Conventuum in communi, & sub obedientia voluntaria, & extra votum solemne religionis viventes, quorum habitus a sæcularibus Presbyteris est distinctus, qui religionem amplecti, & professionem regularem solemnem emittere voluerint, id in suis quisque Conventibus, & Domibus intra trium horarum spatium, postquam Delegatus noster præsentes litteras eis significaverit, palam, & sponte deli-

deliberent, & declarent; inde convocato quamprimum per singulas hujusmodi Congregationes Generali; vel alio supremo, juxta morem cujusque Congregationis, Capitulo, ibique electa una, sub qua degant, ex regulis approbatis, in quam major pars vocum ipsius Capituli consenserit, trium votorum substantialium professionem regularem intra mensem solemniter emittant, & in eam tam ipsi, quam illi deinceps ingressuri, atque professuri perpetuum ferant Altissimo famulatum: sicque professi, vel in suis quisque Prioratibus, præposituris, præsidentiis, administrationibus, & officiis confirmentur, vel ad alias transferantur, prout cuique congregationi, & superioribus videbitur utilius expedire. Qui vero, excurso jam anni spatio, in ipsa Congregatione morati, refugerint intra tempus prædictum profiteri, detracto religionis habitu, ac redditis etiam in vinculis, si opus sit, receptorum & administratorum omnium rationibus, ejiciantur, nec deinceps patiantur in ullis ejusdem Congregationis Domibus, seu Conventibus amplius conversari. Quocirca mandamus universis, & singulis Prioribus, Præpositis, Generalibus, Provincialibus, & Conventualibus, ac aliis cujuscumque dignitatis, & nominis Ministris, necnon Conventibus, Canonicis, Fratribus, & personis Congregationum hujusmodi, ut statutum nostrum prædictum, non expectata alia jussione, aut mentis nostræ declaratione, humiliter recipiant, & studiose observare procurent. Quod si forte aliqui in eo, quo nunc sunt, statu (quem omnino tollimus, & abolemus) contra nostrum hoc statutum persistere contenderint, singulos omni dignitate, officio, administratione, & beneficio privamus, & ad futura perpetuo indignos decernimus, excommunicationis quoque sen-

SS. D. N. D. PII PAPÆ V.

Extensio Decreti Concilii Trid. Sess. 21 cap. 2. quod incipit: Cum non deceat, loquentis de Clericis secularibus, ac Clericis regularibus non professis, quod non promoveantur ad sacros ordines, nisi servata forma dicti Decreti.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontif. sacrorum Conciliorum auctor, & interpres, illa, quæ in hujusmodi Conciliis a prudentibus Patribus, in Spiritu Sancto legitime congregatis, salubriter sancita sunt, pro sui pastoralis officii debito, dum æquitas, honestas, & decus suadet, sicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios casus extendere consuevit. Sane cum non deceat divino ministerio adscriptos cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere, a sacro Tridentino Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps Clericus sæcularis, quamvis alias moribus, scientia, & ætate esset idoneus, ad sacros Ordines promoveretur, nisi prius legitime constaret, eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficeret, pacifice possidere, vel alias ordinari non posse, nisi juxta Decreti ab ipso Concilio desuper editi formam, & tenorem. Cum autem nulla in hujusmodi Decreto Religiosorum Clericor. mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (uti moleste accepimus) certorum Ordinum Religiosi, seu Canonici, vel Clerici intra claustra Monasteriorum, seu Domorum more regu-

regularium in communi viventes, qui numquam, seu nonnisi ad certum tempus professionem emittunt, & ex claustro exire, vel dimitti, & ad sæculum redire libere, & licite possunt, religionis prætextu, absque titulo sufficientis beneficii, nec juxta dicti Decreti tenorem, ad sacros Ordines se promoveri prætendant, & a nonnullis Episcopis passim promoveantur, atque inde plerumque illud inconveniens eveniat, ut sic promoti, & e claustro exeuntes, & per sæculum vagantes, vel mendicare, vel sordidum quæstum exercere, non sine ipsorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quamplurimorum Christifidelium scandalo cogantur. Nos igitur, qui singulorum Dei Ministrorum honorem, & decus (quantum in nobis est) sinceris exoptamus affectibus, motu proprio, ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, hac perpetuo valitura sanctione, decretum prædictum de Clericis sæcularibus loquens ad omnes, & singulos etiam cujuscumque Ordinis Clericos Religiosos, sive sæculares, more religiosorum viventes in communi, non professos, harum serie extendimus, & ampliamus. Ac religiosis, & aliis prædictis non professis, ut ad sacros Ordines promoveri, nec non omnibus, & singulis venerabilibus Fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis gratiam, & communionem Sedis Apost. habentibus, ut Ordines ipsos hujusmodi Religiosis personis impendere, nisi observata forma dicti Decreti, non valeant, in virtute S. Obed. & sub indignationis nostræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contra facientes per annum a præstatione talium Ordinum ipso jure suspendimus statuentes, & decernentes, promotiones quarumlibet religiosarum personarum prædict. ad Ordines hujusmodi contra

ipsius

stolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis in superius expressis locis præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde, ut moris est, amotis per nos Thomam Gallarum, & Julium Parinum, prælib. Sanctissimi D. N. Pii Papæ V. ac S. Sedis Apostolicæ Cursores.

Christianus de Monte, Magister Cursorum.

CONSTITUTIONES XXVI.

Ex antiquo jure desumptæ, per Concilium Tridentinum nominatim innovantur.

Ad audientiam.
Clerici qui.
Consuetudinem.
Cum capella.
Cum in Cunctis.
Cum præexcelsa.
De Multa.
Exigit.
Grave nimis est.
Grave nimis gerimus.
Inferiora.
In singulis.
Inter cetera.
Licet Canon.
Nos, ne id.
Omnis utriusque.
Ordinarii.
Periculoso.
Qualiter & quando.
Quia contingit.
Quia nonnulli.
Quoniam qui.
Romana.
Statutum.
Volentes.
Ut ii qui.

Leo

na natura lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Unigeniti habitaculum sancti Spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatæ Virginis mira Conceptione gratias, & laudes referant, & instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas, & alia divina officia dicant, & illis intersint, indulgentiis & peccatorum remissionibus invitare, ut exinde fiant ejusdem Virginis meritis & intercessione divinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti, ejusdem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac, in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quod omnes & singuli Christi fideles utriusque sexus, qui Missam, & Officium Conceptionis ejusdem Virginis gloriosæ, juxta piam, devotam & laudabilem ordinationem dilecti filii Magistri Leonardi de Nogarolis Clerici Veronen, Notarii nostri, & quæ desuper a nobis emanavit, Missæ & officii huiusmodi institutionem, in die festivitatis Conceptionis ejusdem Virginis Mariæ, & per octavas ejus, devote celebraverint, & dixerint, aut illis horis Canonicis interfuerint, quoties id fecerint, eamdem prorsus Indulgentiam, & peccatorum remissionem consequantur, quam juxta felicis recordationis Urbani IV, in Concilio Viennensi approbatæ, ac Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum Constitutiones consequuntur illi, qui missam & horas Canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi a primis Vesperis, & per illius octavas, juxta Romanæ Ecclesiæ Constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missæ, officio, & horis hujusmodi intersunt, præ-

 sen-

sentibus perpetuis temporibus valituris.

Datum Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ 1476. 9. kalend. Martii, Pontificatus nostri anno 6.

Constitutio altera.

GRave nimis gerimus & molestum, cum sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad evangelizandum Verbum Dei sunt deputati, excessibus prædicando commissis, & gravius provocamur, quo illi periculosius remanent incorrecti, cum facile deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publice prædicando diffusius & damnabilius imprimuntur errores. Sane cum Sancta Romana Ecclesia de intemeratæ semperque Virginis Mariæ Conceptione publice festum solemniter celebret, & speciale ac proprium super hoc officium ordinaverit, nonnulli, ut accepimus, diversorum Ordinum prædicatores in suis sermonibus ad populum publice per diversas Civitates, & terras affirmare hactenus non erubuerunt, & quotidie prædicare non cessant, omnes illos, qui tenent, aut asserunt, eamdem gloriosam & immaculatam Dei genitricem absque Originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos: ejusdem immaculatæ Conceptionis officium celebrantes, audientesque sermones illorum, qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare graviter; sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt; ex quorum assertionibus, & prædicationibus non levia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & majora merito exoriri formidantur in dies. Nos igitur hujusmodi reme-

merafiis auribus, ac perversis assertionibus ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obviare volentes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & certa scientia, hujusmodi assertiones prædicatorum eorumdem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos, qui crederent, aut tenerent eamdem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua Conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare: aut hujusmodi Officium Conceptionis celebrantes, seu hujusmodi sermones audientes alicujus peccati reatum incurrere, utpote falsas, & erroneas, & a veritate penitus alienas, editosque desuper libros prædictos id continentes, quoad hoc, auctoritate Apostolica, tenore præsentium reprobamus, & damnamus: ac motu, scientia, & auctoritate prædictis statuimus & ordinamus, quod prædicatores Verbi Dei, & quicumque alii cujuscumque status, gradus, aut ordinis, ac conditionis fuerint, qui de cætero ausu temerario præsumpserint in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare hujusmodi sic per nos improbatas & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, postquam de præsentibus scientiam habuerint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, a qua ab alio, quam a Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu, scientia, & auctoritate similibus, simili pœnæ ac censuræ subjicientes eos, qui ausi fuerint asserere, contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum Originali peccato fuisse conceptam, hære-

sis crimen, vel peccatum incurrere mortale: cum nondum sit a Romana Ecclesia, & Apostolica sede decisum; non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, quibus communiter, vel divisim a Sede Apostolica indultum existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam ac expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et ne de praemissis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quod locorum Ordinarii requisiti, praesentes litteras in Ecclesiis consistentibus in eorum civitatibus, & suarum Dioecesum locis insignibus, dum major ibi multitudo populi ad divina convenerit, sermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Praeterea, quia difficile foret, praesentes litteras ad singula loca, in quibus expediens fuerit, deferre, etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earumdem litterarum transumpto, manu publici notarii confecto, & authentico alicujus Praelati ecclesiastici sigillo munito ubique stetur, prout staretur eisdem Originalibus litteris, si forent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae reprobationis, damnationis, statuti, ordinationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae 1483. pridie nonas Septemb. Pontificatus nostri anno 13.

Con-

Concilium Lateranense sub Innocentio III, Canone X. De Prædicator. instituendis.

INter cetera, quæ spectant ad salutem populi Christiani, pabulum verbi Dei permaxime noscitur sibi esse necessarium, quia sicut corpus materiali, sic anima spirituali cibo nutritur, eo quod non in solo pane vivat homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. (*a*) Unde cum sæpe contingat, quod Episcopi, propter occupationes multiplices, vel invalitudines corporales, aut hostiles incursiones, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientiæ, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cætero tolerandum) per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei, maxime per amplas Diœceses & diffusas: generali Constitutione sancimus, ut Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere, & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum cum per se idem nequiverint, sollicite visitantes, eas verbo ædificent, & exemplo, quibus ipsi, cum indiguerint, necessaria ministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incæpto. Unde præcipimus, tam in Cathedralibus, quam in aliis Conventualibus Ecclesiis viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint coadjutores & cooperatores habere, non solum in prædicationis officio, verum etiam in audiendis Confessionibus, & pœnitentiis injungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtæ subjaceat ultioni.

(a) Supra sess. 5. de reform. c. 2.

L. 1. Decretal. tit. de electione, & electi potestate. Cap. 7.

CUm in cunctis sacris ordinibus, & ecclesiasticis ministeriis sint ætatis maturitas, gravitas morum, & litterarum scientia inquirenda, multo fortius in Episcopo hæc oportet inquiri, qui ad aliorum curam positus in se ipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conversari (*b*). Eapropter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur a posteris in exemplum, præsenti decreto statuimus, ut nullus in Episcopum eligatur, nisi qui jam trigesimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio sit natus; qui etiam vita & scientia commendabilis demonstretur.

Ibid. §. Inferiora.

INferiora etiam ministeria, ut puta Decanatum, Archidiaconatum, & alia, quæ curam animarum habent annexam, nullus omnino suscipiat, sed nec Parochialis Ecclesiæ regimen, nisi qui jam vigesimum quintum annum ætatis attigerit, & scientia, & moribus commendandus existat (*c*). Cum autem assumptus fuerit, si Archidiaconus in Diaconum, & Decanus, & reliqui admoniti non fuerint præfixo a Canonibus tempore in Presbyteros ordinati, & ab isto removeantur officio, & aliis conferatur, qui & velint, & possint illud convenienter imple-

(b) Supra sess. 7. de Reform. cap. 1.
(c) Supra sess. 24. de Reform. cap. 12.

plere, nec prosit eis appellationis refugium, si forte in Constitutionis istius transgressionem per appellationem voluerint se tueri. Hoc sane non solum de promovendis, sed etiam de his, qui jam promoti sunt, si Canones non obsistant, præcipimus observari.

Lib. 3. Decretalium de Clericis non residentibus, Caput 3.

QUia nonnulli modum avaritiæ non ponentes, dignitates diversas Ecclesiasticas, & plures Ecclesias Parochiales, contra sacrorum canonum instituta, nituntur accipere, ut cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum, ne id de cætero fiat, districtius inhibemus (*d*). Cum igitur Ecclesia, vel Ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam ejus per se ipsam valeat exercere. Quod si aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra sacros canones accepit, amittat; & qui dederit, largiendi potestate privetur.

In Sexto. De electione, & electi potestate. Caput 14.

LIcet Canon a felicis recordationis Alexandro Papa III. prædecessore nostro editus inter cetera statuerit, ut nullus regimen Ecclesiæ Parochialis suscipiat, nisi vigesimum quintum ætatis annum attigerit, ac scientia, & moribus commendandus existat, quodque talis ad regimen assumptus hujusmodi, si monitus, non

(d) Supr. sess. 24. de Reform. c. 12.

fuerit præfixo a canonibus tempore in presbyterum ordinatus, a regiminis ejusdem amoveatur officio, & alii conferatur; quia tamen in observatione canonis memorati se multi exhibent negligentes, nos periculosam illorum negligentiam volentes juris executione suppleri, præsenti decreto statuimus, ut nullus ad regimen parochialis Ecclesiæ assumatur, nisi sit idoneus, moribus, scientia, & ætate: Decernentes, collationes de parochialibus Ecclesiis iis, qui non attigerint vigesimum quintum annum, de cetero faciendas viribus omnino carere. Is etiam, qui ad hujusmodi regimen assumetur, ut gregis sibi crediti diligentius curam gerere possit, in parochiali Ecclesia, cujus rector is extiterit, residere personaliter teneatur; & intra annum a sibi commissi regiminis tempore numerandum, se faciat ad sacerdotium promoveri. Quod si intra idem tempus promotus non fuerit, Ecclesia sibi commissa, nulla etiam præmissa monitione, sit præsentis constitutionis auctoritate privatus. Super residentia vero, ut præmittitur, facienda, possit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.

Lib. 3. Decretalium. De Præbendis, & dignitatibus.

Grave nimis est, & absurdum, quod quidam Ecclesiarum Prælati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promovere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec litteratum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non ju-

judicium rationis (e); unde quanta Ecclesiis damna proveniant, nemo sanæ mentis ignorat: Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, ut, prætermissis indignis, idoneos assumant, qui Deo, & Ecclesiis velint, & valeant gratum impendere famulatum: fiatque de hoc in provinciali Concilio diligens inquisitio annuatim; ita ut qui post primam & secundam correctionem fuerit repertus culpabilis, a beneficiis conferendis per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eorum Concilio Persona provida & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficiis conferendis, & hoc ipsum circa Capitula, quæ in his deliquerint, observetur. Metropolitani vero delictum superioris judicio relinquatur, ex parte Concilii nuntiandum. Ut autem hæc salubris provisio pleniorem consequatur effectum, hujusmodi suspensionis sententia, præter Romani Pontificis auctoritatem aut proprii Patriarchæ, minime relaxetur; ut in hoc quoque quatuor Patriarchales Sedes specialiter honorentur.

Lib. 3. Decretalium. De Præbendis, & dignitatibus.

De multa providentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias parochiales reciperet, contra sacrorum canonum instituta (f); alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferens privaretur. Quia vero propter præsumptiones, & quorumdam cupiditates, nullus hactenus, aut ra-

V 6 rus;

(e) Supra Seff. 7. de Reform. c. 3.
(f) Supra Seff. 7. de Reform. cap. 4.

rus de prædicto statuto fructus provenit, nos evidentius, & expressius occurrere cupientes, præsenti decreto statuimus, ut quicumque receperit aliquod beneficium curam habens animarum adnexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus; & si forte illud retinere contenderit, etiam alio spolietur. Is quoque, ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius libere conferat, cui merito viderit conferendum; & si ultra sex menses conferre distulerit, non solum ad alios secundum Lateranensis Concilii statutum ejus collatio devolvatur, verum etiam tantum e suis cogatur proventibus in utilitatem Ecclesiæ, cujus est illud beneficium, assignare, quantum a tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus observandum: addentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates, aut personatus habere præsumat, etiamsi curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen, & litteratas personas, quæ majoribus beneficiis sunt honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari.

In Sexto. tit. 16. De Officio Ordinarii.
Caput 3.

ORdinarii locorum subditos suos plures dignitates, vel Ecclesias, quibus animarum cura imminet, obtinentes, seu personatum, aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districte compellant, dispensationes, auctoritate quarum hujusmodi Ecclesias, personatus, seu dignitates canonice tenere se asserunt, intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordina-

nariorum moderandum arbitrio exhibere (g). Quod si forte, justo impedimento cessante, nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhiberi, Ecclesiae beneficia, personatus, seu dignitates, quae sine dispensatione aliqua eo ipso illicite detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, libere personis idoneis conferantur. Ceterum si dispensatio exhibita sufficiens evidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficiis hujusmodi, quae canonice obtinet, molestetur. Provideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarum cura in eisdem Ecclesiis, personatibus, seu dignitatibus negligatur: nec beneficia ipsa debitis obsequiis defraudentur. Si vero de dispensationis exhibitae sufficientia dubitetur, super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum, cujus est aestimare, quem modum sui beneficii esse velit. In conferendis insuper Personatibus, & dignitatibus, & aliis beneficiis curam habentibus animarum annexam, iidem Ordinarii diligentiam illam observent, ut Personatum, dignitatem, vel aliud beneficium similem curam habens animarum alicui plura similia obtinenti non ante conferre praesumant, quam eis super obtentis dispensatio evidenter sufficiens ostendatur, qua etiam ostensa ita demum ad collationem procedi volumus, si appareat per eamdem, quod is, cui est collatio facienda, hujusmodi personatum, dignitatem, vel beneficium retinere libere valeat cum obtentis, vel si ea, quae sic obtinet, libere ac sponte resignet. Aliter autem de Personatibus, dignitatibus, & beneficiis talibus facta collatio nullius penitus sit momenti.

In

(g) Supra Sess. 7. de Reform. cap. 5.

ter facere, proventus eosdem in usus suos damnabiliter convertentes; cum tamen ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium, salva quidem sedis Apostolicæ auctoritate, converti; nos incuriam, & abusum hujusmodi detestantes, hoc Sacro Concilio approbante, sancimus, ut ii, ad quos id de jure, vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex consuetudine præscripta legitime, vel privilegio Sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare: ac occupata, deperdita, & alienata indebite, in statum reduci debitum faciant, & ad ipsarum miserabilium personarum receptionem, & sustentationem debitam, juxta facultates, & proventus locorum ipsorum, Rectores prædictos compellere non omittant. In quo si forte commiserint negligentiam, vel defectum, Ordinariis locorum injungimus, ut etiamsi pia loca prædicta exemptionis privilegio munita consistant, per se ipsos, vel alios impleant omnia præmissa, & singula, & rectores eosdem utique non exemptos propria, exemptos vero, & alios privilegiatos Apostolica ad id auctoritate compellant: Contradictores cujuscumque status, aut conditionis existant, aut præbentes eisdem circa præmissa consilium, auxilium, vel favorem, per censuram Ecclesiasticam, & aliis juris remediis compescendo; nullam tamen per hoc exemptionibus, seu privilegiis ipsis, quoad alia, præjudicium generando: ut autem præmissa promptius observentur, nullus ex locis ipsis sæcularibus Clericis in beneficium conferatur, etiamsi de consuetudine, quam reprobamus penitus, hoc fuerit observatum, nisi in illorum fundatione secus fuerit constitutum, seu per electio-

nem

nem sit de rectore locis hujusmodi providendum. Sed eorum gubernatio viris providis, idoneis, & boni testimonii committatur, qui sciant, velint, & valeant loca ipsa, bona eorum, ac jura utiliter regere, & eorum proventus & reditus in personarum usum miserabilium fideliter dispensare; & quos in usus alios bona prædicta convertere præsumptio verisimilis non existat, in quibus sub obtestatione divini judicii, illorum, ad quos dictorum locorum commissio pertinet, conscientias oneramus. Illi etiam, quibus dictorum locorum gubernatio, seu administratio committetur, ad instar tutorum, & curatorum juramentum præstare, ac de locorum ipsorum bonis inventaria conficere, & Ordinariis, seu aliis, quibus subsunt loca hujusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem Quod si secus a quoquam fuerit attentatum, collationem, provisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmissa vero ad hospitalia militarium ordinum, aut religiosorum etiam aliorum extendi minime volumus. Quorum tamen hospitalium rectoribus in sanctæ obedientiæ virtute mandamus, ut in illis secundum suorum ordinum instituta, & antiquas observantias, providere pauperibus, & hospitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per superiores eorum arcta districtione cogantur, statutis, aut consuetudinibus quibuslibet non obstantibus in præmissis. Ceterum nostræ intentionis existit, quod si quæ hospitalia, altare, vel altaria, & cæmeterium ab antiquo habentia, & presbyteros celebrantes, & Sacramenta Ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si parochiales rectores consueverint in illis exercere præmissa, antiqua consuetudo servetur, quoad

exer-

exercenda, & ministranda spiritualia supradicta.

Concilium Lateranense sub Innocentio III. can. 21. de Pœnit. & remiss. C. omnis.

OMnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter, saltem semel in anno proprio sacerdoti, & injunctam sibi pœnitentiam studeat pro viribus adimplere, suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum; (*k*) nisi forte de consilio proprii sacerdotis, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinendum; alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura. Unde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur, ne quispiam ignorantiæ cæcitate velamen excusationis assumat. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit justa de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat a proprio Sacerdote, cum aliter ille ipsum non possit solvere, vel ligare.

Lib. 3. Clemen. de vita, & honestate Clericorum.

QUoniam qui, abjectis vestibus proprio congruentibus ordini, alias assumere, & in publico portare rationabili causa cessante præsumit, professorum illius ordinis prærogativa se reddit indignum: præsenti constitutione sancimus (*l*), quod quicumque Clericus virgata vel partita veste publice utetur, nisi causa

(k) Supr. sess. 13. de sacram. Eucharist. can. 9. & sess. 14. de sacr. Pœnit. can. 8.

(l) Vid. Supra Sess. 14. de reform. c. 6.

sa rationabilis subsit, si beneficiatus extiterit, per sex menses a perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinet, sit eo ipso suspensus, si vero beneficiatus non fuerit, in sacris tamen ordinibus citra sacerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Idem quoque censemus de Clericis aliis vestem talem simul & tonsuram publice deferentibus clericalem. Dignitatem vero, personatum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura immineat animarum, nec non ceteri in Sacerdotio constituti, ac religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam honestatem ostendere, si, præterquam ex causa rationabili, publice vestem ferant hujusmodi, aut infulam, seu pileum lineum publice portent in capite, sint eo ipso, beneficiati videlicet, a perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent suspensi per annum; ceteri vero Sacerdotes, & religiosi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum obtinendum: Sed & tales, & ceteri quicumque Clerici utentes epitogio, seu tabardo foderato usque ad oram, & ita brevi, quod vestis inferior notabiliter videatur, epitogium ipsum sæculares Clerici, & religiosi administrationem habentes teneantur intra mensem dare pauperibus; ceteri vero religiosi administrationem non habentes intra idem tempus illud teneantur suis superioribus assignare, in pios usus aliquos convertendum, alioquin beneficiati suspensionis, ceteri vero inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus se noverint incurrisse.

Huic insuper adjicimus sanctioni, ut Clerici, præsertim beneficiati caligis scacatis, rubeis, aut viridibus publice non utantur.

Lib. 3. Decretal. de Ecclesiis ædificandis. caput 3.

AD audientiam nostram noveris pervenisse, quod villa, quæ dicitur N. tantum perhibetur ab Ecclesia Parochiali distare, ut tempore hyemiali, cum pluviæ inundant, non possint parochiani sine magna difficultate ipsam adire: unde non valent congruo tempore Ecclesiasticis Officiis interesse (m). Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur reditibus abundare, quod, præter illius villæ proventus, minister illius convenienter valeat sustentationem habere, mandamus, quatenus, si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea Sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ majoris, cum Canonico fundatoris assensu institutas, ad sustentationem suam ejusdem villæ obventiones Ecclesiasticas percepturum: providens tamen, ut competens in ea honor pro facultate loci, matrici Ecclesiæ servetur; quod quidem fieri posse videtur, cum ejusdem villæ Dominus viginti acras terræ frugiferæ velit ad usus Sacerdotis conferre. Si vero persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, ut nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum, appellationis cessante diffugio, instituere non omittas:

Lib.

(m) Supr. Sess. 21 de reform. c. 4.

Lib. 1. Clement. de ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum. Cap. 11.

UT ii, qui Divinis in Cathedralibus, vel Collegiatis sæcularibus, vel Regularibus Ecclesiis sunt mancipati Officiis, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros ordines propensius inducantur, statuimus, ut nullus de cætero in hujusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis libere concedatur, nisi saltem in Subdiaconatus Ordine fuerit constitutus. Illi vero, qui dignitates, personatus, Officia, vel præbendas, quibus certi Ordines sunt annexi, pacifice nunc obtinent in eisdem Ecclesiis, vel obtinuerint in futurum; nisi justo impedimento cessante, ad hujusmodi Ordines se promoveri fecerint infra annum, ex tunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earumdem; ipsisque distributionum, quæ dantur his, qui certis horis intersunt, pars dimidia subtrahatur, non obstantibus quibuslibet consuetudinibus, vel statutis; pœnis aliis, quæ contra tales promoveri ad ordines recusantes statuuntur in jure, nihilominus in suo robore permansuris.

In sexto lib. 2. tit. De appellationibus.
Caput III.

ROmana Ecclesia, & infra. (o) Cum Suffraganeorum Rhemensis Ecclesiæ, suorumque officialium (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus eorum vices supplen-

(o) Supr. sess. 22. de reform. c. 7.

plendo cognoscunt) unum & idem consistorium, sive auditorium sit censendum; ab ipsis officialibus, non ad dictos Suffraganeos (ne ab eisdem ad seipsos interponi appellatio videatur) sed de jure ad Rhemensem est curiam appellandum. Ab Archidiaconis vero, aliisque inferioribus prælatis Suffraganeis subjectis, eisdem & eorum officialibus, ad Suffraganeos ipsos debet, & non ad eamdem curiam (omissis dictis Suffraganeis) appellari; nisi aliud Rhemensi Ecclesiæ de consuetudine competat in hac parte. Cum autem ad præfatam curiam ab eorumdem Suffraganeorum vel suorum officialium audientia fuerit appellatum, Rhemensis Archiepiscopus (qui pro tempore fuerit) vel officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interpositæ ante definitivam sententiam citent partes, nec etiam aliis illam committent, appellationis ejusdem causa probabili seu legitima non expressa.

Si vero vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam vel definitivam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicque non esse per appellationem ad eumdem Archiepiscopum, vel ejus officialem devolutum negotium proponatur: iidem (nisi prius ipsis constiterit causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam) prohibere ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non præsumant.

Quod si objiciatur ex injusta causa, seu minus legitima, ante sententiam appellationem interpositam exitisse, & ex eo non esse appellationem hujusmodi admittendam, nequeunt prædicti Archiepiscopus, vel ejus officialis prohibere, ne procedatur in causa; nisi prius appellatione recepta, velut emissa ex causa probabili

cognoscere incipiant de causa hujusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus a jure prohibitis (utpote a sententia super manifesto & notorio crimine, vel de quo quis in jure confessus extitit, promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur, possunt, ne sententia executioni mandetur (postquam cognoscere coeperint, utrum sit recipienda, vel non appellatio ab eo interposita) inhibere. In alium quoque qui circa rem, de qua inter appellantem & appellatum controversia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attentat, non valet occasione hujusmodi jurisdictionem aliquam vendicare. Cum vero is, qui ad Rhemensem curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in caussis aliis Ordinarii sui jurisdictioni subjiciatur, Rhemensis Archiepiscopus vel officialis ipsius nequaquam jurisdictionem ipsam in aliis impediant, ut ab ejusdem Ordinarii potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis præfatæ provinciæ super causis, in quibus temporalem jurisdictionem exercent, nisi forte de consuetudine aut privilegio, sive jure alio speciali sit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoque interdicti vel suspensionis seu excommunicationis in appellantem ab eo, a quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus nisi vocatis partibus, & de appellatione legitime cognito, revocent aut denuntient esse nullas. Cum autem ad Rhemensem Archiepiscopum ab audientia suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum, idem Archiepiscopus (postquam de appellatione cognito constiterit, eam minus rationabilem extitisse) causam ad eumdem Suffraganeum remittere non postponat.

Bonifacius VIII. in Sexto, lib. 3. tit. 2. De Clericis conjugatis cap. unic.

CLerici qui cum unicis & virginibus contraxerunt, si tonsuram & vestes deferant clericales, privilegium retineant Canonis ab Innocentio Secundo prædecessore nostro editi in favorem totius ordinis clericalis. (p) Et cum juxta Parisiense Concilium nullus clericus distringi debeat, aut condemnari a judice sæculari, præsenti declaramus edicto, hujusmodi clericos conjugatos pro commissis ab eis excessibus vel delictis trahi non posse criminaliter, aut civiliter ad judicium sæculare, nec ab ipsis sæcularibus judicibus eos debere personaliter vel etiam pecunialiter (ne per unam viam concedatur eisdem judicibus, quod per aliam denegatur) ullatenus condemnari. In cæteris autem, vel nisi, ut præmittitur, tonsuram vel vestem deferant clericales, etiam in præmissis eos gaudere nolumus privilegio clericali.

Gregorius X. in Generali Concilio Lugdunensi in 6. lib. 3. tit. 20. De censibus & exactionibus cap. 2.

EXigit perversorum audacia, ut non simus sola delictorum prohitione contenti, sed etiam pœnam delinquentibus imponamus. (q) Constitutionem itaque felicis recordationis Innocentii Papæ Quarti, prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus

(p) Supr. sess. 23. de reform. cap. 6.
(q) Sess. 24. de reform. cap. 3.

Lib. 1. Clement. de ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum. Cap. 11.

UT ii, qui Divinis in Cathedralibus, vel Collegiatis sæcularibus, vel Regularibus Ecclesiis sunt mancipati Officiis, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros ordines propensius inducantur, statuimus, ut nullus de cætero in hujusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis libere concedatur, nisi saltem in Subdiaconatus Ordine fuerit constitutus. Illi vero, qui dignitates, personatus, Officia, vel præbendas, quibus certi Ordines sunt annexi, pacifice nunc obtinent in eisdem Ecclesiis, vel obtinuerint in futurum; nisi justo impedimento cessante, ad hujusmodi Ordines se promoveri fecerint infra annum, extunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earumdem; ipsisque distributionum, quæ dantur his, qui certis horis intersunt, pars dimidia subtrahatur, non obstantibus quibuslibet consuetudinibus, vel statutis; pœnis aliis, quæ contra tales promoveri ad ordines recusantes statuuntur in jure, nihilominus in suo robore permansuris.

In sexto lib. 2. tit. De appellationibus.
Caput III.

ROmana Ecclesia, & infra. (*o*) Cum Suffraganeorum Rhemensis Ecclesiæ, suorumque officialium (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus eorum vices supplen-

(*o*) Supr. sess. 22. de reform. c. 7.

famatus erat apud dominum suum quasi dissipasset bona ipsius, audivit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare. Et in Genesi Dominus ait, Descendam, & videbo, utrum clamorem, qui venit ad me, opere compleverint. Ex quibus auctoritatibus manifeste comprobatur, quod non solum cum subditus, verum etiam cum prælatus excedit, si per clamorem & famam ad aures superioris pervenerit, non quidem a malevolis, & maledicis, sed a providis & honestis; nec semel tantum, sed sæpe, quod clamor innuit, & diffamatio manifestat, debet coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentius perscrutari, ut si rei poposcerit qualitas, canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tamquam idem sit accusator & Judex, sed quasi deferente fama, vel denuntiante clamore, officii sui debitum exequatur. Licet autem hoc sit observandum in subditis, diligentius tamen observandum est in Prælatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia non possunt omnibus complacere, cum ex officio teneantur non solum arguere, sed etiam increpare; quin etiam interdum suspendere, nonnumquam vero ligare, fræquenter odium multorum incurrunt, & insidias patiuntur: ideo Sancti Patres provide statuerunt, ut accusatio Prælatorum non facile admittatur, ne concussis columnis corruat ædificium; nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non solum falsæ, sed etiam malignæ criminationi janua præcludatur. Verum ita voluerunt providere Prælatis, ne criminarentur injuste, ut tamen caverent, ne delinquerent insolenter, contra morbum utrumque invenientes congruam medicinam, videlicet, ut criminalis accusatio, quæ ad diminutionem capitis (idest de-

degradationem) intenditur, nisi legitima præcedat inscriptio, nullatenus admittatur. Sed cum super excessibus suis quisquam fuerit infamatus, ita ut jam clamor ascendat, qui diutius sine scandalo dissimulari non possit, vel sine periculo tolerari, absque dubitationis scrupulo ad inquirendum & puniendum ejus excessus, non ex odii fomite, sed charitatis procedatur affectu; quatenus si fuerit gravis excessus, etsi non degradetur ab ordine, ab administratione tamen amoveatur omnino; quod est secundum evangelicam sententiam a villicatione villicum amoveri, qui non potest villicationis suæ dignam reddere rationem. Debet igitur esse præsens is, contra quem facienda est inquisitio, nisi se per contumaciam absentaverit, & exponenda sunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi seipsum. Et non solum dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, ut quid, & a quo sit dictum, appareat, publicanda; nec non exceptiones, & replicationes legitimæ admittendæ ne per suppressionem nominum, infamandi, per exceptionum vero exclusionem, deponendi falsum, audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque subditorum excessus, tanto diligentius debet Prælatus assurgere, quanto damnabilius eorum offensas desereret incorrectas; contra quos, ut de notoriis excessibus taceatur, etsi tribus modis possit procedi, per accusationem videlicet, denuntiationem, & inquisitionem eorum, ut tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne forte per leve compendium ad grave dispendium veniatur; sicut accusationem legitima præcedere debet inscriptio, sic & denuntiationem charitativa admonitio, & inquisitionem clamosa insinuatio prævenire; illo semper adhibito moderamine, ut juxta formam

judicii sententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa regulares personas non credimus usquequaque servandum, quæ, cum causa requirit, facilius & liberius a suis possunt administrationibus amoveri.

Lib. 5. Decretal. tit. 33. De Privilegiis & excess. priv. Cap. 16.

CUm Capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur hujusmodi privilegio (s), quod nullus Archiepiscopus, vel Episcopus, in personas Canonicorum ejusdem capellæ suspensionis vel excommunicationis, aut interdicti sententiam audeat promulgare; quidam capellæ supradictæ Canonici, qui Parochiales Ecclesias a te tenent, occasione privilegii prælibati, in his etiam, quarum jurisdictio ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, ut quantumcumque graviter interdum excedant, tuæ correctioni recusent, & sententiæ subjacere. Quocirca mandamus quatenus in quantum exempti sunt, ejusdem ratione capellæ, Apostolicis privilegiis deferas reverenter, sed in quantum ratione parochialium Ecclesiarum, vel alias jurisdictionem tuam respicere dignoscuntur, officii tui debitum in eosdem libere prosequaris.

In sexto lib. 3. De clericis non residentibus, cap. un.

COnsuetudinem, quæ in quibusdam partibus inolevit, qua Canonici & alii beneficiati seu clerici cathedralium, & aliarum collegiatarum Ecclesiarum, distributiones quotidianas (quæ

(s) Sess. 24. de reform. cap. 11.

(quæ alias manualia beneficia, seu victualia nuncupantur, & tantum residentibus tribuuntur) qualitercumque in civitatibus seu aliis locis (in quibus ipsæ consistunt Ecclesiæ) sint præsentes, licet divinis officiis non intersint, ex integro percipiunt, ac si continue in ipsis Ecclesiis, in eisdem officiis deservirent, penitus improbantes; statuimus, ut distributiones ipsæ quotidianæ, in quibuscumque rebus consistant, Canonicis, ac aliis beneficiatis, & clericis Ecclesiarum ipsarum, qui eisdem officiis in ipsis Ecclesiis adfuerint, tribuantur, juxta Ecclesiæ cujuslibet ordinationem rationabilem jam factam, seu etiam faciendam; qui vero aliter de distributionibus ipsis quidquam receperit (exceptis illis, quos infirmitas, seu justa & rationabilis corporalis necessitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas excusaret) rerum sic receptarum dominium non acquirat, nec faciat eas suas; imo ad eorum omnium restitutionem, quæ contra hujusmodi constitutionem nostram receperit, teneatur. De distributionibus etiam pro defunctorum anniversariis largiendis idem decernimus observandum.

In Sexto, lib. 3. tit. 16. De statu regularium, cap. un.

PEriculoso, & detestabili quarumdam monialium statui (t), quæ honestatis laxatis habenis, & monachali modestia, sexusque verecundia impudenter abjectis, extra sua Monasteria nonnumquam per habitacula sæcularium personarum discurrunt, & frequenter, intra eadem monasteria personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea de-

(t) sess. 25. de Regul. & Monial. c. 5.

devoverunt, gravem offensam, religionis opprobrium & scandalum plurimorum, providere salubriter cupientes præsenti constitutione perpetuo irrefragabiliter valitura, sancimus, universas & singulas moniales præsentes, atque futuras cujuscumque Religionis sint vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cetero permanere clausura: ita quod nulli earum Religionem tacite vel expresse professæ, sit vel esse valeat quacumque ratione vel causa (nisi forte tanto & tali morbo evidenter earum aliquam laborare constaret, quod non posset cum aliis absque gravi periculo, seu scandalo commorari.) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas, nullique aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis, & manifesta causa existat, ac de illius ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus vel accessus pateat ad easdem, ut sic a publicis & mundanis conspectibus separatæ, omnino servire Deo valeant liberius, &, lasciviendi opportunitate sublata, eidem corda sua & corpora in omni sanctimonia diligentius custodire. Sane ut hoc salutare statutum commodius valeat observari, districtius inhibemus, ne in Monasteriis Ordinum non mendicantium, aliquæ recipiantur de cætero in sorores nisi quot poterunt de ipsorum monasteriorum bonis sive proventibus absque penuria sustentari, si secus actum fuerit; irritum decernentes.

Verum quando Abbatissa vel Priorissa cujusvis monasterii, pro feudo quod monasterium ipsum tenet ab aliquo Principe seu domino temporali sibi debebit homagium vel fidelitatis Sacramentum præstare (nisi quod per procuratorem illud præstet, possit efficere, apud eum) de Mo-

Monasterio cum honesta & decenti societate exire poterit, eo casu licenter, homagio facto, quamprimum commode poterit, seu fidelitatis præstito Sacramento, ad ipsum Monasterium e vestigio reversura; sic quod in fraudem residentiæ, sive moræ claustralis nihil fiat omnino.

Porro ne moniales causam seu occasionem habeant evagandi, Principes seculares ac alios dominos temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Jesu Christi, eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadentes, quod Abbatissas ipsas & Priorissas; ac moniales quascumque monasteriorum suorum curam, administrationem negotiave gerentes, quibuscumque nominibus censeantur, per procuratores in suis tribunalibus seu curiis litigare permittant, ne pro constituendis procuratoribus (qui adornati in aliquibus partibus nuncupantur) seu aliis ejusmodi easdem oporteat evagari. Si qui vero contra præsumpserit, exhortationi hujusmodi rationabili atque sanctæ obtemperare nolentes, cum sit juri contrarium, quod mulieres præsertim Religiosæ per seipsas litigare cogantur, & a via deviet honestatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per suos Ordinarios Ecclesiasticos censura Ecclesiastica compellantur. Episcopis autem & aliis Prælatis superioribus & inferioribus quibuscumque injungimus, quod & ipsi causas seu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere, coram ipsis, aut in curiis eorumdem, sive sint homagia, fidelitatis sacramenta, lites, vel quidquid aliud, ipsæ per procuratores earum fieri faciant, & tractari. Et quoniam parum esset condere jura, nisi essent, qui ea executioni debitæ demandaret, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis universis districte in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione divini

lares Canonicos secundum ordinem suum volumus & præcipimus observare. Si vero in hac novitate quidquam difficultatis emerserit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ sedis judicium absque scandalo referatur, ceteris irrefragabiliter observatis, quæ concordi fuerint deliberatione provisa.

Porro Diœcesani Episcopi monasteria sibi subjecta ita studeant reformare, ut cum ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inveniant, quod commendatione, quam quod correctione sit dignum; attentissime præcaventes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggraventur. Quia sic volumus superiorum jura servari, ut inferiorum nolimus injurias sustinere. Ad hoc districte præcipimus tam Diœcesanis Episcopis, quam personis, quæ præerunt Capitulis celebrandis, ut per censuram Ecclesiasticam; appellatione remota compescant advocatos, patronos, vicedominos, rectores, & consules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis vel rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant; ut liberius & quietius omnipotenti Deo valeant famulari.

In Sexto lib. 1. tit. 3. de rescriptis cap. 11.

Statutum, quod circa judices a Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, (x) cum quædam contenta in eo, quæ pro communi utilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctio-

(x) Supr. Sess. 25. de reform. Cap. 10.

ctione praesenti, quam irrefragabiliter observari mandamus, suadente utilitate, in melius duximus, reformandum. Sancimus igitur, ut nullis, nisi dignitate praeditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum cathedralium Canonicis, causae auctoritate litterarum Sedis Apostolicae, vel legatorum ejus de cetero committantur, nec audiantur alibi, quam in civitatibus vel locis insignibus, ubi possit commode copia peritorum haberi.

AD

CONCILII TRIDENTINI

MARGARITAS

Adm. R. P. Mauritii de Gregorio, Siculi Cammaratensis, Ord. Predicatorum, Theol. Illustriss. D. Horatii Aquaviva, Episcopi Calatini.

HYACINTHUS

Et collectio omnium Conciliorum Religionis Christianae contra haereticos. Ex primo Hierosolymit. sub Divo Petro usque ad Trident. Ex Tomis magnis Conciliorum, ex parvo volumine Archiepisc. Toletani, Bartholomaei de Miranda etiam Conciliorum; Ex serie Synodorum Dominici Bannes; ex Illustris. Cardin. Baronio; & ex Illustriss. Cardin. Bellarmino, ex Historia Tripartita, ex Historia Ecclesiastica Ruffini, ex Historia Ecclesiae Eusebii, ex Platina, ex Panvinio, ex Tyghio de Ecclesiastica Hierarchia, ex Epiphanio, ex Alphonso de

lares Canonicos secundum ordinem suum volumus & præcipimus observare. Si vero in hac novitate quidquam difficultatis emerserit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ sedis judicium absque scandalo referatur, ceteris irrefragabiliter observatis, quæ concordi fuerint deliberatione provisa.

Porro Diœcesani Episcopi monasteria sibi subjecta ità studeant reformare, ut cùm ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inveniant, quod commendatione, quam quod correctione sit dignum; attentissime præcaventes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggraventur. Quia sic volumus superiorum jura servari, ut inferiorum nolimus injurias sustinere. Ad hoc districte precipimus tam Diœcesanis Episcopis, quam personis, quæ præerunt Capitulis celebrandis, ut per censuram Ecclesiasticam; appellatione remota compescant advocatos, patronos, vicedominos, rectores, & consules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis ac rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant; ut liberius & quietius omnipotenti Deo valeant famulari.

In Sexto lib. 1. tit. 3. de rescriptis cap. 11.

Statutum, quod circa judices a Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, (x) cum quædam contenta in eo, quæ pro communi utilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctio-

(x) Supr. Sess. 25. de reform. Cap. 10.

ctione præsenti, quam irrefragabiliter observari mandamus, suadente utilitate, in melius duximus, reformandum. Sancimus igitur, ut nullis, nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum cathedralium Canonicis, causæ auctoritate litterarum Sedis Apostolicæ, vel legatorum ejus de cetero committantur, nec audiantur alibi, quam in civitatibus vel locis insignibus, ubi possit commode copia peritorum haberi.

AD

CONCILII TRIDENTINI

MARGARITAS

Adm. R. P. Mauritii de Gregorio, Siculi Camaratensis, Ord. Prædicatorum, Theol. Illustriss. D. Horatii Aquàviva, Episcopi Calatini.

HYACINTHUS.

Et collectio omnium Conciliorum Religionis Christianæ contra hæreticos. Ex primo Hierosolymit. sub Divo Petro usque ad Trident. Ex Tomis magnis Conciliorum, ex parvo volumine Archiepisc. Toletani, Bartholomæi de Miranda etiam Conciliorum, Ex serie Synodorum Dominici Bannes; ex Illustris. Cardin. Baronio; & ex Illustris. Cardin. Bellarmino, ex Historia Tripartita, ex Historia Ecclesiastica Ruffini, ex Historia Ecclesiæ Eusebii, ex Platina, ex Panvinio, ex Tyghio de Ecclesiastica Hierarchia, ex Epiphanio, ex Alphonso d-

lares Ca
mus & j
vitate q
prædicta
licæ fed
ceteris
di fueri
Porro
jecta ita
dicti vi
niant, c
ctione f
per eos
gravent
fervari.
ftinere.
cefanis
Capitu
ficam.
catos,
fules,
ne mc
ae re
tisfac
tius
famu

S T
ft
quæ
fitat
doci

4x

... cap. 1. sub D. Petro in Hierosolima, cum ... ceteris Apostolis post Ascensionem Christi. Viri fratres, &c. dicit Petrus de Juda, &c. qui possedit agrum de mercede iniquitatis, &c, & ... antes, &c. cecidit sors super Matthiam, & annumeratus est cum undecim Apostolis: Ecce ... primo Concilio existentia Spiritus Sancti.

PRIMUM CONCILIUM
secundum communem opinionem.

Summarium de circumcisione non facienda, ut abstineant a contaminationibus simulacrorum, fornicatione, suffocatis, & sanguine.

CONcilium primum Hyerosolymis celebratum est sub Divo Petro Apostolo, & reliquis Apostolis tempore Claudii Tiberii, quod habetur in Actibus Apostolorum cap. 15. quod modo sequitur. Surrexerunt autem quidam de hæresi Pharisæorum, qui crediderunt, dicentes, quia oportet circumcidi eos; præcipere quoque servari leges Moysi; conveneruntque Apostoli, & seniores videre de verbo hoc. Cum autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum gentes audire verbum Evangelii, & credere, & qui novit corda Deus, testimonium perhibuit, dans illis Spiritum sanctum, sicut & nobis; & nihil discrevit inter nos, & illos, fide purificans corda eorum; nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum super cervices Discipulorum, quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus; sed per gratiam Domini nostri Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum & illi? Tacuit autem omnis multitudo, & audiebant Barnabam, & Paulum narrantes, quanta Deus fecisset signa

lares Canonicos secundum ordinem suum vol. mus & præcipimus observare. Si vero in hac novitate quidquam difficultatis emerserit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ sedis judicium absque scandalo referatur, ceteris irrefragabiliter observatis, quæ concordi fuerint deliberatione provisa.

Porro Diœcesani Episcopi monasteria sibi subjecta ita studeant reformare, ut cum ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inveniant, quod commendatione, quam quod correctione sit dignum; attentissime præcaventes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggraventur. Quia sic volumus superiorum jura servari, ut inferiorum nolimus injurias sustinere. Ad hoc districte præcipimus tam Diœcesanis Episcopis, quam personis, quæ præerunt Capitulis celebrandis, ut per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota compescant advocatos, patronos, vicedominos, rectores, & consules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis ac rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant; ut liberius & quietius omnipotenti Deo valeant famulari.

In Sexto lib. 1. tit. 3. de rescriptis cap. 11.

Statutum, quod circa judices a Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, (x) cum quædam contenta in eo, quæ pro communi utilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sancti-

(x) Supr. Sess. 25. de reform. Cap. 10.

ctione præsenti, quam irrefragabiliter observari mandamus, suadente utilitate, in melius duximus, reformandum. Sancimus igitur, ut nullis, nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum cathedralium Canonicis, causæ auctoritate litterarum Sedis Apostolicæ, vel legatorum ejus de cetero committantur, nec audiantur alibi, quam in civitatibus vel locis insignibus, ubi possit commode copia peritorum haberi.

AD

CONCILII TRIDENTINI

MARGARITAS

Adm. R. P. Mauritii de Gregorio, Siculi Camaratensis, Ord. Prædicatorum, Theol. Illustriss. D. Horatii Aquaviva, Episcopi Calatini.

HYACINTHUS.

Ex collectio omnium Conciliorum Religionis Christianæ contra hæreticos. Ex primo Hierosolymit. sub Divo Petro usque ad Trident. Ex Tomis magnis Conciliorum, ex parvo volumine Archiepisc. Toletani, Bartholomæi de Miranda etiam Conciliorum, Ex serie Synodorum Dominici Bannes; ex Illustris. Cardin. Baronio; & ex Illustris. Cardin. Bellarmino, ex Historia Tripartita, ex Historia Ecclesiastica Ruffini, ex Historia Ecclesiæ Eusebii, ex Platina, ex Panvinio, ex Tyghio de Ecclesiastica Hierarchia, ex Epiphanio, ex Alphonso de

Castro, ex Serafino Porreta, ex Bullario, ex Sacris Canonibus, & eorum Expositoribus, ex Theologis in Sententiis, ex Summa S. Thomæ, & Commentatoribus, ex Expositoribus Novi, & Veteris Testam. ex Summis Casuum conscientiæ desumptus, sub quibus Pontificibus, Imperatoribus, & in quo anno confectorum; & quot Episcopi, & ceteri interfuerunt.

CONCILIUM PRIMUM.

Supposita definitione Concilii, quam prædicti Doctores assignant, quod est conventus, seu congregatio Episcoporum, Abbatum, & Generalium Ordinum ex gratia, & Sacerdotum in Episcopali, seu locali Synodo, ad tractandum de fide, & religione, & moribus authoritate Summi Pontificis. Videatur Bannes in princip. 2. 2.

Et supposita divisione, quod Concilium est triplex, Generale, ad quod generaliter Episcopi convocantur; Provinciale, ad quod Episcopi unius Provinciæ, aut Regni Metropolitani authoritate congregantur; Et Episcopale, quod faciunt Episcopi cum Sacerdotibus. Videantur Concilia Synodal. Sancti Caroli Borromei, Tandem supposita alia divisione, scilicet, quod Synodorum quædam sunt congregatæ, & confirmatæ a summo Pontifice; quædam congregatæ tantum, & non confirmatæ; quædam non congregatæ, sed confirmatæ; & quædam neque confirmatæ, neque congregatæ. Videantur expositores Concilii Constantiensis.

PRIMUM CONCILIUM

secundum aliquos. 1

Quidam dicunt in principio nominati; primum Concilium fuisse contra Judam in electione Matthiæ, ut in actis Apostolo-

rum cap. 1. sub D. Petro in Hierosolima, cum cæteris Apostolis post Ascensionem Christi. Viri Fratres, &c. dicit Petrus de Juda, &c. qui possedit agrum de mercede iniquitatis, &c, & orantes, &c. cecidit sors super Matthiam, & annumeratus est eum undecim Apostolis: Ecce ex primo Concilio existentia Spiritus Sancti.

PRIMUM CONCILIUM secundam communem opinionem.

Summarium de circumcisione non facienda, ut abstineant a contaminationibus simulacrorum, fornicatione, suffocatis, & sanguine.

CONcilium primum Hyerosolymis celebratum est sub Divo Petro Apostolo, & reliquis Apostolis tempore Claudii Tiberii, quod habetur in Actibus Apostolorum cap. 15. quod modo sequitur. Surrexerunt autem quidam de hæresi Pharisæorum, qui crediderunt, dicentes, quia oportet circumcidi eos; præcipere quoque servari leges Moysi; conveneruntque Apostoli, & seniores videre de verbo hoc. Cum autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum gentes audire verbum Evangelii, & credere, & qui novit corda Deus, testimonium perhibuit, dans illis Spiritum sanctum, sicut & nobis; & nihil discrevit inter nos, & illos, fide purificans corda eorum; nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum super cervices Discipulorum, quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus; sed per gratiam Domini nostri Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum & illi? Tacuit autem omnis multitudo, & audiebant Barnabam, & Paulum narrantes, quanta Deus fecisset signa, &

& prodigia in Gentibus per eos; & postquam tacuerunt, respondit Jacobus, dicens; Viri fratres, audite me: Simon narravit, quemadmodum primum Deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo, & huic concordant verba Prophetarum, sicut scriptum est: post hæc revertar, & reædificabo tabernaculum David, quod decidit, & diruta ejus reædificabo, & erigam illud; ut requirant cæteri hominum Dominum, & omnes Gentes, super quas invocatum est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc. Notum a sæculo est Domino opus suum: propter quod ego judico non inquietari eos, qui ex Gentibus convertuntur ad Deum: sed scribere ad eos, ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum, & fornicatione, & suffocatis, & sanguine. Moyses enim a temporibus antiquis habet in singulis civitatibus, qui eum prædicent in Synagogis, ubi per omne Sabbatum legitur. Tunc placuit Apostolis, & senioribus, cum omni Eccl. eligere viros ex eis, & mittere Antiochiam cum Paulo, & Barnaba Judam, qui cognominabatur Barsabas, & Silam viros primos in fratribus, scribentes per manus eorum: Apostoli, & seniores his, qui sunt Antiochiæ, & Syriæ, & Ciliciæ fratribus ex gentibus salutem. Quoniam audivimus, quia quidam ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis, evertentes animas vestras, jubentes vos circumcidi, & servare legem, quibus non mandavimus; placuit nobis collectis in unum eligere viros, & mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba, & Paulo hominibus, qui tradiderunt animas suas pro nomine Dom. nostri Jesu Christi. Misimus ergo Judam, & Silam, qui & ipsi vobis verbis referent eadem. Visum est enim Spiritui Sancto, & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc necessaria,

ria, ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, a quibus custodientes vos bene agetis. Valete.

Alia Tria Concilia.

Glossa Ordinaria Actuum Apostolorum ponit alia duo Concilia, ut in cap. sexto, non est æquum derelinquere verbum Dei, & mensis ministrare. &c.

Elegerunt Stephanum, &c.

Aliud.

In capitulo vigesimo primo aliud, permittendo ad tempus legalia, donec Synagoga honorifice sepeliatur.

Aliud.

In capitulo quarto aliud, quod potius Cœtus orans pro incremento gratiæ dicitur, quam Concilium.

II. Conc. anno 252.

Fuit Romanum sub Cornelio Papa, & Decio Imper. congregatum contra Novatum; constituitur a sexaginta Episcopis, & totidem Presbyteris cum Diaconibus multis, ubi statuitur, Novatum cum his, qui eum sequerentur, alienum esse ab Ecclesia. Eos vero, qui lapsi fuissent in certamine, fraterna commiseratione curandos, & fomentis pœnitentiæ medicandos, & contra Catharos mundos se appellantes.

III. Conc. anno 303.

Fuit Ancyranum ab Ancyra civitate Galatiæ dictum, post tempora Marcellini Papæ celebratum, paulo ante Nicænum, circa annum Domini supradictum, quod facile non invenitur; fuit autem Provinciale, sed tamen receptum in sexta Synodo generali Constantinopoli in Trullo celebrata, ut patet ex 2. can. sextæ Synodi, a Gratiano in Decreto, Anchiritanum dictum a quibusdam (ut ait) Bartholomæus Carranza,

Aqui-

Aquitanum, & continet canones 24. contra eos, qui inviti diis thurificabant, vel immolabant sub Eusebio Papa, & Diocletiano Imperatore.

IV. Conc. anno 311.

Fuit Neocæsariense sub Melchiade Papa (quamvis quidam dicant, quod nesciatur, sub quo Pontifice, cui opinioni videtur adhærere Archiepiscopus Toletanus) & sub Constantino Chloro, & Galerio Maximino Augustis, in clara Neocæsariensi civitate, quæ nunc Trapezuntium appellatur, ut ait Palemonius de origine civitatum Scriptor, & Cosmographi recentiores enucleant, in provincia Cappadociæ sita, factum fuit paulo ante Nicænum; quoniam Episcopus hic, & illic designatus reperitur; in quo Patres 17. convenerunt; cujus Canones sextæ Synodus Constantinopolitana in Trullo celebrata probavit, ut ex secundo Can. Græcæ editionis constat; depositionem, irregularitatem, tempus ordinandorum presbyterorum, numerum Diaconorum, &c. observari jubet.

V. Conc. anno 316.

Fuit Nicænum primum in Nicæa Bithyniæ civitate habitum, ut ait Palemonius, ubi congregati fuerunt 318. Episcopi: fidem integram, sanctam, Catholicam, immaculatam exposuerunt, damnando Arium, Sabellium, & Photinum hereticos, sub divo Sylvestro, & Magno Constantino.

VI. Conc. anno 320.

Fuit secundum Romanum congregatum intra thermas Domitianas sub D. Silvestro, & Constantino Imperatore, cum 275. Episcopis, iterum Arium, Photinum, & Sabellium reprobando, de gaudio mundationis Constantini, de donatione Ecclesiæ, &c.

VII. Conc. anno 322.

Fuit Elibertinum provinciale apud Elibertum

Hif-

Hispaniæ civitatem celebratum sub Constantino Magno Imperatore, & Silvestro Papa, 19 Episcoporum, idola, & homicidia prohibens, pœnam poneus matrimonium contemnentibus, virginitatem laudans, usuram ejiciens, lenocinium, &c.

VIII. Conc. anno 323.

Fuit Arelatense primum Provinciale, sub Constantino Magno, & Silvestro Papa, authoritate Pontificis confirmatum, cum fuisset provinciale in Galliis de observatione Paschatis, de domicilio, de Episcopis, & de quorumdam delictorum pœnis, &c. confirmatione prima in Præfatione.

IX. Conc. anno 324.

Fuit Gangrense in Paphlagonia, seu regione Pelasgiorum, provinciale confirmatum in sexta Synodo generali Constantinopolitana in Trullo celebrata, sub eisdem, ut ex secundo Canone editionis Græcæ Parisinæ, ubi de nuptiis, de orationibus, de parentibus obediendo post epistolam, &c. tractat.

X. Conc. anno 328.

Fuit Arelatense secundum provinciale etiam sub Silvestro Papa, & Constantino, jubendo, ne cum mulieribus cohabitetur, cum hæreticis non communicetur, ne Neophitis clericis ordo detur, &c.

XI. Conc. anno 332.

Fuit Carthaginense primum sub Silvestro Papa, & Constantino Imperatore, provinciale fuit, in quo Charthaginem ex diversis provinciis Africanis plurimi convenerunt Episcopi, & sancivit, rebaptizationem non faciendam, martyres non infamandos, de ordine, &c.

XII. Conc. anno 342

Fuit Romanum secundum, sub Julio I. in quo convenerunt 416. Episcopi contra Arium, cujus hære-

hæresis invalescebat, quem damnarunt una cum suis dogmatibus, & in Synodo Nicæna confirmarunt acta.

XIII. Conc. anno 346.

Fuit Coloniense sub Julio I. Papa, & Constantino Imperatore contra Euphratem blasphemum hæreticum, Christum negantem Deum esse, & cum fuisset Episcopus, fuit privatus, & damnatus.

XIV. Conc. anno 347.

Fuit Antiochenum sub Julio Papa, & Constantino Imperatore, cui Concilio subscripserunt triginta Episcopi, qui in eodem convenerunt, & probatum est in sexta Syn. generali Constantinopoli in Trullo celebrata, ut in can. 2. Græcæ editionis patet, ubi prohibetur cum Judæis celebrare, cum excommunicatis communicare, & quæ facere non licet Episcopis.

XV. Conc. anno 351.

Fuit Sardigense, a Sardinia dictum, congregatum est præcepto Constantii Imperatoris, sub quo fuit factum, & sub Julio Papa, ut Athanasio liceret ad suam Ecclesiam redire, unde fuerat expulsus per hæreticos Episcopos Arianos, ut in historia Tripartita, in lib. 4. cap. 21. convenerunt Orientales Episcopi 76. Occidentales quasi 300. qui tamen continuo a Concilio discedentes seorsim aliud Concilium facere, in quo Arii dogmata statuerunt: eorum discessus causa fuit, quod dicerent, se nolle ad verba procedere, nisi prius a Concilio summoverentur defensores Pauli, & Athanasii, quod Occidentales pati non potuerunt, cui Concilio affuit Hosius Episcopus Cordubensis, prius in Nicæno de depositione Episcoporum, & de excommunicatione, &c. tractaverunt.

XVI. Conc. anno 352.

Fuit Hierosolymitanum secundum, per Maximum ejusdem loci Episcopum, cum Athanasius

li-

litteris Constantii Imperatoris, & *Julii* Papæ, sub quibus fuit congregatum, fultus, ut ad suam reverteretur Ecclesiam, & hoc per omnes Episcopos fuit intentum.

XVII. Conc. anno 355.

Fuit Sirmiense sub Julio I. Papa, & Constantino Imperatore, quod paulo post Constantinus in Sirmio jussit congregari, ubi fratres regulas tradiderunt fidei Orthodoxæ contra Arium, in quibus interpretati sunt locum illum Genesis cap. 19. hic non prætereundum; pluit Dominus a Domino, ut sit sensus, non quod ipse Pater a semetipso pluere licatur, sed pluit Dominus Filius, a Domino Patre, ut habetur in Historia Tripartita, in lib. 5. cap. 3.

XVIII. Conc. anno 364.

Fuit Laodicense Provinciale confirmatum in sexta Syn. Generali in Trullo celebrata, præsente Constantino: cum ergo vigintiduo Patres in Laodicæa Phrygiæ Pacatianæ ex diversis Provinciis Asiæ convenissent, statuerunt Can. 59. quibus regulas exposuerunt ecclesiasticas sub Liberio Papa, & Constantino Imper. ubi de Bigamia, de Psalmis, & Evangeliis legendis in Ecclesia & quod clerici ad tabernas, & ludos ire non audeant.

XIX. Conc. anno 368.

Fuit Constantinopolitanum sub Damaso Papa, & Cyrillo Hierosolymitano, Gratiano, & Theodosio Imper. Concilium centum quinquaginta Patrum fuit contra Macedonium Episcopum Constantinopolitanum, qui Spiritum Sanctum Deum esse negabat. Est autem ex quatuor principalibus Conciliis, & quidem proximum post Nicænum: statuerunt aliquot Canones; & Symbolum fidei non diversum ab eo, quod in Ecclesia cantatur, nisi quod addiderunt Spiritum Sanctum

ex

ex Patre procedentem; subscripserunt se centum quinquaginta Episcopi

XX. Conc. anno 387.

Fuit Valentinum Provinciale apud Gallias celebratum sub Damaso Primo Papa, & Gratiano, & Valentiniano Imp. in quo convenerunt triginta Episcopi, & ediderunt Canones quatuor de puellis, quæ se Deo voverant, quod baptizati non debeant sacrificiis dæmonum se miscere, &c.

XXI. Conc. anno 389.

Fuit Telense apud Africam Concilium Prov. contra Jovinianum, & socios ejus sub Siricio Papa, Theodosio I. Arcadio, & Honorio Imper. ubi perlectæ sunt litteræ Pontificis, & ad eumdem responsum factum, & etiam contra Manichæos, &c.

XXII. Conc. anno 396.

Fuit Carthaginense secundum Provinciale, sed confirmatum in sexta Synodo generali Trulli, quod Carthaginense fuit sub Siricio Papa, & Theodosio Imp. ubi jubetur, ut prædicetur Trinitas, quod Sacerdotes, & clerici sint casti, de diœcesibus, & ut Parochis obediant, &c.

XXIII. Conc. anno 397.

Fuit Carthaginense tertium Provinciale, tamen confirmatum in sexta Synodo generali Trulli, ubi dicitur, ut singulis annis Synodus ab Episcopis fiat, & cui quædam Sacramenta non conferenda; vetus, & novum testamentum in Ecclesia legendum, & eorum partes, quæ sint, explicentur.

XXIV. Conc. anno 398.

Fuit Carthaginense quartum Provinciale, sub Siricio Papa, & Arcadio Imp. cui interfuerunt 214. Episcopi, confirmatum deinde in sexta Synodo in Trullo celebrata, ubi recepta sunt

Con-

oncilia in Carthagine habita de proprietati-
is Episcoporum, & ordinandorum, & de aliis
rdinibus, de Clericis, & Virginibus sanctimo-
ialibus, quæ facere, & quæ non licet Episco-
is, clericis, & viduis professis.

XXV. Conc. anno 399.

uit Tauritanense Provinciale, sub Siricio Papa,
r Divo Ambrosio Episc. Mediolanensi, Arca-
io, & Honorio Imperatoribus, quod totum
onsumptum est in causarum quarumdam civi-
um compositione, quæ tunc inter Episc. quos-
am, & aliquos Presbyteros agitabantur, &
leo à multis, ut ab Archiepisc. Toletano, &
Bannes omnia derelinquuntur.

XXVI. Conc. anno 402.

uit Carthaginense quintum sub Anastasio Pa-
a, & Arcadio Imp. existentibus 73. Episcopis,
quibus quindecim Canones editi sunt, de cle-
icis, de non alienatione rerum Ecclesiarum, de
dololatriis destruendis, & cætera tractarunt.

XXVII. Conc. anno 403.

uit Toletantum I. provinciale sub Anastasio
'apa, & Arcadio Imp. authoritate Leonis Pa-
æ I. confirmatum, præsentibus 19. Episcopis,
Toletano Præsidente: ubi fuit determinatum,
ie ad schisma subditi Episcopi perveniant, &
it nullus præter Episcopos chrisma conficiat, &
egula fidei Catholicæ, & assertio ejusdem con-
ra Priscillianistas, &c.

XXVIII. Conc. anno 408.

'uit Milevitanum sub Innocentio I. Papa, at-
ue Augustino Hipponensi Episc. Doctore Eccle-
æ, & capite Augustinianorum. Arcadio, & Ho-
orio Imp. contra Pelagianos, præsente Ansel-
io, Legato Ecclesiæ Romanæ subdentes post
ontra Pelagium, dicentem, salutem evenire ex
obis: Ne Episcopi sint negligentes contra hæ-
reti-

reticos, quando Concilium est faciendum: & ibi fuit confirmatum ab Innocentio.

XXIX. Conc. anno 421.

Fuit Carthaginense 6. sub Bonifacio I. Papa, & Honorio Imp. Provinciale tamen: a 217. Episcopis celebratum est, decidentibus, ut ab Episcopis Orientalibus petatur Concilium Nicænum, & recitarunt professionem fidei.

XXX. Conc. anno 424.

Fuit Carthaginense septimum, Provinciale, sub Bonifacio primo Papa, & Honorio Imp. a 73. Episcopis editum, nihil habens, quod ad nostra tempora perveniat, quamvis multa in suprascriptis, & dicendis Conciliis tangantur.

XXXI. Conc. anno 428.

Fuit Ephesinum sub Cœlestino I. Papa, sub quo mortuus est Augustinus supradictus R. A. (quorum fuit Pater magnus Dominicus) etiam author, & Theodosius Imp. quod Concilium fuit ex quatuor principalibus contra Nestorium Constantinopolitanum Episcopum, existentibus in eo 200. Episcopis. Qui Nestorius Purum hominem ex S. Maria Virgine natum asseruit Christum, & aliam personam carnis, & aliam facere deitatem dicebat, cui Synodo præfuit Cyrillus Alexandriæ Episcopus, qui cum universo Concilio ad eumdem Nestorium eadem decreta transmisit, ut habetur in Epistola.

XXXII. Conc. anno 436.

Fuit Rhegiense Concilium Provinciale sub Sixto III. Papa, & Theodosio II. Imp. a tredecim Episcopis celebratum, facientibus sex Canones, attingendo ad ea, quæ dicta sunt in Concilio Tauritanensi de hæreticis, & schismaticis Episcopis, quod in Nicæno tetigit. De Episcopis eandem loquuntur.

XXXIII.

XXXIII. Conc. anno 43[illegible]

Fuit Agatense provinciale, a civitate Agata Galliæ, a triginta quinque Episcopis, in quo de disciplina, & ordinationibus Clericorum, & Pontificum, & Ecclesiarum utilitatibus, de prædicatione Symboli, & ne ante Missam expletam egredi populus præsumat.

XXXIV. Conc. anno 440.

Fuit Aquilejense provinciale, contra Palladium, & Secundinum Arianæ sectæ defensores, sub Sixto Papa III. & Theodosio Imper. ubi damnarunt eos Patres, & adest damnationis forma, quod fecerunt cum quibusdam Legatis Afrorum, & Gallorum.

XXXV. Conc. anno 444.

Fuit Arausicanum provinciale sub Leone Papa, & Theodosio II. Imper. continens vigintiqninque Canones ad ædificationem Ecclesiæ, & stabilimentum, primo de Chrismate, de conversione hæreticorum in articulo mortis, & de Cathecumenis, de libero arbitrio, de Misericordia Dei, de adjutorio ejus, de natura & gratia; de peccato originali, quæhabentur in Concilio, Tridentino.

XXXVI. Conc. anno 446.

Fuit Vasense provinciale per decem, & octo Episcopos celebratum, ubi fuit decisum, quod proprii Episcopi Chrisma recipiatur, de sepulturis, de prædicatoribus, ut Kyrie eleison in omnibus Ecclesiis dicatur, &c. sub Leone I. Papa, & Theodosio Imper.

XXXVII. Conc. anno 447.

Fuit Carpetoractense provinciale, sub Leone I. & Valentiniano Imper. fecerunt costitutiones contra Episcopos querelatos, parum, aut nihil eorum, quæ a fidelibus Ecclesiis conferebantur, dantes, ut amplius non faciant.

XXXVIII.

XXXVIII. Conc. anno 453.

Fuit Arelatense tertium provinciale a 34. Episcopis celebratum sub Leone Papa, & Valentiniano Imp. Martiano Augusto, Opilione, & Vincamalo consulibus, de observandis Canonibus, de ætate Diaconorum, & Sacerdotum ordinandorum, &c.

XXXIX. Conc. anno 457.

Fuit Chalcedonense generale unum ex quatuor celeberrimis sub Leone Papa, & Martiano Imper. celebratum est a 630. Patribus contra Eutichen Constantinopolitanum Abbatem, qui asserebat, Christum post humanam assumptionem non ex duabus naturis existere, sed solam in eo divinam naturam permanere, & contra Dioscorum ejusdem defensorem Alexandrinum Episcopum, damnando etiam Episcopos ordinationem per pecuniam facientes, de Clericis, ne absque dimissoriis ministrent, &c.

XL. Conc. eodem anno.

Fuit Synodus Chalcedonensis 630. Episcoporum, habita contra omnes hæreses, & præcipue contra Eutichen, & Dioscorum Alexandrinum Episcopum, per actiones decem, & octo, & concluditur invalidum esse Concilium absque Apostolicæ Sedis Legatis, sub Valentiniano, & Martiano Imper. & Leone I. Papa; &c.

XLI. Conc. anno 458.

Fuit Veneticum prov. in quo pauci Episcopi convenerunt, sexdecim Canones statuentes, in quibus tractatur de regula Ecclesiastica, quæ sacerdotibus, donante Domino credita est, de districtione, cujus cura non sine culpa eorum torpescit, sub Leone I. Papa, & Martiano Imper. celebratum, &c.

XLII. Conc. anno 461.

Fuit Turonense provinciale primum, in quo fuerunt

unt octo Episcopi, continentes tredecim Canones, quibus primo hortatur clericos ad castitatem, secundo ad abstinentiam, in reliquo complectitur institutionem regularem eorumdem clericorum, &c.

XLIII. Conc. anno 466.

Fuit Romanum tertium provinciale, sub Hilario Papa, a 50. Episcopis congregatum potissimum statuentibus, ut Canones Nicaeni Concil. & Apostolicae Sedis decreta custodiantur, & ut bigami ad gradus Ecclesiasticos non accedant, scilicet viduae, aut corruptae mulieris mariti, de Episcopis, & quod non eligant successores.

XLIV. Conc. anno 486.

Fuit Tarraconense Provinciale a decem Episcopis celebratum, sub Felice III. Papa, & Zenone Imper. decidentibus, ne Clerici, & Monachi communicent cum mulieribus, ne vendant carius, & vilius emant, ad criminalia se miscere non audeant, de Episcopis, quod semel in anno visitent, & nullum his confirment.

XLV. Conc. anno 494.

Fuit Eugependense provinciale, in quo fuerunt 70. Episcopi, sub Gelasio Papa, & Anastasio Imp. facientes ea decreta ad institutionem clericorum, & Episcoporum, ut in Agaten. Concil. scilicet, ut Episcopi, & clerici venatores non sint, illicitis horis non deambulent.

XLVI. Conc. anno 502.

Fuit Ilerdense provinciale, & 8. Episcoporum sub Symmacho Papa, & Anastasio Imp. facientium quatuordecim Canones jubentes, ut clerici a sanguine humano abstineant, ab abortu, & ejus poena, ab incestu, a stupro, &c. quae a Gratiano de hoc Concil. in decreto, de consecr. dist. 4.

XLVII.

XLVII. Conc. anno 510.

Fuit Valentinianum per sex Episcopos celebratum, a Valentia Hispaniæ dictum sub Symmacho Papa, & Anastasio Imper. constituentes ut Evangelium post Epistolam legatur, & quod Episcopus defunctus per vicinioris Episcopum honorifice sepeliatur.

XLVIII. Conc. anno 511.

Fuit Aurelianense primum tempore Clodovei Regis Francorum, cujus etiam extat epistola ad eamdem Synodum, in qua profitetur se pariturum Ecclesiæ, & Papæ præceptis, de non captivandis clericis, monialibus, servis Ecclesiarum, & ipsos reddere captivos; ideo ad eumdem Regem rescribitur a Synodo præter hæc, de homicidis, adulteris, & furibus, &c. ab Ecclesia abstrahere non præsumant, quod præscriptio non habet locum in Ecclesia, de Quinquagesima, Sexagesima, Quadragesima, de Litaniis, &c. tractatur.

XLIX. Conc. anno 517.

Fuit Gerundense provinciale sub Hormisda Papa, & Justino Imperat. constitutum, ut qualibet Provincia in officio Ecclesiæ unum teneat ordinem, de baptizatione catechumenorum in vigilia Paschæ, & Pentecostes, ut dicatur oratio Dominicalis, de honestate, & vita clericorum &c.

L. Conc. anno 520.

Fuit Cæsaraugustanum provinciale duodecim Episcoporum sub Hormisda Papa, & Justino Imp. jubentium, ut mulieres fideles ad cœtus virorum alienorum non accedant, neque ad lectiones; & Doctorum nomen non usurpetur, & die Dominico non jejunetur.

LI. Conc. anno 528.

Fuit Toletanum II, anno quinto Almarici Regis sub

sub Joanne I. Papa, & Justino Imp. jubens, ut clericus ante [illegible], & Monachus ante professionem ad nuptias [illegible], [illegible]; hæretici post [illegible] posse anathematizari per testes sanctorum Patrum.

LII. Conc. anno 533.

Fuit Constantinopolitanum quintum generale a 165 Patribus sub Felice Quarto, Bonifacio Secundo, Joanne Secundo, Agapeto Papa, Sylverio, & Vigilio Pontificibus, sub Justino Imperatore contra Petrum, Anthimum, Severum, & Ibam [illegible]. Petrus Archiepiscopus Antiochenus asserebat in Trisagio hymno addendum esse [illegible], idest Trinitatem esse crucifixam, ut diceretur Sanctus, Sanctus, Sanctus, qui crucifixus est pro nobis, ubi [illegible], aut [illegible] personam Trinitatis, aut [illegible] in Christo, [illegible] Episcopi Orientales plura [illegible], quæ habentur in tomo 2. Concil. fol. 6. & infra secundum impressionem [illegible] Conciliorum.

LIII. Conc. anno 540.

Fuit Aurelianense secundum provinciale [illegible], [illegible] Francorum Regum, ut ibi [illegible] de [illegible] legis Catholicæ tractarent, & quid de novis dogmatibus sentirent, & [illegible], quid observandum in posterum cum viginti [illegible] canonibus, & Episcopis [illegible], ut Concil. Provinciale congregent.

LIV. Conc. anno 545.

Fuit Aurelianense [illegible] provinciale tempore Childeberti Regis Francorum sub Vigilio Papa, & Justiniano Imperatore, cum Canones 6. dicentes, ne in [illegible] [illegible] [illegible] mulieres accipiendas. De [illegible] contra Bonosiacum hæreticum, de rebaptizatione.

Suintilla sub filio Heraclii Imper. & Theodoro Papa de Litaniis, quando sint dicendæ cum Episcopis, & eorum Vicariis.

LXVIII. Conc. anno 642.

Fuit Toletanum 6. provinciale in Ecclesia S. Leucadiæ Martyris, a quinquaginta Episcopis Hispaniæ, & Galitiæ sub Theodoro Papa, & Heracleona Imp. præsidente Eugenio Ep. Tolet. de humanitate Christi assumpta, & subdit Regem Suintillam expellere eos jurasse, cum quinquaginta duobus Episcopis.

LXIX. Conc. anno 644.

Fuit Bracarense primum Tulgæ Gothorum Regis temporibus ab Episcop. Galitiæ sub Theodoro, & Constante Imp. in quo Concilio primo lectum est exemplar fidei cum Capitulis, quæ Episcopi Tarraconenses, Lusitani, & Bætici contra hæresim Priscillianam per Canones 30. statuerant.

LXX. Conc. anno 646.

Fuit Bracarense 2. provinciale, tractans ea, quæ ad Ecclesiasticam disciplinam pertinent, de forma visitationis Ecclesiæ ab Episcopis, quæ possint, & non possint accipere. De consecrat. Ecclesiæ sub Theodoro Papa, & Constantino Imper. filio Constantini Tertii.

LXXI. Conc. anno 648.

Fuit Toletanum septimum, a triginta octo Episcopis celebratum sub Martino Papa primo, & Constante Imperatore. De eventu infirmitatum in clerico ministrante. De exequiis, & similibus.

LXXII. Conc. anno 650.

Fuit Lateranense primum, Romæ celebratum a 105. Episcopis, contra Sergium, Pyrrhum, & Paulum, Patriarchas Constantinopolitanos, Cyrum Alexandrinum, & Theodorum contra im-

maculatam fidem multis dicentes, cum subscriptionibus Martini Papæ, & dictorum Episcoporum.

LXXIII. Conc. anno 652.

Fuit Toletanum octavum, a quinquaginta Episcopis celebratum, De incauto juramento non faciendo. De castitate Episcoporum. De frangentibus jejunium, & similibus, sub Martino Papa, & Constantino Imp.

LXXIV. Conc. anno 653.

Fuit Toletanum 9. Provinciale a sexdecim Episcopis sub supradictis Imper. & Papa jubentibus, quod a correctione Prælatorum est inchoanda Synodus, & ab eisdem danda est tertia pars Ecclesiæ, cætera de filiis clericorum.

LXXV. Conc. anno 654.

Fuit Toletanum sub iisdem 10. de celebritate annunciationis Dominicæ; de professione, & habitu viduæ professæ, &c.

LXXVI. Conc. anno 655.

Fuit Cabilonense provinciale in Galliis sub Eugenio I. Papa, Constantino Imp. per decem & novem canones repetentes, quæ in Concilio Niceno, & quod Canonum statuta ab omnibus incontaminata serventur: De pœnitentia a Confessore danda: Ne turpia in Ecclesia cantentur.

LXXVII. Conc. anno 668.

Fuit Toletanum undecimum, sub Vitaliano Papa, & Constante Imper. De processione Spiritus Sancti. De Trinitate. De Incarnatione. De Resurrectione: & quod Episcopus debeat prædicare.

LXXVIII. Conc. anno 669.

Fuit Bracarense Provinciale tertium, sub eisdem: de pane, & vino, exclusis opinionibus schismaticis, aqua permixta, fiat sacrificium in

Missa, & in novis vestibus. De reliquiis quomodo gestandis.

LXXIX. Conc. anno 670.

Fuit Constantinopolitanum sextum generale, & Oecumenicum, iterum adversus Sergium, & caeteros, ut supra dicentes, unam voluntatem, unam operationem in dispensatione Incarnationis, Praesidente Constantinopolitano Imp. & Legatis missis ab Agathone Papa, sub eodem Constantino Quarto, per actiones decem, & octo.

LXXX. Conc. anno 683.

Fuit Toletanum duodecimum, sub Leone II. Papa, & Constantino IV. Imp. & ut ait Carranza, etiam sub Agathone de poenitentia, de authoritate concessa Episcopo Toletano, & de pertinentibus ad Regem communicantem cum Ecclesia.

LXXXI. Conc. anno 690.

Fuit Toletanum tertiumdecimum, sub Sergio Papa, & Justiniano II. Imperatore, ubi quaedam particularia, & quaedam communia supradicta tanguntur.

LXXXII. Conc. anno 742.

Fuit Synodus mandato Apostolico a S. Bonifacio, & Episcopis Francorum, habita sub Zacharia Papa, & Carolo Magno Imp. Quae sunt prohibita Ecclesiasticis, &c. & quod ad Episcopos pertinet ejicere spurcitias Gentilitatis:

LXXXIII. Conc. anno 781.

Fuit Nicaenum secundum, quod Graeci generale appellant. In quo imagines expressas adorandas, & amplectendas veneratione decretum est, & sanctorum reliquias venerandas, sub Adriano Papa, & Constantino VI. Imperatore.

LXXXIV. Conc. anno 813.

Fuit Maguntianum ad instaurandam Ecclesiam col-

✝ Carlomanno

collapsam, sedentes in prima Turma Episcopi cum quibusdam notariis legentes, ac tractantes Evangelium, & Epistolas Actuum Apostolorum, Canones, & Opuscula Sanctorum Patrum, Pastoralem librum Divi Greg. per Can. 75.

LXXXV. Conc. anno 815.

Fuit Wormatiense provinciale, sub Leone III. Papa, & Carolo Magno Imp. & pronunciavit professionem fidei; propter causam levem non esse excommunicandum aliquem. De professione monachorum, quod ministri Dei sint sobrii, & mensa Episcopalis parca.

LXXXVI. Conc. anno 816.

Fuit Rhemense provinciale sub Carolo Magno, & Leone II. Papa; multa ad honestatem clericorum pertinentia, & quædam Sacramenta supra tangit.

LXXXVII. Conc. anno 870.

Fuit Constantinopolitanum octavum universale, actum potissimum propter depositionem Ignatii Patriarchæ Constantinopolitani, quem quidem Episcopi ab Ecclesia, cui jure præsidebat, tyrannice projecerant, & Photinum ex foro sæcularis militiæ subito tonsuratum eidem Ecclesiæ contra sacros Canones præfecerant, sub Adriano II. Papa & Basilio Imper. Constantinopolitano.

LXXXVIII. Conc. anno 888.

Fuit Triburiense provinciale a viginti duobus Episcopis Germanorum, ad reformationem morum, & statum non solum clericorum, sed etiam laicorum.

LXXXIX. Conc. anno 1215.

Fuit Lateranense secundum generale sub Innoc. III. Papa, & Philippo Imper. cui interfuerunt Hierosolymitanus, & Constantinopolitanus Patriarchæ, Metropolitani 70. Episc. 400. Abba-

tes. 17. Priores Conventuales &c. Græci, & Romani Imperii Legati, Oratores Regum Hispaniæ, Galliæ, Angliæ, sub quo Pont. Romanus moritur Perusiis Pontificatus sui anno 1. & mense septimo die 26. cujus Pontificis virtutem, & doctrinam summa perjuvit B. Dominici, & B. Francisci sanctitas, e quibus Prædicatorum, & Minorum Ordo tunc ortum habuit: Damnans libellum contra Magistrum Petrum Lombardum, excommunicans hæreticos omnes, & sine licentia prædicantes; & quod semel in anno omnes confiteri teneantur per capita 6.

XC. Conc. anno 1311.

Fuit Viennense generale probans constitutiones quæ in volumine Clementinarum feruntur sub Clemente V. & Alberto Imper. ubi determinarunt festum Corporis Christi celebrari feria V. post octavam Pentecostes, concedendo Indulgentias existentibus in officiis, & horis divinis etiam octava, & quod anima rationalis sit forma per se corporis humani, & essentialiter; damnando errores Begardorum, & Beguinarum.

XCI. Conc. anno 1415.

Fuit Constantiense, sub Joanne Vigesimo tertio Papa, & Sigismundo Imper. inchoatum tempore schismatis tribus Pontificibus existentibus, Joanne XXIII. Benedicto XIII. & Gregorio XII. pronunciando sententiam damnationis Joannis Wicleff, cum suis 45. articulis per sessiones 45.

XCII. Conc. anno 1431.

Fuit Basileense inchoatum prius Senis, translatum deinde Basileam sub Martino V. Papa, & Sigismundo Imper. & notandum, quod ait Bartholomæus Archiepiscopus Toletanus hic, quod quæ in Constantiensi, & Basileensi dicuntur, non habent aliquid authoritatis, nisi quod in

in Bulla Martini Quinti, & Nicolai Quinti Pontificum continentur.

XCIII. Conc. anno 1432.

Fuit Florentinum, inchoatum Ferrariæ, & propter pestem Florentiam translatum; præsente Imperat. Græcorum, & Patriarcha Constantinopolitano, cum aliis Pontificibus, Abbatibus, Monachis, & [illegible], per 25. Sessiones, sex habitas prius Ferrariæ, de processione Spiritus sancti a Filio, de igne Purgatorii, de primatu Papæ, de Sacramentis ibi disputatum est sub Eugenio IV. & Sigismundo Imperatore.

XCIV. Conc. anno 1513.

Fuit Lateranense tertium Generale, sub Julio Secundo, & Leone X. Pontificibus, & Maximiliano Imp. pro reformatione Ecclesiæ, & pace inter Principes Christianos componenda, jubendo etiam Lectoribus Philosophiæ, ut discipulis suis veritatem fidei doceant [illegible] de creatione, de anima intellectiva, damnando Pisanum Conciliabulum, legendo Bullas, Canones, & Sacram Theologiam; de officio Præceptorum puerorum, ut doceant præcepta divina, & articulos fidei.

De Conciliis, quæ extra seriem reperiuntur amissa tantum.

AB Archiepiscopo Toletano Concilium Generale Viennense, & Lugdunense.
A Panicarola in Quadragesimali. Conc. Aquense.
A Gratiano 6. quæst. 4. cap. quod autem, Conc. Varense. Cap. si tantum Alsense Concilium Hermetianum.
Faventinum.
Hipponense.
Gemuense.
Mirtense.
Misierense.
Urbariense.
Compendiense.
Aliud apud Sanctum Medardum habitum.
Aliud apud Belvacum de consecr. dist. 4.
A Dominico Bañes in fine suæ seriei Concilium Sirmiense partim sacrum, & partim sacrilegum.
Ex Socrate in historia Tripartita, & Theodoreto omissum.
Fuerunt facta ab Arianis alia decem, ut ait Athanasius in Epist. ad Afros, & Sozomenus in cap. 35. l. 5. quæ supradicta tangunt.

Ex Camillo Borello, de præstantia messica.

Conc. anno 1545.

FUit ultimum Tridentinum Generale, & Œcumenicum sub Paulo III. Julio II. Marcello II. Paulo IV. Pio IV. & Pio V. Pontificibus, sub Carolo V. & Ferdinando Imperatore ad extinguendas hæreses Martini Lutheri in Germania, contra Indulgentias Pontificis hæretice prædicantis, & scribentis contra Primatum Ecclesiæ Roma-

næ; contra cælibatum, & cæteros ritus veteris Ecclesiæ, contra quem, & alios, fuit assignata Concilio primo Mantua, deinde propter aliquas causas legitimas Vicentia, tertio Tridentum, nec tunc quidquam factum est. Quarto rursus anno 1545. inchoatum est tertio decimo die Decembris Legatis Apostolicæ Sedis Præsidentibus, cum tot Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Generalibus Theologis, & Legistis, Oratoribus, a Regibus Christianis, & Principibus etiam missis, ut patet in ipso.

IN magnis tomis novis, & ultimis impressis Conciliorum erga finem habentur sex Concilia Mediolan. sub Divo Carolo. Aliud adest Aquilejense sub Clemente VIII. 1583. & Francisco Barbaro Patriarcha ejusdem civitatis. De reformatione. De vitiis fugiendis, & virtutibus amplectendis. De vita, & honestate clericorum, ut adimpleant Concilia Canon. & C. ordinantur.

HÆc de Conciliis Generalibus, Provincialibus; de Episcopalibus autem, seu localibus, quæ anno quolibet, ut ait Concilium Carthaginense cap. 2. facienda, & augenda sunt, nihil dicimus; & dictæ S. R. Ecclesiæ supponuntur, Sanctisque suis quibus honor, gloria, & labor quinque annorum ex 1604. Galatiæ in die S. Stephani Confessoris Episcopi Calatini, usque ad 1611. in die S. Ferdinandi, etiam Episcopi Calatini, quorum auxilio Viridarium omnium scientiarum imprimere pollicemur, & Sacræ Scripturæ Paradisum, quem Deus nobis concedat, Amen.

CON-

MARGARITA

CONCIL. TRIDENT.

Omnes Gemmas in ejusdem Sanctæ Synodi singulis Capitulis, Canonibus, & Decretis abditas copiose depromens.

A

tene-

Ca-

Pro-

Cat-

21 &

D

De-

&

E.

sess. 23. de ref. cap. 1. & sess. 14. de ref. c. 4. Sacramentorum vim, & usum explicare, ib. c. 7. eorum mensis Scripturarum lectionem admiscere, sess. 24. vigilare, in omnibus laborare, & ministerium suum implère, sess. 6. de ref. cap. 1. in eorum Ecclesiis residere, ibid. sess. 23. de ref. c. 1. & seq. moderate, ac sobrie vivere, sess. 22. & sess. 25. de ref. c. 1. & seq. bonum exemplum subditis præbere, ibid. humanum erga propinquos carnis affectum deponère. ibid. Principibus non inservire, sess. 25. de ref. c. 17. cum seq. Lectorem Theologiæ eligere, sess. 5. de ref. c. 1. & seq. & Magistrum Grammaticæ, ibi 17. malos Prædicatores corrigere, ibid. c. 2. neglectæ animarum curæ, & circa plura curata providère, sess. 7. de ref. c. 5. & Ecclesiis, in quibus populus numerosus est, sess. 21. de ref. c. 4. atque aliis omnibus, quæ ad Dei cultum spectant, ibi. c. 8. & Ecclesiæ Parochiali vacanti, sess. 24. de ref. c. 18. & quomodo, ibid. & seq. curare, ut hospitalia diligenter gubernentur, sess. 7. de ref. c. 15. ut pueri in suis Parochiis doceantur, sess. 24. de ref. c. 4. & seq. ut sana de purgatorio doctrina prædicetur, sess. 25. in decret. de Purgat. ut de invocatione Sanctorum, & imaginibus fideles instruantur, ibid. de invocat. ven. & reliq. Sanctorum & seq. ut Missæ pie, ac pure celebrentur, sess. 22. in decret. de observ. & evitan. & c. 1. vitia subditorum coarguere, sess. 13. de ref. c. 1. sess. 14. de ref. in Proœm. & c. 4. eosque tamquam filios, & fratres diligere, d. c. 1. & charitate, non austeritate corrigere, & meminisse se Pastores, non percussores, ibid. pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam pater-

fernam gerere. sess. 23. de ref. c. 1. Monialibus confessorem extraord. offerre, sess. 25. de Reg. & Mon. c. 10. praecedentiae controversias componere ibid. c. 11. virginum Deo dicandarum voluntatem explorare ibid. c. 17. decreta hujus Concil. de Regularib. exequi ibi c. 2; curare, ut decretum matrimonii publicetur, sess. 24. de ref. matr. c. 1. ut nuptiae fiant cum honestate, & modestia, ibid. c. 10. ad Concil. provinciale debent accedere, ead. sess. de ref. c. 2. certis maximis diebus in Ecclesiis permanere, sess. 23. de ref. c. 1. Ordines per semetipsos conferre, ibid. c. 3. subditos docere, sess. 22. de ref. cap. 2. & bono exemp. pasc. sess. 23. de ref. c. 1.
Episcopi gratiam per subreptionem obtentam possunt respuere. sess. 13. de ref. c. 5. in casibus quibusdam reservatis absolvere, sess. 14. c. 7. & ib. de Sacram. Poen. c. 11. abusus in Miss. exortos tollere, sess. 22. in decr. de observandis & evitan. &c. atque alia peragere, quae inferiores non possunt, sess. 23. c. 4. & c. c. 7. nova miracula approbare, sess. 25. in decr. de invocat. vener. & rel. Sanct. ordinatos ab ordinum exercitio suspendere quando, sess. 14. de ref. c. 3. Cl. exemptos, & regulares corrigere, & quomodo, & quando, sess. 6. de ref. c. 3. sess. 14. de ref. c. 4. & seq. & c. 8. cum seq. sess. 21. de ref. c. 6. & c. 8. sess. 25. de Reg. & Mon. c. 14. eos degradare possunt, & quando, sess. 13. de ref. c. 4. cum seq. punire locum deserentes, sess. 23. de ref. c. 16. & concubinarios, ac concubinas, sess. 24. de ref. matr. c. 8. & non accedentes ad Synodum, ead. sess. de ref. c. 2. beneficiis privare turpiter viventes, sess. 21. de ref. 6. & non residentes contuma-

maces, sess. 23. de ref. c. 1. & sess. 24. de ref. c. 12. hospitalium curam privare hospitalitatem non exercentes, sess. 25. de ref. c. 8. & jure patronatus patronum illud contra canonicas sanctiones transferentem, ibid. c. 9. Abbat. negligentiam supplere, sess. 5. de ref. c. 1. & Capituli Metropolitanæ Ecclesiæ, sess. 24. de ref. c. 16. & vices Metropolitani, si est suffraganeus antiquior, sess. 23. de ref. c. 1. & sess. 22. de ref. c. 2. illumque denunciare Rom. Pon. sess. 6. de ref. cap. 1. in beneficiis juris patronatus instituere, sess. 14. de ref. c. 15. præsentatosque non idoneos repellere, sess. 25. de ref. c. 9. distributiones quotidianas dividere, sess. 21. de ref. c. 3. novas Parochias constituere, ib. c. 4. easque distinguere, sess. 24. de ref. c. 13. ordines canonicatuum designare, ib. c. 12. uniones certis de causis facere, sess. 21. de ref. c. 5. sess. 23. de ref. c. 18. sess. 24. de ref. c. 13. & c. 15. ac jam factas examinare, aut revocare. sess. 7. de ref. c. 6. & sess. 25. de ref. c. 10. monitiones ad fidem revelationis decernere. ib. cap. 3. beneficia transferre, sess. 21. de ref. c. 7. visitare beneficia curata, sess. 7. de ref. c. 7. & Ecclesias exemptas, ibid. c. 8. commendata omnia beneficia, & monasteria exempta, sess. 21. de ref. c. 8. hospitalia. confraternitat. eleemosynas Montis pietatis, & pia loca omnia, sess. 22. de ref. c. 8. & propriam Diœcesim, sess. 24. de ref. c. 3. & quomodo, ib. & Ecclesias sæculares nullius Diœcesis, ib. c. 9. absentiæ causas probare, sess. 23. de ref. c. 1. contumaces non residentes variis remediis compellere, ib. de dispensationibus cognoscere, sess. 22. de ref. c. 5. per saltum promotos dispensare, sess. 23. de ref.

ref. c. 14. licentiam matrimonii contrahendi vagantibus concedere, sess. 24. de ref. matr. c. 7. in suspensionibus, & irregularitatibus dispensare, ead. sess. de ref. c. 6. in casibus occultis etiam Apostolicæ Sedi reservatis absolvere, ib. publicam pœnitentiam in aliam commutare, ib. c. 8. causas omnes in prima instantia cognoscere, ib. cap. 20. Monasteria Regularium aliquando gubernare, sess. 25. de Regul. & Monial. c. 8. 9. & 11. abeuntibus ex eis ante professionem bona restituere. ib. c. 16. confessiones audientes approbare, sess. 25. de ref. c. 15. ultimas voluntates exequi, sess. 22. de ref. c. 8. administrationibus piorum locorum actiones exigere, ib. c. 9. ac etiam ab Oeconomis constitutis Sede vacante, sess. 24. de ref. c. 16. a Visitatoribus, ib. c. 3. Notariis imperitis, vel delinquentibus officii exercendi usum prohibeat. sess. 22. de ref. c. 10. familiarem suum non subditum ordinare, & quando, sess. 23. de ref. c. 9. Sanctorum Ord. functiones restituere, ib. c. 17. ea, quæ ad Seminarium pertinent, constituere, c. 18. & ejus redituum rationes accipere, ib. magnamque habet potestatem in his, quæ ad visitationem, & correctionem spectant, sess. 24. de ref. c. 10. & in Prothonotarios, ac alios exemptos, ib. c. 11.

Episcopi quibus in causis procedant, ut Apostol. Sedis delegati, sess. 5. de refor. c. 14. sess. 13. de ref. c. 5. sess. 13. de ref. c. 4. sess. 21. de ref. c. 3. ib. c. 6. ib. cap. 8. sess. 22. in Decret. de obser. & evitan. &c. eadem sess. de ref. c. 3. & c. 5. & sess. 22. c. 10. sess. 24. de ref. c. 9. & c. 10. & c. 14. sess. 25. de Reg. & Mon. c. 5. & c. 3. ead. sess. de ref. c. 14.

Epi-

Exem-

Hæ-

Ju-

M

Men-

errores. sess. 13. c. 8.

Notarii quantum, & quando pro litteris dimissoriis accipiant, sess. 21. de ref. c. 1.

Notarii non idonei, vel deliquentes in causis Ecclesiasticis, quomodo corrigendi. sess. 22. de ref. c. 10.

Notarii ab appellantibus congrua mercede accepta, intra mensem acta exhibere tenentur, & fraudem facientes pœna dupli puniendi sunt, sess. 24. de ref. c. 20.

Notariorum imperitia multarum litium occasionem præbet, sess. 22. de ref. c. 10.

Novatianorum hæresis, sess. 14. c. 1.

Novatores hæretici appellantur, ead. sess. c. 8.

Novitii finito tempore probationis, sive novitiatus, si habiles reperiantur, ad professionem admittendi sunt, alias rejiciantur, sess. 25. de Reg. & Mon. c. 16.

Novitii cujuscumque religionis ad professionem admitti non debent intra annum probationis, & ante decimum sextum suæ ætatis annum. ib. c. 15.

Novitii ante professionem, aut parentes, curatores, vel ipsorum propinqui nihil tradere Monasterio debent, excepto victu, & vestitu pro tempore eorum novitiatus, ib. eod. c. 16. & cur. ibidem.

Nuntii Apostolici, quæ impedire non possint, sess. 24. de ref. c. 20. Et quomodo procedant in appellationibus, & inhibitionibus, sess. 22. de ref. c. 7.

Nuptiæ quibus anni temporibus sint prohibitæ, & quibus celebrari permissæ, sess. 24. de ref. matrim. c. 10.

Nuptiarum prohibitiones certis anni temporibus, ac benedictiones, & aliæ matrimonii ceremoniæ observandæ sunt, & contrarium dicens

edi-

sia, tenentur intra decem dies nominare coram examinatoribus clericos idoneos ad Ecclesiam vacantem regendam, sess. 24. de ref. c. 18.

Patroni non possunt aliquos præficere beneficiis sui jurispatronatus, nisi illos loci Ordinario præsentaverint cessante privilegio ses. 14. de ref. c. 13.

Patroni non possunt jus patronatus vendere, nec alio quocumque titulo in alios transferre, ses. 25. de ref. c. 9.

Patroni non possunt se ingerere in perceptione fructuum beneficiorum, ib.

Patroni non possunt se ingerere visitationibus, nisi quatenus jus patronatus quocumodo ad eos pertineat, ses. 24. de ref. c. 3.

Patroni si res Ecclesiæ, vel jura occupaverint, præterquam quod sunt excommunicati, privantur suo jure patronatus, sess. 22. de ref. c. 11.

Patroni, ubi Ecclesia fuerit, jurispatronatus Ecclesiastici, & institutio pertineat ad Episc. tenentur præsentare Episcopo digniorem instituendum, sess. 24. de ref. c. 18.

Pauli vocatio, ses. 6. de justifi. can. 6.

Pauperes qui vere paupertatem probaverint in casu matrimoniali, nec in secunda, nec in tertia instantia, in eadem causa cogi possunt extra provinciam litigare, nisi altera pars velit sibi alimenta, & litis sumptus subministrare, sess. 24. de ref. c. 20.

Peccata omnia post baptism. perpetrata sola recordatione, & fide suscepti baptismi nec remittuntur nec venialia fiunt, qui contrarium dixerit, excommunicatur, ses. 7. de bapt. can. 10.

Peccata mortalia etiam cogitationis faciunt homi-

bere

de quibuscumque excessibus etiam extra vi-
tationem corrigere possunt, & punire, se
14. de reform. c. 4.

Prælati etiam Episc. dignitate præditi cont
clericos sibi non subditos vigore cujusvis pr
vilegii procedere non possunt, nisi cum ill
rum Ordinarii, vel Vicarii sui interventu
: alioqui processus est nullus, ib. c. 8.

Prælati Ecclesiarum quacumque dignitate fu
geant, tenentur per se, vel per alios idone
si legitime fuerint impediti, Sanctum Je
Christi Evangelium prædicare, sess. 5. de r
c. 2.

Prælati cujuscumque gradus Ecclesiam Dei, a
quam vocati sunt, diligenter regere debent
sess. 6. de ref. c. 1.

Prælati non residentes in Ecclesiis suis merc
nariorum more greges sibi commissos des
runt, ib. Et Romani Pontificis arbitrio su
puniendi, ib.

Prælati, qui legitimis causis cessantibus per s
menses a suis Ecclesiis extra Diœceses absu
sint, quartæ partis fructuum amissione p
niuntur, & si aliis totidem abfuerint, alia
quartam partem amittere debent, & cresce
te contumacia severioribus subiiciuntur ce
suris, ib. sess. 23. de ref. c. 1.

Prælati omnes etiamsi S. Rom. E. Card. ex
stant, in Eccl. suis, quibus sunt præpositi
residere tenentur, d. c. 1.

Prælati & alii locorum Ordinarii cogere debe
obtinentes scholasterias, & alios etiam, qu
bus annexum est docendi munus, ad doce
dum per se in Seminario Clericorum ea
quæ Episc. videbuntur, & si idonei non fu
rint, per alios a Scholasticis eligendos, & a
Or

Ordinario approbandos, ead. ses. 23. de ref. c. 18.

Prælati quicumque sint, tenentur omnia & singula in Concil. ordinata recipere, & observare, atque veram obedientiam Sum. Pont. spondere & profiteri, & hæreses detestari, ses. 25. de ref. c. 2.

Præparatio ad justificationem, sess. 6. c. 5. & 6.

Præpositæ monasteriis Sanctimonialium qua ætate, & quomodo sint eligendæ, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 6.

Cætera vide in verb. Abbatissa.

Præpositi Eccl. cathedralibus superioribus, etiamsi S. R. E. Card. sint, si intra sex menses non fuerint consecrati, fructus perceptos restituere tenentur, & si intra totidem alios menses id facere neglexerint, Eccl. ipsis sunt ipso jure privati, ses. 23. de ref. c. 2.

Præpositūræ commendatæ de Regularibus præpositis sunt providendæ, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 21.

Præsentare non licet, nisi Episcopo, sess. 14. de ref. c. 13.

Præsentati a patronis, si non sint idonei, possunt ab Episcopo repelli sess. 25. de ref. c. 6.

Præsentati a quibusvis Eccl. personis, etiam Nuntiis Apostolicis, ad beneficia Eccl. promoveri non possunt sine Ordinarii examine, & approbatione, ses. 7. de ref. c. 13.

Præstimonia, ses. 5. de ref. c. 1. sess. 24. de ref. c. 9. & ses. 25. de ref. c. 8.

Præsbyteri qui dicantur, ses. 14. c. 3. & ead. ses. de Sacr. extr. Unct. c. 1. eorum ætas, ses. 23. de ref. c. 14. quales ordinandi, ib. & cap. 14. quando Missam celebrare teneantur, eod. c. 14.

Cætera quære in verbo Clericus, & in verbo Sacerdos.

Cor-

Ta-

T

Ve-

Unio-

X

Z

Zizania execrabilium errorum, & schismatum, ses. 13. in decret. de Sanctiss. Euchar. Sacrament. variarum, & peregrinarum doctrinarum, ses. 18.

FINIS.

